

**2007-2014 YILLARI ARASINDA TÜRKİYE’DE “SANAT EĞİTİMİ”
ÜZERİNE YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN ANALİZİ**

SEVGİ ÇAL

**DOKTORA TEZİ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

HAZİRAN, 2016

TELİF HAKKI ve TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren(....) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Sevgi

Soyadı : ÇAL

Bölümü : Resim-İş Öğretmenliği

İmza :

Teslim tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : 2007-2014 Yılları Arasında Türkiye’de “Sanat Eğitimi” Üzerine Yapılan Lisansüstü Tezlerin Analizi

İngilizce Adı : The Analysis Of Postgraduate Thesis Which Were Made About Art Education In Turkey Between 2007’s – 2014’s

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Sevgi ÇAL

İmza:

JÜRI ONAY SAYFASI

Sevgi ÇAL tarafından hazırlanan “2007-2014 Yılları Arasında Türkiye’de “Sanat Eğitimi” Üzerine Yapılan Lisansüstü Tezlerin Analizi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans / Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Güler AKALAN

Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Başkan: Prof. Dr. Alev KURU

Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Üye: Prof. Dr. Serap BUYURGAN

Güzel Sanatlar ve Tasarım Bölümü, Başkent Üniversitesi

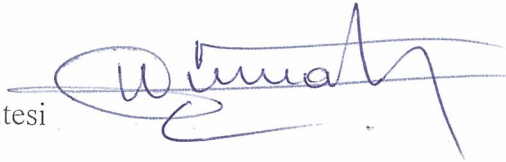
Üye: Yrd. Doç. Dr. Mehmet ŞEREN

Eğitim Bilimleri Bölümü, Gazi Üniversitesi

Üye: Yrd. Doç. Himmet GÜMRAH

Grafik Tasarım Bölümü, Atılım Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi: 17.06.2016.

Bu tezin Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans/ Doktora tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Tahir ATICI

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Anneme ve Eşime,

2007-2014 YILLARI ARASINDA TÜRKİYE’DE SANAT EĞİTİMİ ÜZERİNE YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN ANALİZİ

(Doktora Tezi)

Sevgi ÇAL

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

Haziran, 2016

ÖZ

Bu çalışmada Türkiye’deki üniversitelerde sanat eğitimi konusunda 2007-2014 yılları arasında hazırlanan lisansüstü tezler araştırılmıştır. Yapılan çalışmanın amacı bahsi geçen yıllara ait tezlerin yıllara dağılımı ve toplam sayısını, tezlerin türüne göre yıllara dağılımı, tezlerin konu alanına göre yıllara dağılımı, örneklem grubuna göre tezlerin yıllara dağılımı, yöntemine göre tezlerin yıllara dağılımı, veri toplama aracına göre yıllara dağılımı, araştırma konularına göre yıllara dağılımı, üniversitelere göre yıllara dağılımı, enstitülere göre yıllara dağılımı ve atıflara göre yıllara dağılımı araştırılmış ve analiz sonuçları ve yorumlar detaylarıyla sunulmuştur. Yapılan tezlerdeki yıllara göre değişim oranları, yıllar arasındaki dalgalanmalar tespit edilmiş, bu durumun olası nedenleri her bir problem için ayrı ayrı sunulmuştur. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Tezler araştırılırken bilgisayar destekli tarama yöntemi kullanılmıştır. Tezlere internetten Yükseköğretim Kurulu’nun (YÖK) “Ulusal Tez Merkezi” sitesi taranarak ulaşılmıştır. Tarama yöntemi ile toplam 112 lisansüstü tez incelenmiş olup sanat eğitimiyle ilgili 12 farklı konuda teze rastlanmıştır. Bu durum yapılan çalışmaların farklı çerçeveler dâhilinde yapıldığını göstermektedir. Yapılan çalışmaların alana sağladıkları katkılar tartışılmış ve ilerideki araştırmalar için öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Sanat Eğitimi, Tez, Türkiye

Sayfa Adedi : 221

Tez Danışmanı : Prof. Güler AKALAN

**THE ANALYSIS OF POSTGRADUATE THESIS WHICH WERE
MADE ABOUT ART EDUCATION IN TURKEY BETWEEN 2007's –
2014's**

(Ph.D Thesis)

Sevgi ÇAL

GAZI UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

May 2016

ABSTRACT

In this study, it was researched post graduate thesis which was prepared about art education in universities between 2007 and 2014. The aim of this study is to research the distribution of thesis in these years to years and the total number of it, the distribution of thesis to types to years, the distribution of thesis to the topic branch to years, the distribution of thesis to the group of sample to years, the distribution of thesis to the method to years, the distribution of thesis to data collection tool to years, the distribution of thesis to the research topics to years, the distribution of thesis to universities to years, the distribution of thesis to institutes to years, and the distribution of thesis to adscription to years and is to present the results of analysis and the comments in a detailed way. It was determined to the rates of changing to years and fluctuation among the years and the probable reasons of this situation were presented separately for each problem. Qualitative research methods were used in this research. Scanning method supported computer was used while researching the thesis. Thesis was taken on the internet by scanning the site of ‘‘International Thesis Center’’ of Council of Higher Education (CHE). Total 112 post graduate thesis was investigated with scanning method and thesis, 12 different, topics about art education were found. This situation shows that studies were made in different frames. The attributions of the studies to the field were discussed and advices were offered for next studies.

Key Words : Art Education, Thesis, Turkey

Page Number : 221

Supervisor : Prof. Güler AKALAN

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI ve TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI	ii
JÜRI ONAY SAYFASI.....	iii
ÖZ	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
1.1.Problem Durumu.....	1
1.2. Problem Cümlesi	4
1.3. Araştırmanın Amacı	4
1.4. Araştırmanın Önemi	5
1.5. Sınırlılıklar	6
1.6. Tanımlar	6
BÖLÜM II.....	7
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	7
2.1. Eğitim	7
2.2. Sanat	8
2.2.1. Sanat ve Eğitim	10
2.2.2. Sanat Aracılığıyla Eğitim	11
2.2.4. Sanat ve Bilim.....	12

2.3 Sanat Eğitimi	14
2.3.1 Sanat Eğitiminin Amaçları ve İlkeleri	17
2.3.3. Sanat Eğitiminin Etkileyen Faktörler	20
2.3.3.1. Sanat Eğitimi ve Siyasal Yapı	20
2.3.3.2 Sanat Eğitimi ve Ekonomik Yapı	23
2.3.3.3 Sanat Eğitimi ve Toplumsal Yapı	25
2.3.4 Sanat Eğitiminin Gerekliliği	30
2.3.4.1 Lisansüstü Sanat Eğitiminin Gerekliliği	32
2.3.5. Sanat Eğitimi Politikaları.....	35
2.3.6. Sanat Eğitimi Problemleri.....	38
2.3.7. Sanat Eğitimi Yöntemleri.....	41
2.3.7.1 Kolaydan Zora Yöntemi.....	43
2.3.7.2 Anlatma Gösterme Yöntemi	43
2.3.7.3. Uygulamalı Çalışmalar Yöntemi	44
2.3.7.4. Gösterip Yaptırma Yöntemi	44
2.3.7.5. Oyun Tasarımı Yöntemi.....	45
2.3.7.6 Birlikte Öğrenme Yöntemi.....	46
2.3.7.7. Süreç İçinde Değerlendirme Yöntemi	46
2.3.7.8. Drama Yöntemi.....	46
2.3.7.9. Müzik ve Seslerden Yararlanma Yöntemi.....	49
2.3.7.10. Kopya Yöntemi.....	50
2.3.7.11. Bellek Eğitimi Yöntemi.....	51
2.3.7.12. Psikolojik Yöntem	52
2.3.7.13 Çocuk Sanatı Yöntemi	52
2.3.7.14. Bilgisayar Destekli Eğitim Yöntemi	52
2.3.8. Sanat Eğitiminin Tarihsel Gelişimi	53
2.3.8.1 Batıda Sanat Eğitiminin Gelişimi	57

2.3.8.2. Türkiye’de Sanat Eğitiminin Tarihsel Gelişimi	62
2.3.8.2.1 Cumhuriyet Öncesi Dönem	62
2.3.8.2.2 Cumhuriyet Sonrası Dönem.....	66
2.3.9 Türkiye’de Sanat Eğitime Dair Sorunlar	73
2.3.10 Sanat Eğitimi, Çevre ve Kültür İlişkisi	74
2.3.11. Sanat Eğitimi ve Müze İlişkisi	77
BÖLÜM III	79
YÖNTEM.....	79
3.1. Araştırmanın Modeli.....	79
3.2. Evren Ve Örneklem	80
3.3. Verilerin Toplanması	80
BULGULAR VE YORUM	81
BÖLÜM 5.....	163
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	163
5.1. Sonuçlar.....	163
5.2. Öneriler	165
KAYNAKÇA	167
EKLER.....	177

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1.2007-2014 Yılları Arasında Sanat Eğitimi Üzerine Yapılan Tezlerin Yıllara Dağılımı ve Yüzdeleri.....	82
Tablo 2.2007-2014 Yılları Arasındaki Tezlerin Türüne Göre Yıllara Dağılımı.....	84
Tablo 3.2007-2014 Yılları Arasındaki Tezlerin Konu Alanına Göre Yıllara Dağılımı	86
Tablo 4.2007-2014 Yılları Arasındaki Tezlerin Örneklem Grubuna Göre Yıllara Dağılımı	89
Tablo 5.Yöntemine Göre 2007-2014 Yılları Arasındaki Tezlerin Yıllara Dağılımı.....	91
Tablo 6.2007-2014 Yılları Arasındaki Tezlerin Veri Toplama Aracına Göre Yıllara Dağılımı	92
Tablo 7.2007-2014 Yılları Arasındaki Tezlerin Araştırma Konularına Göre Yıllara Dağılımı	95
Tablo 8.2007-2014 Yılları Arasındaki Tezlerin Üniversitelere Göre Yıllara Dağılımı	98
Tablo 9.2007-2014 Yılları Arasındaki Tezlerin Enstitülere Göre Yıllara Dağılımı.....	100
Tablo 10.2007-2014 Yılları Arasındaki Tezlerin Atıflara Göre Yıllara Dağılımı	101
Tablo 112007-2014 Yılları Arasında Türkiye’de “Sanat Eğitimi” Üzerine Yapılan Yüksek Lisans Üzerine Yapılan Tezlerin İçerik Bakımından Analizi	103

ŞEKİLLER LİSTESİ

<i>Şekil 1.</i> 2007-2014 yılları arasındaki sanat eğitimi üzerine yapılan tez sayıları ve değişim oranları.....	83
<i>Şekil 2.</i> 2007-2014 yılları arasındaki tezlerin türüne göre yıllara dağılımı ve değişim oranları.....	85
<i>Şekil 3.</i> 2007-2014 yılları arasındaki tezlerin konu alanına göre yüzde dağılımı.....	88
<i>Şekil 1.4.</i> Örneklem grubuna göre 2007-2014 yılları arasındaki tezlerin yüzde dağılımı ...	90
<i>Şekil 5.</i> Yöntemine göre 2007-2014 yılları arasındaki tezlerin yüzde dağılımı.....	92
<i>Şekil 6.</i> Veri toplama aracına göre 2007-2014 yılları arasındaki tezlerin yüzde dağılımı ...	94
<i>Şekil 7.</i> Araştırma konularına göre 2007-2014 yılları arasındaki tezlerin yüzde dağılımı ..	96
<i>Şekil 8.</i> Üniversitelere göre 2007-2014 yılları arasındaki tezlerin toplam dağılımı	99
<i>Şekil 9.</i> 2007-2014 yılları arasındaki tezlerin enstitülere göre yüzde dağılımı.....	101
<i>Şekil 10.</i> 2007-2014 yılları arasındaki tezlerin atıflara göre yıllara dağılımı	102

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümünde, araştırmanın problemine, amacına, önemine, sınırlılıklara ve tanımlara ilişkin bilgilere yer verilmektedir.

1.1.Problem Durumu

20. yüzyılın başından bu yana Sanat Eğitimi kavramı genel anlamda, güzel sanatın tüm alanlarını içine alan, okul dışı yaratıcı Sanat Eğitimi tanımlamaktadır. Dar anlamda ise okullardaki ilgili bölüm ve sınıflarda bu alana ilişkin olarak verilen dersleri kapsamaktadır. Yaygın ve tümel anlamda kullanıldığı özellikle belirtilmedikçe Sanat Eğitimi daha çok ‘plastik sanatlar alanında verilen eğitim’ biçiminde anlaşılmaktadır. Her iki durumda da Sanat Eğitimi, yetişkin eğitiminden çok yetişmekte olanların genel eğitim süreci içinde ele alınmaktadır (San, 2003).

Sanat Eğitimi genel eğitimin bir parçasıdır. Fakat sanatın özgürlük ve kişisel yaratıcılık bağlamında kendine özgü ilkeleri vardır.

Bu anlamda, Görsel Eğitim (görme becerisi, tasarlama yetisi) plastik, duyuşsal eğitim, ritmik beceriler, bilişsel eğitim, el becerilerinin gelişimi sanatın eğitimsel yönünü oluşturmaktadır.

Kırıçoğlu’na (2002, s. 2) Göre Güzel Sanatlar Eğitimi bütün disiplinleri ve bunların birbiriyle ilişkisini, düşünsel boyutta, sanatçı, izleyici, toplum, kültür ve eğitim bağlamında inceleyen bir bilim dalıdır. Güzel sanatlar, resim, heykel, mimarlık, grafik sanatlar, endüstri tasarımı, uygulamalı sanatlar, sinematografi, tekstil, moda tasarımı, seramik, dijital sanat alanları gibi pek çok alanı içinde barındıran bir disiplindir. Bu alanların tümüyle ilgili olarak okul öncesinden yükseköğrenime kadar bireylerin her aşamadaki

sanat eğitimi ve öğretimi ile ilgili kuramsal ve uygulamalı çalışmalara “Görsel Sanat Eğitimi” ya da “Sanat Eğitimi” denilmektedir.

Sanat Eğitimi, eğitim ile sanatın farklı durum ve boyutlarda bir araya geldiği bir alandır. Bireyin, çevre ile ilk tanışma, algılama, görme ve isimlendirmesi ile başlayan Sanat Eğitimi ilerde ürün verme, yaratma ve yaratıcılığından tat alma olarak gelişmektedir. Okul düzeyinde ise edinilen sanatsal bilgi ve beceriler bireye belirli bir düzen içinde kazanılan bir disiplin olarak geri dönmektedir.

Sanat Eğitimi bireylerde ve yaşantılarında değişikliklere de neden olabilmektedir. Örneğin, Buyurgan ve Buyurgan’a (2012, s. 10), göre Sanat Eğitimi yaratıcı bir süreç olarak çocuğu özgür düşünmeye, özgür çalışmaya yönleltmeye çalışır. Sanat eğitimi sürecinde her öğrenci kendi kişiliği ve eğilimleri doğrultusunda geliştirilmeye çalışılmalıdır. Kendi kişiliği ve eğilimleri doğrultusunda yönlendirilmeli, özgürce kendini ifade edebilme ortamı bulabilmelidir. Üreten, seçen, beğenen, kendini ifade edebilen çocuk içinde yaşadığı toplumun bir üyesi, geleceğinin temsilcisidir.

Geleceğin temsilcilerinin düşünebilen ve soru sorabilen bireyler olarak yetiştirilmeleri eğitimcilerin yaratıcı yaklaşımları ile şekillenecektir. Nitekim eğitimden beklenen de tartışarak, soru sorarak, akıl yürütebilen, sorunlara çözüm üretebilen insanların yetiştirilmesidir. Genelde okul sistemlerine bakıldığında bunun tam tersi bir eğitimin süre geldiği gözlemlenmektedir. Sanatın kişiye sağladığı özgür düşünmeye yönelik davranışların geliştirici özelliği yaratıcılık anlamında sanat eğitiminin önemini vurgulamaktadır. Bu sebeple yaratıcı davranış biçimi her alanda insanların ihtiyaç duyabileceği bir özelliktir. Sürekli değişen dünyada her alandaki yeni gelişmeler ve problemler karşısında insanı yaratıcılığa zorlamakta, yeni çözümler üretmeye yönlentmektedir. Sanat ve bilimin ortak yönlerinden biriside yaratıcılık ve yaratıcı düşünme biçimidir. (Yolcu 2009).

Sanat özel bir özgürlük aracıdır. İnsanların bağımsız düşüncelerine, yaratıcı ve üretken olmalarına katkıda bulunur.

Genç, sanatçı, özgür düşünme ve tasarım konusunda sanatçıyı güçlü kılan modelsiz özgürlüğün temel sorunlarına eğilerek sanat kuramlarına düşen görevi hatırlatmaktadır. Düşünme araçlarından biri olan tekniğin başlı başına amaç olması halinde ise; bir tekniğin bilgi ve becerisiyle sınırlı tutulan eğitim, lisans eğitimi değil, teknik eğitim süreci sayılır demekte sanatın tanımını bir kez daha vurgulamaktadır (Akalın, 2000).

Read, bilim ile sanatın görünüşte birbirinden farklı olduklarını fakat öz ve sonuç bağlamında her ikisinin de aynı amaca hizmet ettiğini ifade etmektedir. Gerçeğin ortaya

çıkarılmasında ve parçadan bütüne ilişkisinde çözümleme aşamasında her ikisi de aynı gerçeğin peşinden gitmektedir. Bu bağlamda sanat; gerçeği betimlemekte ve sergilenmekte, bilim ise onu açıklamayı hedeflenmektedir. Sanat; gerçeğin özünde ve salt görünüşündeki estetik çözümlemelerle doğadan atıflarda bulunarak estetik imgelerle anlatmaya çalışmakta ve doğa gizlerini sezdirmektedir. Bilim ise daha çok sezgisellikten uzak aklın egemenliğinde konuyu anlatamaya çalışmaktadır. Aradaki farkın temel özelliği imgenin araç olmasıdır. Gerçek her iki noktadan farklı yollarla aranırken sonuç bağlamında sanat ta bilim de nihayetinde kesişmektedir. Bu bağlamda sanatçı her ne kadar bilimden uzak ve tatbiki yollarda farklı metotlar izlese de bilimin gözünde sanat yapıtı daha az gerçek değildir. Çünkü sanatçı, yapıtında gözlemlerini, doğanın yasalarından öykünerek kendi formüllerini kullanır ve sonuç olarak estetik yargılarını keşfeder (Kavuran, 2003, s. 225-237).

Sanat ve bilim arasındaki ilişkiye yönelik sanatçılar ve bilim insanları farklı yönlerden bir bağ kurmaya çalışırlar.

İnsanın yaşamında bilim kadar sanat, sanat kadar da bilimin gerekli olduğu kabul edilmektedir. Nitekim Kavuran’a göre; Sanat ve bilim insanoğlunun yaşamında bir denge unsurudur. Sanatla bilimin ilişkisi insan olgusunda bir birine bağlanır. Sanat, canlandırma, bilim, açıklamadır. İkisi arasındaki ayrım yalnızca yöntemlerindedir. Bir sanatçının aynı zamanda iyi bir bilim insanı olabileceği bilinmelidir. Ayrıca bir bilim yasası ne kadar gerçekse bir sanat ürünü de o kadar gerçektir. Sanatında, biliminde ortak yanı, gerçeğe ulaşma çabasıdır. Bu çaba esnasında hayal gücünü ve yaratıcı gücü kullanırlar (Kavuran, 2003, s. 225-237).

Sanat öğrencilerine ait olan akılcılık, esneklik ve özgünlük özellikleri uygulama alanında sanat öğrencilerinin başarılı olmalarına önemli bir sebeptir. Ancak “sanat hakkında konuşacak, yazacak, eleştiri yapabilecek, birikimli, iyi yetişmiş insanlara da ihtiyacımız vardır”(Boydaş, 2007, s.2). Bu durumda sadece uygulama ağırlıklı bir öğretimden söz etmek doğru değildir.

Sanat yapmaya çalışan öğrencinin sadece uygulama tekniklerini bilmesi onun yetişmesi için yeterli olmayacaktır. “Bir sanatçının aynı zamanda iyi bir bilim insanı olabileceği bilinmelidir. (Kavuran, 2003, s. 223).

Sanatta bilimin araştırma yöntemlerinin bazılarında beslenmekte ve kendi disiplinde nesnel ve akılcı bir yol izlemektedir; Belirli bir sistematik izlenerek, amaçlı ve planlı bir şekilde gerçekleştirilen bilimsel araştırmalarda araştırmacının konu alanına ilişkin problemler oluşturması, problemi tanımlaması, çözüme ilişkin yargıda bulunulması, araştırma bulgularına göre bu yargılarını sınaması, sonuçlandırması ve bu sonuçlara ilişkin

önerilerde bulunması, araştırma sonunda da araştırma sürecini raporlaştırılması beklenmektedir (Karasar, 1994, s.14-17; Badavan, 1985, 2).

Nitekim bu süreç de bilimsel bir araştırmanın aşamalarını içermektedir. Ağaoğlu (2005), tarafından, Bir bilim insanının danışmanlığı ile gerçekleştirilen lisansüstü tez çalışmalarının taşınması gereken özellikler ve nitelikler konusunda yükseköğretim kurumlarına göre küçük farklılıklar gözlenmesine karşın bilim insanları arasında büyük ölçüde uyum sağlandığı öne sürülmektedir. Lisansüstü tezler, üniversiteler tarafından belirlenen, aralarında küçük biçimsel farklılıklar bulunsa da genel olarak benzer özellikler taşıyan “Tez Yazım Yönergeleri” doğrultusunda rapoştirılmaktadır. Tezlerin bilimsel nitelik kazanması, içerdikleri araştırmaların sistematik ve planlı yapılmasını, evrensel ölçütlere uygun olarak araştırma sürecinin rapor edilmesi gerekmektedir. Daha çok bilim ve teknoloji alanları ile bağıntılı bulunan ‘bilimsellik’ kavramının, genellikle sanat alanlarında göz ardı edildiği göze çarpmaktadır. Bu anlamda yapılan bu çalışmanın, sanat alanında yapılacak çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.2. Problem Cümlesi

Yakın tarihimizde sanat ve sanat eğitimi noktasında birçok araştırma ve konu üzerine pek çok çalışma yapılmıştır. Ortaya çıkan bu bilimsel çalışmalar farklı yöntem ve disiplinleri içerisinde bulundursa da sonuç olarak sanat ve sanat eğitimi merkezli bir yöntem izlemiştir. Fakat bu araştırmaların daha iyi çözümlenmesi ve anlaşılması için elde edilen ilgili tezlerin kendi içlerinde izledikleri yöntemlerin yanı sıra parçadan elde edilen verilerin bütüne olan katkısı araştırılmalıdır. Elde edilen bulgular genel problemin ortaya çıkarılmasında temel araç rolü sağlayacaktır. Bu bağlamda problem cümlesi ‘Türkiye’de 2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi üzerine yapılmış lisansüstü tezlerin analizi ve alana katkısı nedir?” Olarak belirlenmiştir.

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı; sanat eğitimi alanında yapılmış tezlerin değerlendirilmesidir. Bu genel amaç doğrultusunda araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır.

1. Sanat Eğitimi alanında yapılmış araştırmaların, yıllara göre dağılımları nasıldır?
2. Sanat Eğitimi alanında yapılmış tezlerin, türüne göre yıllara dağılımları nasıldır?

3. Sanat Eğitimi alanında yapılmış araştırmaların, konu alanlarına göre dağılımları nasıldır?
4. Sanat Eğitimi alanında yapılmış tezlerin, örneklem grubuna göre yıllara dağılımları nasıldır?
5. Sanat Eğitimi alanında yapılmış araştırmaların, yöntemine göre yıllara dağılımları nasıldır?
6. Sanat Eğitimi alanında yapılmış tezlerin, veri toplama aracına göre yıllara dağılımları nasıldır?
7. Sanat Eğitimi alanında yapılmış araştırmaların, araştırma konularına göre yıllara dağılımları nasıldır?
8. Sanat Eğitimi alanında yapılmış tezlerin, üniversitelere göre yıllara dağılımları nasıldır?
9. Sanat Eğitimi alanında yapılmış araştırmaların, enstitülere göre yıllara dağılımları nasıldır?
10. Sanat Eğitimi alanında yapılmış tezlerin, atıflara göre yıllara dağılımları nasıldır?
11. Sanat Eğitimi alanında yapılmış tezlerin içerik analizleri nasıldır?

1.4. Araştırmanın Önemi

Sanat Eğitimi alanında yapılmış tezlerin nitelik ve içerik bakımından alana katkı sağlaması kaçınılmaz bir gerekliliktir. Bu zorunluluk dâhilinde 2007 ile 2014 tarihleri arasında yapılan tezlerin bu bağlamda değerlendirilmesi bilimsel açısından önemlidir. Benzer alanlarda çalışan araştırmacılara yol göstermesi, 2007-2014 yılları arasındaki tezlerin nitelik ve içeriklerine ışık tutması, bu tarihlerde yapılan tezlerde ele alınan konuların istatistiksel olarak açığa çıkartılması, ileriki tarihlerde yapılacak olan alana ilişkin tezlere ışık tutması açısından ve tekrarın önüne geçmesi bağlamında önemlidir. Disiplinler arası diyalogun kurulacağı multidisipliner konuların oluşmasında öncü olması bakımından da ayrıca önem içermektedir.

Çağdaş toplum düzenlerinde, bilimin her zaman saygın bir yeri olmuştur (Karasar, 1995). Bilime dayalı problem çözmenin en belirgin özelliği, çözümün genel, güvenilir ve insanlarca bilinen en geçerli verilere dayalı olmasıdır. Nitekim çözüm önerisinin kimden geldiği değil bilimsel olarak bir temele dayanıp dayanmadığı önemlidir. Bu yaklaşımda,

temel bilgi, tüm insanlığın ortak ürünü olan bilimdir. İnsanoğlunun bilim üretme çabası, bu yaklaşıma olan güvenin somuttaki görünümüdür.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma, 2007-2014 yılları arasında Eğitim Bilimleri Enstitülerinde ve Sosyal Bilimler Enstitülerinde Sanat Eğitimi alanında tamamlanmış ve YÖK Tez veri tabanına ulaşmış, sanat eğitimi anahtar kelimesi ile taraması yapılmış olan yüksek lisans ve doktora tezleri ile sınırlıdır. Bu araştırmada incelenen tezler, yöntem bilimsel olarak ayrıntılı bir şekilde çözümlenmek üzere ele alınmıştır.

1.6. Tanımlar

Analiz: Ayırıştırma. Bir bütünü öğelere ayırma. Bilimsel araştırmanın temel çabalarından biri, bütünün parçalarla ve parçaların bütünüle ilişkisini görebilmek için bir bütünde parçaları ayrı ayrı saptayabilmek çabasıdır. En genel anlamda ayırıştırma bir bütünüle ilgili özellikleri parçalarından giderek kavramaktır, bu anlamda çözümleme dediğimiz işlemle özdeştir (Timuçin, 1998, s. 24).

Enstitü: Muhtelif derecelerde terbiye ve ilim evlerinden ve bunlara mülhak laboratuvarlardan ve tecrübe sahnelerinden teşekkül eder. (Çeşitli derecelerde eğitim ve bilim evlerinden ve bunlara bağlı laboratuvarlardan ve deneyim sahnelerinden oluşur) (Baltacıoğlu, 1932).

Lisansüstü Eğitim: Lisans derecesi ya da diploması almış olanlara ilgi duydukları bir bilim dalında yüksek lisans (bilim uzmanlığı) ya da doktora öğrenimi yaparak uzmanlaşma olanağı sağlamak üzere düzenlenen eğitim. (BSTS / Eğitim Terimleri Sözlüğü 1974)

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Eğitim

Eğitimin anlamı içinde bulunulan toplum, kültür, yüzyıla göre değişmekle birlikte Eğitim, toplumun ihtiyaç ve isteklerine bütünüyle bağlı olma anlamı taşımaktadır. Eğitim, bireyleri yaşama bağlamak, yoğurmak, toplumsal bir birey olarak yetiştirmektir (Sel, 1972, s. 19). Yapılan bu tanıma göre, eğitim her bireye kendi yaşama amacını ve yolunu bulmasında yardımcı olmaktadır.

Eğitim, fiziksel uyarımlar sonucu, zihinde istendik biyo-kimyasal değişimler oluşturma süreci biçiminde tanımlanabilir (Sönmez, 2004, s. 2). Nitekim Demirel (2007, s.6)' e göre bu değişimlerin istenilen yönde olması beklenmektedir.

Eğitim sürecine giren insanlarda bu değişimin istenilen yönde olması beklenir (Demirel, 2007, s. 6).

Asrın dinamiklerine ve gereksinimlerine göre, eğitimin hedefi ve kapsamında yeni değerlendirmelere gereksinim duyulduğunu belirten Yolcu, modern eğitimi; kişinin yaratıcı, araştırmacı, sorgulayıcı ve bildiklerini uygulayabilen nitelikler kazanmasını sağlayan, kişilik geliştirici bir eğitim olarak ifade etmektedir. Bu noktada modern eğitimde, ezbere dayalı, fazla bilgi yükleyici, verilen bilginin olduğu gibi benimsenmesini, ezberlenen bilgilerin yeniden aktarılmasını öngören sisteme ve metoda yer yoktur (Yolcu, 2004, s. 81).

Eğitimin konusu, bir asırdan ötekine ve ulustan ulusa farklılık gösterse de, eğitilme gereksinimi evrensel olmaktadır. Çünkü Tanilli (2007, s. 14) 'e göre insan doğası

eğitilmeyi gerektirmektedir. Çünkü insan doğası eğitilmeyi gerektirmektedir (Tanilli, 2007, s. 14).

Bu bağlamda eğitimin içeriği, halkın toplumsal, kültürel ve iktisadi yapısından etkilenmekte ve bu yapıların şekillendirmesiyle de ulustan ulusa değişiklik göstermektedir. Eğitim bu faktörlerin değişimine imkân sağlamakta, farklılıktaki rol de, bu farklılıklara müsait insan tipinin oluşturulmasıyla sağlanmaktadır. İnsan değişim aşamasında olduğu için farklılıkta etkin bir role sahip eğitimin değeri de zamanla hızla artmaktadır.

Bu süreç içerisinde birey, çeşitli nitelikler kazanarak olgunlaşır ve bu olgunlaşma bireyin gelişimine direkt etki yaparken, toplumun gelişimi içinde en temel değerdir. Eğitim her birey için gereklidir ve toplumun çeşitli değerlerini oluşturmak, yaşatmak, devam ve etkililiğini sağlamakla görevlidir.

İnsanın fikri, kültürel ve evrensel yönden gelişmesine etki eden ve ona yeni edimler sağlamayı amaçlayan tarihi ve sosyal bir olgu olan eğitim (Turan, 1999, s. 35); insanların doğup büyüdüğü, hayatlarını devam ettirdikleri çevrenin değerlerini, bilgi dağarcıklarını, geliştirdikleri, muhtelif tecrübeleri öğrenmeleri ve öğrendiklerini sonraki nesillere aktarmaları sürecini içerir (Akkutay, 1999, s. 35).

Eğitim, diğer sosyal kurumlarla insanlar arasında birleştirici rol üstlenmektedir. Bir halkın eğitimi, sosyal çevresinin, seviyesinin bir ürünüdür. Buna göre “kültürü oluşturan eğitim değil, eğitimi oluşturan kültürdür.” Her halkta “eğitimin kıymeti, kültürün kıymetine bağlıdır”. Bir ulusun eğitimi o ulusun devamlılığını korumak gibi bir misyon üstlenmektedir (Baltacıoğlu, 2005, s. 6).

2.2. Sanat

İnsanlığın geçirmiş olduğu değişimi anlamada önemli etkisi bilinen sanatın pek çok tanımı yapılmıştır. Halk arasında ‘sanat’ kelimesi insan gereksinimlerine yönelik öğretilen ve yapılan meslek anlamında marangozluk, demircilik, kuyumculuk, sanat öğrenmek, sanatla geçimini sağlamak biçiminde ifade edildiği gibi ‘ustalık, hüner, marifet’ manasında kullanılmaktadır. Maddi yarar gözetken sanatlardan ayırabilmek için ‘Güzel Sanat’ denilen sanatı ise kişilerin doğa karşısındaki duygu ve düşüncelerini çizgi, renk, biçim, ses, söz,

ritim, gibi araçlarla güzel ve etkili bir şekilde, öznel bir anlatımla ifade etme çabasından doğan ruhsal bir faaliyet seklinde tanımlanabilir (Aytaç, 1981, s.1).

Sanatın, sosyal, bilimsel, yol gösterici, edim geliştirici fonksiyonu ve farklı bilim dallarıyla etkileşim içinde olması (felsefe, psikoloji, sosyoloji, estetik vb.). onu çok önemli kılmaktır. Bu açıdan sanat, akademisyenler, filozoflar ve sanatçılar tarafından farklı olarak düşünülen, günümüze kadar sürekli değişimler geçirerek farklı ve yeni tanımlar kazandırılan bir ifade olmuştur. (Kırıçoğlu, 2005; San, 1992; San, 2003; ve Özsoy, 2003).

Yetkin, güzel sanatlar sistemini şöyle açıklamaktadır: “Sanat, ruhun madde içinde görünüşüdür demişti Hegelama sanatın kullandığı araçlar ruhu anlatıma derece derece uygun olduğundan değişik sanatlar doğmuştur. Bunlar sırayla mimarlık, heykel, resim, musiki ve şiirdir. Mimarlıktan şiire doğru yükseldikçe maddenin hafiflediği, ruhun derinleştiği görülür. Maddesel sahadan ruhsal sahaya bir yöneliş ve yükseliş görülür” (Yetkin, 1972, s.166).

“Sanat, ekmek ve su gibi bir ihtiyaçtır. Hakikaten onlar kadar kaçınılmaz bir gereksinimdir. Bir yaygara konusu haline getirmeden sanat günlük hayatımızın ayrılmaz bir parçası olmalıdır. Sanat parasını ödeyen gelip geçici bir misafir değil, aileden biri olarak düşünülmelidir” (Read, 1981, s.140).

Sanat, yaşamın her noktasında bireyi, bireyin istemesini, bakış açısını, kalitesini, bireyin evren ve doğa ile bütünleşmesini anlatır; sanatla ortaya çıkan, her zaman bireysel olandır. Antropologlar açısından sanat, bireyin kendisini nasıl değerlendirdiğini, hakikatinden ve etrafındaki diğer objelerden algıladıklarını, hayal gücünü kullanarak oluşturunca bir şekilde yorumlayıp bunları dışa yansıtması olarak ifade edilir (Mengüşoğlu, 1971; Haviland, Prins, Walrath, ve McBride, 2008, s.690).

Sanat bize objeleri tanımlamanın ve kullanmanın yanında onları hayalde oluşturmaya da öğretir. Sanat, bireyi, birey yaşamının detayına inebilecek güce sahip olduğu için, birey sadece sanatla hiçbir bilginin varamadığı bir noktaya gelebilir. Hakikatin daha verimli, daha canlı ve renkli bir hayalini ve hakikatin şekilsel yapısı içinde daha detaylı bir bakış açısı geliştirir (Cassirer, 1980; Mengüşoğlu, 1971).

Sanat, sanatçı ile izleyici arasında, uluslararası ve bunların da uzağında yüzyıllar arasında bir ifade yöntemidir. Gerçek hayatın ezici yasalarını aşarak yüzyıllar öncesini bugüne getirir. Geçmişini biliyor ve olayları ona göre yorumluyorsak bu sanatın gücüne

bağlıdır. Çünkü sanat, toplumların şekil almış, varlıklarmış bir ifadesidir; geçmişe değindiği gibi günümüzü de anlatmaktadır. Hiç kuşkusuz geleceği de anlatacaktır (Ünver, 2002, s. 3).

Sanat kişinin hayatından ayrı tutulamaz; sanatla birey, sanatla yaşam arasında güçlü bir iletişim vardır (Mengüşoğlu, 1971, s.257).

Sanatın “yaşamın yerini tutması”, sanatın bireyle toplum arasında bir köprü olması sanatın gerekliliğini belirtir ki birey ve etrafı arasındaki terazi, çağdaş toplumlarda bile devamlılığı düşünülemeyeceğine göre, sanat gelecekte de gereklidir (Fischer, 2005, s.9).

2.2.1. Sanat ve Eğitim

Eğitimsel manada sanatsal öğrenme, öğretmen ile öğrenci arasında önceden planlanmış estetiksel faaliyetler etrafında oluşan hedefli, anlamlı bağlantılarla oluşturulur (Artut, 2002, s. 93).

Fikrii hürriyeti ve özgür düşüncüyü benimsemiş coğrafyalarda eğitim, insanlarda yaratıcı ve özgür düşünce hünerini geliştirir, çocukların eğilim ve hünerlerini değerlendirir. (Akyüz, 2000, s. 396). Modern halk yaratma, Atatürkçü düşüncede, eğitim ve öğretimin kurallarından biridir (M. Güneş-Güneş, 2003, s. 13).

Günümüzde devamlı değişen evrende, belirli kalıplarla düşünerek yüzyıla erişilemeyeceği açıktır; sürekli yeni düşünüş kümeleri ve sınıfları oluşmaktadır. Özgür düşünebilen, gerçekçi sorular soran, disiplinler-arası cevaplara ve şüphecî düşünmeye yönelen öğrencilerin yetiştirilmesi bir gereksinimdir. (San, 2003, s. 24).

Sanatın eğitimle büyüüp olgunlaşacağı bir gerçektir. Halkların sanat ve sanatçıya verdikleri değer ve destek, sanatın eğitime ne kadar yansıtıldığı ile ilişkilidir (Özsoy, 2003, s. 25).

Akyüz (2001, s. 2), eğitimi insanın aklı, bedeni, sosyal hünerlerinin, edimlerinin istenilen yönde geliştirilmesi ya da hedeflere dönük marifetler, edimler, bilgiler eklenmesindeki çalışmaların tümüdür olarak ifade etmektedir.

2.2.2. Sanat Aracılığıyla Eğitim

Kaliteli bir hayata toplumca duyulan hasret sanatı eğitim sistemi içinde bir gereklilik haline getirmiştir. Bu anlamda sanat öğrencinin eğitiminde gün geçtikçe daha faal bir rol elde etmek zorundadır (Özsoy, 2001, s. 119).

Sanat eğitimi, bireylerin geniş anlamda uygarlaşmasını kapsayan en ciddi ortamdır. Bundan dolayı birey özgür düşüncesi yönünde isteklerini uygular, tecrübelerini genişletir. Eğitimin her alanında çalışmalar bu tabii yönelimin koşutunda ilerlemelidir (S. Buyurgan, Buyurgan, 2001, s. 11).

Görsel sanatlar eğitimi; heykel, mimarlık, resim, grafik, seramik, tekstil, film, uygulamalı sanatlar, moda tasarımı, fotoğraf ve endüstri tasarımı gibi büyük bir kapsamı içermekle birlikte, kısıtlı manada okullardaki Resim-iş derslerini ifade eder (Yılmaz, 2005, s. 17).

Görsel sanatlar eğitimi, iyiyi içeren “etik” ve güzeli içeren “estetik” kıymetleri insanlara aşılamaktadır. Gelecekte halkın muhtelif işlerde farklı görevler üstlenecek insanların çocukluktan itibaren yetiştirilmesinde ve eğitiminde bu kavramları kazandırmayı hedeflerinin en büyüklerinden saymıştır (Özsoy, 2003, s. 45).

Kocacık (2003, s. 110), sosyalleşme için dünyaya geldiğinde sadece canlı bir varlık olan kişinin, sosyal kuralları, kıymetlerini, bilgilerinin farkında olması, öğrendikleri yönünde davranma yetenekleri elde etmesi ve böylece de sosyal bir varlık haline gelmesi aşamasıdır der.

“Sosyalleşme aşaması” uygun şemaların, değerlerin ve duyguların içselleştirilmesini ve öğrenilmesini kapsar. Fakat çocuğun sosyalleşmesi uzun bir aşama çerçevesinde gerçekleşmekte ve bundan dolayı da halkın yetişkin bir ferdi durumuna gelmektedir (Elkin, 1995, s. 10-11).

Şeren (2004, s.148)’e göre sosyalleşme; genel biçimiyle ferdin içinde yaşadığı çevrenin değerlerini ve edim şemalarını öğrenme aşamasıdır.

Her neslin kendi çevresinde hayata hazırlanması, ulusun mevcut bilgi ve tecrübelerinden yararlandırılması, bilim ve tekniğin girdilerini izleyerek halkın gelişmesine katkı sağlaması istenir. Bu sosyal fonksiyonların oluşturulabilmesi eğitim kurumunun varlık nedenini oluşturur (Kocacık, 2003, s. 123).

Eğitim kurumlarında uygulanan geniş ve kaliteli, yüzyılın ihtiyaçlarına göre düzenlenmiş sanat eğitimi insanın sadece sanatsal tasarım ve güzellik algılamalarını iyileştirmekle kalmaz; onun sosyalleşme aşamasına da yardımcı olur.

S. Buyurgan-Buyurgan (2001, s. 12), Türkiye’de Güzel Sanatlar Eğitimi Geliştirme Özel İhtisas Komisyonu Raporu’ndan yaptığı alıntıda modern sanat eğitiminin, sanatsal faaliyet ve bütünleşmeleri temel alarak insanların ve halkın içinde yaşadıkları ortama olabildiğince hassas olmaları gerektiğini, belirtilen çevre ve ortamla geniş, kapsamlı ve faydalı bir iletişim içine girebilmelerinde önemli bir etken olduğunu belirtir.

Yine S. Buyurgan-Buyurgan’a (2001, s. 12-13) göre sanat eğitimi çocuğun kendini dilediğince anlatabildiği bir ortamdır. Çocuğun karakterinin gelişmesinde, kendine güvenmesinde oldukça etkilidir. Atölye derslerinde paylaşma, sorumluluk, nizam, malzemeyi kullanma konularında sorumluluk sahibi olur. Sanat eğitimi, yaratıcı, toplumu ile birleşmiş, farklılaşan koşullara göre kendini tamamlayabilen, geleceğin izlerini yansıtan çocukların yetişmesi için şarttır.

Sanat yoluyla eğitimin dünyada ve Türkiye’de bilinen en önemli destekçilerinden biri Herbert Read’dir.

San (2003, s. 134), Herbert Read’in Sanat Yoluyla Eğitim isimli eserinde eğitimi nasıl hedefinin sanatın en geniş anlamıyla pedagojik önem ve ağırlığını vurgulamayı belirtmiş olduğunu söyler.

2.2.4. Sanat ve Bilim

Kültürlerde oluşumun iki ögesi olan sanat ve bilimin farklı taraflar oldukları düşüncesi yaygındır. Fakat her iki disiplinin arasında benzerlikler ve farklılıklar vardır ve birbirleriyle etkileşim, iletişim içindedirler (Dikmen, 2012)

Bilim, belli bir dalda ya da belli bir konuda açıklanmış, belirlenmiş bilgiler toplamıdır. Bilim çoğu zaman tabii evren üzerinde odaklanmış olarak görülse de günümüze dek birçok alt dala ayrılmış ve sadece fiziksel gerçekliği değil, sosyal gerçekliği de içeren büyük bir alana yayılmıştır.

İki disiplin de öncelikle insan edimlerinin çıktıları olarak dayanaklarında istek, ilgi ve sezgi bulundurmaktadır. Her iki disiplinin gelişimi de topluma bağlı bulunmaktadır. Halk, doğrudan ya da seçilmiş kurumlar vasıtasıyla, sanatın ve bilimin teknolojik çıktılarının bir

kullanıcısıdır. Toplumun bilim ve sanattan beklentileri aynı olmayıp her iki disiplinin de ortaya koydukları sonuçlara ve çıktılara gösterilen tepki de aynı değildir.

"Estetik" kavramı hangi manada kullanılsa da, sanatta çoğu kez tek başına yapıtın amacı olabilmekteyken bilimlerde ise en çok bir vasıta olabilir. Bilimlerde estetik nadir olarak kendi başına amaç olur ve asla birincil amaç olmaz (Dikmen, 2012)

Sanatla bilim arasındaki diğer bir farklılık, onların alanlarının geçmişine karşı belirgin bir biçimde birbirinden ayıran duruşlarıdır. Çağdaşları onlara farklı bir duyarlılıkla dönmüş olsalar da eski sanat yapıtları, sanat alanında etkin bir yere sahiptir. Eskinin sanat yapıtları, bilimdeki eski buluşların aksine değer kaybına uğramazlar.

Sanat, insanlığın var olduğu günden beri bilimin ortaya çıkardığı genellemelerden ve imkânlardan yararlanmıştır. Sanat da bilimlere doğurgan bir kaynak sunmaktadır.

Basılmış kaynaklar, eski resimler ve gravürler, hayvan, anatomik açıklamalar, gökyüzü, coğrafi bölge, Ortaçağ haritaları gezegen betimlemeleri gibi bilimsel resimler, özellikle fotoğrafın icadından önceki dönemler önemli birer belge niteliği taşımaktadır. Sanatta ilk çağlardan beri ölçü ve düzenle bağlantı kurulmuş olan estetik anlayışını gerçekleştirebilmek üzere matematik ve geometriden yararlanılmıştır. İlkçağlardan itibaren altın oran, Fibonacci dizilimi gibi yüzyıllar boyunca yetkin bir düzeni oluşturabilmek için Eski Mısır (Piramitler), Osmanlı, Hindistan ve Çin gibi farklı kültürlerde kullanım sürekliliği göstermişlerdir. Çağımızda eski değerlerini kaybetmiş gibi gözükseler de halen birçok çağdaş sanatçı tarafından kullanılmaktadırlar. Bu sanatçılar arasında Alexander Calder, Kenneth Martin ve Mario Merz'i sayılabilir (Dikmen, 2012)

15.yy'da Alberti ve Brunelleschi'nin emekleriyle bilimsel temellere oturtulmuş olan ressamın özgü perspektifin bulunmuş ve Piero della Francesca ve Leonardo da Vinci gibi sanatçılar tarafından ileriye taşınmış olması matematik ve geometrinin yine sanatta kullanımına örnek teşkil etmektedir. Bilim insanı ve sanatçı hüviyetlerini karakterlerinde birleştirmiş olan Rönesans sanatçıları için en iyi bilinen örnek ressam, heykeltıraş, anatomi ve mühendislik üzerine uğraşlarıyla da bilinmiş olan bilim sanatçısı Leonardo da Vinci gösterilebilir. İlk çağdan çağdaş döneme kadar Euclid geometrisi, Newton fizik ve optik yasaları vb. icatlar sanatçılar üzerinde etkili olmuştur. Ancak 19.yüzyılda Chevreul ve Helmholtz gibi fizikçilerin geliştirdikleri renk zıtlıklarının empresyonist sanatçılar üzerinde büyük etkileri olmuştur (Dikmen, 2012)

Sanatın bilimden tarih boyunca etkilenmiş olduğunu gösteren pek çok örnek bulunmaktadır. Ancak, bazı dönemlerde bu ilişkiler belirgin bir biçimde öne çıkmış, o sanatçı ya da akım adeta etkilendiği bilim insanı ya da buluşla birlikte anılır olmuştur.

2.3 Sanat Eğitimi

20. yüzyılın başından bu yana sanat eğitimi tanımı genel anlamda, güzel sanatların tüm alanlarını ve şekillerini içine alan, okul içi ve okul dışı etkin sanatsal eğitimi tanımlamaktadır. Dar manada ise okullardaki ilgili bölüm ve sınıflarda bu sahaya ilişkin olarak verilen dersleri ele alır. Yaygın ve tümel manada kullanıldığı belirtilmedikçe sanat eğitimi daha çok "plastik sanatlar sahasında verilen eğitim" olarak düşünülmektedir. Her iki halde de sanat eğitimi, yetişkin eğitiminden ziyade, yetişmekte olanların genel eğitim aşaması içinde ele alınmaktadır (San, 1983).

Kısıtlı anlamda sanat eğitimi görsel sanatların eğitimi ve öğretimiyle ilgilenir. Bu öğretimin kapsamı içinde, pratiğe yönelik sanat etkinlikleri, sanat eseri inceleme, sanat tarihi ve estetik yer alır. Sanat eğitimi, araç, gereç ve atölye donanımı ile öğretim programları, çalışma intizamı, değerlendirme gibi yöntemsel alanları da içerir.

Geniş anlamıyla “sanat eğitimi” eğitim ve bilimin bir dalı olarak sanatın, estetiğin, sanat tarihinin eğitim ve öğretimle alakalı tüm meseleleriyle ilgilenir. Bireyin sanatsal ve estetik gelişimi, sanatta öğrenme ve yaratıcılık eğitimi, sanat öğretiminin ilgilendiği başlıklar içinde yer alır (Kırıçoğlu, 2003, s. 2 -3).

Herkes ihtiyaç duyduğu sanat eğitimi, bireyin güç ve tecrübelerini açığa çıkararak estetik telaş ve düşünce dinamiğindeki gelişmelerini esas alır. Onların sanata ilişkin ön yargılarını aşmalarını sağlayan, sanattan anlayan, sanat destekleyicisi, seçkin sanat tüketicisi olarak yetiştirmeyi amaçlar” (Artut, 2009).

Sanat eğitimi, okullarda bugün okutulmakta olan Görsel Sanatlar Eğitimi dersi karşılığı kullanılmak istenen bir ifadedir. Sanat eğitiminin kimi zaman da ifadesi kullanan kişi ve kuruma göre değiştirmektedir. Sanat eğitimi ile ilgili aynı konunun tartışıldığı çevrelerde bile yanlış manalar sürüp gitmektedir. Sanat Eğitiminin yeni bir saha ve farklı bir kavram olmasından kaynaklanan bu karşılığın diğer sebepleri arasında, kurumlar arası iletişim eksikliğini kavram ve terim türetmede kurumlaşmamış olmayı; çeviri yoluyla lisanımıza girmiş terim ve kavram çeşitliliğini sağlayabiliriz. Ayrıca bilim ve sanat çevrelerince

kullanılarak yaygınlaştırılmaya çalışılan sanat eğitimi sadece görsel sanatlar alanlarında yapılan eğitimi mi belirlediği yoksa bütün sanatları içine alan geniş bir mana mı taşıdığı hala tartışma konusudur. Read “Sanatın Anlamı” isimli kitabında “sanat” kelimesinin daha çok plastik ya da görsel sanatlara bağlandığını, fakat bütün sanatları içine alan geniş bir kavram olarak ele alınması gerektiğini söyler (Kırıışoğlu,1991)

“Sanat eğitimi, bu eğitimi alanlara, bu alımı sindirebilenlere hayatı daha manalı algılama ve hayatı daha anlamlı kılma imkânı sağlar. Başka bir ifadeyle, sanat eğitimi sayesinde insan hayatı daha yoğun, daha mutlu ve daha özlü hale gelebilir. Önce kendilerini daha iyi tanıyıp, damıtabilirler, sonra da etraflarına bu metodu, bu vaziyeti aşılayabilirler. Sanat eğitimi aracılığı ile insan ve insana bağlı kıymetler kolay kavranabilir ve bunun sonucunda da hem bugüne bakış, hem de yarını algılayış daha manalı olur, olabilir” (Erinç, 2004).

Tüm bu sanatları ve bu sanatların birbiri ile bağlantısını düşünsel şekilde, sanatçı, izleyici, toplum, kültür ve eğitim kümesinde inceleyen kuramsal çalışmalara “Güzel Sanatlar Eğitimi” denir. Görsel sanatlar, resim, heykel, mimarlık, grafik sanatlar, endüstri tasarımı, uygulamalı sanatlar, sinematografi, fotoğrafı, tekstil, moda tasarımı, seramik, bilgisayar destekli eğitim gibi uzun bir sahayı içerir. Bu alanların tümüyle alakalı olarak okul öncesinden yükseköğrenime kadar her seviyedeki sanat eğitimi ve öğretimi ile alakalı kuramsal ve uygulamalı çalışmalara “Görsel Sanatlar Eğitimi” veya “Sanat Eğitimi” diyebiliriz (Kırıışoğlu,1991, s. 7).

Sanat eğitimi, genel eğitimin önemli bir parçası olarak kabul edilebilir. Fakat sanatın bir özgünlük ve kişisel yaratıcılık olgusu olduğunu düşünürsek, sanat eğitiminin kendine has çok özel yasalarının ve ilkelerinin mevcudiyetini de kabul etmek durumundayız. Bu sebeple, sanat eğitiminin eğitim dizgesi içerisindeki yerinin çok iyi belirlenmesi gerekir (Gençaydın, 1990).

Sanat eğitimi çocuğun kendini özgürce anlatabildiği bir ortamdır. Çocuğun karakterinin gelişmesinde, özgüveninde önemli rol oynar. Atölye derslerinde paylaşma, sorumluluk, düzen, malzemeyi kullanma alanlarında bilinçlenir. Sanat eğitimi, özgür, barışçı, insancıl, yaratıcı, toplumu ile bütünleşmiş, günün değişen şartlarına göre kendini geliştirebilen, geleceğin izlerini yansıtan çocukların yetişmesi için vazgeçilmez bir evrendir. Sanat eğitimi çocuklara, kültür, sanat ve tarih kıymetlerini kazandırırken aynı zamanda onların özgürce yaratıcı güçlerini gösterebilecekleri bir aşama olmalıdır (Buyurgan, 2001, s. 12-13).

Sanat eğitimi, bireyin tüm ruhsal ve bedensel eğitimi bütünlüğü içinde estetik kaygı, mülahaza ve fikirlerinin geliştirilmesini beceri ve yaratıcılık gücünün olgunlaştırılmasını, sanatsal kıymetlere sevgi ile yaklaşma emeğini esas alır. Çağdaş sanat eğitimi tüm insanlar için gereklidir, ustalık ve mahareti hedeflemez. Bireyin yaratıcı güç ve tecrübelerini açığa çıkararak estetik kaygı ve düşünce ekseninde ilerlemesini esas alır.

Sanat eğitimi insanlarda duyarlılık çerçevesini zorlar, o hattın daha genişlemesini mümkün kılar. Bu yolla insan kendini bir kez de bu yönü ile tanıma imkânı bulur ve "insan" olma, olabilme yolunda daha bilinçle yol kat eder (Erinç, 1998).

Günümüzde ilk ve ortaöğretim kurumlarında plastik sanatlar eğitiminin dört temel ögesi vardır. Bunlar; Estetik, Sanat tarihi, Uygulama ve Eleştiridir. Bu unsurların, çağdaş sanat eğitimi sisteminde öğrencilerin yaratıcı fiilini manalı kılacaktır; (gerek kuramsal, gerekse etkinlik bağlamında) araştırma-inceleme, sorgulama-yargılama düşüncesi üzerine kurulan bir tutum olduğu söylenebilir.

Çocukların ve gençlerin örgün eğitim içerisinde, farklı yaş gruplarına ait kişilerin yaygın eğitim yoluyla sanat maharetlerini geliştirmek sanat eğitiminin boyutu içerisinde. Özellikle çocukların sanat eğitimi alması, onların yaşamında kullanabileceği istenilen edimleri edinebilmesi için gereklidir. Böylelikle toplumda, estetik duyarlılığı olan ve bunu sergileyebilen; nazik, hassas, duyarlı, yetenekli, mülayim, iyi niyetli, ince ruhlu, zevkli, saygılı, dürüst ve kişiliği oluşmuş insanların sayısının artmasında etkili olunacaktır (Özsoy, 1998, s. 65).

Genel eğitim ve öğretimle insana yönelik emekleri, metotları, hedef ve yasalarının özünde insan ruhunun yüceltilmesi, psikolojik farklılıkların gözetilerek insanların ruhsal ihtiyaçlarının doyurulması, dengeli bir insan yaratma çabası hedeflenmelidir. Bu fiil sürdürülürken bir yandan da insana zihinsel tecrübelerini kendi kendine anlatıp yorumda bulunarak bir şeyler yapma, yaratma imkânı sağlanır ki, insan böylece ruhsal boşalmaya, ruhen mutlu olma düzeyine vararak daha dengeli bir eda içine girer. Sanat eğitimi kişilerin, yaratıcı, zeki, hassas, kendine güvenen, güçlü, üretken, estetik duyguları gelişmiş insanlar olmalarını hedeflerken, genelde aynı özelliklere sahip uygar bir çevre yaratma hayalini de gerçekleştirebilir.

Sanat eğitimi, yaratıcılığın ön planda tutulduğu, her öğrencinin bireysel gelişimi ve meyilleri doğrultusunda yönlendirilmeye çalışıldığı, ıraksak düşünmenin geliştirildiği en güvenilir ortamdır (Buyurgan ve Buyurgan, 2001, s. 9-11).

Sanatın kişilerin hayatında öznel olduğu kadar toplumsal, iktisadi, kültürel ve eğitimsel olmak üzere çok sayıda fonksiyonu vardır. Modern sanat eğitimi toplumları kalkınmasını hedeflediği gibi öncelikle insanların kendilerini gerçekleştirmeleri adına onların en iyi seviyede yetişmelerini sağlar. İnsanlaşma ve kültürlenme yolunda en önemli rolü sanat eğitimi üstlenmektedir (Uçan, 2002, s. 2-4).

Sanat, bir kişilik, şuur eğitimi ve bilgi edinme yoludur. Sanatsal tecrübeler ile kişiler düşünceyi öğrenirler, bu tecrübeler yolu ile bilgi edinirler. Sanat yolu ile çağın hareketliliğine ayak uydurabilecek insan tipleri ortaya çıkar (Gençaydın, 2002, s. 27-28).

Sanat ve Bilim iki ayrı görüngü olarak ancak sanat eğitimi kavramı ile birleştirilebilir. Sanat kişisel (subjektif) değerler içerirken, bilim ise nesnel (objektif) ölçütler içermektedir. Sanat zevke ya da çağa göre tartışılabilirken sanat eğitimi sanatın öğretilmesi evresinde devreye girmektedir. Bu doğrultuda 1960'lı yıllardan itibaren sanat bir disiplin sahası olarak kabul edilmiş ve ilk ve ortaöğretim okulları sanat programlarında yer almıştır (Özsoy, 2001, s. 52).

Ülkemizde önemli bir mesele olan sanat izleyicisinin, sanat eserini beğenmek üzere algılama çabası, eğitim sisteminin bir meselesidir. Bu meselenin çözümü ise sanatçı kimliğine sahip olan sanat eğitimcilerinde mevcuttur. Günümüz sanatını kavrayıp, aktarmaya çalışan sanat eğitimcisi, hem öğrencilerinin, hem de kitle iletişim araçları yolu ile halkı bu manada aydınlatmalıdır. Sanat, bir eğitim mesleğidir ve toplumun sanatı, sanatçıyı anlaması, saygı duyması yönüyle sanatın anlatılması gerekmektedir (Emralı, 2002, s. 212-214).

Toplumsal kalkınma yolunda sürat kazanan ülkeler, eğitim planlamalarını bilim, teknoloji ve sanat bileşkesinde yapmaktadırlar. Sanat eğitiminde okul-program ve öğretmenden oluşan üç unsur bir bütün olarak ilerleyiş sağlamaktadır (Doğan, 2002, s. 125-126).

2.3.1 Sanat Eğitiminin Amaçları ve İlkeleri

Sanat eğitiminin ilk amaçlarından biri, görmeyi, işitmeyi, dokunmayı, tat almayı öğretmektir. Etrafını hakkıyla algılayıp, onu şekillendirmeye yöneltmek için bu gerekli ilk şarttır. Sadece bakmak değil, 'görmek', sadece duymak değil, 'işitmek', sadece ellerle yoklamak değil, 'dokunulanı duyumsamak', yaratıcılık için gerekli ilk seviyedir (San, 2003, s. 25).

Sanat eğitiminin hedefleri sanatın kendinden kaynaklanan kıymetlerinin, insanın sanatsal ve kültürel ihtiyaçlarına katkısı yönünde belirlenmelidir. Bu çerçevede sanat eğitiminin hedefleri şöyle sıralanabilir:

- Sanat eğitimi çocuğa ve yetişkine sanat yolu ile iletişim kurma imkânı tanır.
- Sanat eğitimi insana görsel okur-yazarlık katar.
- Sanat eğitimi insana, niteliksel seçmeye dayalı eleştirel düşünme kazandırır.
- Sanat eğitimi insana kendi kültürünü bildiği kadar, diğer kültürleri de öğrenme ve değerlendirme imkânı sağlar.
- Sanat eğitimi insana duygu, mülahaza ve hayallerini bir ürüne dönüştürmede yaratıcı edim kazandırır.
- Sanatsal boyutta topluma değer yargısıyla ve de toplumsal bir kritik olarak yaklaşım becerisi kazandırır.
- Yaratmanın bir tesiri olarak duyacakları zevki tattırmak sanat eğitiminin bir başka hedefidir.
- Gerçek ve çok eser görme (müzelere gitme) alışkanlığı kazandırma, bu eserlerdeki değeri özümseme insanda bir kıymet birikimi sağlar. Bu birikim yeni eserler olarak yaratıcı insanlarca geleceğe aktarılır.
- Sanat farklı olanı üretim aşaması olarak insanı özgür düşünmeye, özgür çalışmaya ve yaratmaya sevk eder. Bu özelliği ile kişide insan olama bilinci oluşturur. Üretken, ayırt edebilen, beğenen kişi bu çerçevede içinde yaşadığı toplumun bir ferdidir. Bu sayede kendisine ve çevresine soyutlaşmaktan kurtulur. Bu özelliği ile sanat, kültürel ve sosyal gelişmede kalımcı kişiler yetişmesinde büyük bir rol üstlenir (Kırıçoğlu, 1991).

Sanat eğitiminin ilke ve amaçları belli başlı yedi maddede toplanmıştır:

- Sanatın insan hayatındaki yerinin algılanması, yapıcı ve üretken olan çocuk okul öncesinden başlayarak ergenin yardımıyla sanatsal etkinliklerde bulunur. Çocuk kendi yaşı ve durumuna göre sanatın pek çok sahasında değerlendiren, izleyen, uygulayan ve eleştiren kişi olarak karşımıza çıkar. Müzeye gitmek, sanatsal projeleri takip etmek, sergi gezmek, tiyatro seyretmek, sinemaya gitmek, müzik dinlemek gibi etkinliklerde insan hayatındaki yerini ve önemini algılar.

Yaşantı verimliliği, tecrübeler, kişilik geliştirme ve toplumsallaşma: çocuk bir tiyatro yapıtını izlerken, bir resim heykel müzesini gezerken, iyi bir müziği dinlerken aynı duyguyu, aynı hareketi, çamuru ellerken, resim yaparken, arkadaşlarıyla oynarken de yaşar. Farklılığı seven ve üretken olan çocuk kendini birdenbire yaratıcılığın içinde bulur. Çocuğun özgür ve bilinçli bir eda göstermesi onu duygusal faaliyetlerin ortaya çıkabileceği bir yere getirir (San, 1998).

- *Güzeli, iyiyi arama, çevreyi inceleme:* Yaşı ilerleyen çocuk sanat eğitimi alınmaya başlamış toplumda oluşan sanatsal olguları artık incelemeye, sonuçlar çıkarmaya, kendinden bir şeyler eklemeye ve çevresine dâhil olmaya başlamıştır. Eleştiriyi ortaya çıkarır ve iyiyi arayıp anlamaya, anlamlandırmaya çalışır.
- *Çok yönlü ve açık düşünceli yetiştirme:* sanat eğitimi çocuğun bazı vaka ve tanımlarda yorum yapabilen medeni, yenilikçi, açık, hoşgörülü, iyiliksever, insani, dinamik, aktif bir kişilik geliştireceği kesindir. (San, 1985).
- *İçinde bulunduğu yüzyıla uyum sağlama, disiplinlinler arası etkileşimi fark etme:* Evren artık bilimsel ve teknolojik uygarlaşmalarla değişim aşaması içindedir. Her şey bunlarla çözülmez zamanla bu verileri kullanabilecek, değerlendirebilecek, iletişimi sağlayacak şekilde bireylerin eğitilmesi gerekir. Kendi kendine düşünebilen doğru soru sorabilen, mantıklı cevap arayışı içine girebilen, ilişki kurabilen, talebelerin yetişmesi sanat eğitimi etkisidir.
- *Duygu dengesi:* Tiyatro, müzik, edebiyat, şiir, sanat eğitimi sahalarının dönemin gereği olan okul ve bilgi ağırlığı olan eğitim sistemi içerisinde duygulara ve heyecanlara yer veren bir seçenektir ve dengeyi sanat eğitimi kurar.
- *Kendi kültür değerlerini tanıma:* bir başka hedef ise yetişmekte olanların tüm sanat alanlarındaki ve etraflarındaki doğal güzelliklere karşı duyarlılıklarının artmasıyla ilerde hem kendi toplumunun hem de diğer toplumların kültür ve sanat varlıklarını bilen, bunlara değer veren, koruyan, kendi kültür ve sanatını tanıyıp muhakemelerde bulunabilen birer kişi olmalarını sağlamaktır (San, 1985).

Genel olarak amaçları sıralayacak olursak:

- Çocuğun kendini dışa vurabilmesi için gerekli koşulları hazırlama,
- Çocuğu hayatla ilişki halinde tutma,

- Estetik bir yön kazandırma,
- Yaratmanın tadını alma,
- Sanatın özgürlük olduğunu benimsetme,
- Şekilsel ifadeyle ilgili teknik imkanları deneme,
- Sanatın kıymetini anlama ve yaşama katmadır.

Genel olarak ilkeleri sıralayacak olursak:

- Her çocuğun yaratıcı olduğu göz önünde bulundurulmalıdır,
- Kişisel farklılıklar göz önünde tutulmalıdır,
- Uygulamalarda iki ve üç boyuta değinilmelidir,
- Resim - iş dersi diğer derslerin uygulama sahası gibi düşünülmemelidir,
- Dersler ilginç, farklı, ilgi çekici duruma getirilmeli,
- Hedef çocuğa yetenek kazandırmak değil, yaratıcılığa yöneltmek olmalıdır,
- Resim - iş eğitimi çocuğa uygun olmalıdır,
- İnceleme yaparken çocuğun gelişimine dikkat etmeli ve sergilemeye önem verilmelidir. (Gençaydın, 1990).

2.3.3. Sanat Eğitimi Etkileyen Faktörler

2.3.3.1. Sanat Eğitimi ve Siyasal Yapı

Devletin uyguladığı politika, izlediği felsefe devletin eğitim sisteminin de tamamlayıcısı ve belirleyicisidir. Eğitim sistemleri devletin birer dalıdır ve devletin istediği ferdi ve toplumu biçimlendirecek, oluşturacak kuramlardır. (Carel, 1977, s. 86) Bundan dolayı görünenlerin arkasında neler olduğunu araştırmak ve durumu etkileyen sosyal ve siyasi güçleri incelemek gerekir; çünkü temel aldıkları felsefeler açık bir şekilde ifade edilmiş veya ifade edilmemiş de olsa eğitim sistemleri, ait oldukları şehrin sosyal ve siyasi temellerini yansıtırlar (Brownw, 1974, s. 1).

Eğitim sistemlerinin, ülkenin ananevi karakteri ve toplumsal düzenleri, siyasi sistemleri ile bağlantılı ve de bu iki etkenle sınırlı olan bürokratik bir yoluşumu vardır (Doğan, 1999, s. 49).

Eğitim sistemlerinin hedeflerinde, kişiye, siyasi, ideolojik ve ekonomik g  lere verilen önem seviyesi, siyasal sistemlere göre değişiklikler göstermesine rağmen tüm politik sistemlerde eğitim politik bir araç olarak kullanılmaktadır (Gökçe, 1999, s. 8).

Politik sistemde eğitimle alakalı hedefler politik sistemin g   ihtiyaçlarına göre düzenlenmekte ve gerçekleştirilmesi yönünde faaliyetlerde bulunulmaktadır. Diğer taraftan eğitim sisteminin hedefleri, ulusal ve evrensel boyuttaki kıymetleri yansıtarak bu kıymetlerin paylaşılması ve gerçekleştirilmesi yönündeki emekleri arttırmaktadır (Gökçe, 1999, s. 8).

Politik sistem g   ihtiyaçlarına göre düzenlenen eğitim, politik sistemlerin farklı yönlerde gelişme göstermesiyle birlikte farklılaşabilmektedir. Böylece eğitim politik ideolojilerin egemenliği altında kalmıştır (Brownw, 1974, s. 1).

Eğitim sistemleri toplumsal ve politik iradelerin etkisi altındadır ve bir eğitim sistemini kapsayan politik atmosfer, o eğitim sisteminin gelişmesinde rol oynayan en güçlü etkenlerden biridir. Eğitim kendiliğinden toplumsal bir değişmeye neden olamaz. Eğitim ait olduğu toplumun politik ve toplumsal yönelimlerini takip etmek zorundadır. Hiçbir hükümet ihtilali nasihat eden veya hatta çevrenin temel politik görüşü hakkında yıkıcı eleştiriye karşı hoşgörülü davranan bir eğitim sistemine müsaade etmez. Bununla birlikte eğitim aydınlatma aracılığıyla isyancılar yaratabilir (Brownw, 1974, s. 16).

Bu nedenle bir milletin eğitim felsefesinden bahsedilmesi, o milletin politik sistemini de kapsayan politik bir kurguyu içerir. Fakat bu politik kurgu ile eğitim felsefesi bir değildir. Eğitim felsefesinin oluşturulmasında politik sistem bir köprüdür. Bu köprünün, eğitim felsefesi oluşturulurken faal bir biçimde koordine edilmesi gerekir. Bu etkililikten şu sonuç çıkarılabilir: Politik sistemler insanların refah ve huzurunu sağlamaya dönük uzlaştırıcı bir hüviyet taşımalıdır. Bu niteliğe sahip olmayan politik sistemler, her zaman tartışmaya müsait, manipüle edilebilir bir suret sergileyecektir. Eğer politik sistem böyle bir nitelik taşırsa, eğitim felsefelerinin istikrarlı ve hareketli bir niteliğe sahip olması zorlaşır. Bu durumda da, maziyi ele alan, günümüz için verimlilik oluşturan, geleceğe dönük açılımları ve  ng r leri olan bir eğitim felsefesi düşünülemez (Yapıcı, 2006).

Politik sistemlerin eğitim yolu ile mevcudiyetlerini sürdürüklerine ilişkin algıları, devletin ve çıkar gruplarının eğitime olan alakasını da etkilemektedir. Bu nedenle politik bir sistemde eğitim, insanların kendilerini ispat etmek hedefiyle bilgi ve hüner kazanmalarını sağlama yerine devlet ve çıkar gruplarınca politik bir araç olarak görülmekte ve hedefleri devlete politik, ideolojik ve ekonomik g  sağlayacak şekilde düzenlenmekte ya da bu boyuta hâkim grup tarafından yönlendirilmeye itilmektedir (Gökçe,1999, s. 15).

Hâkim sınıf siyasi düşüncelerini empoze ettirirken, böylece kendi ereklerini, kendi çıkarlarını ve kendi toplum tanımını, toplumun tümüne ideolojik olarak benimsettirir. Hâkim sınıfın bu ideolojisi, toplumun hâkim kültür modellerini etkiler ve onu temsil eden sistemleri (hukuk, ahlak, sanat, din, felsefe gibi) ekillendirir. Öyleyse eğitim, açık şekilleri ile ya da edim modelleri yoluyla idealler, siyasi düşünceler, özellikle hâkim sınıfın siyasi düşüncelerini aktardığından için siyasi bir olgudur (Chorlot, 1978, s. 109-110).

Siyaset, devlet erki d zeyindir ve bu erke sahip olmak için yapılan savaşım ve gerilimler tüm kültürü etkileyen derin çatışmalardır. Siyaset, idealist bir görünüm içinde şöyle kavramsallaştırılabilir: hayalleri ışığı altında, toplumsal hakikati değiştirme emeğidir. Her durumda siyaset, zıt idealler içinde olmak üzere, g  ilişkilerini ifade eder. Bazı edim modellerin ve ideallerin toplumsal h kimiyeti, başka bir program üzerinde siyasi sahada kendini gösteren aynı güç ilişkilerini anlatır. (Charlot, 1978, s. 106).

Eğitimin siyasi olma durumu o eğitimin uygulandığı kültürü ve uygulayan siyasi yetkiyi dikkate almamızı gerektirir. Eğitimin kendisi siyasi bir olguysa siyasi gelişmelerden etkilenmemesi imkânsızdır. Yani her bir siyasi gelişme eğitim programlarına yansır. Siyasilik tavrın düşünce şekli, ya da izlediği metot eğitime aktarılır ve eğitim kendi siyasiliği içerisinde siyasi gücünde bir uygulayıcısıdır.  lkeler siyasi g lerle yönetilmektedirler.  lkelerin siyasi bir duruşları vardır ve bu siyasi duruşları o devletin hem kendi iç yönetimi hem dış ilişkileri karşısında aldığı tavrı da gösterir. Devletin izlediği siyasi tutum toplumsal bir süreç ve sonuçları toplumu etkileyecek, toplumu şekillendirecek olan eğitimi de içine alır ve eğitimi de etkiler. Bir ülkenin eğitim sistemi, o ülkenin izlediği siyaseti hem de nasıl bir toplumsal yapısının var olduğunu ve nasıl bir toplumsal yapı istediğinin bir tarifidir. Bu nedenle toplumsal ve siyasi hareketler eğitimi her yönden etkilemektedirler. Eğitim bu toplumsal hareketlerin doğurduğu sonuçlar beklentileri varmak istedikleri amaç ve insan doğrultusunda biçimlenmektedir (Charlot, 1978, s. 111-112).

Okul yalnızca siyasi bir anlamı olan bir eğitimi yaydığına göre, siyasi bir rol oynar. Bu nedenle toplumsal gruplar ve toplumsal sınıflar okulu kendi ereklerine, kendi çıkarlarına göre ve kendi düşüncelerini yayacak bir amaç yapmayı araştırırlar.

Politika bir yerde taraflı olmaktır. Ve bu taraflılık propagandasını yapmaktır. Propaganda ise, ya bir parti, ya din, ya da bir millet için yapılır. Oysa eğitim, daha çok evrensel doğrular peşindedir. Taraf tutmak, eşitlik, ve adalet ilklerinin önemli derecede zedelemektedir: Taraf tutmak, kişinin ya da bir grubun çıkarını, insanlığın çıkarlarından önce tutması ve ona değişmesi demektir. Bu da, zannediyorum, ne geleneksel eğitim, ne de çağdaş eğitime uygun düşen bir tutumdur. Çünkü kesinlikle, insan doğasına aykırıdır (Turgut, 1989, s. 110).

Bu nedenle eğitim politikadan kesinlikle uzaklaştırılmalıdır. Hele bu politika güncel, kısa vadeli çıkarlara ve kısır tartışmalara neden oluyorsa, bu tür politikaların eğitime, dolayısıyla insana verdiği zarar korkunç boyutlara ulaşabilir. Hele kültür sürekli değişiyorsa eğitime ilgili kurumlar bu değişimlerin etkisinde kalabiliyorsa, o zaman işin içinden çıkılmaz demektir (Turgut, 1989, s. 110).

Özellikle eğitim kurumlarını politikadan uzaklaştırmaya, bir hükümet politikası olarak değil, bir devlet politikası olarak bakmak gerekmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde hükümetler sürekli değişmekte, hükümetleri oluşturan bakanlar, daha da sık değişmekte, buna bağlı olarak hiçbir kurum geleneğini oluşturmada değişmektedir. Kurumların geleneklerinin olması, insan ve topluma, karakteri kazandırmasında çok önemli rol oynamaktadır. Bir ülkenin ve toplumun gelişimi, kurumların sağlamlığına bağlıdır. Kurumları oturmamış bir ülkede herhangi bir gelişme mümkün olmadığı gibi, o ülkede sürekli toplumsal sarsıntıların olması da normaldir (Turgut, 1989, s. 111)

Bu nedenle bir ülke ilk önce kendi milletini kendi toplumsal değerlerini ve dinamiklerini iyi bilmeli, nasıl bir toplum beklentisi içinde olduğunu nasıl bir toplum amaçladığını belirlemelidir.

2.3.3.2 Sanat Eğitimi ve Ekonomik Yapı

Açık toplum çağında ülkelerin kapalı ekonomi içinde yaşamaları imkânsızdır. Ancak ileri teknolojiyi kullanabilmek için ekonomik yapının tamamen bir değişime girmesi ve yarışma ortamına hazırlanması gerekir. Daha net bir deyişle transfer edilen teknolojiye uyum

sağlanması gerekmektedir. Bunların sanatta yaşanması ise dünya sanatıyla yarışacak ortamların, ekonomik gücün, devinimin, iletişim kanallarının sağlanmasıyla oluşturulur. Gelişmekte olan bir ülkede sanatın devindirici, itici, geliştirici bağımsızlaştırıcı olması ise sürekli gücünü sınavan sorunları aşmasıyla gerçekleşir. Tüm bunların yanında çağdaş teknoloji ve koşulların oluşturduğu yeni topluma karşı geleneksel yapının direnci devam etmekte ve sosyal kurumların gelişmesini engellemektedir. Bu ikili yalnızca üretim yollarında değil, davranışlarda, düşünme ve yaşam biçiminde ve sanatta da kendini göstermektedir. Kalkınma süreci içinde sanayileşmeyle toplumların ekonomik, sosyal, siyasal hatta kültürel yapısında köklü alt üst oluşlar oluşturan bu oluşum geleneksel yapıyı illaki kıracaktır. (Yurdakul, 1991, s. 127-128)

19. ve 20. yüzyıllardaki kalkınma süreci ile birlikte kültür ve iletişim olgularının köklü değişikliklere uğraması, sanayi devrimini izleyen yıllarda kitle kültürü kavramı var etmiştir. Bu yeni kavram sanayideki kitlesel üretim varlığının kültür alanına uygulanmasının sonucudur. Endüstriyel tekniklerle üretilen ve çok geniş kitlelere dağılan, karşı konulması zor davranış, mitos ya da temsili olguların tümü olarak isimlendirilen bu kültür, birden milyonları ilgilendiren bir olgu haline gelmiş, sanat yapısı geleneksel üretim süreci bütünlüğünü kaybederek yeni öğelere kavuşmuştur. Aynı kültürel ürünü aynı zaman diliminde tüketen insan sayısı inanılmaz artmıştır. Pazar için üretilene kültür, kısa zamanda kendisini kitle beğenisi denilen bir isteme göre ayarlamak durumunda kalacaktır. Televizyonun 1950- 1960 arasındaki hızlı değişimi ve günlük yaşama girmesi kitle kültürü konusundaki tartışmalara yeniden hız kazandırdı. Bazıları bu araçta kültürel bir demokratikleşmenin ışığını gördü, bazıları ise bu aracın tekil yapıya sahip bir kültürü geliştirdiğini ve kitleleri daha az kültürlü hale getirdi. Başlangıçta Platon için bir tasarım daha sonraları Hegel için bir dışavurum olan sanat bu yeni üretim ve dağıtım koşullarının kültürel ortamı etkilenmesinden dolayı üretim-dağıtım kültür ortamı içinde toplumların hem ürünü hem de ortağı durumuna geldi (Yeleş, 1986, s. 26).

Gelişme, ekonomi ve teknoloji ilişkisi; milletleri, ülkeleri, hükümetleri zamanla, sürekli ve kalıcı kurumlar aramaya itmiştir. Sosyal ve ekonomik yapıda devamlılığa kalıcılık kazandırmak, yenileme ve yenilenme kavramlarının kazandırılması şeklinde gerçekleştirilmiştir. Sürekli yenileme ve yenilenme işlevi, insanların gelişmeleri yakından takip etmesi ve eğitilmesi olgusudur (Akkutay, 1996, s. 11).

Bütün gelişmelerde görüldüğü gibi ekonomik gelişmelerde de eğitim en önemli maddelerden birisidir. Eğitim olayı ile ekonomik kalkınma birbirine o kadar bağlıdır ki, bu iki olguyu ayrı ayrı değerlendirmek mümkün değildir. Şöyle de denilebilir ki ülke insanının üretim yeteneğini arttırmak için hükümetin karşılaşacağı en önemli mesele ülkenin üretim kapasitesinin tam verim ile işlemesini ve harcanan zamana oranla en fazla üretim elde edilmesini mümkün olacak modern teknikleri, makineleri kullanmak konusundaki becerinin, çeşitli bilim dalları ve iş tekniği ile öğrenilmesi için gerekli olan araçların temin edilmesidir. (Akkutay, 1996, s. 11)

Eğitim, düşünsel, şekilsel, kültürel ve töresel farklılıklarla ve biçimsel değişikliklerle birbirinden uzaklaşsa da, eğitim tarzını ekonomik yapı oluşturur. Ekonomik yapı, sadece eğitim biçimini değil, bütün üst yapı, kurumlarını, daha anlaşılır bir deyimle; insanların düşüncesini, kültürünü, sanatın, ahlakını, eğitimini, inancını, dinini vb. belirler. Yani , her insanın yaşam biçimi, ülkesinin ekonomik yapısına bağlı olarak kendine özgü ekonomik gücü tarafından belirlenir. (Turani, 1999, s. 35)

Ekonomik gücü elinde tutan sermaye sınıflarının ekonomik ve ekin politikası toplumun eğitim politikasını belirlemektedir. (Temiz, 1998, s. 27)

Ekonomik değerler toplumsal yapıyı biçimlendirmekte, bu biçimlendirmede de eğitime önemli bir pay düşmektedir. Bir ülkenin ekonomik yapısının iyi ya da kötü olması onun eğitim üzerine yapacağı yatırımları doğrudan etkiler. Eğitimin ilerlemesi ya da gerilemesi de ekonomik yapıya bağlıdır. Ekonomik değişimlerden etkilenen eğitim gibi sanatta bu değişimlerden etkilenmektedir.

2.3.3.3 Sanat Eğitimi ve Toplumsal Yapı

Eğitim ile toplum arasındaki ilişkilere, düşünce tarihinin ilk dönemlerinden beri dikkat çekilmektedir. Platon, Aristoteles, Poseidonius, Çiçero gibi antik Yunan ve Roma dönemi düşünür ve siyasetçilerinin eserlerinde eğitim varlığına toplumsal, felsefî ve politik yaklaşımlar izlenmektedir. Ortaçağ düşünce hayatında da, toplumsal yaşam ile eğitim bir düşünölmeye devam etmiştir. Ancak daha sonra eğitim ve toplum, felsefî ve teolojik görüşlerin kontrolünden çıkmıştır. Bu, İngiltere'de de J.Locke; Fransa'da, J.-J. Rousseau ve Almanya'da J.G.Herder tarafından gerçekleştirilmiştir. Bilimsel ve teknik keşifler, icatlar, sürekli artan nüfus, üretim tekniğinde oluşan yeni düzenlemeler sosyal yaşayış biçimindeki

değişiklikleri zorunlu hale getirmiştir. Bu arada politik iktidarlar da toplumsal değişmeye uymak zorunda kalmışlardır. O zaman bu sosyo-ekonomik değişiklikler içerisindeki insanlarda kendi çıkarlarını düşünen, rasyonel davranan, feodal yapılardan ve geleneksel meslek bağlarından kopan bireyler olarak ortaya çıktılar. Bunun sonucu olarak da, eğitim ve öğretim anlayışı kişinin kendini bağımsızlaştırmasına ve toplum içerisindeki değişikliklere uymak zorunda kaldı. (Ergün, 1999)

Yaşamın ve toplumun bütün yapısından soyut olmayan ve tümüyle onunla bürünmüş bir insan-toplum etkinliğidir eğitim. Bu anlamda eğitime ilişkin olup bitenin anlaşılması, ya da yeni bir yön arayışında pusula tutulabilmesi için hem insani öğeleri ve hem de sistematik toplumsal öğeleri ön plana almak gerekmektedir. (Abacıoğlu, 2005)

Eğitim ve öğretimin araç olarak kullanıldığı bir alan vardır. Burası toplumdur. Toplumsal teşkilatlanma ve toplumsal düzenlenme ilkelerinin izlenmesi ve gerçekleştirilmesi için, eğitim ve öğretim araç olma özelliğini de var etmiştir. (Ergün, 1995, s. 23)

Toplumsal görev üstlenen eğitim, diyalektik bir yapı göstermektedir; eğitim hem yetiştirdiği çocukları ve gençleri içinde barındıracakları topluma uyan birer şahsiyet olarak yetiştirmek için toplum düzenini ve kültürünü onlara iletmede hem de bu çocuklara ve gençlere, toplum yapısını değiştirici, düzeltici ve ileriye taşıyıcı, eleştirici düşünceleri vermeye çalışmaktadır. Eğitimde bu iki yöne daima dikkat edilmelidir; gençler hem devlet ve toplum açısından, onların kültür ve yasalarına uyacak şekilde yetiştirilmeli hem de ileriye yönelik olumlu değişiklikleri yapabilecek güce sahip olmalıdırlar. Aslında birbirine ters gibi görünen bu unsurlar, daha dikkatlice irdelendiğinde, sadece görünürde bir terslik olduğu ortaya çıkar; eğitimde her iki husus ne kadar kusursuz bir şekilde gerçekleştirilse, tersliğin o kadar belirsiz bir şekilde ortadan kalktığı görülecektir. (Ergün, 1999)

Bir toplumsallaşma (sosyalizasyon) sürecidir eğitim. S.D. Sieber, D.E.Wilder, F.Brown, Ellwood gibi sosyologlar hemen hemen hepsinin toplumsallaşma sürecini incelemişler, bireyi etkileyen toplumsal grupları konu olarak ele alınmıştır. Bu toplumsallaşma, sadece okuldaki toplumsallaşma değil, bütün hayat boyunca devam eden toplumsallaşmadır. Ancak az-çok kapalı ve geri kalmış topluluklarda çocuğun sosyalleşmesi, kuşaklar arası ve aile içindeki bağları vs. ile ilgilenirken; daha gelişmiş ve modern toplumlarda, genellikle eğitim-öğretim amacıyla kurulmuş örgütlerle ilgilenilmektedir. (Cramer ve Brown, 1974, s. 1)

Bireyselleşme ve toplumsallaşma aracı olması bireyin, eğitimin meta karakterdeki toplumsal özelliği bakımından ilk asal niteliktir. Eğitim, egemen dokulardan kurtulmuş ve eleştirel nitelikte olması şartında, bireyin özgürleşmesini sağlama özelliğini kapsar. Bir diğer özellik ise, eğitim özerkliğinin bireysel özgürlük ve toplumsal işbölümü için gerekli ve geçerli şartı olmasıdır. Aksi halde, eğitimin bireyi köleleştirici ve tek-tip bireylerden oluşmuş bir toplumsal yapı yaratıcı bir role sahip olabilme gibi negatif bir özelliği de bulunmaktadır. Eğitimin diğer özellikleri arasında değişim ve kullanım değerlerinin birbirinden farklılaştığı bir meta olması ile eğitim ihtiyacı ve talebini belirleyen unsurların, hizmet olarak istek elastikiyeti ve tüketici açısından istek elastikiyetine bağlı olması hususlarını sayabiliriz. (Abacıoğlu, 2005)

Sistemleri oluşturulurken toplumsal yapı iyi incelenmelidir eğitim. Toplumsal yapının hangi etmenler çerçevesinde şekillendiği önemlidir. Eğitim istediğimiz toplumun ortaya çıkmasında temel bir değerse, toplumsal yapıyı değiştiren tüm etmenler eğitimi de değiştirecektir.

İleri görüşlü bir toplum için, eğitilmiş bireylere ihtiyaç vardır. Eğitimde de özellikli insan yetiştirmek önemli olmalıdır. Eğitimin yapması gerekenler her geçen gün zorlaşmaktadır. Çünkü dünya çabuk bir değişim süreci içerisinde ve bu değişimi yakalamak ta giderek zorlaşmaktadır. Değişimi yakalamak zor olsa da değişim olacaktır. Değişimle birlikte eğitim birleşmeli ve kendine göre bir sistem oluşturmalıdır.

Açıklara sahip bir sistem olan eğitim sistemi, sürekli olarak çevresinin ekonomik, toplumsal, siyasal, yönetsel, bilimsel her alanda etkisindedir. Çevreden gelen bu etkilerin bazıları eğitim sistemini olumlu, bazıları ise olumsuz etkilemektedir. Olumlu veya olumsuz bu etkiler, eğitim sistemini sarsarak onu denge durumuna zorlamaktadır. Yapılan araştırmalar, eğitim sistemlerinin genellikle gelenekselliği onayladıklarını ve yeniliklere kapalı olduklarını göstermektedir.(Başaran, 1996, s. 29; Ataklı, 1999, s. 68)

Toplumsal değişim ile eğitim arasındaki ilişkileri açıklayan dört temel bakış açısı vardır. Birinci tekrardan oluşum görüşüne göre eğitim, özellikle gelişmekte olan ülkelerde ekonomik ve teknolojik gelişmeyi sağlayan, hürriyet, adalet ve eşitlik görüşlerine dayanan yeni bir toplumsal düzenin yaratıcısı olarak görülmektedir. Bu görüşü destekleyenler eğitim kuramlarını diğer toplumsal yapı ve kurumlardan bağımsız ya da yarı bağımsız kurumlar olarak el alırlar. Dolayısıyla eğitim toplumsal değişim oluşturabilir ya da toplumsal değişmeye neden olabilir. İkinci görüş ise, destekleyici ya da çatışmacı görüş

olarak tanımlanabilir. Bu görüşe göre ise eğitim mevcut toplumsal, ekonomik ve politik düzenin değişmez bir parçasıdır. Eğitim kurumları sahip olduğu toplumsal, ekonomik ve politik yapı ve ilişkilerden bağımsız hareket edemez ve dolayısıyla eğitim kurumları mevcut sistem ve ilişkileri korur ve tekrardan üretir. Bu görüşe göre, eğitim yeni bir toplumsal düzen oluşturmaz, tersine toplumdaki hâkim sınıfların çıkarlarını koruyarak ve eşitlikçi olmayan toplumsal ve ekonomik ilişkileri yeniden üreterek mevcut statükoyu devam ettirir. Üçüncü görüşü destekleyenler, eğitimi hâkim sınıfların kendi çıkarlarına hizmet eden ve onları koruyan bir araç olarak görürler. Ancak, ikinci görüşten farklı olarak eğitim kurumlarının sahip olduğu kültür ve kurumlan tekrardan üretirken biraz da olsa toplumsal değişmeye yol açacak bağımsızlıklarından bahsederler. Dördüncü görüş ise, toplumsal değişmelerin eğitimi belli bir yönde değişmek için baskı uyguladığı gibi, eğitim yoluyla toplumun istenen ya da planlanan yönde değiştirilmesinin de mümkün olduğunu savunmaktadır. Başka bir deyişle, eğitim kurumları toplumsal değişme oluşturacak potansiyel ve sınırlılıklara sahiptir. Eğitim toplumsal değişme oluşturabilir. Ancak bu değişme toplumdaki diğer toplumsal, ekonomik ve politik kurumların aynı zamanda, aynı yönde değişiyor olmasına bağlıdır. Dewey (1937) tarafından benimsenen bu görüş Türkiye örneğine çok uygun olmaktadır. (Eskicumalı, 2003)

Toplumda bulunan kültürel yapı, eğitim sistemini etkilemektedir. Kültür; karışık bir kavram olup, toplumun paylaşılmış inançları, değerleri, beklentileri, gelenekleri ve göreneklerinin bir araya gelerek toplumu oluşturanların davranışlarına yansımaları şeklinde tanımlanabilir. Eğitimin niteliği açısından eğitim politikalarının, o toplumun kültürüne uygun olması gerekmektedir. Politika; genellikle olanla istenen arasında, olabileni yapabilme sanatı (Balcı,1996, s. 52) ya da kurumda alınacak kararlara ve yapılacak eylemlere yol göstermek amacıyla konulmuş ilkelerdir. (Bursalıoğlu,1981, s. 64)

Eğitim planlaması ise, hem dünü korumak, hem bugünü değiştirmek veya geleceği oluşturmak üzere, kişi ve toplumu, toplumsal güçlerin dokusu içinde örüp şekillendirme sürecidir (Güçlüol,1991, s. 121; Ataklı,1999, s. 68-69)

Toplumsal bir üretim olarak sanatı ele aldığımızda, farklı üslup ve tarzların, farklı sanat akımlarının kullandıkları yöntemlerin açıklığa kavuşması gereklidir. Söz konusu yöntemler, belirli grupların belirli tarihi koşullar altında yaptıkları değerlendirmeler sonucu değerlendirilirler (Wolff, 2000, s. 12)

Toplumsal gelişmeye ve toplumsal yaşamın yapısına doğrudan bağımlıdır sanatın gelişimi. Bilim ve teknolojinin çabuk ilerlenmesi Sosyo-ekonomik ve kültürel yapının değişimi bütün dünyadaki sanayileşme ve ona bağlı olarak gelişen kentleşme, direnişler, polemikler, baskılar gibi çok çeşitli etkenler sanatın gelişimine ve değişimine sebep olmuştur. Tüm bu etkenlerin katkısı ile şekillenen sanatsal uğraşlar insanın kendisini zenginleştirmesini sağlamıştır. Toplum için sosyal bir ihtiyaç olan sanat, her toplumda kendine uygun yöntemler bularak, kendi koşullarına uygun bir şekilde gelişmiştir. (Ersoy,1996, s. 40)

Günümüzde ortaya koyduğu yapıtlarıyla, toplumu değiştiren, geleceği yönlendiren değerleri sürekli korumak için, güçlüklerle karşılaşmaktadır sanatçı. Sanatını, egemen güçlerin uyutma aracı haline getirmekten sakınan sanatçı, toplumun duygu ve coşkusunu sömüren bir oyalama sanata yol açmak tehlikesiyle karşı karşıyadır. Yenildiğinde ise, toplumsal görüşle sahip çıktığı çevresindeki dünyadan uzaklaşıp, sanatını seçkin azınlığın yararına sunmak zorundadır. Avutmak ve insanları kandırmak için kullanılan bu ucuz ve kolay sanat, yaşadığımız ortamdaki tüm değer yargılarını da bitirmeye yol açar. Uygarlığı geliştiren güç olan yaratıcı yeteneğin böylesine eritilmesi; sanatın giderek yozlaşmasına karşı duracak savaşımında, sanatın bilimsel bir inceleme ve eğitim konusu olarak incelenmesinin vazgeçilmezliğini de kanıtlamaktadır (Carel, 1977, s. 86)

Toplumsal açıdan tüm yaşamdır sanatın konusu. Yaşamda dünyadaki her nesneyi, her olguyu içine almaktadır. Yaşamın kendisi, yaşamın geçmişi, bugünü, geleceği, yaşamın olasılıkları sanatın konusudur. Bu nedenle sanat toplumsal bir olgudur. Bu toplumsal olgu süre zarfında sanat egemen güçlerle savaşmakta onların uyutma aracı haline gelmemek için çaba göstermektedir. Çünkü sanat toplumun duygu ve coşkusunu elinden alan bir oyalama aracı değildir. Sanat seçkin azınlığın yararına sunulmak durumunda kalabilir ama bu avutmak ve beyin yıkamak için kullanılan ucuz ve kolay sanattır ve de yaşadığımız tüm ortamdaki tüm değer yargılarını da tüketmeye yol açar. Bu nedenle sanat bu şekilde bitirilmemelidir. Sanat bilimsel bir inceleme ve eğitim konusu olarak incelenmelidir (Carel, 1977, s. 86)

Eğitiminin içeriğini, sanatın ne olduğunu, neden olduğunu belirler sanatın konusu. Önce sanat gerçekten ihtiyaç mıdır? Toplumsal bir gereksinme midir? Yoksa bir fazlalık mıdır? Zenginliklerin üstünlük duygularını mı tatmin eder? Sanatın demokratikleşmesinde, sanatın ne işe yaradığı, neden gerekli olduğu bilinmelidir (Nesin,1979)

İnsani etkinliklerimiz, toplumsal bir ortamda gerçekleşmekte ve toplumsal düzen sayesinde belirlenmektedir. Bu belirlenimden, özgür bireyler olmak için kendimizi toplumsaldan arındırarak, toplumsal düzenin daima çıkmak zorunda olduğumuz anlamını çıkarmamız öngörülmez. Tam aksine, toplumsal yapı ve örgütlenme eylemliliği olanaklı hale getirir; uyum sağlayan ve devrimci tutumların geliştirilmesine aynı düzeyde yardımcı olur (Wolff, 2000, s. 15)

Bazı toplulukların kendine özgü yapısı ve belirli sanat dallarının o toplumun içindeki özel yeri, hangi sanat dalının nasıl etkileneceğinin belirleyicisi olur (Wolff, 2000, s. 72)

2.3.4 Sanat Eğitiminin Gerekliliği

Sanat ve Sanat Eğitiminin ciddi bir uğraş gerektiği kaçınılmazdır. Sanat, bilim ve teknikten sonra gelmez, ama onlardan da ayrı tutulamaz. Hem sanatsal hem de bilimsel bir hal gerektirir. Sanat ve sanat eğitimi, birey ve toplum için bir lüks değildir, zorunlu değil ama doğal bir ihtiyaçtır (Etike 1995, s. 47).

Genel seviyeleri nasıl olursa olsun sanat eğitimi tüm toplum ve ülkeler için kaçınılmaz bir ihtiyaçtır. Hızla gelişen, sanayileşen, kentleşen toplumların insanların fark edilen ruhsal rahatsızlıkların arttığı ve bunların kökeninde makineleşmenin ortaya çıkardığı, tekdüze hızlı yaşam ve elektronik cihazların hâkim oluşu, kişilerin deşarj olma imkânlarını kısıtlayabilmektedir. Sanayileşmenin kişiler üzerindeki etkisi sadece fabrikalarda çalışarak kısıtlı bir şekilde düşünülmesi mümkün değildir. En belirgin sorun kişisel düşünme çabalarından yoksun olmalarıdır. Fabrikalaşmaya başlayan her şey onların doğasında yer alan bu yaratma gücünü, isteğini bitirip, kendilerinin malı olmayan birtakım tüketim maddelerini almaya istemeye ve seçmeye itmektedir. Bu durum onların hayatlarında bir boşluğa, dengesizliğe ve yabancılaşmaya sebep olabilmektedir. Kentlilere göre kırsal kesimde yaşayan halk biraz daha bu anlamda şanslı görülebilir. Büyük çoğunluk kendi ihtiyaçlarını kendileri görmektedir. Her ne kadar bu insanlar kendi ürettiklerine kendi estetik düşüncelerini katarlar ise de göstermiş oldukları çabalar geleneksel bir takım formların aynısından farklı olamamaktadır. Ancak görgü ve sanatsal algılama birikim ve seviyeleri çağımızın geçerli estetiksel boyutlara uygun olmasa da ürettikleri yapıtlar kendilerini bir ölçüde ekonomik ve isteksel anlamda deşarj edebilmektedir (Artut, 2002, s. 105).

Çağımızda gidilen mekânlardan tutun da kullanılan eşyalara kadar yaşamımızın bir parçası olmuştur sanat. Günlük yaşantımızla bu kadar birleşmiş olan sanatı, dolayısıyla da sanat eğitimi inkâr edemeyiz, iyi bir sanat eğitimi ile kişilerin etrafına karşı estetik bir beğeni geliştirmeler; sağlanabilecektir. Ruhen sağlıklı, çevresindeki bozukluklara tepki duyan ve bu tepkisini de olumlu değişkenlerle olumlu değişikliklere çevirebilen kişiler yetiştirmek için sanat eğitime gereken değer verilmelidir. Bunun için de; öncelikli olarak alanında uzman, kültürlü, araştırmayı seven, öğrenci psikolojisinden anlayan ve her şeyden önce sana eğitiminin gerekliliğine canı gönülden inanan eğitimcilere ihtiyaç vardır.

Konuya ilişkin bir yapıtında Herbert Read sanat ve eğitimin gerekliliğini "sanat hayata uygulanan öyle bir mekanizmadır ki, onsuz toplumlar dengelerini kaybederler." özdeyişi ile vurgulamak istemiştir. Toplumsal yaşamın ayrılmaz bir parçası olarak görülen sanat, toplumsal ilerleme ve göstergeler hangi seviyede olursa olsun devamlı güncelliğini ve canlılığını korur. Sonuçta sanat eyleminin, insan çabasının tamamıyla insanın dünyada oluşu ile ilgili bir çalışma türü olduğu sonucuna varmak doğaldır. Sanatın bu niteliğini oluştururken sanat ve sanatçının insandan, toplumdan ayrılamayacağı gerçeğinin de bahsetmek gerekir (Artut, 2002, s. 106).

Sanat eğitimi alan her kişinin illaki sanatçı olması gerekmez. Fakat sanatsal olguyu algılamak, anlamak, tarihsel ve kültürel değerleri sevmek, saygı duymak, korumak ve sanatsal yaşamdan insan olarak yeterli pay almak için de sanat eğitimi gereklidir (Ersoy, 1983, s. 40).

Toplumların dünyada genel amaçları uygarlaşmaya yöneliktir. Bu nedenle sanat ve teknoloji sürecinden geçme koşulu vazgeçilemez bir gerçektir. Böylelikle günümüzde duyarlı, dengeli ve sağlıklı bir toplumun en önemli şartlarından birisi “sanat eğitimidir” (Artut, 2009, s. 94).

Sanat eğitimi; kişiye estetik sorgulama yapabilme konusunda yardımcı olmayı hedeflerken, yeni biçimleri hissedip, heyecanlarını doğru biçimlerde yönlendirmeyi öğretir. Demek ki sanat eğitimi, sanatçı yetiştirmeyi değil, yetiştirme sürecinde olduğu her kişiyi yaratıcılığa yöneltip, onun bilgisel, bilişsel, duyuşsal ve duygusal eğitim gereksinimlerini karşılamaya yöneliktir (Yolcu, 2004,s. 91).

Çevremiz ve sanatla ilişki kurar ve onlara anlam kazandırırız. San’a göre (1985, s. 17) “Eğer görmek istiyorsak, gözümüz ve zihnimiz beraber çalışmalıdır.” Sanatı kavrayabilmek için çevremizdekileri sadece görmek yeterli değildir. Bunları zihnimizde

yorumlamalı ve anlam kazandırmalıyız. Bunu da sadece sanat eğitimi ile yapabiliriz. Anlayıp yorumladıklarımızın tüm toplum tarafından anlaşılması ise eğitim içerisinde sanat eğitimine gerekli duyarlılığın ve titizliğin verilmesi ile sağlanabilir.

Bilim ve teknikteki yaratmalarda gerekli olan yetenekler sanat alanındaki yaratmalarda gerekli olan bilim ve teknikteki yaratmalarda da geçerlidir. Bu bakımdan ileri ülkeler okul öncesi dönemlerden itibaren sanat eğitimine ağırlık vermekte ve kişiyi her türlü yaratıcılığa hazırlamaktadır. Küçük yaşlarda başlayan ve örgün eğitimde süre gelen sanat eğitimi, yaratıcılığı geliştirirken estetik bir seviye, iyi, doğru, güzeli seçebilme, karar verebilme ve kritik yapabilme becerisiyle birlikte gelecektir (Ersoy, 2002, s. 275).

“Yaratıcı olayların ortak özelliği düşündürmektir. Sanatsal alanlarda düşünmek yeni görüşler oluşturmakla gerçekleştirilir. Düşünmek için bilgi ne kadar gerekli ise, sanatsal düşünmek için de sanatsal bilgi o kadar gereklidir.” Çocuklar okulda verilen sanat eğitimi sayesinde içlerinde var olan yaratıcılığı ortaya koymaktadırlar. “Bilim adamı hisleriyle keşfettiklerini deneylerle ortaya koyarken, sanatçı sezgiyle keşfederek içselleştirdiklerini, biçimlerle dışa vurur” (Çetin, 2002, s. 65).

2.3.4.1 Lisansüstü Sanat Eğitiminin Gerekliliği

Gençleri hayata hazırlayan en üst seviyedeki eğitim kurumları üniversitelerdir. Bu toplumda sağlam bir temel oluşturmak amacıyla kurulan üniversiteler, bilim, sanat, teknik alanlarını bir bütün olarak ele alan ve bu alanlarda yeterli bilgiye sahip olması gereken aydın ve çağdaş insanı yetiştirmekle sorumludur (Çakır, 1994).

Çağdaş insan bireyselliğe, eşitliğe, özgürlüğe, her şeyden çok değer veren ve bu uğurda savaşımdan kaçmayan bir insandır. Düşünce bağımsızlığını kısıtlayan, özgür yaşamayı engelleyen her türlü ideolojiye, doğmaya, baskıya karşı durur. Sorunları tek pencereden değil, çeşitli açılardan görüp inceleyen, karşıtları ayırabilen, değerlendirme yetisi gelişmiş kişidir (İpşiroğlu, 1990, Çakır’dan aktaran 1994 s.175).

Düşüncenin geliştirilemediği toplumlarda yaratıcılık, hoşgörü ve üretim söz konusu olamayacağından çağdaş eğitimden de bahsedilemez. Ancak sanat aracılığıyla insanlarla bütünleşen tüm soyut değerler; heyecana dönüşerek, sanatçı, sanat eseri ve izleyici arasında bağ kurup görüşlerin çağdaşlaşmasını sağlar (Bulut, 1999, s.48).

Herkesin bildiği gibi üniversiteler gençleri hayata hazırlayan en üst seviyedeki eğitim kurumlarıdır. Gençleri hayata hazırlamanın yalnızca mesleki bilgileri öğretmekle imkânsız olduğu, günümüzde tartışmasız kabul edilmektedir. Çünkü sosyal bir olgu olan insan sadece mesleki bilgiler ile yetindiğinde toplumsal yaşantısında pek çok eksiklik olabileceği gibi, sevilen bir kişilik kazanması da engellenmiş olacaktır.

İnsanlara tam anlamıyla eğitilmiş diyebilmemiz için onun birçok alanda gelişmiş, estetik ve pratik değer yargılarına sahip bilgisini ve becerisini geliştirmeye hazır insan olarak yetiştirilmiş olması gerekir. Eğitim almış insanla, yalnız zihinsel olarak eğitilmiş bir insan arasındaki ayırım, insanın bütün öteki yetenekleri yanında görsel ve sanatsal yeteneklerinin de gelişmiş olmasında irdelenir (Gülerman, Kırılı & Özkan, 1990, s. 101).

Herhangi bir insanı “sıradan birey” olmaktan kurtarma konusunda ailelere, bilim adamlarına ve yöneticilere düşen görev ise gençlere, yeni nesillere estetik kaygı duymasını, bu kaygıyı yaşamalarını öğretebilecek bir mekân hazırlamak olmalıdır. Yani, onları tutucu, var olan düşüncelere bağımlı yapmak yerine seçenekleri görebilecekleri bir eğitim imkânına, bu seçenekleri deneyebilecekleri bir çevre düzenlemesi içine sokmak gerekir. (Erinç, 1985, s. 1)

Ülkelerin gelişmesi için eğitim seviyesi yüksek insanlara ihtiyaç vardır. Bu insanlar iyi tasarlanmış, geleneksel olmayan, devamlı yeniliğe açık olan çağdaş eğitim programları ile yetişirler (Kavuran, 2002). Çağdaş insanın yetişmesinde sanat eğitimi veren kurumlardan biri olan Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Eğitimi Resim- İş programı vazgeçilmez bir konuma sahiptir. Güzel sanatlar çeşitlerini, tarihsel gelişimini, kişinin estetik beğenisini, ifade gücünü, insanın temel ihtiyaçlarından biri olduğunu örnekleriyle gösterir. Amacı öğrencilerin, eğitim-öğretim süre zarfında; sanat yetilerini, düşünsel bakış açılarını ve el becerilerini geliştirerek, sosyal ve kültürel etkinliklere de katılmakta, alanında donanımlı, sanatçı kişiliği gelişmiş, özgüvenli ve çağdaş birer öğretmen adayı olarak mezun olmalarını sağlamaktır.

Lisans öğrencilerinin sadece akademik konularla ilgilenmeleri ve sınırlı ders saatleri, onların yeteneklerini yeterince geliştirmelerine ve tatmin olmalarına yetmemektedir. Bu nedenle üniversite öğrencisi ayrıca resim yapmalı, müzik dinlemeli, edebiyat, oyun, spor, gezi, toplumsal hizmetler gibi ilgisini çeken etkinliklerde bulunabilmelidir. İşte Üniversitelerde okutulacak Güzel sanatlarla ilgili dersler, hem öğrencinin estetik beğenisini geliştirecek, hem de daha bilinçli seçim yapmasına yardımcı olacaktır.

Çağdaş insan yetiştirirken sanat eğitiminin önemini şu sözleriyle ifade eden Apaydın: “Çağdaş insan ciddi bir sanat eğitiminden geçmeden yetişemez. Toplumumuzda çok geride kalmış bağnaz bazı görüşlerle sanata ve sanat eğitimine karşı çıkmıştır. Sanat yetenek işidir bahanesiyle sanat eğitimi geri planda kalmış, ötekileştirilmiştir. Sanat dar anlamda bir yetenek işi olabilir, ancak sanat eğitiminin amacı bireyde ilgi kazandırmak ve sanatı sevdirmektir. Her insanı belli bir düzeye getirmektir. Her insan değişik zamanlarda da olsa her şeyi öğrenebilir. Bir insanın salt kuru ve katı bilgilerle aydın seviyeye ulaşması imkânsızdır. Sanata ilgisi olmayan kişi insana ve topluma kapalıdır. İnsancıl sıcaklıktan yoksundur. Kişiliğinde ister istemez büyük isteksizlikler ve katılıklar barındırır. İlgileri ve davranışları kısıtlıdır ve donuktur” .Toplumlarda ki beğeni yozlaşması sanat eğitiminin eksikliğinden meydana gelir (İpşiroğlu, 1998).

Bilgi aktarımı ile beraber yetenek kazandırmayı, ilgi ve yetenekleri geliştirmeyi, kişide var olan yaratıcılık yeteneğini açığa çıkararak, topluma yapıcı, yaratıcı ve üretici kişiler kazandırmayı, gerek bilim ve teknikte, gerekse düşünsel, sanatsal ve kültürel dalda yeni ürünler ortaya çıkaran toplumlara ulaşmayı hedefler çağdaş eğitim anlayışı. Bu bakımdan sanat eğitimi çağdaş eğitim kavramı ve uygulamaları içinde önemli bir yer almaktadır (Aral, 1999, s.11).

Hangi dal ve alanda olursa olsun amaç yükseköğrenim alan gençlerimizde sanatın yaşamsal değer ve gerekliliğini duyurmak, sanata duyarlılık kazandırmak, ülkenin yükseköğrenim görmüş kişilerini, ülkesinin sanat biçimlerine karşı hassas, üst beğeni düzeyinde bir sanat tüketicisi olarak yetiştirmektir. Meslekleri artık belirlenmiş olan bu genç insanların, zamanları oldukça resim ve müzik yaparak, tiyatro oynayarak yaşamlarını dolu vakitlerle geçirip, böylece etkinlikleri izleyerek yaşamlarına anlam katmaları sağlanacaktır. (MEB Raporu, 1981, s. 12).

1991 MEB. Raporunda sanat eğitiminin çağdaş eğitimdeki önemi şu şekilde ifade edilmiştir.

“Sanat eğitimi çağdaş eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır. Çünkü bireyde estetik, beğeni ancak sanat eğitimi yoluyla gerçekleştirilebilir. Çağdaş insanın yaşamında sanatın bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik ve eğitimsel görevleri vardır.

Bireysel sanat işlevleri: Bireyin sağlıklı ve başarılı, dengeli ve doyumlu, duyarlı ve huzurlu olması için davranışları üzerinde belirli izler bırakan estetik uyarılma ve tepkide bulunma, yorumlama ve oluşturma biçimlerini kapsar.

Toplumsal sanat işlevleri: Kişiler, birey ile toplum, toplumsal kesimler ve toplumlar arası anlaşma, dayanışma, kaynaşma, paylaşma, işbirliği yapma, birleşme ve bütünleşme sağlamasında sanatın oynadığı rolleri içine alır.

Kültürel işlevlerde sanat: Toplumsal kültürü arttırıcı, kültürel özellikleri barındıran ve kuşaktan kuşağa aktarıcı, kültürler arası ilişkileri zenginleştirici, güçlendirip pekiştirici, sanatsal birikimleri ve etkinlikleri kapsar.

Ekonomide sanat işlevleri: Sanat alanında sanatsal karakterler korunmakla beraber git gide belirginleşen arz ve talep ilişkisinin ağır bastığı, ön plana çıktığı çalışma ve düzenlemeleri içine alır.

Eğitimde sanat işlevleri: Sanatın kişisel, toplumsal, kültürel ve ekonomik işlevlerinin, düzenli, etkili ve verimli bir şekilde gerçekleşmesini sağlayıcı sanatsal öğrenme ve öğretme etkinliklerini içine alır” (MEB Raporu, 1991, s.6).

Hâlbuki çağdaş bireylerin gelişiminde, sanatın, insanın duygularını, sezgilerini, ilgilerini ve yaratıcı düşünme gücünü eğiten yönleri ihmal edilmemesi gereken maddelerdir. Sorgusal, eleştirel, girişimci, estetik, yaratıcılık kavramlarının bireylere kazandırmanın tek yolu sanat eğitiminden geçer.

Yani üniversite öğrencilerinin sanatın bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik ve eğitsel işlevlerinden yeterince yararlanabilmen için üniversitelere Güzel Sanatlarla ilgili dersler konulması çağdaş Türkiye için bir zorunluluktur olarak varsayılabilir.

2.3.5. Sanat Eğitimi Politikaları

Siyasi ekonomik güçlerin altındadır eğitim sistemi. Sanat eğitiminin gelişiminde, devletin eğitimde kullanılan sanat çeşitlerini resmen tanınması ve politik yapısı etkili olmaktadır. Sanatın yönetimi 19. yüzyılın başlarında Avrupa toplumlarında etkilerinin farkına varılmaya başlanan sanat eğitimi ve pedagojisi alanları, tarihsel gelişim içinde bazı sanat ve kültür politikalarına göre düzenlenmeye çalışılmıştır. Batıdaki bu gelişmelerin, toplumsal değişmeler, kültürel, bilimsel ve teknolojik gelişmelerin yanında siyasal gelişmelerden de etkilendiği ve farklı sanat eğitimi politikaları sergilendiği görülür (Erbay, 1997).

Eğitimde sanatı, bir iş, eğlence ya da oyun gibi görmek ve göstermek son derece tehlikeli ve yıkıcı sonuçlara neden olabilir. (Akkaya, 2005)

M. Kemal Atatürk cumhuriyeti kurarken kültür ve sanat sorunlarına da büyük yer vermiş, devletin görevleri içinde bu konularla uğraşmayı da katmış, sanata ilgiyi devlet politikası haline getirmiştir. Atatürk'ün çok çağdaş bir görüşle sanat ve eğitim sorunlarına yaklaşımı ile sanat öğretim veren modern kurumlar peş peşe ve hızlı bir gelişmeyle açılmıştır. Örgün eğitimde 1925 yılından başlayarak resim, eliş, müzik, derslerinin gelmesi ve yaygın eğitimde de 1932'de açılmaya başlayan Halkevleri, yaygın anlamda bir sanat eğitimi hareketini başlatmıştır (San, 2003).

Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze ilköğretimde yer yer taslak olan programlar dışında 1926, 1936, 1948, 1968 programları olmak üzere belirli dört program uygulanmaya konmuştur (Arslan, 2007).

1981'den sonra farklı farklı derslere ait programlar yayımlanmıştır. 2004 yılında da program tekrardan gözden geçirilerek, kapsamlıca düzenlenmiştir. Bilim ve teknolojiye hızlı gelişmeler eğitim sistemini etkilemekle beraber eğitim programlarının da tekrardan yapılandırılmasının zorunlu hale getirmiştir. Programda araştıran, sorgulayan, öğrenmeyi öğrenen, yaratıcı ve eleştirel düşünen kişilerin yetişmesi esas alınmıştır.

Kültür politikası kavramı Türkiye'ye 1960'lı yıllarda irdelenmeye başlanmış, 1971 yılında Kültür Bakanlığının kurulması ile devlet seviyesinde sanatın yapılaşması Kültür Bakanlığı Düzeyinde teşkilatlanmıştır (Tanilli, 2007).

Eğitimde çağdaşlığın metodu, araştırarak, inceleyecek, uygulayacak, gerekli tüm bilgiye ve donanımına ulaşma yollarını öğrenecek ve sorgulayacak yaratıcı ve aktif bir öğrenci tipi yetiştirmeyi hedeflemektedir (Akkaya, 2005).

Bireylere çağdaş denebilmesi için bireylerde bulunacak özellikler, özgür düşünme, bağımsız karar verebilme ve davranabilme, işbirliği kurabilme, üstünlük alabilme, yaratıcılık, kendi gereksinimlerine duyarlı olma, başkalarının ihtiyaçlarına duyarlı olma, etkili iletişimde bulunma, toplumsal dayanışma, yardım etme ve yardım alma, gibi nitelikler sadece hedeflenen bir eğitimle mümkün olacaktır (Önder, 2006).

Bahsedilen amaçlar doğrultusunda yetiştirilen çocukların kendi tarihine, kültürüne ve sanatına yabancılaşmadan evrensel değerleri de yerine koyabilecek olgunluğa erişmeleri gerekmektedir. Bu noktada, eğitim fakülteleri hayati bir önem taşırlar. Akkaya'nın (2005) da vurguladığı gibi 21. yüzyılda sanat eğitiminin nasıl olması gerektiği konusunda da kısaca şunları vurgulamak yararlı olacaktır:

- Öğrenim gören tüm öğrencilerin sanat eğitimi ve öğretiminden pay alacağı yeni bir sisteme olacaktır. Sanat dersleri, tüm diğer alanlara yayılacak ve yaratıcı bir nesil yetiştirilmesinde büyük bir önem kazanacaktır.
- Sanat yoluyla psikolojik teşhis konularında da bilinçlenerek, psikologlarla işbirliği içine girecek olan insanlar sanat eğitimcileridir
- Sanatsal faaliyetler okul öncesi bu yüzden son derece önemli ve kritik bir hal kazanacaktır. Sanat eğitimi, özel öğretim alanında, tıp alanında da son derece önemli bir gelişme kaydedecektir. Sanat yoluyla tedavi/sağaltım çalışmaları gelişerek devam edecektir.
- Çağımızda, sanat eğitimcilerine, toplum bilimcilerine ve felsefecilere duyulan ihtiyaç katlanarak artacaktır.
- Sanat bilgi çağının, tüm alanlarının bilgi birikimini kendi estetik sürecine katarak, yaratıcı yorumlarını devam ettirecektir
- Sanat eğitimi yolu ile, tarihi, kültürel ve sanatsal mirası korumasını bilen, kendi kimliğinin farkında olan olarak uluslararası piyasanın rekabet koşullarına da uyum sağlayabilecek yeni nesiller yetiştirilmesine çalışılacaktır (Eliade, 2003).
- Sanat eğitimcilerinin ve sanat eğitimcisi adaylarının vazgeçilmez araştırma, inceleme ve uygulama alanları olarak yepyeni bir işlevsellik kazanacak olan müzeler ve müze-eğitim ilişkisi temel bir rol alacaktır (Akkaya, 1986, s.18).
- Sanat ve sanat kültürü derslerinin saatleri ve imkânları arttırılacaktır.

Yani, okul öncesi başta olmak üzere her yaş grubuna uygun bir sanat eğitimi, öğrencilerin tüm gelişim özelliklerini (bedensel, zihinsel, psikolojik vs.) en güzel şekilde kavrayabilen sanat eğitimcileri tarafından devam ettirilebilecek ve sanat eğitimcileri bulundukları çevre koşullarına uygun sanatsal düşünceler geliştirebileceklerdir.

Üstünde düşünülecek bir diğer önemli nokta da geleceğin okulunun bilgisayar destekli olacağıdır. Bu eğitim biçimi hiç şüphesiz, yeni eğitim sisteminin yanı sıra, yeni eğitimci ve uygulayıcı biçiminin ortaya çıkacağını da gösteriyor. Eskiden olduğu gibi, her şeye hâkim öğretmen yerine; öğrenmeyi, buluş yapmayı, düşünmeyi, denemeyi öğreten eğitimcilere ihtiyaç duyacağımız gerçeği yadsınamazdır (Gökaydın, 1998).

Bu yönden bakarsak eğer, eğitimcilerin çağdaş eğitim sistemleri ve bu düzlemde, çağdaş teknik gelişmelerle süslenmeleri, önemi giderek artan bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmaktadır (Gökaydın, 1998).

Sanat eğitimi politikasını, devletin kültür politikalarından bağımsız değerlendirmek imkânsızdır. Eğitim sistemindeki hedefler, kültür politikalarıyla birbirlerini destekleyecek şekilde iç içe olmalıdır. Her iki siyasa da, uzun bir dönem için geçerli, devamlılığını koruyacak temel ilke ve amaçların yer alması ve bu temel ilke ve amaçların kolay değiştirilemeyecek kadar sağlam olması, uzun sürede tutarlı bir uygulamayı beraberinde getirir (San, 2003).

2.3.6. Sanat Eğitimi Problemleri

Sanat sorunlarını tüm biçimleriyle yaşayarak eğitilen bireyler olay ve olguları çok yönlülükleri ve boyutlulukları içinde görüp yorumlayan, kavrayan, yeniliklere, çağdaş her tür gelişmeye, her tür yeni biçim ve biçimlendirmeye açık, çağındaki gerek bilim ve teknolojide, gerek toplumsal ve kültürel değişme süreçlerindeki yeni gelişmeleri anlamaya yatkın, hoşgörülü, aynı zamanda dinamik bir kişilik geliştireceği çağdaş sanat eğitimiyle kesindir. Çağdaş sanat eğitimi gördükleriyle yetinmeyip, onlar üzerinde düşünen ve düşüncelerini dile getiren bir yöntemi öngördüğü için dil bilincini de kavramaktadır. Bu eğitim kısaca, bireyin çevresiyle ve toplumuyla direkt iletişime girmesin ve her şeyden haberdar olmasını sağlayan bir eğitimidir.

Günümüzde bu denli bir eğitim, özlenen bir eğitimidir. Çünkü örgün eğitimde fen ve matematik ağırlıklı ders ve giriş sınavları yükü ve bilgi yarışı ile kültür dersleri geri bırakmakta, özellikle yukarıdaki anlamıyla sanat eğitimini ancak resim, müzik, edebiyat ve sanat tarihi gibi özelleşmiş alanlarında verilebilen, güzel sanatlara ilişkin dersler de zarar görmektedir (San, 2003).

Sanat eğitimindeki sorunlara baktığımızda bunların birçok sebepten kaynaklandığını görmekteyiz (Artut, 2004). Bunlar şöyledir:

Toplumsal bütünlüğünden kaynaklanan sorunlar: Ülkenin toplumsal yapısındaki istikrarsızlıkla, göç gibi sebepler, ister istemez toplumu, dolayısıyla kişilerin sanata bakış açılarını belirler. Ülkemizde “sanat” boş zamanları değerlendirme, bir beceri, fantezi ve

süsleme düşüncesiyle geleneksel bir anlayış olarak kavratılmıştır. Ayrıca öğrenci velilerinin sanat eğitime ilişkin olumsuz ön yargı ve tutumları da belirleyici olmaktadır.

Ekonomik altyapıdan kaynaklanan sorunlar: Sanat eğitiminde mali finansal koşulların, teknolojik imkânların olmamasıyla ya da yetersizliği bu derslerden alınacak verimi de direkt olumsuz etkilemektedir. Eğitime ayrılan bütçenin yetersizliği, uygun fizibilitenin yapılamaması, önceliklerin iyi ortaya çıkarılamaması

Çevresel yapıdan kaynaklanan sorunlar: Bunlar fiziksel ve sosyal çevrelerden kaynaklanan sorunlar olarak sıralanabilir. Fiziksel sorunların başında şüphesiz atölye, kaynak yayınlar, derslik ve diğer amaca uygun materyallerin varlığı veya yeterliliği önem taşımaktadır. Sosyal çevrede ise galeri ve müzelerin yokluğu, okul aile işbirliğinin kurulamamasından ileri gelen sorunlar olarak düşünülebilir.

Kişisel yapıdan kaynaklanan sorunlar: Eğiten ve eğitilenden kaynaklanan sorunlar olarak sıralayabiliriz. Eğitici olarak öğretmenin katı geleneksel tutumu, alan bilgisinin yetersizliği ve buna paralel olarak öğretim bilgisi, yöntem ve uygulamada karşımıza çıkmaktadır. Öğrencinin psikolojik, bedensel ve çevresel sorunlarına karşı sanat eğitimcisinin habersiz ya da duyarsız olmasından ortaya çıkan farklı bir sorun olarak görülür.

Değerlendirme ve ölçme kaynaklı sorunlar: Sanat eğitimcilerinin üretilen çalışmalara / yapıtlara ilişkin ciddi, sağlıklı değerlendirme boyutlarının bulunmaması. Genellikle “çok güzel olmuş, hiç olmamış, çok çalışmalısın” şeklinde geçirilmesi, incelenmesi ve eleştirilmesine yönelik bilgi birikimlerinin yetersizliği ve bu alandaki eksiklerinin giderilmesine yönelik çaba içine girmemeleri sadece kendi rahatlığını düşünmeleri neden olarak gösterilebilir.

Politik yapıdan kaynaklanan sorunlar: Ülkelerin siyasi yapılarının istikrarsızlığı, değişkenliği eğitim sistemini de dolaylı yoldan olumsuz olarak etkiler. Demokratik, bilimsel çağdaş eğitim ilkelerinin göz ardı edilerek hazırlanan eğitim politikalarından talep edilen sonuçları almak mümkün değildir. Dolayısıyla her siyasi iktidar kendi varlığını, etkinliğini bilinmeyen kılmaya yönelik bir eğitim sistemi amaçladığından bu alana ilişkin çağdaş, bilimsel hedefler, çalışmalar görülmemekte ve zarar görmektedir.

Sanat eğitimi sorunlarına baktığımızda ülkemizde Akkaya'nın (2005) görüşlerinden yararlanarak oluşturduğumuz şu problemlerden söz edebiliriz.

- Resim ve müzik derslerine okullarda yeteri kadar önem verilmemesi, sanat tarihi derslerinin kaldırılmasıdır.
- Görsel sanat derslerine ek olarak „görsel sanat kültürü’ dersi eklenmeli ve bu dersin içeriğinde çocukların yaşına göre sanat tarihi bilgisi verilmelidir. Bu dersleri eğitim fakültesi, güzel sanatlar eğitimi bölümlerinden mezun öğretmen vermeli ve uygulamaya hemen geçilmelidir.

Milli Eğitim Bakanlığı Yapılandırmacı eğitim sistemine geçmiştir ancak uygulamada pek çok sorun görülmektedir.

- Sanat eğitiminde ne öğretileceği konusu açıktır oysa sanat eğitiminin öğrenmeyle ilgili kısmında nitelik yoktur.
- Disiplinler arası bağlantı kurması gerekir sanat eğitimin. Estetik, sanat tarihi sanat eleştirir, uygulama çalışmaları. Bunlar sanat eğitimi dersleriyle ilişkili olarak görülmesi gereken alanlardır. Bahsi geçen ve yapılan işler birbirine terstir.
- Müze-eğitim ilişkisi göstermelik ilerlemektedir. Hem ‘genel eğitim için sanat eğitimi için müzeler mutlaka eğitim sistemine katılmalıdır.. Eğitim fakülteleri ile müzeler arasında sıkı bir ilişkinin ve ortaklığın kurulamamış olması çok büyük bir eksikliktir (Akkaya, 2005).
- Okuldaki yöneticilerin ve diğer şube öğretmenlerinin sanat eğitimi ve önemiyle ilgili görüşleri son derece azdır.
- 21. yüzyılda kişilerin televizyondan ayrılmadığı bir ortamda medyanın üstüne düşen görevi yapmadığı görülmektedir. Bu da eğitimi olumsuz şekilde etkilemektedir.
- Sanat kültürü, sanat eğitimi ve kültürel mirasın korunması konularında sivil toplum örgütleri yapması gereken görevleri yapmalıdır.
- Okullardaki fiziki koşulların desteklenmesine yönelik ciddi bir devlet politikası gerekmektedir. Atölye, araç-gereç eksikliği önemli derecede yaşanmaktadır.
- Eğitimcilerin itibarının geliştirilmesi meselesi çok önemli bir konudur. Bunu için öncelikle öğretmenlerin rahat bir şekilde yaşatılması gerekir. En büyük kaynak eğitim sistemine ayrılmalıdır. Öğretmenlerin en iyi şekilde, hassasiyetle yetiştirilmesi, öğretmen ücretleri; yoksulluk sınırı olarak 27 Mayıs 2010 tarihli Türk-

İş sendikasının araştırmalarının sonucunda belirlediği 2.691,18 liranın üstünde olması gerekmektedir.

- Yaratıcı bir nesil yetiştirilmesi için atılacak en gerekli adımlardan biride, her alanda öğrenim gören öğrencilerin sanat eğitim ve öğretiminden faydalanabileceği bir sisteme geçilmesi gerekmektedir (Akkaya, 2005).

Özetle genel bir sanat politikasının belirlenememiş olması, sanat eğitimine yönelik ilke ve yöntemlerde aynı görüşlerin belirlenmemiş durumda olması sınıf öğretmenlerinin sanat eğitimi yetersizliği, sanata ilişkin ders içi ve ders dışı sürelerin yetersizliği, okullardaki bilgi yarışı, sınıf ve öğrenci sayılarının fazlalığı, çalışma yeri ve eğitim araçlarındaki yetersizlikler, önemli sorunlardan biri olan okul yöneticilerinin sanat eğitime karşı ilgisizlikleri, ülkemizde sanat eğitimi konusunun üzerinde daha önemle durulması gerekliliğini göstermektedir. (San, 2003).

2.3.7. Sanat Eğitimi Yöntemleri

Kendine özgü özel öğretim yöntemleri bakımından düşünüldüğünde diğer alanlara göre uygulama açısından bazı farklılıklar göstermektedir sanat eğitimi. Sanat eğitimi tek başına deneysel etkinlikler süreci olarak düşünülemez. Öncelikle ön bilgi öğretim metotları ve eğitimsel yönü ile bütünsel olarak düşünmek gerekir (Artut, 2002:113).

Sanat eğitiminde belirlenen hedeflere ulaşabilmek için bir plana göre izlenen yola yöntem denir. Daha net bir ifade ile eğitsel sürecin bilinçli, planlı bir biçimde amaca uygun olarak kullanımıdır. Yöntem, sunulan hedefler, öğrencilerin gelişim ya da hazır bulunuşluk seviyeleri ve öğrenme şekillerine göre belirlenir (Erbay, 1995).

Sanat eğitimi yöntemleri denilince akla, hiç kuşkusuz özel öğretim yöntemleri akla gelir. Genel öğretim ilke ve yöntemlerinden de beslenen sanatın öğretimindeki özel yöntemler, sanat eğitimi uygulamalarının başladığı günden bu yana, pek çok değişiklik ve çeşitlilik göstermiştir. Bunların bir kısmı etkili olmamış, bir kısmı hala eleştiriliyor olsa da uygulamalarda yer almıştır. Bu yöntemlerden şu ya da öbürü, diğerinden daha doğru veya nitelikli demek doğru değildir. Bu sebepten ötürü, yöntemden değil yöntemlerden bahsetmek daha doğru olur. Genel ilkelerden vazgeçmemek ve özde bazı niteliklerden uzaklaşmamak şartıyla, her öğretmen duruma göre yöntem belirleyebilir. Önemli olan ise, öğretmek istenenin öğrenecek kişide bir davranış değişikliğine dönüşmesi ve kalıcı

olmasını sağlamaktır. O halde, öğretim zamanında en uygun yöntemi seçmek, öğretmenin eğitim formasyonuna, alan bilgisine ve yaratıcılığına kalmaktadır (Yolcu, 2004, s. 100).

Bu zamana kadar sanat eğitimi tarihinde uygulanan yaklaşımları şu şekilde özetlenebilir.

Çocuk Merkezci Yaklaşım: Küçük çocuğun kendi kendini düzenleyen özgür bir ortamda enerji dolu bir sistem içinde sanat öğrenmesidir. Bunun için önce yaygın bir programla, araç gerecin fazlalığıyla ve özgür ortamda cesaretlendirilmesi gerekir. Görsel algının geliştirilmesi, görmeyi öğrenmeyi hedefler. Anlamada gelişme, uygulamalı etkinliklerle öğrenilmeli, çocuğun doğal büyümesine bağlı olarak görsel algısı da gelişir. Algısal gelişme öğretimle de gerçekleşir. Bilişsel, duyuşsal ve devinişsel ölçüde hedeflenen davranışlar geliştirilmelidir.

Disiplin Merkezci Yaklaşım: Görsel sanat alanı ile bilgili her türlü bilgi, beceri, yetenek, değer öğretim yolu ile öğrenciye aktarılır. Bu görüşün öngördüğü öğretim yolları ile sanat eğitiminin derinlerine gidilebilir.

Deneyisel Yaklaşım: Çocukların kendi başlarına çeşitli araç gereçlerle deney yapmalarını, sanatsal süreci yaşamalarını estetik ve sanatsal gelişmede temel almaktadır. Bu tutum“ bırakınız yapsınlar” düşüncesine dönüştürülmedikçe derslerde okullarda diğer yaklaşımlarla birlikte uygulanabilir (Kırıçoğlu 1991, s. 250-253).

Bu yöntemlerin hayata geçirilebilmesi için deneyimler, birikimler, donanımlı ortam ve özgür ortam olarak belirlenen önkoşulların sağlanması gerekmektedir. Deneyimler ve birikimler sanat eğitimcisinin alanında kendini iyi geliştirmiş olması başarıyı önemli ölçüde etkilemektedir. Donanımlı ortam, binanın elverişliği, araç - gereç, teknik ve teknolojik imkânların sağlanması sanatsal yaratmayı olumlu ölçüde etkileyen unsurlardır. Özgür ortam ise sadece her çeşit olasılığı araştırmaya imkân tanıyan, her çeşit düşünme biçimine imkân tanıyan, eleştiriye açık özgür bir ortamda, özgür yaratma ile gerçekleşebilir (Etike 1995, s. 25-26).

Görsel sanatlar eğitiminde kullanılan yöntemler çok çeşitli yollarla değerlendirilmektedir. Bu sınıflama genellikle eğitmenin yaklaşımına göre uygulanan yöntemler, teknik özelliklere göre uygulanan yöntemler, kullanılan malzemeye göre uygulanan yöntemler ve kişisel özelliklere göre uygulanan yöntemler olarak sınıflandırılmaktadır (Erbay, 1995).

Görsel sanatlar öğretiminde kullanılan yöntemlerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor davranışların kazanılmasına yönelik şekillendiğini söylemek mümkündür.

Bu projede, Ünver'den yararlanılarak (2002) sanat eğitimi yöntemleri aşağıdaki gibi sınıflandırılarak uygulanmıştır.

2.3.7.1 Kolaydan Zora Yöntemi

“Basitten karmaşığa” kuralına bağlı bu yöntem de sanat eğitiminde ilk verilecek sanat bilgilerinin kolaylığı, çocuğun yapısına da uygun olur görüşü hâkimdi. Çocukların, kolay, içgüdüsel çizgilerden başlayarak karışık şekilleri daha kolay irdeleyecekleri sanılıyordu. Oysa çocuk-doğa ilişkileri yalnızca çizgisel bir anlayışla değil, doğanın algılanışı biçimi ve bu algıların çeşitli sentezlerinin ortaya konusu ve yorumlarıyla ancak bir eğitim değeri ortaya çıkarma hedeflerine yönelikti. Bu sebeple, sanat ve iş eğitiminde amaçlanan yere varmanın bu yöntemle de gerçekleşmeyeceği bazı eğitimcilerin eleştirileriyle vurgulanıyordu (Türkdoğan, 1984).

Basitten karmaşığa, bilinenden bilinmeyene kuralına bağlı olarak geliştirilen bu yöntemde, daha sağlam ve etkili olacağı inancıyla önce çocuğun yakın çevresinden sanat eğitimine başlanır. Çocuğun bildiği, tanıdığı, tecrübe edindiği nesnelerden ve yakın çevresinden edindiği izlenimleri göz önüne alınarak sanat eğitimine başlamak, bu yöntemin ilkelerindendir.

Bu manada unutulmaması gereken önemli bir nokta ise ilk ve ortaöğretimde sanat dersleri konulan genellikle birbirinden farklı teknik ve uygulamalar şeklinde ilerletilmektedir. Örneğin bir gün suluboya ise diğer gün el becerilerine bağlı üç boyutlu (kesme, ölçme, yapıştırma v.b) etkinlikler şeklindedir. Bu anlayış bi bakıma öğrencilerin ilgilerini yüksek tutabilir. Fakat anlamlı bir sanat öğretimi sistematik, disiplinli, aşamalı bir öğrenme zamanı ister. Dolayısıyla verilen konu ve tekniklerin anlaşılmasında ilkesel, anlamlı bir ardıllığın olması gerekmektedir. Böylece zaman içinde, işlenen konuların içeriği ve kullanılan araç gereçlerin imkân ve kullanılabilirliğinin yeterince tanınmasına fırsat verilmelidir.

2.3.7.2 Anlatma Gösterme Yöntemi

Sese ve görmeye dayanan bir yöntemdir. Röprodüksiyon, slâyt, film gibi görüntü sunuşları ve anlatımı yoluyla sanat tarihsel gerçeklerin yanında estik ve eleştirel kaygıların öğretim yoluyla giderilmesidir.

Bu yöntem tek başına uygulanabileceği gibi eğitimci gerekli gördüğünde soru- cevap yöntemini de katarak öğrencileri içinde bulundurabilir.

2.3.7.3. Uygulamalı Çalışmalar Yöntemi

Zaman ve amaç boyutunda sanat derslerinde uygulama önemli bir yer tutar. Uygulama etkinliklerinde öğrenci, ürün ortaya çıkına kadar devamlı düşünce üreten, eleştiren, keşfeden, elemanlar arasında bütünsel bir ilişki kurmaya çalışan, olmadığında bozarak tekrarda oluşturan, sonuca ulaşabilmek için eğitimci ile diyaloga giren bir araştırmacı ve uygulayıcıdır.

2.3.7.4. Gösterip Yaptırma Yöntemi

Bir işin yapılmasını, bir işlemin uygulanmasını veya bir materyalin çalıştırılmasını önce gösterip açıklama sonra da öğrenciye uygulama yaptırarak öğretme yoludur. Herhangi bir beceriyi kazandırmanın en işe yarar yolu o beceriyi izlemek ve uygulamasını yapmaktır. Psikomotor davranışların kazandırılmasını da, öğrencilerin becerilerini yaparak öğrenmesinde ve uygulamasında kullanılır.

Kazandırılması düşünülen beceriler önce öğretmen tarafından öğrencilere gösterilmeli ve becerilerin kazanılması için her öğrenciye yeterli zaman ve tekrar yapma fırsatı verilmelidir.

Öğrenmede etkili olan yöntemlerden bir diğeri ise, görsel araçlardan faydalanmaktır. Görselliği ön planda olan resim sanatının öğretiminde, her türlü görsel eğitim araçlarından faydalanarak öğretim yapmak, öğrencilerin öğrenmesine faydalı katkılar sağlamaktadır. Bu nedenle slâytlar, filmler, basımlar, sanat eserleri, açıklayıcı levhalar, sergiler vb. araçların çocuklarla kıyaslanması ve bu yolla amaca yönelik eğitim-öğretim etkinliklerinde bulunulması, sanatsal öğrenmede fayda sağlamaktadır. Konu ya da tekniğe bağlı bir bocalama yaşayabilecek öğrencinin, bu durumuna olumlu katkı sağlayabilecek bir yöntemdir. Gösteri sırasında uygulanacak soru-cevap yöntemiyle, öğrenmeye katkı sağlanabilir. Düşünmeyi ve sanatsal sorunu çözümlemeyi, bağımlı olarak da tüm bu çabalan sanatsal bir ürüne çevirmeyi tetikleyecek bu yöntem, bazen öğretmenin kendi performansı ile de devam ettirilir. Özellikle, tekniğin kavratılması sırasında, öğretmenin,

daire ya da yarım daire oluşturarak gruplaşmış öğrencilerin ortasında, bizzat kendisinin yaparak anlatımlarıyla da devam ettirilebilir (Yolcu, 2004, s. 107).

Bu metot özellikle plastik sanatlarda çok önemli ve etkilidir. Gösteri, düşüncelerin, tanımların, anlatımın yetersiz kaldığı durumlarda etkilidir. Öğrenciler bu yöntemle deneyerek, görerek, duyarak hem de yaşayarak öğrenirler. Ayrıca dönüt sağlamak için gösteri anında soru, yanıt ve açıklamalara yer verilmeli, gerektiğinde öğretmen gösteri yönetimini öğrencilere verebilmelidir.

2.3.7.5. Oyun Tasarımı Yöntemi

Kurallı bir eğlence olabilen oyun fiziksel ve ruhsal enerjinin çıkarsız dışa vurumudur. Benzetme içgüdüsünü tatmin etmek yeteneği geliştirmek, üstün gelme isteği ile yiten enerjiyi onarmadır (San, 2003).

Yaşama ve yaratma isteğini kuvvetlendirir. Öğrencinin eğlenmesini, sağlıklı olmasına neden olan önemli ve gerçek bir uğraştır.

Oyun oynamak üstünlük sağlama, eğitmen olma ve yarışma ihtiyacı içinde bir şeyleri belirleme ve karara varma süreçlerini geliştirir. Olumsuz duygulardan kurtarır. Kişi gündelik hayatta sosyal normlardan dolayı yapamadığı şeylere oyunda yer vererek telafi eder ve dengeler. Böylece kişisel benlik duygusunun korunmasını sağlar. Oyun alanının sınırları içinde kendine has ve kesin bir düzene sahiptir. Her oyun bir düzen gerektirir. “oyun düzeni yaratır. Oyun düzenin ta kendisidir” (San, 2003).

Oyunla birçok şey daha kalıcı öğrenilebilir. Bedensel ve tinsel gelişimin destekçisidir. Oyun, çocuk için dünyaya açılan penceredir. Eğlence aracı olduğu kadar duyguların, ruhsal çatışmaların, eğilimlerin kişisel istek ve çevre etkinliklerinin yer aldığı bir dünyadır. Rusell’a göre (1980) eğitim, içgüdülerin baskısı ile değil işlenmesi ile oluşur. Çocuklukta çeşitli kişilerle özdeş tutmakla tatmin olan içgüdü, sonraki yaşamında daha gelişmiş ve yücelmiş doyumunu bilimsel ve sanatsal yaratıcılıkta gösterecektir.

Tasarımı dışında iç içe özelliği olan oyun, bazen aynı, bazen farklı, anlamlarda kullanılan diğer uygulamaya yönelik etkinlikleri de açıklamada fayda vardır.

2.3.7.6 Birlikte Öğrenme Yöntemi

Öğrencilerin küçük gruplar haline bir problemi planlamak ve çözmek için çalıştırılmasıdır. Sınıfların fazla kalabalık olması sebebiyle, öğretmen geç kavrayan öğrencilere rehberlik etmeleri ve usta-çırak ilişkisinde çalışmaların sürdürülmesi için başarılı öğrencilerden yararlanılır.

Öğretmen bu çalışma metoduyla, gruba dayalı bir uygulamalı etkinlik verebileceği gibi, estetik ya da eleştirel bir konu da verebilir. Önemli olan etkinliğin zaman, araç- gereç bakımından araştırma, keşfetme ve sorunu çözmeyi gerektirmesidir.

2.3.7.7. Süreç İçinde Değerlendirme Yöntemi

Ön değerlendirme olarak da adlandırılan yöntem, öğrencilerin uygulama çalışmaları yaparken onların gelişimleri hakkında öğretmenin karar vermesini de sağlayacak, izlemeye dayanarak önerilerin yapıldığı konuşmaları esas alan yöntemdir. Burada öğrenci yönlendirmesi birebir ya da küçük gruplar şeklinde olabilir. Karşılıklı soru- cevaplarla öğrencilere yanlışlarının fark ettirilmesi ve sorunların çözümünde yönlendirici olunması gerekir (Ünver, 2002).

2.3.7.8. Drama Yöntemi

Eğitmenin oluşturduğu ve içinde yer aldığı bir grup etkinliğidir. Çocuğa baskı yapılmadan verilen tavsiyeler çerçevesinde doğaçlama temeline dayanır. Kolektif etkinliklerden yararlanılarak çocuk için yaşamı zenginleşmek, dengelemek ve arındırmak amacı vardır. Dramatik oyun sayesinde çocuk kişisel duyarlılığını anlatır, heyecanlarını, sesini, sosyal ilişkilerini düzenli hale getirir. Tiyatro öğeleri kullanmakla birlikte aynı amaca dahil olmaz(Samurçay,1981).

Resim-İş derslerini görsel bir iletişim ve ifade aracı olarak eğitici dramanın tesiri son derece önemlidir. Bundan dolayı bu önem öğrencinin yaratıcılığının geliştirilmesiyle anlam kazanır. Yaratıcılığın ve hayal gücünün (imgelem) geliştirilmesinin belirlenen amaç ve hedefler doğrultusunda en önemli unsur oyunlaştırmadır, dramadır. Dramanın eğitsel amaçla gerçekleştirilmesinde önceden hazırlanmış belli bir metin yoktur. Tanımlanmak istenen konu spontane olarak gelişir. Bu ortamda öğrenci bütün duyu organlarını

kullanarak edilgen durumdan kurtulabilir. Drama, öğrencinin görme, algılama, imgelem, tanımlama, aktarma beceri ve sorgulama gibi birçok yeteneğinin geliştirilmesine fayda sağlar (Artut, 2002, s. 117-118).

Eğitim literatürü, „eğitimde drama’ kavramı yerine bir öğretim tekniği olarak „rol içinde öğrenme’ ya da ‘dramatizasyon’ gibi kavramları seçmiştir. Dramatizasyon da genellikle sınıf içi bir eğitim tekniği olarak ele alınır (Samurçay, 1981).

Dramatizasyon, his, duygu ve düşüncenin hareket, mimik, jest ve sözle anlatımıdır. Bir konu ya da imgelerin fazla olduğu bir ortamda canlandırıldığı öğrenme tekniğidir. Uygulayana neşe vermekle beraber üretme ve paylaşma imkânı sağlayan çalışmadır. Anlama, anlatma yetenekleri ve kişiliklerini geliştirir (Russel, 1984).

Eğitsel olarak drama, çocukların bedensel gelişimlerine olduğu kadar tinsel gelişimlerinde de etkilidir. Çocuk, drama da bir kimsenin kişiliğine büründüğünde kendisini tanır, insanları ve çevresini kavramış hale gelir. Hayal ve yorum gücünü kullanarak duygularını, heyecanlarını harekete geçirir (Russel, 1984).

Drama eğitimde, eğitim amaçlarıyla sınırlandırılabilir. Eğitsel olan ve olmayan drama arasındaki farklar, etkinlikler ve çocuğun eğlenmesine değil, etkinliklerin hazırlanmasından ve uygulanması sorumluluğuyla yükümlü olan bireylerin amaçlarına bağlıdır. Her drama etkinliğinin bir amacı olmalıdır. Bu amaç çeşitlendirilmiş olmalı ve etkinlik yolu ile çocuğa kazandırılmalıdır. Drama etkinliği esnasında da bir eğitimci yaratıcı doğaçlamalar yaparsa “rolünün” amacı gerçekleşmiş olur.

Eğitimde drama insanın:

- Sosyal ve politik yönden bilinçlenmesini,
- Kendini yaratıcı olarak tanımlayabilmesini,
- Özgüven duygusunun gelişmesini,
- Bilişsel, dil, motor ve sosyal yönden gelişmesini,
- Kendini başkasının yerine koyarak (empati) çok çeşitli düşünebilmesini,
- İşbirliği, dayanışma ve paylaşma duygusunun gelişmesini,
- Kendini iyi ifade edebilmesini,
- Öğrendiklerinin kalıcılığını,

- Değişik yaşantılar hakkında bilgi sahibi olması
- Eğitim ve öğretimde aktif rol almasını,
- Rahatlamasını (oyun ve değişiklik ihtiyacını gidermesi),
- Sorumluluk duygusunun artmasını
- Vücudunu tanımasını, nerede ve nasıl kullanabileceğini anlaması
- Çevresini tanımasını, anlamasını,
- Yaşamı çok yönlü algılamasını,
- Araştırma istek ve duygusunun gelişmesini,
- Görüş açılarını geliştirir, eleştirmeyi, tartışmayı öğrenmesini sağlar (Samurçay, 1981).

Dramanın çocuğu etkileyebilecek yararları vardır. Bunlar;

- Çocuğun dünyası genişledikçe düşündüğü roller artar.
- Çocuğun zihninde yeni kavramların sayısı çoğalır. Kavram zenginliği, düşünce zenginliğini beraberinde getirir.
- Çocuk düşünür, soru sorar, yanıtlar, bulur, deneyler yapar, kendini geliştirir.
- Çocuk kavra gelişimi için gerekli olan dil becerilerini geliştirir.
- Çocuğun bilişsel gelişimine faydalı olur.
- Çocuk kendi düzeyine uygun rolleri tekrarlayarak sosyal ortamda konumunu benimser ve sosyalleştirir.
- Çocuk diğer sosyal rolleri canlandırarak kendisini başkasının yerine koymayı dener.
- Çocuk oyunlardaki rolleri toplum kurallarına uygun olarak biçimlendirmeye yönelir.
- Çocuk yeni arkadaşlar edinmeyi, toplumsal becerilerini geliştirme ve yaşlılarınca ayak uydurmayı öğrenir.
- Çocuk, bazı gerçekleri oyun sırasında öğrenir. Uğraşmayı, gücünden yararlanmayı, başladığı işi bitirmeyi ve bundan keyif almayı öğrenir. Kabullenmekte güçlük çektiği kuralları oyun sırasında kavrar.
- Çocuk ben ve başkası kavramını öğrenir. İş birliği, paylaşma, yardımlaşma, yenme ve yenilmeyi yaşayarak öğrenir.

- Çocuk iletişim kurmayı, kendini anlatmayı, duygu ve düşüncelerini ifade etmeyi öğrenir.
- Çocuk oyunlarında yaşadığı olayları kavrar, dener, taklit eder, tekrarlar, grup oyunlarında daha iyiyi, güzeli başarmayı hedefler.
- Çocuk arkadaşları ve zengin araç-gereç kullanımı ile kaslarını hareket ettiren yeni yöntemleri bulur, dener ve bedeni bu oyunlar sırasında çok çeşitli şekilde gelişir.
- Çocuğun ilgi ve yetenekleri daha iyi ortaya çıkar. Yetişkinlere bu konuda önemli ipuçları verir.
- Ders konularını öğrenmede girdiği drama etkilerinden faydalanır

2.3.7.9. Müzik ve Seslerden Yararlanma Yöntemi

1927’lerde müzikli yöntemin ilk ortaya çıkışı Almanya’da uygulanmaya başlayan bu yöntemin özü, imgesel çağrışımlar yaptırmak, kişinin iç dünyasını hareke geçirerek duyguların gelişmesine yardımcı olmak, anlatımlara yaratıcı etkinliklerle fırsat tanımaktır

Bu yöntem daha çok Avrupa’da (özellikle Almanya ve Avusturya) bazı okullarda denenmiştir. Genellikle müzik dinletilerek yaptırılan çalışmalarda yaratıcılığın geliştirilmesi önemlidir. Sesler çocuğun yaratıcı gücünü zorlayarak, renk ve şekillere dönüştürülerek anlam kazandırılır (seslerin görselleştirilmesi). Müzik ile motive olarak ritimler simgesel öğelere çevrilebilir. Bu yöntemin uygulanmasında sağlıklı koşulların çok iyi hazırlanması gerekmektedir. Dinletilecek müziğin seçimi, öğretmen ve öğrencinin konsantrasyonu, fiziki koşullar sonucunda etkili olabilmektedir (Artut, 2002, s. 116).

Sanat eğitiminde müzikli yöntem kullanılan yöntemlerden biridir. Dersle direkt bir ilgisi bulunmasa da, müzik eşliğinde yapılan çalışmayla yaratıcılığın gelişmesine yardımcı olması amaçlanır.

Müziğin ritmi ve oluşturduğu ruhsal rahatlama yoluyla, resim çalışmaların da bulunan öğrencinin dış dünya ile ilgisi bir bakıma kesilerek resme odaklanmasına çalışılır (Yolcu, 2004).

Bu yöntemde, müziğin seçimi, niteliği ve sesin yüksekliğinin yanı sıra sanat yaparken müzik dinlemenin ne kadar etkili olabileceği gibi durumların unutulmaması gerekir. Bu sebeple şu sorulara cevap bulunmalıdır (Yolcu, 2004, s. 104).:

Müziğin seçimi nasıl yapılacaktır: Müzik türünün belirleyicisi öğretmen mi yoksa öğrenci mi olmalıdır? Acaba öğretmenin seçtiği müzik, çocukların beklenen motivasyon ve yaratıcılığını geliştirici cinsten ve öğrencilerin hoşuna giden bir müzik bulabilecek mi? Birlikte seçmeleri bir çözüm olabilir mi?

Müziğin volümü nasıl ayarlanmalıdır: Müziğin ses yüksekliği, sınıftaki her öğrenciye aynı düzeyde gitmelidir. Laf gelimi, öğretmen masasına yerleştirilen bir radyodan dinlenen müziğin sesi, radyoya yakın çalışan öğrenciler çok; uzak çalışanlara ise az gelebilir. Bu nedenle atölyede (derslikte) dört köşeye yerleştirilmiş ses kolonlarıyla dengeli bir ses yüksekliği sağlanabilir.

Resim yaparken müzik dinlenilebilir mi: İnsanların aynı anda iki etkinliği tam anlamıyla yapabilmelerinin zorluğu bilinmektedir. Bazı kişiler bu konuda belli başarıya ulaşabilmektedir. Yani çalışmalar esnasında müzik dinlemeye gerek var mı? Müzik dinlenecek, kulak verilecekse resme odaklanılabilir mi?

2.3.7.10. Kopya Yöntemi

Hızla gelişen 17 ve 18.yüzyılda Avrupa endüstrisinin bir anlamda tasarım ihtiyaçlarına hızlı, doğru ve planlı çizim oluşturma alışkanlığının kazandırılması planlanmıştır. Yaratıcı kaygılardan uzak olan bu yöntem, noktalarla kopya, karelere ayırarak ve direkt olarak nesnelerin kopyaları temel alınarak gerçekleştirilmektedir. Kopya, sanat eğitiminde asla bir amaç olarak anlaşılmamalıdır. Ancak sanatsal bazı estetik sorunların çözümünde, teknik, beceri ve bilgilerin geliştirilmesinde bir araç olarak düşünülebilir. Başlangıçta nokta ve karelere ayırarak kopya yapmanın dışında modelden (çeşitli objeler-nesneler) çalışmanın faydalı olduğu bilinen bir gerçektir. Her ne kadar bazı eğitimciler öğrenmenin taklit yolu ile oluştuğunu söyleseler de günümüz sanat eğitiminde kopya, sanatsal öğrenmeyi aksatan, zorlaştıran, taklit eğilimli, gelecekte yaratıcı, kendine has çabalar içinde başarılı olamayan özgüvensiz bireylerin yetişmesini mümkün kılabilir (Artut, 2002, s. 116-117).

B. Wilson ve M. Wilson, 1977 yılında yayınladıkları bir yazıda; çocukların, resim yapmayı öğrenmeye başladıklarında, kopya yaparak işe başladıklarını belirten görüşlerini ileri sürerek, sanat eğitimi çevrelerini şaşkınlığa uğratmışlardı. Bu görüşleriyle Wilson'lar, Lowenfeld'in "baskın doğalcı sanat eğitimi kuramına karşı koymuş oldular. Kendileriyle

görüşülen öğrencilerden birkaçı, yüzlerce çizim programı kullanıyorlardı; bahsi geçen, çizgi romanlardan kopya yaparken. (Kırıçoğlu ve Stokrocki, 1997).

Kopya kavramı, çeşitli anlamları barındıran bir kavram olarak karşımıza çıkar: Kılı kırk yarararak bir şeyin aynısını üretmek, bir başka kaynaktan faydalanmak, fikir almak, çoğaltmak vb. Kılı kırk yarararak kopya yapmada, zihinsel faktörlerin işlevi yoktur. Bu şekil kopya ile geliştirici kopya ya da grafik örneklerden yararlanma arasında bariz fark vardır. Bazı kaynaklardan yararlanma anlamındaki kopya ise, kılı kırk yaran bir kopya anlayışının işlevinden farklıdır. Bu tür kopyada kişi, anlatımını daha etkili yapmak için bir fikir alınca, bunu az değişikliklerle kendi uygulamalarında kullanabilir. Fakat unutmamak gerekir ki kopya, sanat eğitiminde bir amaç değil bir araç olarak kullanılırsa; geliştirici, geliştirici ve hatta yeteneği olanlarda gelişimi hızlandırabilir Bunun zıttı ise, elbette kopyaya karşı çıkanları haklı yapacak kadar engelleyici ve köreltici olabilir (Yolcu, 2004:101-102).

2.3.7.11. Bellek Eğitimi Yöntemi

Katı kurallarla öğrencilerin sınırlandırılması yerine, belleğini harekete geçirerek ondan faydalanması bu yöntemde öne sürülmüştür. Pestalozzi, “Öğrencinin çizdiği geometrik şekiller, ölçü gibi katılıklardan uzak tutulması gerekmektedir. Öğrencinin yaratıcılığı, çevreyi tanıması bu yöntemle alakalıdır ve öğrenci bu yüzden sevdiği, bildiği deneyim sahibi olduğu, belleğindeki düşüncelerle resim yapmalıdır.” Görüşü ile bellek eğitimi yöntemini savunmuştur (Erbay, 1997).

Bilindiği gibi bellek; "yaşananları, öğrenilen konuları, bunların geçmişle ilişkilerini farkında olarak zihinde saklama gücüdür. Çevreyle ilişki kuran birey, duyu organları yardımıyla algılarının bir kısmını zihninde bilinçli olarak tutar ve zamanı geldiğinde ya da ihtiyaç duyduğunda bunları kullanır. İşte, bellek eğitimi yöntemi, amaçlı olarak bellekte depolanan ve kullanım için hazırda bekleyen izlerin, çocuğun sanatsal yaratıcılığında kullanılmasını hedefleyen bir yöntem olarak sunulmuştur(Yolcu, 2004: 102).

Leonardo da Vinci bu konuda, bellek üzerine şu düşüncesini dile getirir. “Birçok insanın görmeden baktığını, hissetmeden dokunduğunu, dinlemeden duyduğunu ve düşünmeden konuştuğunu söyler”. Buna göre insanların bir ressam gibi görmesi, bir şair gibi konuşması ve bir müzisyen gibi dinlemesi gerektiği anlatılır (Artut, 2002, s. 117).

2.3.7.12. Psikolojik Yöntem

Biçimsel çabalar, çocuğun devinim ihtiyaçlarının bir sonucu olarak ele alınır ve bu da çocuğun gelişimini sağlayan yollardan biri olarak düşünülür. Psikolojik yöntemde ise çocuğun psikolojik özellikleri ele alınarak onun tanınmasını ölçü alan bir görüştür. Özellikle çocukların kişilik ve ruhsal yapılarının tanınmasında son derece etkili çağdaş bir metot olarak kabul edilebilir (Artut, 2002, s. 117).

2.3.7.13 Çocuk Sanatı Yöntemi

Çocuk psikolojisindeki değişimle birlikte, plastik sanatlardaki önemli değişimler, bütün dikkatleri çocuk resimleri üzerine toplar. Dışavurumculara! ve gerçeküstücülerin resimleri ile çocuk resimleri arasında bağlantılar kurulur; çocuk resimleri bir bakıma sanat katma çıkarılır. Çocuk sanatı yönteminde, “Sanatçı Olarak Çocuk” kitabının yazarı Çizek, değerli bir isimdir. O'na göre: “Bütün çocukların bahsetmek istediği birtakım şeyler vardır. Bu anlatım süreci içinde, bitmiş işten çok, çocuğun gelişimi üzerinde durulmalıdır” (Yolcu, 2004, s. 107).

Çocuk sanatı ya da doğalcı görüşün en öne çıkan özellikleri şöyle sıralanabilir: (Kırıçoğlu, 1991):

1. Sanat, çocukların doğal gelişimleriyle birlikte kendiliğinden gelişir.
2. Sanat derslerinde bitmiş işten çok, çocuğun çalışma süreci içinde aldığı haz ve yaratıcılık adına kazandıkları önemlidir.
3. Sanat derslerinde, çocuğun kendini daraltmadan özgür anlatımı için ona kaim fırçalar, büyük kâğıtlar ve bol boya verilmelidir.
4. Çocuk resimlerinin doğaüstü değerler taşıdığına inanılır; yetişkinlerce birer sanat eseri gibi değerlendirilir.

2.3.7.14. Bilgisayar Destekli Eğitim Yöntemi

1980'li yıllar kalite, 1990'lı yıllar da tekrardan yapılanma olarak adlandırılrsa da, 2000'li yıllar yükselme yılları olmuştur. Şüphesiz bu değişme hızı ve bilgiye erişimin insanların yaşam tarzlarını, beklentilerini, iş süreçlerini ve stratejilerini de etkileyecektir. Bütün dünya teknolojik devrimin getirdiği imkânlar tarafından kuşatılmıştır. Bundan on yıl önce

bilgisayar teknolojisinden faydalanabilmek oldukça sınırlıydı. Bugün ise neredeyse hiçbir kurum bilgisayarsız çalışamaz durumdadır.

Neredeyse her gün dünya borsa ve bankalarında trilyona yakın dolar işlem görmektedir. Global finans, elektronik ticaret-internet, iletişim ve medya etki ve etkinlikleri çok fazla sayıda insana yeni anlayış ve yaşam biçimlerini de beraberinde getirmektedir. Geleceği belirleyen bu değişim güçleri ulusal sınırlarda durmuyor, geleneklere bağlanıp kısıtlı kalmıyor, hiçbir kişiyi ya da ülkeyi durup beklemiyor. Çünkü bu güçler kaçınılmaz bir evrensellik niteliğini taşımaktadır.

Bilgisayarın eğitimde kullanılması aslında gör-ışit tekniklerinin mantıki bir gelişimidir. Bununla birlikte bu araç, diğer yardımcı eğitim araçları yanında yer alırken temel öğretme kavramında köklü değişikliklere yol açacağı benzetilmektedir (Alkan, 1984).

İlk başta büyük yer kaplayan, pahalı ve kullanımı uzmanlık isteyen bilgisayarlar artık gittikçe küçülmekte, fiyattan düşmekte, kullanımları ise kolaylaşmaktadır. Bu anlamda bilgisayarlar teknolojik olarak eğitim sistemine hızlı bir şekilde katılmaktadır (Haddens ve Speer, 1997).

Bundan dolayı bugün görsel ve duyuşsal anlamda bilgisayar teknolojisi yeni bir boyut getirmiştir. Önceden sanat derslerinin daha etkin ve kalıcılığının sağlanmasında kullanılan Teyp, Fotoğraf, Projeksiyon, Episkop, 8mm'lik Filmler, Slayt Makineleri Video ve Tepegöz 'ün yanı sıra artık oldukça çeşitli grafiksel paket (yazım, çizim ve boyama) programları geliştirilmiştir.

2.3.8. Sanat Eğitiminin Tarihsel Gelişimi

Eski çağdan başlayarak sanatın insan yaşamındaki yeri ile birlikte eğitimi de önem kazanmıştır. Örneğin Platon, sanatı zihni bilgisizlikten ve aşın duyarlılıktan arındıran, insan düşüncesini entelektüelliğe ve tinselliğe yüceltici bir etmen olarak görürdü. İyilik, gerçeklik ve güzellik bu ideal dünyanın sanatla önem kazanan öğeleriydi. Bir anlamda akla giden yolun açılmasında sanat bir ön koşuldu. Burada; 'Liberal Arts' olarak tanımlanan sanat eğitimi geniş anlamda fen, felsefe, tarih gibi ilimleri de içine alan doğrudan görsel sanatların ya da yazın ve müzik sanatının belirtilmediği geniş kapsamlı bir eğitimdi. Sonraki yıllarda sanat eğitimi, her yönüyle Antik çağla bağdaştırılarak yenilikler ve yeni

düşünceler üreten 'Aydınlanma' çağında görülür. Bu devirde sanat bireyin eğitiminde önemli bir yere sahiptir (Kırısoğlu, 1991, s. 18).

19. yy Batıda endüstri çağıdır. Sanatın bir ders olarak okullarda yer edinmesi endüstri devrimiyle olur. İngiltere'de 1800lerin ortasında sanat artık okul programlarının bünyesindedir. Endüstrinin hızla gelişimi, endüstriyel tasarıma ihtiyacıda büyük ölçüde gündeme getirmiştir. Bu ihtiyaçla birlikte okullara sanat dersi girer. M.Steveni 'Ticari bilinci güçlü 19.yy'da sanat eğitiminde estetikten çok tecimsel amaç onaylanır der. Smith'e göre yazmak ve çizmek birbirine benzer davranışlardır. Nasıl, yazının bir Abece'si varsa ve yazıyı öğretirken, yine nasıl basitten karmaşığa bir yöntem uygulanıyorsa, sanatın öğretiminde de aynı basitten karmaşığa doğru bir yöntem uygulanır. Sanat yapmak yetenek işi değil öğrenme işidir. Sadece Amerika'da değil o yıllarda birçok ülkede aynı kesin ve ayrışımıcı sanat eğitimi yaklaşımları takip edilir.(Kırısoğlu,1991, s. 19).

Sanat eğitiminde 19.yy sonlarında amaç, endüstrinin hizmetinden, kişinin estetik yargı yetisinin geliştirilmesine doğru gider. Okullar müzelere geziler düzenler. Okul duvarlarına tıpkıbasımlar asılır. Fakat çoğunlukla inceleme için tercih edilen yapıtlar Rönesans ustalarının, gerçekçi ve romantik sanatçıların yapıtlarıdır (Kırısoğlu,1991, s. 21).

Pestalozzi (1746-1827) çizim derslerinin eğitimin diğer alanları ile ilişkisini kurarak çocuğun zihinsel gelişimini güçlendirmeyi hedefler. Bu görüşe göre öğretim çocuğun hazır halde olmasıyla başlar. Hazırlığın temelinde resim-çizim dersleri vardır. Özellikle matematik ve yazı dersleri çizgi alıştırmalarıyla kuvvetlenir. Göz ve elin uyumu zihinsel yetilerin gelişmesinde önemli rol oynar. Form, oran, sayı basitten karmaşığa doğru burada da devamlılık ve ardılık ilkesi doğrultusunda çizim dersleriyle bağdaşık olarak öğretilir. Eğitim çocuğun çevresiyle uyumlu bir beraberlik içinde yetişmesidir diyen Froebel, çalışmalarını oyun varı etkinlikler içinde devam ettirir. Biçim, renk, nokta, çizgi gibi kavramlar malzeme ve tekniklerle belirli bir dizge içinde öğretilir (Kırısoğlu, 1991, s. 21).

Rousseau, Pestalozzi ve Froebel gibi öncülerin düşünceleri ve uygulamaları ile başlattıkları çocuğun özgürlüğüne ve eğitimine yönelik hareket giderek hız kazanmaya başlar. Çocuk artık büyüklerin küçük hali değildir. Bedensel ve ruhsal açıdan yetişkinlerden farklı niteliklere sahiptir. Böylece Amerika'da Stanley Hall'in öncülüğünde 'Çocuk Hareketi' (Child Study Movement-1880) başlar. 20yym başlarında eğitimde çocuğun bir bütün olarak gelişimine ilişkin araştırmaların yapıldığı, eğitimde deneyimin yaşantı zenginliğinin önem kazandığı yıllardır (Kırısoğlu, 1991, s. 22).

20. yy'in eğitim bilincinde yaratıcılık, bir anahtar sözcüktür. İnsanların alanı koruyan değil, onu değiştiren, yenileyen doğrultuda eğitilmesi yaratıcı düşüncenin, davranışın geliştirilmesiyle mümkündür. Bu aynı zamanda kişisel ve toplumsal bir ihtiyaçtır. Ancak, uzun yıllar eğitimin her alanında ve bütün dersler için geçerli olması gereken yaratıcılık eğitimi, hep görsel sanat eğitiminin işlevi gibi görülmüştür. Bu durumda ele alınan yaratıcılığın çocuğun tamamen özgür olduğu, tesadüf sel güzelliklerin anında değerlendirildiği bir ortamda gerçekleşmesi beklenir. Görsel sanat bu tür davranışa en çok imkân veren bir derstir ve çocukta bir gizil güç olarak var olan yaratıcılığın ortaya çıkarılması ve geliştirilmesi için sanat bir araçtır (Kırıçoğlu, 1991, s. 11).

Çevresiyle birlikte yaşayan bir organizmadır insan. Bu ortam insana her zaman dostça davranmayacağı gibi, onun ihtiyaçlarını da karşılamaz. Organizma çevreye uyabilmek için denetimi altına almak zorundadır. Dewey'e göre insanın temel ihtiyacı çevreyle ilişkide denge ve uyum sağlayarak büyüme dir. Böylelikle yaratıcılık tüm eğitim alanının ve en önemlisi sanat eğitiminin vazgeçilmez alanı haline gelir. Sanat yaratıcılığın geliştirilmesinde, soyut kavramların öğretiminde ve sözle ifade edilemeyen iç dünyanın anlatımında bir araçtır. Bu arada sanatsal deneyimi estetik gelişimi de çocuk öğretim yolu ile değil kendi kendine kazanır. Yeti öğretilmez çiçek açar gibi kendiliğinden ortaya çıkar. Öğretmen öğretici değil rehberdir (Kırıçoğlu, 1991, s. 23).

Viyanalı sanat eğitimci Çizek çocuk sanatı kuranımda önemli bir isimdir. F.Wilson (The Child as Artist) 'Sanatçı Olarak Çocuk' ve W.Viola (Child Art and Franz Çizek) 'Çocuk Sanatı ve Franz Çizek' adlı kitaplarda Çizek'in fikirlerini barındırır. 'Sanatçı Olarak Çocuk' da Çizek şöyle der: 'Bütün çocukların anlatacakları bir şeyler vardır. Bu anlatım sürecinde bitmiş işten çok çocuğun gelişimi üzerinde etkili olmak önemlidir (Kırıçoğlu, 1991, s. 24). İngiliz sanat eğitimci M.Richardson da çocuğu öğretmenin özgür bırakılması gerektiğini kabul etmiştir (Kırıçoğlu, 1991: 24). Bırakınız çocuklar büyüsünler, gelişsinler diyen Çizek dışardan herhangi bir etkinin bu doğallığı bozacağını söyler (Kırıçoğlu, 1991, s. 25).

Git gide resim öğretmem yalnızlığa sürüklenir, sanat dersi programların bir süsü gibi görülmeye başlanır. Ayrıca öğretim eksikliği programlarda yer alan o büyük amaçların tam gerçekleşmesine engel olur ve kişilerde istenen davranışlar gelişmez. Amerika'da geliştirilen 'Owattona Projesi' sanatın hayata geçirilmesi yolunda bir çabanın ürünü olarak sanat eğitimi tarihinde yer alır. Projede amaçlanan; sanatı hayata geçirmek, sanatı müzelerden çıkarıp halka sunmak, bir toplumun bireyleri arasında ortak bir estetik karar

geliştirmektir. Projenin ilk yöneticisi Melvin Haggarty, 'sanatın eğitim programlarının küçümsenen, salt kültürel inceliği sağlayan bir alan olmaktan çok bir 'yaşam biçimi' olması gerektiğini savunur (Kırıçoğlu, 1991, s. 26).

Görsel belleğin 1930'lu 40'lı yıllarda yaratıcılığın, düşlemin geliştirilmesi, bellek depolarının güzel formlarla zenginleştirilmesi İngiltere'de sanat eğitiminden beklenen işlevlerdir. 1942'de 'görsel Eğitim Konseyi' (Council for Visual Education) kurulur. Amacı bütün okullarda her türlü tasannu ele alınmasının öğretimidir. Bu akıma ikinci zevk eğitimi de denilebilir. Birincisi 1900'lerin başındadır ve bireysel zevke yatkındır. Sosyal bilimlerin birçok dalından da faydalanılarak, sanat eğitimi daha bilimsel bir temele konulmak istenir. Psikoloji, felsefe, toplumbilim, antropoloji gibi farklı disiplinlerden, faydalanılarak geliştirilen bu sanat eğitimi görüşünün savunucuları arasında Victor Löwenfeld, Herbert Read, Schafer-Simmern en ünlüleridir. Löwenfeld'in çalışmaları özellikle Psikoloji biliminin yardımıyla sanat eğitimini bilimsel bir temele oturtma çabalarında önemli bir kapsar(Kırıçoğlu, 1991, s. 27).

Yeniden biçim verme, seçme ve yorumlama sürecinin sonunda ortaya çıkan ürün, bir heykel, bir resim olmaktan daha çok çocuktan bir parçadır (Kırıçoğlu, 1991, s. 28). Çocukların her çizgisinin büyük bir özenle değerlendirildiği çocuk sanatı görüşünün bir özeti gibi ortaya çıkan özgür anlatım (free-expression)'a karşılık kendini anlatma (self-expression) bir yanıt olarak algılanabilir (Kırıçoğlu, 1991, s. 28).

Toplumların değişen koşullarında sanat eğitiminin işlevi de değişmekteydi. Dünya Savaşı toplumlarında görülen gerilemeyi onarmak, bir başka yönden hızla endüstrileşen toplumlarda yabancılaşmanın ve parçalanmanın önüne geçmek için sanatın kimi işlevlerinden yararlanılmak istenmekteydi. Almanya'da Müzsel (Müsische), İngiltere'de FLRead'in önderliğini yaptığı 'Sanat Yoluyla Eğitim' görüşleri yukarıda konu edilen durumlarda baş göstermiştir. Müzsel eğitimin ilk ortaya çıkışı 1920'li 30'lu yıllarda olur. Aslı; kişinin iç dünyasını harekete geçirerek duygularının gelişmesine yardımcı olmak, alanlarına yaratıcı etkinliklerle imkân sağlamaktır. Bir bakıma insan niteliklerini tümüyle eğitmektir (Kırıçoğlu, 1991, s. 29).

Ünlü İngiliz sanat tarihçisi ve estetikçisi H.Read yine ünlü 'Sanat Yoluyla Eğitim' adlı kitabıyla en az 30 yıl sanat eğitimi alanında etkili olmuştur. Bu kuram bugün de etkisini devam ettirmektedir. Read'in temeli Antik düşünür Platon'a dayanır. Kuramın ilkesi;

'estetik eğitim eğitimin temelidir. Birlik, bütünlük ve düzen sağlayıcı özelliği ile tüm sanatlar eğitimde temel olarak alınmalıdır (Kırıçoğlu, 1991, s. 29).

Read'e göre işitsel eğitim çok önemlidir. Duyularla kazanılan estetik deneyimler, bütün zihinsel fakülteleri ve bunlara bağlı tüm davranışları etkiler. Bu nedenle duyuların eğitimi insan bilincinin, zekâsının ve dahası karar yeteneğinin temelini oluşturur. Eğer bu duyular dış dünya ile sürekli ve uyumlu ilişki içinde olursa, toplumda kendisiyle barışık, kendi içinde bütünleşmiş (tutarlı) özgüvenli bir kişilik ortaya çıkmış olur. Yapısında estetik nitelik olan düzenli ve uyumlu bütün çabalar sanattır ve eğitimin amacı 'sanatçılar yetiştirmektir' derken Read'in, bahsettiği çeşitli anlatım biçimleri içinde tüm yeti ve yetenekleriyle çaba sarf eden bütün insanlardır (Kırıçoğlu, 1991, s. 30).

Bahsedilen bu özellikler yaratıcı bir etkinlik olan sanat deneyimi içinde bir araya gelerek çocuğun bir bütün olarak gelişimini kuvvetlendirir (Kırıçoğlu, 1991, s. 30).

Sanat eğitimini aynı yıllarda etkilemiş bir diğer güçlü isim Schaefer- Simmern'dir. 'Sanatsal Yetilerin Açılımı' adlı kitabında şöyle der; Mademki sanatsal nitelikte şekillendirilmiş her nesne yaratıcısının etkisiyle bir düzen ve denge sergiler, denilebilir ki, sanatsal bir yapıt da aynı denge ve düzen etkisini çevrede ve yaratıcının kendi üzerinde gösterir. Öyle ise bir toplumda gizli kalmış sanatsal yetilerin ortaya çıkması genelde eğitsel bir nedendir. Bir başka deyişle; sanatçının sanatı biçimlendirdiği kadar, sanat da sanatçıyı biçimlendirir (Kırıçoğlu, 1991, s. 32).

2.3.8.1 Batıda Sanat Eğitiminin Gelişimi

Sanat eğitimi ile ilgili kaynaklar irdelendiğinde en belirgin çabaların batıda gözlendiği söylenebilir. Toplumlar her alanda ilerlemeler kaydederken sanat eğitimi de bu değişimlere paralel olarak çeşitli aşamalardan geçip bugüne kadar gelmiştir. Bu etkileşim ile de sanat eğitimi temelinden uygulamasına kadar her manada değişerek daha çağdaş, daha bilimsel bir hal kazanarak günümüze ulaşmıştır. İletişim alanındaki hızlı değişimler, uluslararası etkileşimi de arttırmıştır. Bu nedenle sanat eğitimi her ülkede farklı uygulamalar içerse de bu alana yaklaşım açısından benzerlikler tespit edilebilmektedir.

Eflatun ve Aristo'nun yazılarında güzel sanatlar, kültürel yapılanmanın araçları olarak sadece kendi estetik değerlerinden dolayı değil, öğretici (didaktik) etkisinden dolayı da yer alır. Eflatun sanatı, esas biçimin bir taklidi olduğu olarak düşündüğünden, bilimin

güvenirliliği olmayan bir kaynağı olarak görmüştür. Aristo ise güzel sanatların, doğanın dinamiklerini ve insanlarla ilgili işlerin öğretilmesinde bir eğitim aracı olabileceğine inanmıştır (Özsoy, 2003, s. 57).

Sanat insanları ortaçağda tanrıya yönlendirmek için bir araç vaziyeti almıştır. Sanatın görevi ruhları korumak ve tutmak, sanatçılar ise bu amaca hizmet eden zanaatçı olarak görülmüştür.

Rönesans döneminde elit kesime verilen görsel sanatlar eğitimi, kültürel kimliği ve estetik algılamayı geliştirmeyi hedeflemiştir. Sanatçı, “kültürel elit” in olağan üstü yeteneği ve gücü olan kişisi olarak görülen bir üyesi olmuştur.

Fransa’da, yüzyıl boyunca sanatın amacı kralın ihtişamını sergilemek olmuştur. Sanat bir propaganda aracı hali almıştır. Bu yüzyılda Rönesans’ın insancıl düşüncesi kurallara ve formüllere aktarılmıştır, buluş, denge, renk, anlatım ve kompozisyon için ölçütlerle oluşturulmuş resmi bir üslup oluşturulmuştur.

Aydınlanma çağında krallar değerlerini yitirmiş, yok olmaya yüz tutmuştur. Bu dönem “bilim” ve “neden” üzerinde sorgulamaya yoğunlaşıl原因 bir dönem olmuştur. Aydınlanma çağı Amerika’sında, Massachusetts eyaletinde evrensel eğitim için ilk politikalar oluşmuş, Evrensel eğitimin, İngilizce’ den modern diller eğitiminden, aritmetikten, desenden oluşması önerilmiş, görsel sanatlar bu dönemde evrensel bir dil olarak görülmüştür. Sanat, ticari bir değer olarak görülmeye başlanmış, onu yapacak yetenekli insanlara ihtiyaç duyulmuştur ve dolayısıyla görsel sanatlara ilgi artmıştır.

Demokrasinin ve politik devrimlerin başlangıcı olan 19. Yüzyıl’da dikkatler özgünlüğe ve hayal gücünde toplanmış, kültürel bir devrim yaşanmıştır. El işçiliğin ve zanaatın yerini seri üretim (fabrikasyon) almış, bunun bir sonucu olarak ürünlerin tasarım kalitesi düşmüştür. Görsel sanatlar orta sınıfın bir ticari beklentisi haline gelmiştir (Özsoy, 2003, s. 58, 60).

Britanya’da on dokuzuncu yüzyıl boyunca Tasarım Okulları (School of Design) açılmış uluslararası ticari açığını kapatmak için açılan bu tasarım okulları, kişilerin yeteneklerinin geliştirilmesine yönelmişlerdir. Daha sonradan orta tabakanın ilgi ve desteğini alarak, uyguladıkları programların içeriği açısından taklitleri sayılabilecek ve temelde dayandıkları kurumlar olan 1852’den sonra Güzel Sanatlar Okulları adını almıştır, ardından desen dersleri ilkokullarda bir ders olarak yer almıştır(Özsoy, 2003, s. 62).

Basitten zora yönteminin kullanıldığı programlarda; çizgi, renk, tasarım; ton ve lekeden önce, iki boyut; hacimden önce geliyordu ve estetikten çok fayda ilkesi ön plandaydı. Resim derslerinde 19. yüzyıl boyunca hazırlanan çizim defterleri kullanılmış, bir sayfasında çizilmiş hazır resim buluna defterlerin başka sayfaları öğrencilere kopya etmeleri için boş bırakılmıştır. Yaratıcılık amacı olmayan bu çalışmalarda amaç çabuk çizim yapabilme olarak belirlenmiştir (Eister, 1966, s.19, Akt; Ünver, 2002, s. 10).

Güzel Sanatlar Okulları 19.Yüzyıl'ın sonlarına doğru doğadan ve hayalden yapılan desen çalışmalarını başlıca desteklemişlerdir. Bazıları ise “bellekten desen çalışmaları” yöntemleri geliştirmişlerdir. Öğrenme biçimlerine yönelik geliştirilen psikolojik araştırmaların var oluşu, yeni amaçların ve yöntemlerin belirlenmesine yol açmıştır (Özsoy, 2003, s. 63).

20. Yüzyıl'ın başları çocuğun eğitimde deneyimin yaşantı zenginliğinin önem kazandığı, çocuğun bir bütün olarak gelişimine yönelik araştırmaların yapıldığı yıllardır. Okulun, “Kitap ve öğretmen odaklı” olmaması, öğrencilerin bilgileri kendileri araştırarak ve yanıtlarını yine kendileri bulmaları önerilir. Bu şekilde yaratıcılık sanat eğitiminin vazgeçilmez bir alanı haline gelir (Kırıçoğlu, 2005, s. 18).

Viktor Lowenfeld,1940'li dönemlerde “Yaratıcı ve Zihinsel Gelişme” Creative and Mental Growth (1947) adlı, öğretmenler için çocukların sanatsal anlatımlarını onları doğal gelişme evrelerine göre yönlendirmede uygun yöntemler içeren kitabını yazdı.

1951'de Uluslar arası Sanat Eğitimi Derneği (INSEA- The International Society of Education through Art) Sir Herbert Read önderliğinde İngiltere'de (Bristol) kurulmuştur.

1960'larda Manuel Barkan tarafından ‘Sanat Eğitime Geçiş’, ‘Transition in Art’ (1962) adlı makale yazılmış ve bu makalede ‘çocuğun bir bütün olarak eğitilmesine verilen önemin sanatın ‘çocuk uğraşısı’ gibi algılanmasına sebep olduğu öne sürülmüştür. Barkan, sanatı öğrenmek için bireyin, bir sanatçı, bir sanat eleştirmeni ve bir sanat tarihçisi gibi davranması gerektiği yönünde görüşlerini savunmuştur.

‘Okulda Sanatçılar, 1970’lerde Güzel Sanatlar Programları, Çevresel Sanat Eğitimi, engelliler için Sanat, Sanat Terapisi, Yetenekliler için Sanat’ şeklinde birçok alternatif sanat eğitim programı çıkmıştır (Artut, 2009, s. 127).

1980’li yıllar John Michael’ın Lowenfeld’in düşüncesinin temelini oluşturduğu çocuk ve gençlerin sanatsal eğilimlerini sınıflandırdığı; Louis Lankford’un Edmund Feldman’ın

düşüncesinden hareketle, yansıtmacılık, anlatımcılık, biçimcilik, işlevsellik olan belirlenmiş dört sanat kuramıyla ilişkilendirerek estetik araştırmalar yönünde geliştirdiği izlenmiştir. Mary Ericson sanat tarihsel yaklaşım aşamalarıyla, Michael Parsons estetik görüş aşamalarını meydana getirmiştir.

1990'lı yıllarda tasarım ve görsel sanatlar alanlarında yaşanan gelişmelerin yanında sanat eğitiminde, bilgisayar, video, bilişim teknolojilerinin, özelliklede internetin baş gösterdiği görülmüştür. Bunlarla beraber “çok kültürlü ve kültürler arası sanat eğitimi”, “disiplinler arası sanat eğitimi”, “post- modern sanat eğitimi” gibi akımlar birer eğitsel yenilik olarak Baş göstermiştir (Özsoy, 2003, s. 68).

Sanat eğitimi anlayışları tarihsel gelişim içinde ya bilime, teknolojiye, Ussallaşmaya karşı bir denge unsuru olarak görülüp, bir gönül ve duygu eğitimi olarak kabul edilmiş; tinsel ahlaksal boyutlar taşımış ya da çocuk resmi olgusuna dayanarak, çocukta bir dahi görmek yanılgısıyla, çocuk tümüyle özgür bırakılarak, her türlü disiplin ve ussal bağlamdan yoksun bir kuralsızlığa terk edilmiştir (San, 1984, s. 7).

Sanatın insan yaşamındaki önemi ile birlikte bireyin eğitiminin önemi antik çağdan günümüze kadar duruşunu korumuştur. “Örneğin Plato sanatı, zihni bilgisizlikten ve aşırı duyarlılıktan arındıran, insan düşüncesini entelektüelliğe ve tinselliğe yüceltici bir etmen olarak görürdü. İyilik, gerçeklik ve güzellik bu ideal dünyanın sanatla yetkinleşen unsurlarıydı”. Sanat akla giden yolda bir şarttı(Kırıçoğlu, 1991, s. 18).

Bütün alanlarda geçirdiği evrelerle genel anlamda eğitim, 4 dönemde sınıflandırılabilir. Batı uygarlığının karanlık çağından kurtulduğu ilk aydınlık dönemi, aklın önde tutulduğu aydınlanma dönemi, sanayi devriminin yarattığı endüstri çağı ve bilgi çağı dönemleri olarak bu dört dönem sınıflandırılabilir. Sanat eğitimi bu dönemlerde kendini göstermiş, bu dört dönemde değişerek ilk dönemden itibaren gelişim göstermiştir.

Özellikle de sanatçı yetiştirmek için sanat eğitimi alanında ancak sanatçı eğitimine pek az önem veren akademiler, XV. yüzyıl sonuyla, XVI. yüzyıl başlarında İtalya'nın belirli bölgelerinde kurulmuştur. Bunların içinde en ünlüsü yalnızca sanat kuramı ve uygulamalarını tartışmak için toplanan amatör sanatçılar topluluğu olduğu anlaşılan Leonardo da Vinci Akademisidir. Bu ilk akademiden sonra eğitim amaçlı ilk gerçek akademi, ressam ve sanat tarihçisi Giorgio Vasar'nin beğendirmesiyle Dük 1.Casino de Medici tarafından 1562'de Floransa'da kurulan Tsarım Akademisi(Academia del Disegno) olmuştur. Akademinin başında Casimo'nun kendisi ve Michelangelo vardı. Giorgio

Vasari'nin öncülük ettiği akademi dağılınca, onun düşlerini 1593'te ressam Frederico Zuccari ile Kardinal Aziz Carlo Boromeo'nun kurdukları San Luca Akademisi devam ettirdi. Bu akademi modern akademilerin ilk örneği oldu (Ana Britanica, s. 46,cilt 19).

Bu örnekler birinci dönem olan aydınlanma döneminin örnekleridir. Sanatın kişinin eğitiminde önemli yer aldığı, her yönüyle antik çağla ilişkisi kurularak, yenilikler üreten aydınlanma çağında görülür. İkinci dönem de denilebilen aydınlanma dönemi sanat eğitimi gerektiriyordu. Bu çağda Schiller mektuplarında mantıksal ve duysal olanı sanatla birleştirerek insanın ideal uyuma ulaşacağını ve estetik eğitimin, insanın uyum içinde yetişmesindeki önemini vurgular.

Çalışma alanı itibariyle sanat eğitimi; tüm bilim dalları ile ilişkilidir, bu alan kalkınmasını sağlamış ülkelerde bilim eğitimiyle aynı yolda gelişme göstermiştir. Rönesans döneminde usta-çırak ilişkisine dayanan sanat eğitimi, 19.yüzyılda Avrupa'da endüstri devriminin baş göstermesiyle birlikte, mal ve hizmet artışında meydana gelen üretim çoğalması, sanat eğitimi kavramlarının tekrardan ele alınmasını gündeme getirmiştir, çizim ve yazım eğitiminin birlikte ele alınmasını savunan eğitimcilerin fikirleri sayesinde okullarda yerini almıştır (Tepecik,2003, s. 164)

XIX. yüzyılda sanatın bir ders olarak okullara yer alışı endüstri devrimiyle birlikte başlar. Endüstrinin hızla gelişimi endüstriyel tasarıma olan gereksinimi hatırlattığından, 1800 yıllarında İngiltere'de sanat artık okul programlarında yerini almıştır. İngiliz sanat eğitimcisi M. Steveni "Ticari bilinci güçlü XIX. yüzyılda sanat eğitiminde, estetikten çok tecimsel(ticari) amaç yeğlenir" der. Sanat insanı bütünleyici bir metot olmaktan çıkıp, onu kolay yoldan hayata hazırlayan göz ve elin uyumuna önem veren bir ders konumuna gelmiştir (Kırıçoğlu, 1991, s. 19).

XIX. yüzyıl sonlarına doğru Almanya'da estetik eğitim teriminin zaman zaman sanatsal eğitim, zaman zaman da sanat eğitimi terimiyle yer değiştirdiği gözlemlenirse de 1920'lere dek gene nadir kullanılmış, sonra ortadan kalkmış,1967-1968'lerde ise tekrardan söz konusu olmaya başlamıştır. Buna karşılık Fransızca 'da estetik eğitim Almanya'daki en geniş anlamıyla sanat eğitimi yerine kullanılmıştır (San, 1983, s. 56).

2.3.8.2. Türkiye’de Sanat Eğitiminin Tarihsel Gelişimi

2.3.8.2.1 Cumhuriyet Öncesi Dönem

Türklerin Orta Asya’da ilk kez görüldükleri yüzyıllardan, Cumhuriyet dönemine kadar güzel sanatlara ve bunun eğitimine değer verdikleri anlaşılr. Altay dağları etekleri “Pazırık” bölgesinde bulunan ve M.Ö. 3 ve 4’ncü yüzyıllardaki Türk sanatı örneklerinden; M.S. 8 ve 9’uncu yüzyıllar, Uygur duvar resimlerine kadar olan dönemde ortaya çıkarılmış İslamiyet öncesi Türk sanatının belli bir disiplinle eğitilmiş sanatçılar tarafından ortaya konduğu görülmektedir (Özsoy, 2003, s. 68).

İslamiyet öncesi Türk sanatı genellikle dini bölgelerde ve saraylarda görülmekte, kimi zamanda halkın kendi estetik zevk ve gereksinimleri doğrultusunda geliştiği görülmektedir (Aslanapa, 1970, s.40-43, Grousset, 1980, s. 497-510, Özsoy’dan Aktaran, 2003, s. 68).

Türklerin İslam dininin kabulünün bir sonucu olarak 9’uncu yüzyıl Abbasi döneminden 18nci yüzyıla kadar mimariye, mimari dekorasyona, minyatüre ve hat sanatına daha fazla önem verdikleri görülür (İpşiroğlu, Eyüboğlu, 1961, s. 5-15, Arseven, s.63-71, Grube, 1966, s. 35-73, Öney, 1992, s. 175-181, Özsoy’dan Aktaran., 2003, s.68).

18’nci yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu’nun çöküşünü durdurmak için askeri ve eğitim alanlarında yenilikler yapılmış, bunun sonucunda resim dersleri önce askeri olmak üzere sivil okulların programlarında da yer almıştır. Mühendishane-i Bahri-i Hümayun (1773), Mühendishane-i Berri-i Hümayun (1796), Tıbbiye (1827), Harbiye (1835) ve Sanayi-i Nefise Mektebi (1883) mesleksel amaçlarına göre resim dersi getirilmesi ve 1910’da Avrupa’daki okullarda resim dersleri konusunda araştırmalar yapmak üzere gönderilen İsmail Hakkı Baltacıoğlu’nun konferans ve yazıları Cumhuriyet öncesi batılı ve çağdaşlaşma süreci içerisinde yapılan ilk sanat eğitimi hareketleridir (San, 1983, s. 143; Özsoy, 2003, s. 69).

Sanat eğitimi tarihi açısından ülkemizde durum biraz değişiktir. Çünkü endüstrileşme süreci yaşamamış bir toplum olarak bizde şartlar ve ihtiyaçlar Batı ile aynı zamanlarda oluşmamıştır. Bu sebeple sanat eğitimi açısından Batıda ve ülkemizde bazı değişimler ve gelişmeler ayrı koşullar altında ve ayrı zamanlarda görülür. Çoğu zaman da benzer koşullar oluşmadan yaşanan bu biçimsel etkilenmeler sanat eğitimimizde temelli bir değişimin sağlanmamasına neden olmuştur (Kırıçoğlu, 1991, s. 18).

“Eğitim yalnız din kuramlarına dayandığı ve yönetimde de sağlam bir diktatörlük hüküm sürdüğü için, pedagojinin öngördüğü orijinallik, kişisel görüşler ve kişisel yeteneklerin gelişmesi gibi görüşler bu yönetimle ve toplumla uyuşmuyordu” (Telli, 1990). Bu tarihten önce de değerli eğitimcilerimiz bulunmaktadır. Bu dönemin sanat eğitimcileri tarafından incelenmesi gerekmektedir. Bu alanda insanlarımızın günlük davranışlarını temel ahlaki ilkeler doğrultusunda düzenleyen, onlara hem cinslerine ve kendi milletine daha faydalı olmaları için yol gösteren, devletin iyi yönetimi konusunda yöneticilere ışık tutan evrensel ve hümanist fikirler ileri sürülmüştür. Farabi, İbni Sina, Balasagunlu Yusuf, Kaşgarlı Mahmut, Kâtip Çelebi, Erzurumlu İbrahim Hakkı gibi eğitimciler düşünürler yüzyıllar boyunca eğitimimizin düşünsel yönünü geliştirmişlerdir. İbni Sina 200 yıldan beri Batılı eğitimcilerin öne sürdüğü ve herkesin “yeni” sandığı görüşleri 950-955 yıl önce ortaya çıkarmıştır. Amasyalı Hüseyin oğlu Ali’de 535 -540 yıl önce günümüzün pedagojisinin temel ilkelerinden olan çocuğun tanınması, bireysel farklılıklara göre eğitim yapılması, öğretmenin ek bir pedagojik çaba ve yardımıyla öğrencilerin çoğunun başarılı olacağı vb. şeklinde görüşler ileri sürülmüştür (Akyüz, 1989, s. 477).

Türkiye’de sanat eğitimi Batı’da olduğu gibi neredeyse aynı yolu izlemiştir. Önceleri alan odaklı olan sanat eğitimi, daha sonra çocuk odaklı öğretime kaymış, bu kuramda, özgür anlatım, kendini anlatma gibi düşünceler sanat eğitiminde belirleyici olmuştur (Kırıçoğlu ve Stokrocki, 1997, s. 19).

Ülkemizde sanat eğitiminin Meşrutiyet dönemi ile baş gösterdiğini söyleyebiliriz. Bu dönemde eğitim için gelen resim derslerinin Batı’yı takip etme yolundayken programlara girdiği söylenmektedir. Bu yıllardan daha eski dönemlerde resim, dini konular özelliği taşıırken bu dönemde dersler, uygulanan kopya yönteminde beceri öğretime dayalı olarak yapılmaktaydı.

Meşrutiyetle birlikte başlayan batılılaşma hareketleri, usta çırak ilişkisi içerisinde devam ettirilen zanaat eğitimi yanında, eğitim amacıyla az bir kesimi ilgilendiren sanat eğitiminin, meslek okullarından başlayarak, örgün eğitim alanına girmesi sağlanmıştır. Ancak bu dönemde devam ettirilen sanat eğitimi, salt kopya tekniğini esasa alan bir yöntemdir. Kartpostallardan olduğu gibi ya da büyüterek taklit etme bu çalışmalar içinde yer almıştır. Bu çalışmalarda amaç resmin dilini öğretmek değil teknik beceri kazandırmak olmuştur (Baltacıoğlu, 1932, s. 6).

Resim-İş dersi 19.yüzyılın ortalarında yurdumuzda; okullara ders olarak girer. Bu derslerde uygulanan kopya yönteminde direkt beceri öğretimine dayalı çalışmalar yapılmaktadır (Kırıçoğlu, 1991, s. 40).

Başkent İstanbul'da ve Osmanlı topraklarında yabancı kökenlilerle azınlık sanatçılarının mimarlık ve resim alanındaki etkinlikleri devam ederken ülkede özellikle orduyu modernleştirme çabaları Batı yöntemlerine uygun eğitim yapan askeri okulların açılmasını gerektirmiştir (Kuban, 1998, s. 249)

Daha önceki eğitim anlayışında usun eğitimi önemli bulunmuş, duygu eğitimi hiç düşünülmemiştir. Bilim ve endüstrideki değişim ve gelişmeler duyguların da eğitimi gündeme getirdi (Etike, 2001, s. 27). Sanat eğitimi endüstri devrimi ile başlayarak makineleşmenin yaygınlaşmasıyla yaratıcılık ve özgünlüğe verilen değer artmıştır (Etike, 2001, s. 27).

İlki “Mühendishane-i Berri Hümayun” adını taşıyan askeri okullarda (1793–1794) daha çok askeri amaçlarla yeni resim teknikleri öğretilmeye başlanmış, böylece Batı perspektif kuralları ile nesneyi iki boyutlu yüzey üzerinde modle ederek göstermeyi sağlayan ışık-gölge uygulaması gibi kurallar resim eğitiminin programı içinde yer almıştır. Mühendishane-i Berri Harbiye (Kara Harp Okulu) (1831) ve Bahriye (Deniz Harp Okulu) gibi yenilikleri izlemiştir. Ressam sınıfından subayların da yetiştirildiği belgelerden anlaşılan Mühendishane, Batı usulünde resim yapan ilk önemli sanatçıların yetiştikleri okuldur (Tansuğ, 1993, s.51).

Sanat eğitimi ya da estetik eğitim 19.yüzyıl sonlarından başlayarak gittikçe artan bir gereklilikle yaşama girer. Estetik eğitimden geri bırakılan insan tipinin gelecekte toplum için tehlike oluşturacağını belirten Genç aydın, bu tek boyutlu inşam şöyle tanımlamıştır; yaşamın zenginliklerini bilmeyen, doğaya uzak, doğa- insan arasındaki ve doğanın kendi içindeki çok yönlü ilişkileri tanımada yetersiz, yeni kültür değerleri düşünemeyen, ilişki ve çelişkileri öğrenmeyen, bulduğu ile yetinen, eleştiriyi unutmuş, yaşamın başka alanlarına duyarsız, mesleğiyle ilgili bilgi ve beceriden başka birikimi olmayan, yaşamın anlamını kavrayamadığı için yaşamdan haz duymayan, umutsuz ve mutsuz bir varlıktır (Etike, 2001, s. 30).

Tanzimat hareketiyle ,meşrutiyetten sonra, ülkenin gerilemesinin nedeninin eğitim olduğu kanaati insanlarda yaygınlaşıyordu. Darulmuallim'in (Öğretmen Okulu) yenileşmesinin, Darülfünun'un (üniversite) gelişmesinin ülkenin kalkınmasında en önemli madde olacağı

kararındaydılar. Darülmuallim’de yapılan değişikliklerde, eğitimde özgürlük, öğretim alanında serbest tartışma ve araştırmaların yer alması arz ediliyordu. Ayrıca eğitimin uygulama temelli olması öngörülüyordu. Resim eğitiminde kaydedilen geliştirici adımlarda, işte bu kurumun payı çok olmuştur (Telli, 1990, s. 10).

İngiltere’ye 1835 yılında tahsil için gönderilen 12 genç arasında ressam Ferik Ahmet Paşa ve Bekir Paşa vardı (Telli, 1990, s. 87). Daha sonra askeri okul resim öğretmenleri olan Ahmet Ali Efendi (Şeker Ahmet Paşa) ve Süleyman Seyit Efendi de Sultan Abdülaziz’in isteğiyle öğrenim için Avrupa’ya gönderilmiş (1862-1870). Şeker Ahmet Paşa’nın geri dönüşü Türk primitiflerinin sonu olmuş ve Avrupa anlamında Pentürün temeli olmuştur (Berk, 1972, s. 164-166). 1860 yılında Paris’e babası İbrahim Ethem Paşa’nın isteğiyle hukuk öğrenimi için gönderilen Osman Hamdi Bey, 1869 yılında İstanbul’a bir ressam olarak geri dönmüş (Cezar, 1995, s. 4). Ressam Hamdi Bey, 1881 yılında müze müdürü olduktan sonra müzecilik çalışmaları ve arkeologluğu ile beraber eğitimle de ilgilenmiş. Osmanlı’da genel eğitim yanı sıra sanat eğitime de yer verilmesi düşüncesinin temeli 1876 yılında atılmış ve bu yılda yabancı ressam ve uzmanların da desteğiyle Sanayi-i Nefise (Güzel Sanatlar)’nin kuruluşu ile ilgili bir tezkere hazırlanmıştır.

Osman Hamdi Bey’in Sanayi-i Nefise Mektebi Alisini kurmasından sonra asker ressamlar arasında Sami Yetik, Ruhi Arel, Hikmet Onat ve Ali Sami Boyar Avrupa’da resim eğitimi görmüşlerdir. Sanayi-i Nefise’den Paris’e eğitime gönderilen Galip ve İbrahim Çallı’dan başka, özel imkânlarla Batı’da resim eğitime giden Namık İsmail, Avni Lifj ve Nazmi Ziya gibi yetenekli usta sanatçılar 1.Dünya Savaşı’nın olması üzerine yurda geri dönmüşlerdir. Sanayi-i Nefise Mektebi 1921 yılında “Sanayi-i Nefise Mektebi Alisi” ismiyle bir yükseköğretim kurumuna çevrilmiştir. Türkiye’de çağdaş resim eğitiminin temellerini atan okulun ismi daha sonra 1928’de Güzel Sanatlar Akademisi olarak değişmiştir. (Tansuğ, 1993, s. 55).

Sanayi-i Nefise mektebinin resim atölyelerinde yapılan çalışmaları, Türkiye’de resim eğitiminin akademik bir disiplin haline getirilmesi yönünden bir aşama olmuştur. Bu eğitimde figür anatomisi ve portre problemlerine önem verilmiş olduğu, bu eğitim çerçevesinin statik havasının Osman Hamdi’nin yapıtları kadar öğrenci kesimlerinin biçim anlayışlarındaki değerler de belirlemiştir (Tansuğ,1993, s. 108). Sanayi-i Nefise mezunu Şevki Bey’in Darülmuallim’e öğretmen olarak atanmasıyla bu okulda çeşitli çalışmalar yapılmaya başlanır. Doğal motiflerden oluşan süsleme resimleri, düşünsel ve ezber

resimler yaptırılır. Böylece Darülmuallim resim öğretiminde özel bir konuma sahip olmuştur.

Atatürk'ün ilke ve devrimleri ışığında Türkiye'de resim eğitiminde; İsmail Hakkı Baltacıoğlu, İsmail Hakkı Tonguç ve John Devlet'in etkisi dikkat çeker. Türk resim eğitimi tarihinde yer alan kurumlar ise ilk başta Güzel Sanatlar Akademisi, daha sonra Gazi Eğitim Enstitüsü Resim-İş Bölümü (GEERİB) olmuştur (Etike, 2001, s. 19). O yıllarda İlköğretim dergisinde (Tedrisat-ı iptidaiye) çıkan; İ.Hakkı Baltacıoğlu'nun 'Çizgi Dersleri', öğretmen okulu Müdürü M.Satı Bey'in 'Basitten Mürekkebe' isimli yazıları örnek olarak gösterilebilir. Satı Bey'in tavsiye ettiği yöntemde, önce iki boyutlu çizimler, sonra üç boyutlular, önce basit çizimler sonra karmaşıklar gibi ardıllık ilkesine bağlı çalışmalar yer almıştır(Kırıçoğlu,1991, s. 41).

Daha sonraki yıllarda (1915) Yeni Fikir dergisinde İ.Hakkı Bey'in 'Resim Öğretmenin Yolu' isimli makalesi ile “Resim Usulü Tedrisi” adlı el kitabı yayınlanır. Kendisi Avrupa'ya gidip gelmiştir. Ülkeye yeni görüşler getirir ve eski yöntemlerden vazgeçilmesini önerir. Resim dersinin daha doğal, daha yenilikçi bir yöntemle öğretilmesi gereğini arkasında durur. Kendi yazıları da dâhil olmak üzere eski yazılan çağdaş görüşü anlatamadığından eleştirir (Kırıçoğlu,1991, s. 41).

Resim eğitiminin önemine 1910'larda inanan Baltacıoğlu bu konuyu Resim ve Terbiye (1931) adlı kitabında ayrıntılı bir biçimde inceler. Bu kitapta, eğitimin hedefi sosyal bir kişiliğin oluşmasıdır' cümlesini dile getiren Baltacıoğlu, kişiliğin çeşitli yönlerinden bahsederken estetik kişiliği önemle ele alır, estetik kişiliğin oluşmasında da resme çok önemli bir yer verir (Etike, 2001, s. 33).

Ülkenin kültürel gelişiminde Güzel Sanatlar Akademisinin (Sanayi Nefise Mektebi) hayata geçirilmesinin önemi büyüktür (1883). Akademi mezunları, sanatçı olmaları yarımda uzun yıllar Resim-İş öğretmenliği de yapmışlardır. Fakat bu mezunlar çocukları kendi yetişme biçimlerine göre eğittikleri gerekçesiyle o yıllarda yeterli olmadığını düşünmüş ve eleştirilmiştir. Daha sonra, 1927'de Akademi içinde resim öğretmeni olmak isteyen bir öğretmenlik formasyonu veren kurs açılmıştır.

2.3.8.2.2 Cumhuriyet Sonrası Dönem

Atatürk, yeni ve milli bir devlet kurarken dil devrimi başta olmak üzere birçok yenilik peşi sıra gelir. Atatürk ümmet olmaktan ulus olmaya geçişin gerekliliğini ve önemini her

fırsatta tekrar eder. Sanata ve sanatçıya güven duyar. Çağdaş Türk kültürünün tohumlarının serpiştiği bu dönem, Atatürk, kültür ve sanat sorunlarına geniş yer vermiş, devletin görevleri arasına bu konularla uğraşmayı da eklemiş, sanata ilgiyi devlet politikası haline getirmiştir (San, 1983; Kırıçoğlu, 2005).

Türk resim eğitiminde etkili olabilmiş bir diğer eğitimci Tonguç, 1932'de okullarımızın çok acınacak derslerinden biri de resim dersidir' açıklamasıyla eğitsel bir kaygısını dile getirirken, ülkemizde resim eğitiminin gelişmesini tüm içtenliğiyle istemektedir. Bu sorunu çözümlemede önemli çabalan olan Tonguç, Resim dersi öğretmenlerinin faydalanmaları için çeviri ağırlıklı bir de kitap yayımlar. Tonguç, resim eğitimi ile iş eğitimi bir bütün olarak görmektedirler (Etike, 2001, s. 33).

Sanatta da amaç halka ulaşmak ve halkla birleşmektir. El sanatları, halk sanatları ve halk bilimi araştırmaları yapılır. Bu araştırmalar görsel sanatlarda ulusal kültür temellerinin atılması bakımından önemli adımlardır. Sanatın, temel kültür problemlerinden biri olduğu sürekli vurgulanır. Sanat eğitiminin problemleri ulusal eğitim problemlerinden bağımsız düşünülemez. Ülkeye pek çok yabancı uzman gelir. Hemen uygulamaya konan J.Dewey'nin raporudur (1926). Bu raporda okulların çalışma mekânları, programları, ders araç ve gereci bakımından tekrardan düzenlenip zenginleştirilmesi tavsiye edilir (Kırıçoğlu, 1991, s. 42).

Dewey'in raporu üzerine, ortaokullara öğretmen yetiştirmek amacıyla Ankara'da Gazi Orta Öğretmen okulu (Gazi Eğitim Enstitüsü) açılır (1926). İlk, orta, lise Resim-İş programları değiştirilir. Okullarda Resim-İş odaları ve işlikler açılır (Kırıçoğlu, 1991, s. 43).

Bazı uzmanlar ise yeni ulusun gereksinimi olan iş gücü sebebiyle okullarda el işlerine önem verilmesini önerirler. Çocuğa el işçiliği öğretirken, hem ekonomik fayda sağlayacak hem de çocuk mutlu olacaktır (Kırıçoğlu, 1991, s. 44).

Cumhuriyetin ilk yıllarında bu hareketli dönem devam eder. Çocuk resimlerinden oluşan sergiler açılır. Bir grup eğitimci Avrupa'ya sanat alanında uzmanlık eğitimi için gönderilir (Şinasi Barutçu, Malik Aksel, Hayrullah Örs, İ.Hakkı Uludağ).

Bu isimler döndüklerinde Gazi Orta Öğretmen Okulu içinde 'Resim Bölümü' açılır (1932-1933). Batıda gelişen 'El İşleri Hareketi' adıyla bilinen bir akımın da tesiriyle daha sonra Resim bölümünden bağımsız bir de 'İş' bölümü kurulur. Daha sonra bu iki bölüm birleşerek Resim-İş bölümü ismini alır (Kırıçoğlu, 1991, s. 44).

Gazi Eğitim Enstitüsü, Resim-İş Bölümünü (GEE-RİB), 1936'da bitiren Cemal Bingöl, yılların tecrübesi ile yazdığı kitabında “resim yapma” çocuğun yaratma ihtiyacını karşılıyor ve izlenimlerini yeniden yaşama fırsatı veriyor' bunun sebeptendir ki resim yapma çabası çocuğa kıvanç veriyor demektedir. (Etike,2001, s. 33).

Cumhuriyet döneminin bir başka etkin eğitim kurumu, eğitim ve kültür tarihimizin en önemli kuruluşu şüphesiz Köy Enstitüleridir. Tıpkı Batıdaki 'Bauhaus'daki gibi enstitülerin eğitim yaşamına 1947 de son verilir (Kırıçoğlu, 1991, s. 44).

Bir yandan doğaya dönme gereği duyulurken, bu beceriyi çocuğa kazandırmada geçmişin yöntemlerinden faydalanma yoluna başvurulmuştur. 1940'lı yıllarda Resim-İş dersinin amacı daha çok 'çocuk merkezci' yaklaşımlara kayar. Çocukların yaratıcı çabalarının onların sadece sanat yönünden değil bütün zihinsel yetilerini de geliştireceği görüşü kabul edilir. Resim-İş dersi Hayat Bilgisi ana dersinin bir anlatım aracı olarak ele alınır. 'Özgür Anlatım' Resim-İş dersinde en etkin yöntemdir (Kırıçoğlu, 1991, s. 47).

1950'li yıllarda ise 'Sanat Yolu ile Eğitim' görüşü yaygınlaşmaya başlamıştır. Ünlü estetikçimiz S.K.Yetkin bir makalesinde şöyle der; 'Bu günkü insanın ruh sağlığı, insan tabiatının temel unsurlarından hiçbir şey feda etmeksizin bu unsurları uyumcu olarak geliştirmeyi ve bu gelişim içinde yetenekleri en üst düzeye götürecek olan tam bir eğitim vermeyi gerektirir. Yalnız burada bir hususu iyice belirtmek yerinde olur. Sanat eğitiminin amacı, sanat için eğitim değil sanatla eğitimidir (Kırıçoğlu,1991, s. 48).

Cumhuriyet döneminde ilk yıllar gerçekten sanatsal gelişmenin en önemli yıllandır. Sanat eğitiminde temel arayışlara başlanmıştır. Bu eğitim sürecinde sürekli doğaya dönmek, görmeyi öğretmek, imge zenginleştirmek gibi tavsiyeler yer almıştır. Bu yaklaşımlarda Batıyı kopyalamaktan öte geçmişle çağdaş arasındaki bir boşluğu kapatma çabaları fark edilmektedir. Fakat, daha sonra gerek kurumsallaşma yetersizliğinden, gerek politik sebeplerle bu temel tam kurulamamıştır. Temeli sağlam bir sanat eğitimi politikasına dayanmayan Resim-iş dersinde tutarlı, gelişmeye açık bir düzeye çıkılamamıştır (Kırıçoğlu,1991, s. 49).

Hidayet Telli, Resim-İş dersi, genel eğitimin önemli bir parçasıdır' anlayışı ile sanat eğitimi, genel eğitimin bütünleyici ve birleştirici bir ögesidir' saptamasını yapar (Etike, 2001, s. 34).

Sanat eğitiminin, hedefine ulaşması için, temel ilkesinin çok iyi belirlenmesi gerekir. Bu temel ilke taklit değil, oluşturma ilkesidir. Eski sanat eğitimi anlayışları doğanın, görünenin taklidine dayanmaktaydı. Bu gün ise 'insanın doğasında bulunan taklit içtepesinin sanatla hiçbir alakasının bulunmadığı bilimsel olarak ispatlanmıştır. Bundan doğayı bilinçsizce taklit etmenin yaratıcılığı geliştirici hiçbir tesiri bulunmamakta, henüz ancak bir çıkış noktası olabilmektedir. Sanat eğitimi yoluyla görsel düşünme ve bilinçli algı gerçekleşmiş olacaktır (Etike, 2001, s. 31).

Cumhuriyet dönemine kadar resim derslerinde Batı ile kişisel ilişkilerin getirdiği bazı görüşler de dâhil kolaydan zora, kopya, kartpostallardan faydalanma, bezeme, geometrik biçimlerden faydalanma gibi yöntemlerin uygulandığı tespit edilir. Çağdaş uygarlık seviyesine ulaşmayı amaç edinmiş olan Cumhuriyet dönemiyle birlikte her alanda olduğu gibi sanat eğitim alanlarında da sorunlar üzerinde durulmuş önem verilmiştir.

16.01.1921’de çalışmaya başlayan “Maarif Kongresi’nde”, ilkokul programlarının geliştirilmesi ile orta öğretim kurumlarının programları ve ders konuları irdelenmiştir. Atatürk bu kongrenin açılış konuşmasında “Milletimizin sahip olduğu istidat ve yetenekleri geliştirecek yöntemlerle kuşatılmış insan gücüne ihtiyaç vardır”(Varış, 1988:146) diyerek toplumu geliştirme, çağdaşlaşma yolunda sanat eğitiminin önemini vurgulamıştır. Atatürk’ün kültür ve sanat sorunlarına önem vermesiyle, devletin görevleri arasında bu konulara önem verilmiş, sanat ilgi devlet politikası haline gelmiştir. “Atatürk’ün çok çağdaş bir görüşle sanat ve eğitim sorunlarına karşı tutumu ile sanat öğretimi veren modern kurumlar peş peşe açılmıştı. Örgün eğitimde 1925’ten başlayarak resim, eliş, müzik derslerinin konması ve yaygın eğitimde de 1932’de açılmaya başlanan ve 1950’de sayısı 65 ilde 477’yi bulan Halkevleri ve daha da fazla sayıdaki halk odaları yaygın anlamda bir sanat eğitimi hareketini başlatmıştı” (San, 1984).

Atatürk’ün 1934 yılında Meclis konuşmasında vurguladığı yeni kültür politikaları gereği Güzel Sanatlar Akademisi tekrardan düzenlenmiştir. 1937 yılında Burhan Toprak’ın fakülteye müdür olmasından sonra, resim bölümü başkanlığına Fransız ressam Leopold, heykel bölümüne Alman Rüdolf Belling, süslemeye Louis Sue getirilmiş. Leopold Levy yanına Cemal Tollu, Bedri Rahmi, Sabri Berkel, Zeki Kocamemi, Ali Çelebi ve Nurullah Berk’i almış (Berk, 1972:174). 1940’lardaki en önemli gelişme İsmail Hakkı Tonguç’un kurduğu Köy Enstitüleridir. Üretime dönük iş eğitiminin sağlandığı bu okullarda sanat çalışmaları çok önemliydi (Telli, 1990, s. 18). 1947’de kapatılan Köy Enstitülerinin

yetenekli öğrencilerini Gazi Eğitim Enstitüsü'ne gönderebilmek amacıyla Hasanoğlu Yüksek Köy Enstitüsünde Güzel Sanatlar ve Halk Sanatları bölümleri açılmıştır. 1952 yılında resim dersi lise kuramlarında ilk defa edebiyat dalında seçmeli ders olarak programa dahil edildi.. 1962 yılındaki 7.Milli Eğitim Şurası kültür ve sanat sorunlarına büyük yer ayırdı. Kurulan Güzel Sanatlar Komisyonu aşağıdaki konuları görüşerek, bazı öneriler geliştirdi (Rapor, 1982, s. 16).

Milli Eğitim Şurasında Görüşülen Konular:

- Güzel Sanatlar Akademisi
- Halk eğitiminde güzel sanatlar
- Plastik sanatların geliştirilmesi, sanatçıların teşviki ve korunması
- Bölge kültür ve sanat merkezleri açılması

Getirilen Öneriler:

- Güzel Sanatlar, Halk eğitiminde daha etkin kılınmalı,
- Plastik Sanatlar eğitimine önem verilmeli, sanatçılar desteklenmeli, ödüllendirilmeli,
- Bölge kültür ve sanat merkezleri kurulmalı,
- Sanat eğitiminin toplumsal kalkınmadaki öneminden dolayı, temel eğitimden
- Üniversiteye kadar sanat eğitimi dersleri müfredatta bulunmalı,
- Devletin gerçek sanat eğitimi politikası olması.

1973'de Sınıf öğretmeni yetiştiren iki yıllık eğitim enstitüleri açıldı ve bu kuruluşların müfredat programında bir dönem belirli bir süre Resim- Yazı ve İş dersleri yer aldı.

Daha sonraki yıllarda İş eğitimi git gide zorlaşan bir hal alır. 1972 yılında İş dersi bir program değişikliği ile 'İş ve Teknik Eğitimi' adı altında öğrencinin yaratıcı düşüncesini geliştirmeyi hedefleyen bir ders haline getirir. Amaç öğrencinin yeteneğini belirleyerek yön vermedir (Kırıçoğlu, 1991, s. 45).

1980'li yıllarda 2547 sayılı YÖK yasası ile üç yıllık eğitim enstitüleri fakültelere dönüştürülüp, resim bölümü ders içerikleri tekrardan gözden geçirilerek dört yıllık lisans programlarına göre düzenlenmiştir. Yine aynı sayılı YÖK yasası ile üniversitelerde seçimlik güzel sanatlarla ilgili derslerin konulması kararı alındı (Artut, 2009, s. 125).

1989-1990 yılında ilki İstanbul'da olmak üzere resim ve müzik dallarında eğitim veren Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri faaliyete geçmiştir. Sanat eğitimi uğruna birçok yeniliğin amaçlandığı liselerin açılması önemli bir adım olmuştur.

1990'lı yıllarda Anadolu Güzel Sanatlar liseleri açıldı. MEB'de program geliştirme çalışmaları yapılmış, hazırlanan programlar uygulamaya başlanmıştır. Görsel sanatlar eğitiminde İlköğretim Kurumları Resim- İş Dersi Öğretim Programı 1992 yılında hazırlanmış ve uygulamaya konulmuştur ayrıca liseler ve öğretmen liseleri için de görsel sanatlar eğitimi programları hazırlanmıştır (Özsoy, 2003, s. 76).

1990 ile 1997 yılları arası ülkenin değişik illerinde yeni üniversiteler açılmış sayıları 80'lere ulaşmıştır. Buna bağlı olarak açılan Eğitim Fakültelerinin sayısı 5 iken 2000'li yıllara gelindiğinde 20'lerin üzerinde yer almıştır bu rakam. Bu artış beraberinde bölümlerin nitelikli öğretim elemanı gereksinimi, atölye, derslik gibi fiziki güçlüklerin yanında, araç gereç donanımı sağlamadaki zorluklar gibi yeni problemler ortaya çıkarmıştır. Ayrıca buralardan mezun olacak öğretmen adaylarının kalitesi ve istihdam sorunlarına da tam olarak çözüm bulunamamıştır. Bu sorunlar neticesinde eğitim fakültelerinin işlevleri tartışılmaya başlanmış ve yapılanmada uygulanacak temelli değişiklikler için yeni çalışmalar Yüksek Öğretim Kurulu tarafından başlatılmıştır. Resim- İş Eğitimi bölümlerinin yapılanmasından kaynaklanan problemleri içeren yayınlar ve bu yayınların tartışılmaya açıldığı toplantılar düzenlenmiştir. (Özsoy ve Balcı, 1996: 47-53, Akt. Özsoy, 2003, s. 75)

Yayınlarda ve yapılan toplantılarda bölümlerin isimlerinin değiştirilmesinden başlanmış, görsel sanatlar öğretmeni yetiştirmede daha faydalı olabilecek yapılanma modelleri gündeme getirilip tartışıldığı görülür. Bunun dışında Yüksek Öğretim Kurulu, Milli Eğitimi geliştirme projesi altında eğitim fakültelerini tekrardan yapılandırmaya gidilmiştir. YÖK'ün, Dünya Bankası destekli projelerde, mevcut eğitim fakültelerinde istihdam edilmek üzere alınanlar dahil olmak üzere araştırma görevlilerini sadece alan eğitiminde, görsel sanatlar eğitimi, müzik eğitimi, sosyal bilimler eğitimi gibi dallarda lisans üstü çalışmalar yapmak için yurtdışına gönderildiği görülür. Yine bu proje alanında program geliştirme çalışmaları yapacak paneller hazırlanır ve bu panellerde rehberlik edecek yerli ve yabancı uzmanlara görev verilmiştir. Bütün bu çalışmaların altında yatan hedef eğitim fakültelerini geliştirmektir (Özsoy, 2003, s.76).

Toplumların bilimsel, ekonomik, kültürel değişim ve gelişimleri o toplumu oluşturan insanların eğitilmesiyle doğru orantılıdır. Yalnızca dün ve bugün değil, geleceği de düşünerek bireyleri araştıran, bulan, üreten bir yapıya yöneltmek eğitimin kalitesini yükseltmek gerekir.

Bu işlevleri karşılayamayan günümüz eğitim kurumları çağın ihtiyaçlarına, isteklerine uygun dengeli, düzenli, millet yararına, üretime dönük, bilimsel eğitim veren kurumlar olma çabasında olmalıdır. Ülkemizde yapılan, çalışmaların pozitif sonuç vermesi sonucunda hala ezbere, bilgi depolamaya dayalı bir eğitim süreci yaşamaktayız. Belleği geliştirmeye yönelik programlar yerine yaratıcılığı geliştirmeye yönelik program uğraşları, eğitimin diğer maddelerine (eğitimci, mekân, araç-gereç) ilişkin sorunlara bağlı olarak istenilen hedefe ulaşamamaktadır. Başarısızlığın önemli bir sebebi de, tutarlı davranan, değerler üreten, oluşturabilen kişilerin yetişmesinde çok etkin olan sanat eğitime genel eğitim sistemi içinde gereken önemin verilmemesidir (Ersoy, 2002, s. 275).

Ülkemizde yüksek seviyede sanatların ufak bir kesimin ilgi alanına girdiği bilinmektedir. Bunun nedenleri bu sanatların bir çok kısmının yaşam düzeyinin üzerinde olmasının yanı sıra toplumumuzdaki sanat eğitiminin eksikliğidir. Aslında bu eksiklik sanat üreticisinin nitelik ve niceliğini olduğu gibi, sanat tüketicisinin de yetişmesini olumsuz yönde etkilemektedir. Eksik sanat eğitiminden geçerek toplumda önemli görevlere gelmiş insanlar için büyük sanat eserleri dahi bir önem ifade etmez. Bu sebeple uygar bir toplum olma çabasının en önemli şartı sanat eğitimidir. Ancak, yaratıcı insan yetiştirmeyi amaçlayan, geleneksel, tutucu eğitim yöntemlerinde ısrarcı olan ülkelerde sözü edilen hedefleri gerçekleştirecek sanat eğitiminin gelişmesi çok zordur. Bunu başarmak için, okullarımızdaki sanatı kendine özgü ilkeleriyle bir eğitim disiplini olarak gerçek konumuna getirmek ve gerekli öğretimi yapmak zorunludur (Kırıçoğlu, 1991, s. 53).

Ülkemizde ne yazık ki hala birleştirilmiş sınıflarda eğitim verilmeye çalışılan öğrenciler vardır. Buralarda da, henüz okuma yazmayı kavraması için uğraşılacak öğrenciler varken sanat eğitimcisine görev verilmesi bile akıllara gelmemektedir. Eğitim sistemi içerisindeki sıkıntıların giderilip, sanat eğitiminin her okulda gerçek anlamda yerini alması gerekmektedir.

2.3.9 Türkiye’de Sanat Eğitime Dair Sorunlar

Gel’e (1994) göre Türkiye’de devlet tüm kişilerini değişen dünya şartlarına ayak uydurabilecek, sağlıklı bir kültür içeriğine sahip bir yapıya kavuşturmak zorundadır. Aksi takdirde Atatürk’ün hedeflediği çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmakta bir hayalden öteye gidilemeyecektir. Bu amaçla planlamalar yapılırken devlet otoritelerinin tercihi, kısa vadeli çözümler getiren projeler değil, insan niteliğini geliştirecek uzun vadeli çözümlerin temelini oluşturduğu projeler biçiminde olmalıdır.

Kırıçoğlu’na (1990, s. 97) göre sanat eğitimi öğretimi okullarda bir disiplinli alan olarak öğretilmelidir.

Eğitimin temel bir alanı olarak sanat eğitimi, insan ihtiyaçlarına dayanır. Sanat eğitimi temelinde kendi amaçlarına dayalı bir öğretim alanı olduğu gibi, çocuğun yaratıcılığını geliştiren, çocuğa kendini ifade etme ve çevresini tanıma olanağı veren etkili bir eğitim aracıdır. Resim-İş derslerinin, sanat eğitim biliminin doğrultusunda, çağın ihtiyaçlarına koşut olarak düzenlenmesi beklenir (Kurtuluş, 2002).

Çağdaş sanat eğitiminin bir vazgeçilmezi olarak sanat ve sanatçıya duyarlı bir toplum oluşturulması, estetik çevre şuurunun geliştirilmesi, yeni bilginin üretiminde ilk koşullardan birisi olan tasarım eğitimi alanlarında, hali hazırda var olan resim-iş eğitimi programları yetersiz kalmaktadır (Uysal, 1996).

Ulusal Eğitim düzeyimizin sürekli değişmesi, eğitimi uzun vadede insan yetiştirmeye yönelik sağlam bir yapıdan yoksun bırakmıştır. Sorunlara kısa vadede ve tek yanıt çözümler aranması, eğitimde ağırlığın fen ve matematik alanlarına verilmesi, resim-iş dersini disiplinler dışı boş zaman geçirilecek ders konumuna getirmiştir (Kırıçoğlu 1990, s. 90).

Sanat eğitimi ile ilgili literatür bakıldığında dış kaynaklı yayınlarda ilk dikkati çeken şey, ülkelerin eğitim politikalarında yaratıcılık eğitime verilen önem ve bunun sonucu olarak sanat eğitimi adı altındaki yayınların çeşitliliğidir. Bu yayınlara dayalı olarak ABD ve Avrupa ülkelerinde sanat eğitimi derslerinin müfredatları incelendiğinde; özellikle ilk ve orta öğretim kurumlarının müfredatlarında "Art, Kunst" vb. derslerin haftalık ders saatlerinin fazla olduğu, ders kapsamının çeşitliliği, içeriklerinin bireyi yarınlara hazırlamada etkili olduğu, ayrıca öğrencilerin gelecekte iyi birer sanat tüketicisi olmalarının amaçlandığı görülür (Gel, 1994).

1926'dan itibaren ilkokullarda/ilköğretim okullarında verilen ders dağıtım çizelgelerinde Resim-İş dersinin ağırlığı, 12.3'ten başlayarak gerilemiş, günümüzde 4.6'ya kadar indirilmiştir. İlköğretim okulları ders dağıtımında Resim-İş dersinin ağırlığını kaybettiği açıkça görülmüştür. (Kurtuluş, 2002).

Öğrencilerin sanat eğitimi derslerine ilgililerine bakıldığında ise Kurtuluş'un (2002) araştırmalarından anlaşılabacağı üzere Resim-iş dersine yönelik tutumların oranlarının düşük olduğu görülmektedir.

Sanat eğitiminin bütün zaman zarflarında eğitim teknolojilerinin olabildiğince sık kullanılmasında fayda vardır. Günümüzde gelişmekte olan ülkelerde artık tepegöz, slayt makinesi ya da data-show ile ders işlemenin basitleşmiş olduğu unutulmadan, bu ihtiyaçların sağlanması her yetkili birey ve kurum tarafından birincil görev olarak kabul edilmelidir (Alakuş, 2003).

Okulöncesi, ilk ve ortaöğretimde görsel sanatlar eğitimine verilen önem, yıllar boyunca düşse kalka yol almıştır (Özsoy, 2003).

Cumhuriyet tarihi içinde ilkokullarda/ilköğretim okullarında önceleri önemli bir disiplin alanı olarak görülen Resim-İş eğitiminin giderek ders saatlerinin azaldığı ve bu durumun derse yönelik öğrenci tutumlarına olumsuz yönde yansıdığı görülmektedir (Kurtuluş, 2002).

Sanat eğitiminde uygulamanın yanı sıra sanat tarihi, sanat eleştirisi ve estetik alanında yeteneklerin de kazandırılması gerekmektedir. Çok disiplinli sanat eğitimi olan bu sistemin çağdaş sanat eğitiminin gereklerinden biri olarak uygulanması koşulu vardır

İlk ve orta öğretim, hatta yükseköğretimde sanatçı-öğretmen yetiştirirken verilen sanat eğitimi programlarının işlenişini incelediğimizde daha çok uygulamaya ağırlık verildiği görülmektedir. Bu biraz da bizim sanat eğitimini anlayış biçimimizden kaynaklanmaktadır (Uysal, 1996).

2.3.10 Sanat Eğitimi, Çevre ve Kültür İlişkisi

Bireyin içinde bulunduğu, oluşturduğu ortam olarak tanımlanabilecek çevre, canlı varlıklar ve insan olayları üzerinde dolaylı ya da dolaysız bir etkide bulunabilecek fiziksel, kimyasal, biyolojik ve toplumsal etkenler bütünüdür. Çok geniş bir alanı kapsayan çevre

için daha basit ve genel bir tanım yapmak gerekirse çevre, canlı ve cansız varlıkların etkileşimleridir diyebiliriz. (Hamamcı, 1998; akt: Tuzlak, 2004, s. 29).

İşbir'e (1991, s. 90) göre ise çevre: "Toplumun ve kişilerin hayatlarını etkileyen dış şartların bütünüdür."

İnsanoğlu hayata gözünü ilk açtığı andan itibaren kendisini bir çevrenin içinde bulmakta, yaşamını devam ettirdiği sürece de çevreyle ilişki kurmak zorundadır. Bireyin çevresinden biri olan görsel çevre, bütün işitsel izlenimlerin toplamı olarak irdelendiğinde, bireye gelişimi için malzeme sağlamak ve kişisel gelişimini doğrudan etkilemektedir.

Kişinin yaşamını daimi ettirdiği çevre fiziki, kültürel, toplumsal vb. açıdan pek çok özelliğe sahiptir. Kültürel ve toplumsal çevreden ayrılması mümkün olmayan sanat ise fiziki çevrede fark edilmektedir. Fiziksel çevrenin estetik açıdan gelişmiş, sanat eserleri ile bezenmiş yapılarla donatılması insanı sanat hakkında eğitirken, sanata yabancılaşmayı yok eder ve insanın görsel zenginlik kazanmasını sağlar. Bulunduğu çevreden etkilenecek yaratacağı ortama şekil veren sanat eserleri, sanatsal ürünler vb. yapılar ürettiği imge ve simgeler aracılığıyla toplum ile sanat arasında bir bağ kurulmasını sağlarlar. Ancak kurulan ilişki kişide benimsetilemezse kalıcılığını kaybeder. Çünkü bireyin içinde yaşadığı, okuduğu, çalıştığı yani günlük yaşantısını devam ettirdiği çevre, bireye zamanla sıradan gelmeye başlayarak var olan özelliğini kaybeder ve kendisini geliştirebileceği, deneyim ve görsel donanım sahibi olacağı ortam olmaktan çıkar. Fakat birey için çevre, gelişiminde önemli bir kaynak olduğunu fark edip, bir anlam kazandığında önemli olmaya başlar. Bu da bireyin bilinçlendirilmesi, yani eğitimle sağlanabilir.

Bireyin çevreyle olan ilişkisi öğrenme temeline dayanmakta ve okul yaşantısıyla eğitime dönüşmektedir. Duyular ile algılanan çevreye ve çevre ile kurulacak bağlara bir anlam vermenin en güzel yolu ise sanattır. San'a (1985, s. 17) göre: "Eğer görmek istiyorsak, gözümüz ve zihnimiz beraber çalışmalıdır." Bireyin sanatı anlayabilmesi ve estetik bakış açısı kazanabilmesi için çevredekileri sadece görmesi yeterli değildir; bunları zihninde yorumlayarak, benimseyebilmesi gerekir. Bunun için bireyin sanat eğitimi görmeye ihtiyacı vardır. Çünkü sanat eğitimi alan birey çevresine daha farklı bakmayı, baktığında daha farklı şeyler görmeyi öğrenir. Böylece birey içinde yaşadığı çevredeki tarihi ve/veya sanatsal değeri olan özel yapıları fark eder ve bu yapılara farklı bir anlam vermeye başlar.

Etrafta uygulanan sanatın, sanatsal yapılarla donatılmış çevrenin ve sanatsal - tarihi çevrelerin önemi ile bunun kişinin gelişimine olan artısının sadece belli bir kesim

tarafından değil, tüm toplum üyeleri tarafından anlaşılması amaçlanıyorsa eğitim içerisinde sanat eğitime daha çok önem ve yer verilmesi gerekir(Tuzlak, 2004, s.69). Çünkü sanat eğitiminin amaçları arasında toplumun tüm kesiminin, sanat ile çevre ilişkisini kurması, bu konuda bilgilendirilmesi bu konuda duyarlı, olumlu ve estetik davranış geliştirmesi yer almaktadır.

Okullarda verilen eğitim esnasında çevrenin sahip olduğu özellikleri, öğrencinin çevresiyle olan etkileşimi göz önüne alarak çevre ve sanat eğitimi konusu göz ardı edilmemelidir. Çevre ile bağdaştırılan sanat eğitimi kitaptan verilen bilgiden, öğretmenin anlattığı konudan çok daha etkili olacaktır. Çevreleriyle ilgili yaptırılacak çalışmalar sayesinde öğrenciler, çevrelerine daha dikkatli olacak, bu sayede çevre bilgileri, algıları gelişecek ve sanat eğitimi sayesinde çevre bilinci kazanmış olacaktır.

Uygur'a (1996, s. 17) göre kültür, insanın ortaya çıkardığı, içinde insanın var olduğu tüm gerçeklik demektir. İnsanın nasıl düşündüğü, duyduğu, yaptığı, istediği; kendisine nasıl baktığı, özünü nasıl gördüğü; değerlerini, ülkülerini, isteklerini nasıl düzenlediği ve ortaya çıkardığı teknik, ekonomik, hukuk, estetik, bilim, devlet, yöntem, örgütler, dernekler, kurumlar, okullar, tüm kendilerine ait şeylerle birlikte kültürü oluşturmaktadırlar.

İnsanın gelişim sürecinde, çağlar boyunca ortaya çıkardığı uygarlıkların, sahip olduğu kültürün kendisi ve bir yansıması olan bütün maddi-manevi yapıt ve ürünlerin oluşturduğu çevreye kültürel çevre denmektedir. Kültürel çevre içerisinde yer alan tarih öncesi ve tarihsel devirlere ait bilim, kültür, din ve güzel sanatlarla ilgili yer üstünde, yeraltında veya su altındaki bütün taşınır-taşınmaz varlıkları barındıran maddesel yapıtlar ve ürünler ise kültürel varlıklar olarak nitelendirilmektedirler.

Çeşitli uygarlıkların yaşadıkları dönemlere ait sosyal, ekonomik, mimari vb. özelliklerini taşıyan kültürel varlıklar ve/veya kalıntıları tarihi çevreleri oluştururlar. Ayrıca tarihi çevre kavramı daha çok kentsel sitlerden bahsetmekle birlikte, kırsal, tarihi ve arkeolojik sitler de bu kapsam içinde değerlendirilmektedir (Altun, 2006, s.23). Farklı dönemlerde pek çok medeniyet görmüş olan Anadolu toprakları tarihi çevre açısından son derece zengindir ve seçkin anıtlar ve eserlerle (kiliseler, camiler, saraylar, külliyyeler, türbe, mezarlıklar vb.) kuşanan Hasankeyf farklı yaşam düzeni ve mimarlık geleneğini yansıtan pek çok tarihi çevrelerden biridir.

Öğrencilerin çevresel algılarının gelişmesi, sanat ile çevre arasında bağ kurması ve öğrencilerde kültürel ve tarihi çevre bilincinin oluşması için sanat eğitimcileri, eğitim

verilecek seviyede ulaşılacak amaca göre evre ile ilgili konular seçmelidir. Derste ğrencilere tarihi ve kültürel çevreler ile ilgili araştırma, sunum, tarihi ve sanat eserleriyle ilgili iki ve üç boyutlu çalışmalar yaptırmalıdır. Ayrıca kültür sanat gezileri düzenleyerek, öğrencilerin tarihi ren yerleri ve müzeleri görmesi ile öğrendiklerini zihninde benimsemelerini sağlamalıdır.

Müzelerde zaman ve mekndan ayrı olarak sergilenen parçalar yerine, ayakta duran, yaşayan tarihi çevrelerdeki geleneksel konut dokuları, yapıları ve onlara ait öğeleri (kapı, dolap, ocak pencere, tavan, cumbaları vb.) yerinde, özgün konumunda görmek, çevrenin bütünlüğünü kavramak, birçok ayrıntıyı keşfetmek öğrenciler için çok daha etkileyici olacaktır. Bu zgn veriler, günümüze gelemeyen ve hakkında çok az yazılı bilgi olan yaşam biçimlerinin anlaşılmasına, hayal gücüyle canlandırılmasına katkıda bulunmaktadır (Ahunbay; 1999, s.116). Tarihi çevreleri incelemek öğrenciye sanat tarihi bilgisi ve eleştirel tavır kazandırırken, geçmişteki sanatçıların estetik duyarlılığını, teknik çözümleri ve yaratıcılığıyla alakalı ipuçları verir, öğrencinin hayal dünyasını genişletir.

2.3.11. Sanat Eğitimi ve Müze İlişkisi

Buyurgan ve arkadaşlarına (2005, s.30) göre müzeler iki kategoride altında incelenmektedir. Birbirini tamamlayan bu tanımlardan birincisi ‘geleneksel’, ikincisi ‘ağdaş’ anlamdır. Geleneksel anlamda müzeler: “İlim, fen ve sanatların her şubesine mahsus eser ve eşyadan oluşan koleksiyonların teşhir ve korunduğu binalardır.” ağdaş anlamıyla müzeler: “Toplumun ve gelişiminin hizmetinde olan, halka açık, insana ve yaşadığı çevresine tanıklık etmiş malzemelerin üzerinde araştırmalar yapan, toplayan, koruyan, bilgiyi paylaşan ve sonunda inceleme, eğitim ve keyif alma doğrultusunda sergileyen, kr düşüncesinden bağımsız, devamlılığı olan bir kurum” olarak tanımlanmaktadır. İster klasik, ister ağdaş anlamda olsun müze, geçmiş ile gelecek ve kültürler arası iletişimi sağlayan kurumlardır.

Kültür Bakanlığı’nın 1989 tarihli yönetmeliğindeki müze tanımı ise şöyledir: “Kültür varlıklarını tespit eden, bilimsel metotlarla açığa çıkaran, inceleyen, değerlendiren, koruyan, tanıtan, sürekli ve geçici olarak sergileyen, halkın eğitimini ve beğeni seviyesini yükselten, dünya görüşünü geliştirmede daima etkili olan kuruluşlardır.” (Gerçek, 1999, s.11).

Müzelerin görev ve sorumluluk alanına göre belirlenen işlevleri, müzenin kendi birikim ve etkinliklerinden oluşmaktadır. Birikimleri ile ilgili işlevleri koleksiyon yapmak, belge toplamak, eserleri korumak / restore etmektir. Etkinlikleri ile ilgili işlevleri ise araştırma yapmak, tanıtımlar yapmak ve sanat yapıtlarını yorumlamaktır. Son yıllarda ise bu işlevler araştırma yapmak, eserlerin koruması ve iletişim olmak üzere üç temel alanda ağırlık kazanmıştır.

Yarına yön vermede geçmişî anlamının, tarihe saygı duymanın, kültürel değerlere önem vermenin insan ve toplumlar için önemli olduğu bir gerçektir. Özellikle son yıllarda müzelerde uygulanan programlar sayesinde insanlar, müzelerin eğitimsel işlevinden faydalanırken geçmiş ile gelecek arasında bağ kurma imkânı bulmakta, bilgilendirilmekte ve görme, kavrama, çözümleme, sorgulama özelliklerini geliştirebilmektedir. Giray'a (2002, s. 52) göre bir kültür deposu olan müzeler, bireyin dünya ve kişisel çevre ile kurduğu deneyimlerinin ve ilişkilerinin, sanatsal ve estetik çalışmalarla yüzleşerek var olmasını sağlar.

Müzelerden yararlanabilmek için öncelikle etkili bir müze eğitimi programı geliştirilerek, bireylere müze bilincinin kazandırılması gerekir. Bunun için okullar ve müzeler arasındaki sıkı bir ilişkinin kurulması çok önemlidir. Eğitimde müze konusu sanat eğitimi içinde yer aldığı için, öğrencilere kazandırılacak müze bilinci sanat eğitimi dersi sayesinde verilebilir. Öğrencilere sık sık müze gezileri düzenlenmeli, müze, tarihi ve / veya sanat eserleri hakkında araştırma, tartışma ve atölye çalışmaları yaptırılmalıdır. Öğrencilerde müze gezilerini alışkanlık haline getirmek, ilerleyen zamanlarda müzeleri aktif kullanan ve bir yaşam alanı olarak gören bireyler olmasını sağlamak hedeflenmelidir

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bölümde araştırmanın modeli, araştırmaya uygun evren ve örneklem, veri toplama araçları hakkında bilgi verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden biri olan betimsel çalışma yöntemi doküman inceleme-içerik analizi amacıyla kullanılmıştır.

Bunlarla beraber araştırmada, temel bir yaklaşım olarak durum saptamasına elverişli tarama modeli kullanılmıştır.

Geçmişte ya da o anda var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyen, tanımlamayı amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan her neyse onları değiştirme ve etkileme çabası yoktur bu modelde. Bilinmek istenen şey meydandadır. Amaç o şeyi doğru bir şekilde gözlemleyip belirleyebilmektir. Asıl amaç değiştirmeye kalkmadan gözlemektir (Karasar,1984, s.79).

“Tarama araştırmacısı, nesnenin ya da bireyin doğrudan kendisini inceleyebileceği gibi, önceden tutulmuş çeşitli kayıtlara (yazılı belge ve istatistikler, resimler, ses ve görüntü kayıtları vb.) eski kalıntılar ve alandaki kaynak kişilere başvurarak, elde edeceği dağınık verileri, kendi gözlemleri ile bir sistem içinde bütünleştirerek yorumlamak durumundadır” (Karasar, 2007, s.77).

3.2. Evren Ve Örneklem

Çalışma evrenini, 2007-2014 yılları arasında Türkiye’deki üniversitelerin Eğitim Bilimleri Ve Sosyal Bilimler Enstitülerinde, 2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” alanında tamamlanmış, YÖK Tez Merkezi’ne ulaştırılmış lisansüstü tezler oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem alma yoluna gidilmemiş, “kendini örnekleyen evren” (Çilenti,1984, s. 37) çalışma evreni olarak kabul edilmiştir.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmanın problemine cevap aramak amacı doğrultusunda nitel veri toplama araçları ile nitel verilerin toplanması aşamasında, doküman analizi ve içerik analizi olmak üzere iki farklı veri toplama aracı kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Araştırmada 2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine incelenen Doktora ve Yüksek Lisans tezlerinin yıllara dağılımı, türüne göre yıllara dağılımı, konu alanına göre yıllara dağılımı, örneklem grubuna göre yıllara dağılımı, yöntemine göre yıllara dağılımı, veri toplama aracına göre yıllara dağılımı, araştırma konularına göre yıllara dağılımı, üniversitelere göre yıllara dağılımı, enstitülere göre yıllara dağılımı ve atıflara göre yıllara dağılımı incelenmiş, bulgular çizelgeler ve grafiklerle sunulmuştur.

2007-2014 yıllarını kapsayan sekiz yıl içinde Sanat Eğitimi üzerine yapılan toplam 112 tez incelenmiştir.

Tezler hazırlandıkları dil bakımından incelendiğinde tezlerin tamamında kullanılan dil Türkçedir.

Bulgular sonucunda elde edilen çizelge, grafik ve yorumlar aşağıda sunulmuştur.

Bir alandaki lisansüstü tez sayısındaki artış şüphesiz alanın gereksinimi karşılamak, bilimsel gelişmeleri hızlandırmak, topluma ışık tutmak, çağdaş uygarlık seviyesindeki medeniyetler arasında ilk sıralarda yer almak için oldukça büyük bir öneme haizdir. Bu açıdan bakıldığında araştırmanın ilk problemi olan sanat eğitimi üzerine yapılan lisansüstü tezlerin sayısına bakmak faydalı olacak, tezin amacına ulaşması için gereken bilgileri sağlamamızda bir temel oluşturacaktır.

Tablo 1

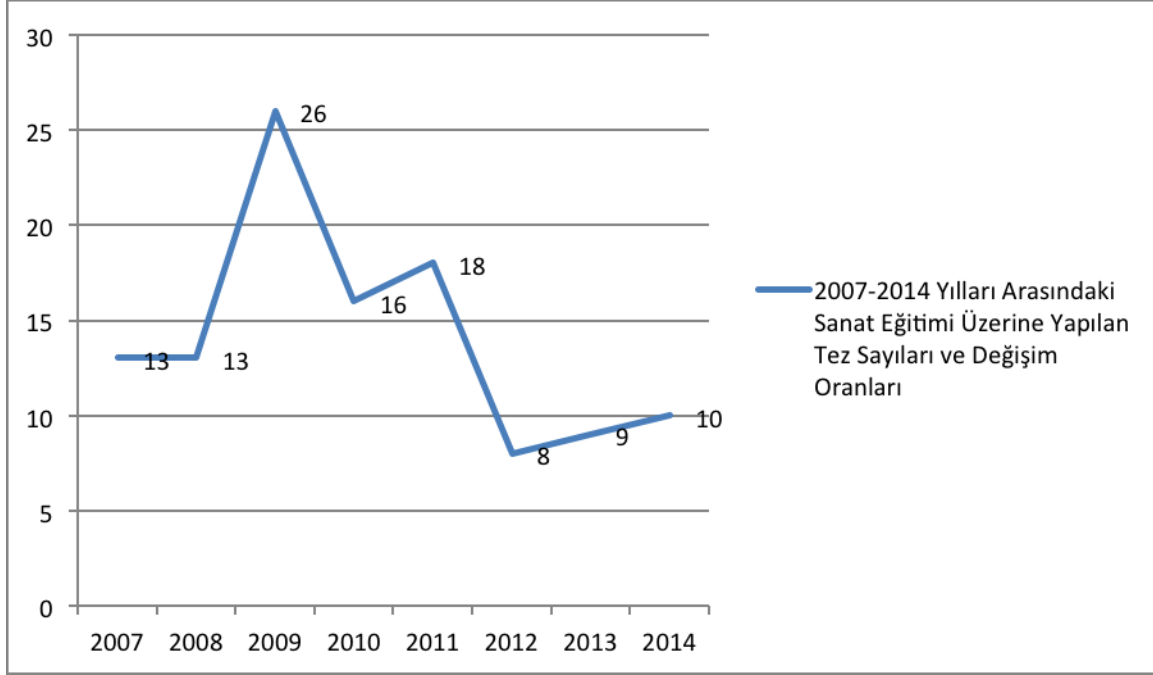
2007-2014 Yılları Arasında Sanat Eğitimi Üzerine Yapılan Tezlerin Yıllara Dağılımı ve Yüzdeleri

Çalışma Yılı	f	%
2007	13	11.50
2008	13	11.50
2009	26	23.01
2010	16	14.16
2011	18	16.00
2012	8	7.08
2013	9	7.90
2014	10	8.85
Toplam	112	100

2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine yapılan tez sayıları yıllara ve yüzdelere göre Tablo 1’de ve 2007-2014 yılları arasındaki tez sayıları ve değişim oranları Şekil1’de verilmiştir.

Çizelge 1,1’de görüldüğü gibi tezlerin yıllara göre dağılımına baktığımızda 2007 ve 2008’de 13, 2009’da 26 (%23,01), 2010’da 16 (%14,16), 2011’de 18 (%16), 2012’de 8 (%7,08), 2013’te 9 (%7,9) ve 2014’te 10 (%8,85) tez tamamlanmıştır. 2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine en fazla lisansüstü tez hazırlanan yıl 2009 olup bu yılı sırasıyla; 2011,2010, 2007 ve 2008, 2014.2013.2012 yılları takip etmektedir.

2009 yılında tamamlanmış olan tezlerdeki artışın sebebi eğitim sürelerini aşmış olan öğrencilerin çalışmalarını tamamlayarak ilişkileri kesilmeden mezun olmak istemeleri olabilir. 2011 yılında çıkan af kanununa kadar üniversitelerde eğitim gören öğrencilerin eğitim sürelerini aşmaları ve ya başka sebeplerden ötürü ilişkilerinin kesilmesi söz konusuydu. YÖK Eğitim ve Öğretim kanunları eklerde verilmiştir. Bkz. Ek- 3

Şekil 1. 2007-2014 yılları arasındaki sanat eğitimi üzerine yapılan tez sayıları ve değişim oranları

2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine yapılan tez sayıları ve değişim oranları Şekil 1’de incelendiğinde 2007 ve 2008’de eşit sayıda tez tamamlanmışken 2009 yılındaki tez sayısı önceki yıllara oranla %100 oranında bir artış göstererek 26’ya yükselmiştir. Bu artış eğilimi etkisini ilerleyen yıllarda gösterememiş 2010 yılında yaklaşık %38 oranında bir düşüş yaşanarak tez sayısı 16’ya düşmüştür. 2011 yılında tez sayısında %12,5 artış yaşanarak 18’e yükselmiştir. 2012 yılında tekrar yaklaşık %55 oranında bir düşüş yaşanarak 18 olan tez sayısı 8’e düşmüştür. 2013 yılında %12 civarında bir artışla 9’a yükselen tez sayısı 2014 yılına gelindiğinde yaklaşık %11 civarında bir artış göstererek 10’a yükselmiştir.

Tablo 2

2007-2014 Yılları Arasındaki Tezlerin Türüne Göre Yıllara Dağılımı

Tezlerin Türü	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Toplam
Yüksek Lisans	12	12	20	10	15	6	8	7	90
Doktora	1	1	6	5	3	2	1	3	22
Toplam	13	13	26	16	18	8	9	10	112

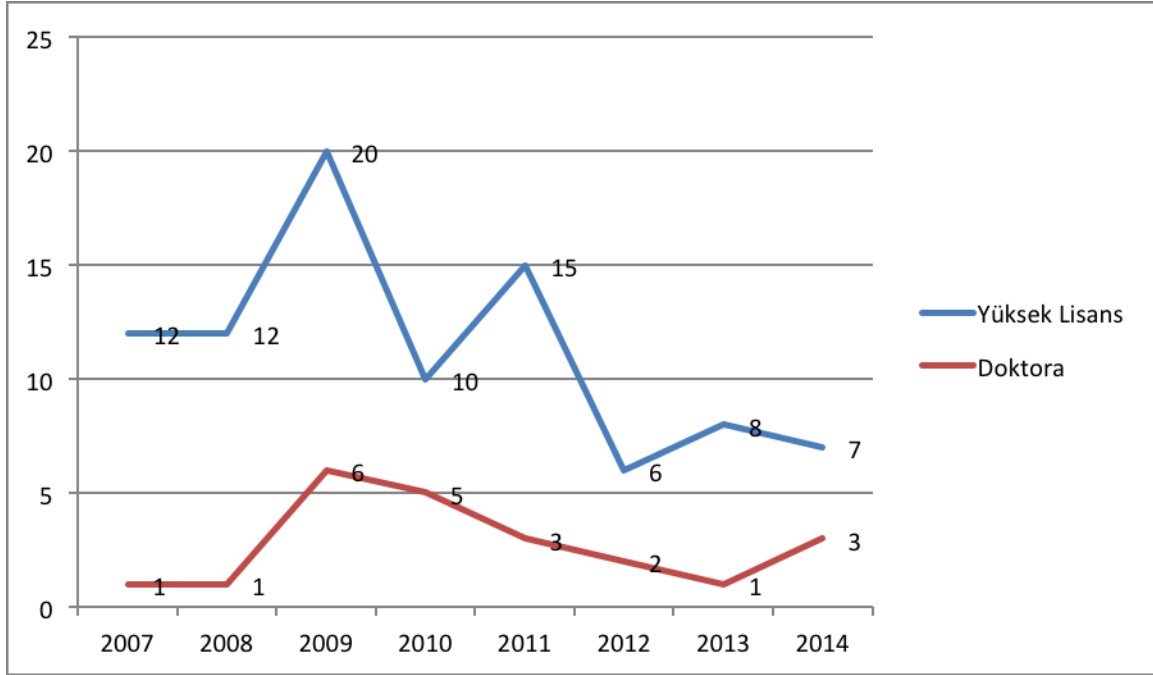
Yapılan analiz sonucunda 2007-2014 yılları arasındaki “Sanat Eğitimi” üzerine yayımlanan tezlerin türüne göre yıllara dağılımı Tablo 2 ve türüne göre değişim oranları Şekil 2’de belirtilmiştir.

Sanat Eğitimi üzerine yayımlanan yüksek lisans ve doktora tezlerinin yıllara göre dağılımı incelendiğinde yüksek lisans tezlerinin doktora tezlerine göre nicelik olarak fazla olduğu görülmektedir.

2007-2014 yılları arasındaki yüksek lisans tezleri incelendiğinde 2007 ve 2008 yılında 12, 2009 yılında 20, 2010’da 10, 2011’de 15, 2012’de 6, 2013’te 8 ve 2014’te 7 tez yayımlanmıştır. 8 yıl içinde yayımlanan toplam yüksek lisans tez sayısı 90’dır. 2009 yılı en fazla yüksek lisans tezinin hazırlandığı yıl olmuştur. 2009 yılını sırasıyla 2011, 2007 ve 2008, 2010, 2013, 2014 ve 2012 yılı izlemiştir.

2007-2014 yılları arasındaki doktora tezleri incelendiğinde 2007 ve 2008 yılında birer, 2009 yılında 6, 2010 yılında 5, 2011 yılında 3, 2012 yılında 2, 2013 yılında 1 ve 2014 yılında 3 tez yayımlanmıştır. 8 yıl içindeki toplam doktora tez sayısı 22’dir. 2009 yılı en fazla doktora tezinin yayımlanmış olduğu yıl olurken bu yılı sırasıyla 2010, 2011 ve 2014, 2012 ve son sırayı birer tez yazılmış olan 2007, 2008, 2013 yılları almaktadır.

2009 yılındaki lisansüstü tezlerde görülen artışın nedenleri arasında YÖK Kanunundaki aşağıdaki maddeler etkilidir:

Şekil 2. 2007-2014 yılları arasındaki tezlerin türüne göre yıllara dağılımı ve değişim oranları

2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine yapılan tez sayıları türlerine göre Şekil 2’de incelendiğinde yüksek lisans tezlerinde 2007 ve 2008’de eşit sayıda tez tamamlanmışken (12) 2009 yılına gelindiğinde tez sayısı %66 artarak 2009 yılında 20’ye yükselmiştir. 2010 yılında yüksek lisans tez sayısında %50 oranında düşüş yaşanarak 10 tez yayımlanmıştır. 2011 yılında tekrar %50’lik bir artış gösteren yüksek lisans tezleri 2012 yılında %60 oranında düşüşe geçmiş, 2013 yılında %33 oranında tekrar bir artış göstererek 2014 yılına gelindiğinde yaklaşık %12 oranında bir düşüş göstermiştir.

2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine yapılan tez sayıları türlerine göre Şekil 2’de incelendiğinde doktora tezlerinde 2007 ve 2008’de eşit sayıda tez tamamlanmışken (1) 2009 yılına gelindiğinde doktora tez sayısı %500 artarak 2009 yılında 6’ya yükselmiştir. 2010 yılında doktora tez sayısında %17 civarında düşüş yaşanarak 5 tez yayımlanmıştır. 2011 yılında tekrar %40’lık bir düşüş gösteren doktora tezleri sonraki yıllarda sırasıyla %33 azalış, %50 azalış ve 2014 yılında %200 artış göstermiştir.

Bulgular incelendiğinde tüm yıllarda yüksek lisans tezlerinin doktora tezlerinden fazla olduğu, yüksek lisans eğitimlerini tamamlayan öğrencilerin çok azının doktora yaptıklarını göstermekle birlikte sanat eğitimi alanında yazılan tezlerde düşüş olması, yıllara göre

dalgalanmaların fazla olması araştırmacılar tarafından farklı konulara eğilim yönünde bir değişimin olduğunun göstergesidir.

Tablo 3

2007-2014 Yılları Arasındaki Tezlerin Konu Alanına Göre Yıllara Dağılımı

Konu Alanı	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Toplam
Resim-İş Öğr.	8	6	13	10	7	5	3	4	56
Resim-İş Eğitimi	3	3	2	2	4	-	2	2	18
Mesleki Resim Eğt.	1	-	3	-	2	-	-	-	6
Seramik Eğitimi	1	-	2	-	-	-	-	-	3
Grafik Eğitimi	-	3	2	-	-	-	-	-	5
Güzel Sanatlar Eğt.	-	-	-	1	2	-	-	1	4
Eğt. Yön. ve Denetimi	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Müzik Eğitimi	-	-	-	-	1	-	-	-	1
İlköğretim	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Sanat ve Tasarım	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Sınıf Öğr.	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Batı San. ve Çağdaş San.	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Belirtilmemiş	-	-	3	2	2	3	3	1	14
Toplam	13	13	26	16	18	8	9	10	112

2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine yayımlanan tezlerin konu alanına göre yıllara dağılımı Tablo 3’te ve konu alanlarına göre yüzde dağılımı Şekil 3’de belirtilmiştir.

Sanat Eğitimi üzerine yayımlanan tezlerde en fazla Resim-İş Öğretmenliği alanında tez yazılmış olup 8 yıldaki toplam tez sayısı 56’dır. Resim-İş Öğretmenliğini sırasıyla Resim-İş Eğitimi(18), Mesleki Resim Eğitimi(6), Grafik Eğitimi(5), Güzel Sanatlar Eğitimi(4) ve Seramik Eğitimi(3) takip etmiştir. Diğer alanlarda birer tez yayımlanmış olup yayıma girdiği halde konu alanı belirtilmeyen 14 tez bulunmaktadır.

Resim-İş Öğretmenliği alanında 2007 yılında 8, 2008 yılında 6, 2009 yılında 13, 2010 yılında 10, 2011 yılında 7, 2012 yılında 5, 2013 yılında 3, 2014 yılında 4 tez yayımlanmıştır. 2009 yılı Resim-İş Öğretmenliği alanında en fazla tezin tamamlandığı yıl olmuştur. 2009 yılını sırasıyla 2010, 2007, 2011, 2008, 2012, 2014 ve 2013 yılları takip etmektedir.

Resim-İş Eğitimi alanında 2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine yapılan 18 tez yayımlanmıştır. 2007 yılında 3, 2008 yılında 3, 2009 yılında 2, 2010 yılında 2, 2011 yılında 4, 2013 yılında 2, 2014 yılında 2 tez yayımlanmıştır. 2012 yılında bu alanda tez

yazılmamıştır. 2011 yılı Resim-İş Eğitimi alanında en fazla tezin tamamlandığı yıl olmuştur. 2011 yılını 2007 ve 2008 yılıyla diğer yıllar takip etmektedir.

Mesleki Resim Eğitimi alanında 2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine yapılan 6 tez yayımlanmıştır. 2007 yılında 1, 2009 yılında 3, 2011 yılında 2 tez yayımlanmış olup diğer yıllarda tamamlanan tez bulunmamaktadır.

Grafik Eğitimi alanında 2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine yapılan 5 tez yayımlanmıştır. 2008 yılında 3, 2009 yılında 2 tez yayımlanmış olup diğer yıllarda tamamlanan tez bulunmamaktadır.

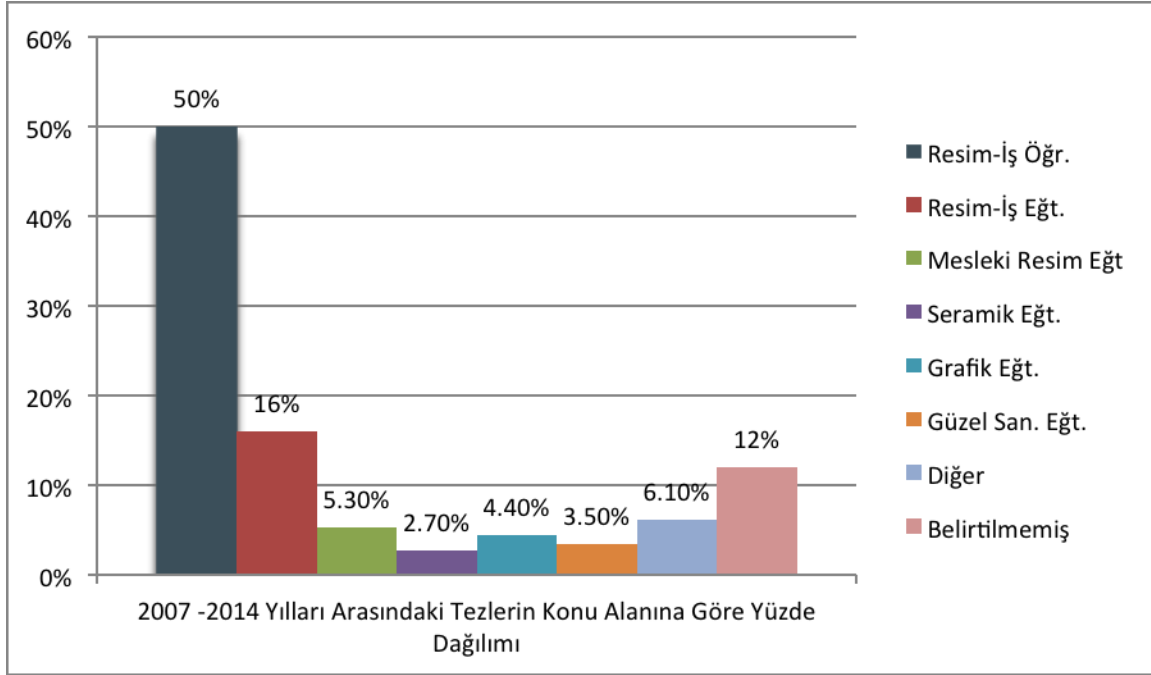
Güzel Sanatlar Eğitimi alanında 2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine yapılan 4 tez yayımlanmıştır. 2010 yılında 1, 2011 yılında 2, 2014 yılında 1 tez yayımlanmış olup diğer yıllarda tamamlanan tez bulunmamaktadır.

Seramik Eğitimi alanında 2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine yapılan 3 tez yayımlanmıştır. 2007 yılında 1, 2009 yılında 2 tez yayımlanmış olup diğer yıllarda tamamlanan tez bulunmamaktadır.

Diğer alanlarda 2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine yapılan toplam tez sayısı 6 olup her bir alanda birer tez yazılmıştır.

Belirtilmeyen alanlarda 2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine yapılan toplam tez sayısı 14 olarak belirlenmiştir.

Sanat Eğitimi üzerine yayımlanan tezlerde en fazla Resim-İş Öğretmenliği, Resim-İş Eğitimi, Mesleki Resim Eğitimi alanında tez yazılmış olması sanat eğitiminin bu dallarla bütünleştiğinin, bu dalların ayrılmaz bir parçası olduğunun, öğrenci-öğretmen iletişiminde sanat eğitiminin bu dallar için vazgeçilmez bir unsur olduğunun bir göstergesi olduğu söylenebilir.

Şekil 3. 2007-2014 yılları arasındaki tezlerin konu alanına göre yüzde dağılımı

2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine yapılan tez sayıları alanlarına göre Şekil 3’de incelendiğinde 112 tezdten yaklaşık %50’sinin(56) Resim-İş Öğretmenliği alanında yapıldığı, yaklaşık %16’sının(18) Resim-İş Eğitimi alanında yapıldığı, yaklaşık %5,3’ünün(6) Mesleki Resim Eğitimi alanında yapıldığı, yaklaşık %4,4’ünün(5) Grafik Eğitimi alanında yapıldığı, yaklaşık %3,5’inin(4) Güzel Sanatlar Eğitimi alanında yapıldığı, yaklaşık %2,7’sinin(3) Seramik Eğitimi alanında yapıldığı, yaklaşık %6,1’inin(7) Diğer alanlarda yapıldığı ve konu alanı belirtilmeyen 14 tezin grubun %12’sini oluşturduğu saptanmıştır.

2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine incelenen konu alanları yıllar itibariyle dalgalanmalar göstermiş, istikrarlı bir artış ya da düzenli bir seyir göstermemiştir. Kimi yıllarda tamamlanan tez sayıları yüksekken kimi yıllarda hiç tez tamamlanmamıştır.

Tablo 4

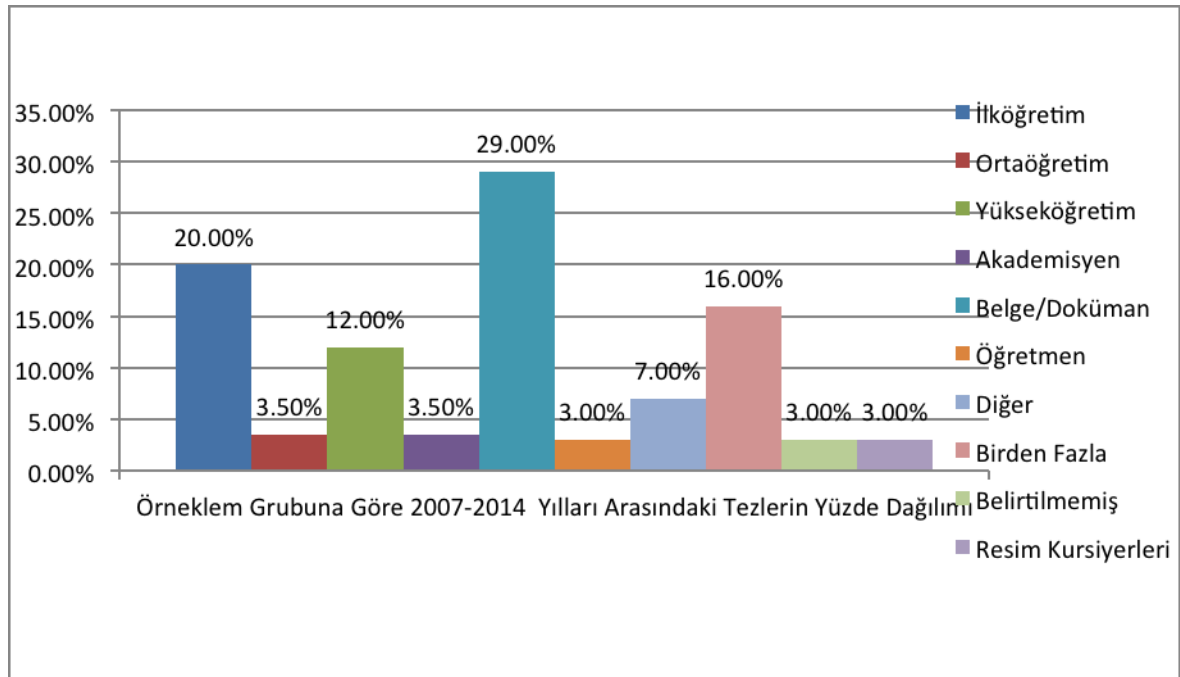
2007-2014 Yılları Arasındaki Tezlerin Örneklem Grubuna Göre Yıllara Dağılımı

Örneklem Grubu	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Toplam
İlköğretim	4	3	5	5	3	3	-	-	23
Ortaöğretim	-	-	2	-	1	-	-	1	4
Yükseköğretim	1	3	4	-	2	1	2	1	14
Akademisyen	1	-	-	2	1	-	-	-	4
Belge/Doküman	2	2	7	7	2	3	5	5	33
Öğretmen	2	-	-	-	1	-	-	-	3
Sanat Eğitimcileri	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Resim Kursiyerleri	-	1	-	-	1	-	-	1	3
Zihinsel Eng.	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Atölye Çalışanları	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Gençlik Merkezleri	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Risk Alt. Çocuklar	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Sanat Müzeleri	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Birden Fazla	2	4	6	1	3	1	1	-	18
Belirtilmemiş	-	-	1	-	1	-	1	-	3
Yok	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Toplam	13	13	26	16	18	7	6	5	112

2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine yayımlanan tezlerin örneklem grubuna göre yıllara dağılımı Tablo 4’te ve örneklem grubuna göre yüzde dağılımı Şekil 4’de belirtilmiştir.

Tablo 4’te görüldüğü üzere 2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine yayımlanan lisansüstü tezlerin örnekleminin ilk sırasında Belge/Doküman(33) gelirken ikinci sırada ilköğretim(23), üçüncü sırada birden fazla örneklem grubu(18), dördüncü sırada yükseköğretim(14) yer almaktadır. Bunları Akademisyen(4), ortaöğretim(4), öğretmen(3), resim kursiyerleri(3), belirtilmeyen(3) örneklem grupları izlemektedir. Çizelgede son sırayı alan örneklem grupları Sanat Eğitimcileri, Zihinsel Engelliler, Atölye Çalışanları, Gençlik Merkezleri, Risk Altındaki Çocuklar, Sanat Müzeleri ve örneklem grubu olmayan tez oluşturmaktadır.

Örneklem Gruplarının daha çok Belge/Doküman olarak sunulması, İlköğretim, Yükseköğretim ve birden fazla örneklem gruplarına uygulanmasının nedenleri arasında sanat eğitiminde dokümanların önemli bir yere sahip olması ve bu konuda yetkin kişilerin görüşlerine başvurulmasından, ilköğretim öğrencilerine uygulanması sanat eğitiminde ilköğretimin sanat eğitimi açısından temel oluşturması, yükseköğretim öğrencilerinin mezun olduktan sonra verecekleri eğitimin kalitesinin artırılması yönünde çalışmalar yapılması ve birden fazla örneklem grubunun uygulanması ise sanat eğitiminin çok yönlü olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Şekil 1.4. Örneklem grubuna göre 2007-2014 yılları arasındaki tezlerin yüzde dağılımı

2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine yapılan tez sayıları örneklem grubuna göre Şekil 4’de incelendiğinde 112 tezen yaklaşık %29’unda(33) Belge/Dokümanın örneklem alındığı, yaklaşık %20’sinde(23) İlköğretim örneklem grubuna uygulandığı, yaklaşık %16’sında(18) Birden Fazla örneklem grubuna uygulandığı, yaklaşık %12’sinde(14) Yükseköğretim örneklem grubuna uygulandığı, yaklaşık %7’sinde(8) Diğer örneklem gruplarına uygulandığı, yaklaşık %3,5’inde(4) Ortaöğretim örneklem grubuna uygulandığı, yaklaşık %3,5’inde(4) Akademisyen örneklem grubuna uygulandığı, yaklaşık %3’ünde(3) Öğretmen örneklem grubuna uygulandığı, yaklaşık %3’ünde(3) Resim

Kursiyerleri örneklem grubuna uygulandığı, yaklaşık %3'ünde(3) Belirtilmeyen örneklem grubuna uygulandığı tespit edilmiştir.

Tablo 5

Yöntemine Göre 2007-2014 Yılları Arasındaki Tezlerin Yıllara Dağılımı

Çalışma Yöntemi	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Toplam
Nicel	6	9	13	3	3	3	4	5	46
Nitel	7	3	9	12	13	5	5	4	58
Karma	-	1	4	-	2	-	-	1	8
Toplam	13	13	26	16	18	8	9	10	112

2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine yayımlanan tezlerin yöntemine göre yıllara dağılımı Tablo 5’te ve yöntemine göre toplam dağılımı Grafik 1,5’de belirtilmiştir.

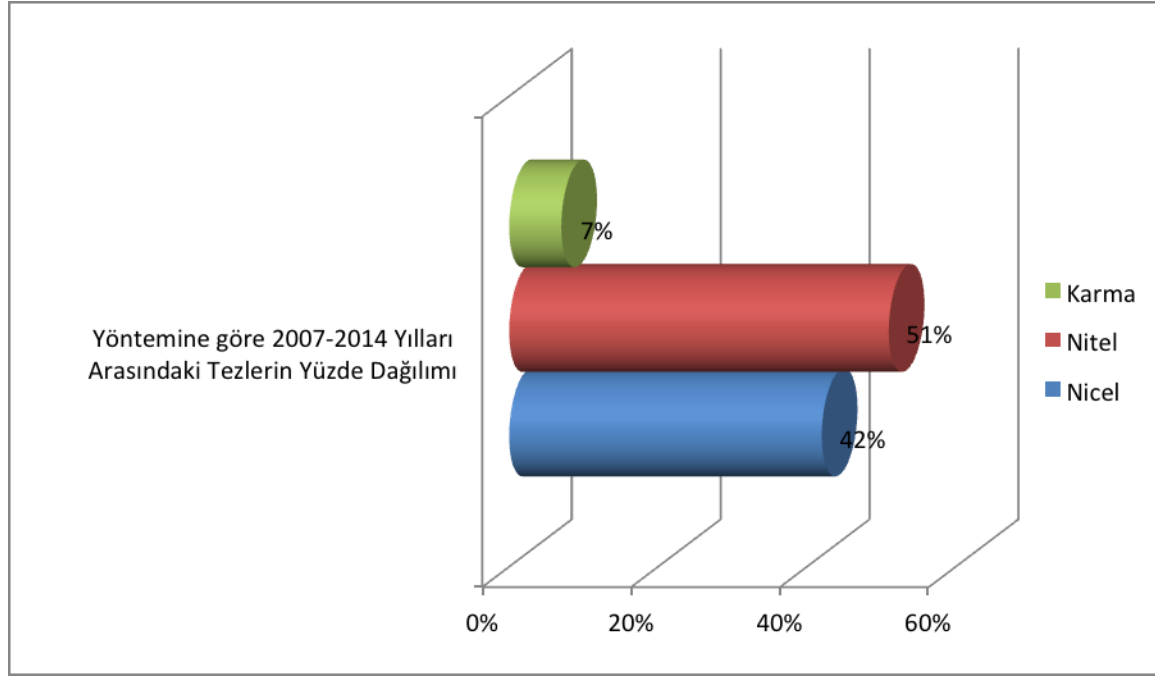
Tablo 5’te görüldüğü gibi 2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine yayımlanan lisansüstü tezlerin büyük bir kısmında Nitel Araştırma(58) yaklaşımlarını benimseyen yöntemler kullanılmıştır. Bunları sırasıyla Nicel Araştırma(46) yaklaşımları ile Karma Araştırma Yaklaşımları(8) izlemektedir.

Nitel Araştırma 2007 yılında 7, 2008 yılında 3, 2009 yılında 9, 2010 yılında 12, 2011 yılında 13, 2012 yılında 5, 2013 yılında 5, 2014 yılında 4 kez kullanılmıştır.

Nicel Araştırma 2007 yılında 6, 2008 yılında 9, 2009 yılında 13, 2010 yılında 3, 2011 yılında 3, 2012 yılında 3, 2013 yılında 4, 2014 yılında 5 kez kullanılmıştır.

Karma Araştırma 2008 yılında 1, 2009 yılında 4, 2011 yılında 2, 2014 yılında 1 kez kullanılmış olup diğer yıllarda Karma Araştırma tercih edilmemiştir.

Karma Araştırmaların kullanılmasının sebebi genel sorunlara çok yönlü ve sadece üstünkörü ve genellenebilir sonuçlara ulaşmak yerine araştırma konusunu derinlemesine ele alarak nicel sonuçlara destek verme, doğrulama, açıklama ve yorumlama gibi hedeflerle yapılmış olabilir.

Şekil 5. Yöntemine göre 2007-2014 yılları arasındaki tezlerin yüzde dağılımı

2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine yapılan tez sayıları yöntemine göre Şekil 5’de incelendiğinde 112 tezden yaklaşık %51’inde(58) Nitel Araştırma Yönteminin kullanıldığı, yaklaşık %42’sinde(46) Nicel Araştırma Yöntemlerinin kullanıldığı ve yaklaşık %7’sinde(8) Karma Araştırma Yönteminin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 6

2007-2014 Yılları Arasındaki Tezlerin Veri Toplama Aracına Göre Yıllara Dağılımı

Veri Toplama Aracı	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Toplam
Anket	4	5	2	1	2	-	1	-	15
Belge/Arşiv	3	3	8	9	4	2	1	1	31
Bilgi Toplama Formu	1	1	1	-	-	-	1	-	4
Görüşme Formu	1	-	1	1	4	-	-	-	7
Öğrenci Değ. Formu	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Ön Test-Son Test	-	2	1	-	2	1	-	1	7
Tutum Ölçeği	-	1	1	-	1	-	-	-	3
San. Eğt. Gör. Ölçeği	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Öz Yeterlik Ölçeği	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Birden Fazla	3	1	12	4	4	4	2	2	32
Belirtilmemiş	-	-	-	-	1	-	1	-	2
Toplam	13	13	26	16	18	7	6	5	104

2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine yayımlanan tezlerin veri toplama aracına göre yıllara dağılımı Tablo 6’da ve veri toplama aracına göre toplam dağılımı Grafik 1,6’de belirtilmiştir.

Tablo 6’da görüldüğü gibi 2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine yayımlanan lisansüstü tezlerde kullanılan veri toplama araçları arasında ilk sırada Birden Fazla (32) veri toplama aracı, ikinci sırada Belge/Arşiv(31), üçüncü sırada Anket (15) veri toplama araçları kullanılmıştır. Bunları sırasıyla Görüşme Formu (7) ve Ön Test-Son Test (7), Bilgi Toplama Formu (4), Tutum Ölçeği (3), Belirtilmeyen (2) ve son sırada birer kez kullanılan Öz yeterlik Ölçeği, Sanat Eğitimi Görüşme Ölçeği, Öğrenci Değerlendirme Formu almaktadır.

2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine yayımlanan lisansüstü tezlerde kullanılan veri toplama araçları arasında Birden Fazla(32) veri araçları en fazla 2009 yılında kullanılmış, 2009 yılını sırasıyla 2010-2011-2012(4), 2007(3), 2013-2014(2) ve 2007yılında bir kez kullanılmıştır. Yıllar arasında düzenli bir artış veya azalış tespit edilmemiştir.

2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine yayımlanan lisansüstü tezlerde kullanılan veri toplama araçları Belge/Arşiv(31) veri toplama aracı en fazla 2010 yılında kullanılmış, 2010 yılını sırasıyla 2009, 2011, 2007-2008, 2012, 2013-2014 yılları izlemiştir. Yıllar arasında düzenli bir artış veya azalış tespit edilmemiştir.

2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine yayımlanan lisansüstü tezlerde kullanılan veri toplama araçları Anket(15)veri toplama aracı en fazla 2008 yılında kullanılmış, 2008 yılını sırasıyla 2007, 2009-2011, ve 2010-2013 yılları izlemiştir. 2012 ve 2014 yıllarında veri toplama aracı olarak anket tercih edilmemiştir.

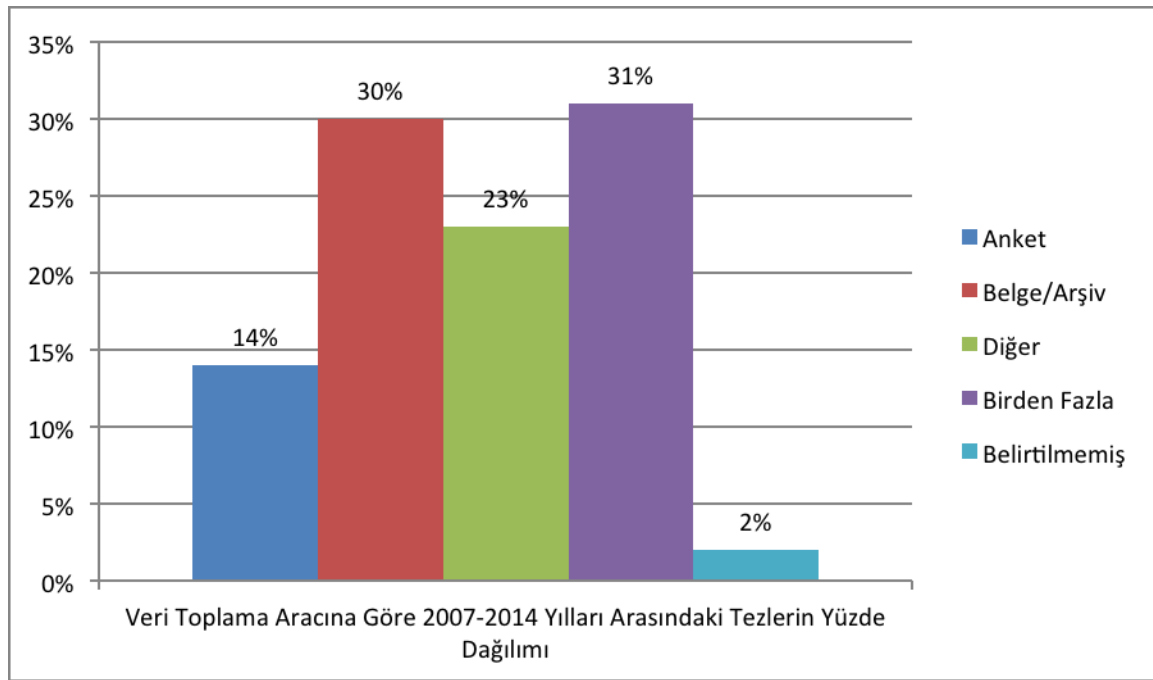
2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine yayımlanan lisansüstü tezlerde kullanılan diğer veri toplama araçları Görüşme Formu(7), Ön Test-Son Test(7), Bilgi Toplama Formu(4), Tutum Ölçeği(3), Öz yeterlik Ölçeği(1), Sanat Eğitimi Görüşme Ölçeği(1), Öğrenci Değerlendirme Formu(1) nadiren kullanılmış, tercih edilen veri toplama araçları arasında yer almamıştır.

2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine yayımlanan lisansüstü tezlerde kullanılan veri toplama araçları arasında yapılan analiz sonucunda 2 çalışmada kullanılan

veri toplama tekniğinin belirtilmediği görülmüştür. Bunun nedeni ilgili çalışmalardaki toplama tekniğinin açıkça belirtilmemesidir.

Veri toplama aracı olarak en fazla kullanılan Birden Fazla veri toplama tekniğinin çok fazla kullanılması, sanat eğitiminin belirli kalıplara sığmaması nedeniyle çalışmanın geçerliğini, güvenilirliğini artırmak amacıyla yapıldığı söylenebilir.

Belge/Arşiv yönteminin sıklıkla kullanılması sanat eğitiminde literatür ve bilimsel belgelerle araştırmaya temel bir dayanak oluşturmak hedeflenirken anketin sıklıkla kullanılmasının da sanat eğitimindeki eksiklikleri tespit etmek ve buna uygun çözüm önerileri üretmekten kaynaklandığı söylenebilir.

Şekil 6. Veri toplama aracına göre 2007-2014 yılları arasındaki tezlerin yüzde dağılımı

2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine yapılan tez sayılarının veri toplama aracına göre yüzde dağılımı Grafik 1,6’da incelendiğinde 104 tezden yaklaşık %31’inde(32) Birden Fazla veri toplama aracının kullanıldığı, yaklaşık %30’unda(31) Belge/Arşiv veri toplama aracının kullanıldığı, yaklaşık %23’ünde(24)Diğer veri toplama araçlarının kullanıldığı, yaklaşık %14’ünde(15) Anket veri toplama aracının kullanıldığı, yaklaşık %2’sinde(2) Belirtilmeyen veri toplama aracının kullanıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 7

2007-2014 Yılları Arasındaki Tezlerin Araştırma Konularına Göre Yıllara Dağılımı

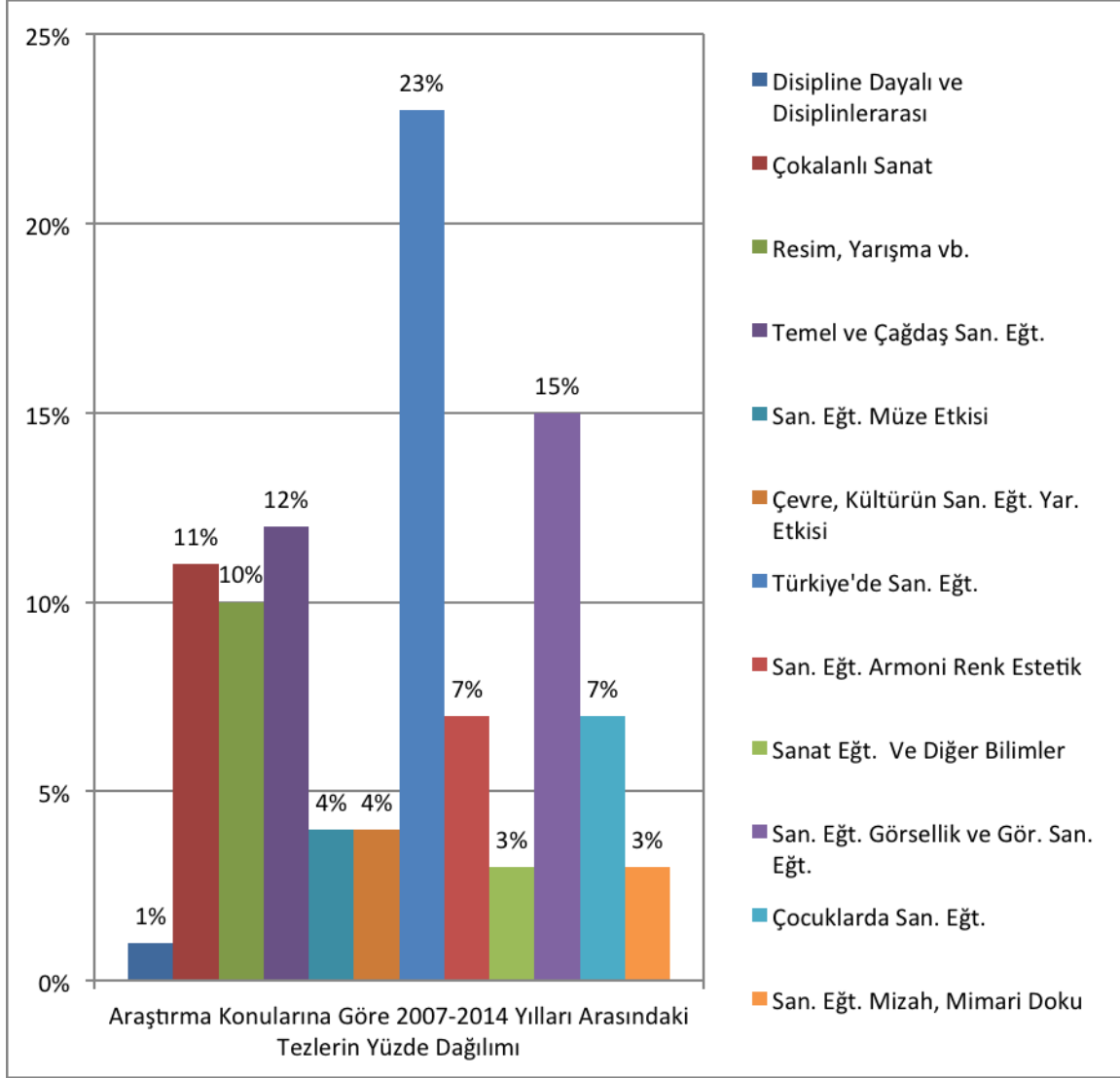
Araştırma Konusu	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Toplam
Disipline Dayalı ve Disiplinler arası Sanat	1	-	-	1	-	-	-	-	2
Çokalanlı Sanat Eğitimi	2	1	3	2	1	1	-	2	12
Resim Yarışma ve Sanatçıların Sanat Eğt. Katkısı, Yeri ve Önemi	3	-	6	-	2	-	-	-	11
Temel ve Çağdaş Sanat Eğitimi	-	3	-	3	4	-	-	3	13
Sanat Eğitiminde Müze Etkisi	-	2	-	-	1	1	-	1	5
Çevre, Kültürün Sanat Eğt. Yaratıcılığa Etkisi	-	1	3	1	-	-	-	-	5
Türkiye’de Sanat Eğitimi	3	4	6	4	2	1	4	2	26
Sanat Eğitiminde Armoni, Renk ve Estetik	-	1	3	1	-	3	-	-	8
Sanat Eğitiminin Diğer Bilimlerle İlişkisi	-	-	2	-	1	-	-	-	3
Sanat Eğitimi Kapsamında Görsellik ve Görsel Sanatlar Eğitimi	3	1	3	2	4	1	2	-	16
Çocuklarda Sanat Eğitimi	1	-	-	1	2	1	2	1	8
Sanat Eğitiminde Mizah, Mimari, Doku	-	-	-	-	1	-	1	1	3
Toplam	13	13	26	15	18	8	9	10	112

2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine yayımlanan tezlerin Araştırma Konularına göre yıllara dağılımı Tablo 7’de ve Araştırma Konularına göre yüzde dağılımı Şekil 7’de belirtilmiştir.

Tablo 7’de görüldüğü gibi 2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine yayımlanan lisansüstü tezlerde kullanılan Araştırma Konuları genele indirgendiğinde 12 farklı konunun araştırma kapsamına alındığı görülmektedir.

Araştırma Konuları içinde ilk sırada “Türkiye’de Sanat Eğitimi”(26) yer almakta olup, bu konuları sırasıyla “Sanat Eğitimi Kapsamında Görsellik ve Görsel Sanatlar Eğitimi”(16), “Temel ve Çağdaş Sanat Eğitimi”(13), “Çok alanlı Sanat Eğitimi”(12), “Resim Yarışma ve Sanatçıların Sanat Eğt. Katkısı, Yeri ve Önemi”(11), “Sanat Eğitiminde Armoni, Renk ve Estetik”(8), “Çocuklarda Sanat Eğitimi”(8) “Sanat Eğitiminde Müze Etkisi”(5), “Çevre,

Kültürün Sanat Eğt. Yaratıcılığa Etkisi”(5), “Sanat Eğitiminin Diğer Bilimlerle İlişkisi”(3), “Sanat Eğitiminde Mizah, Mimari, Doku”(3), “Disipline Dayalı ve Disiplinler arası Sanat”(1) konuları oluşturmaktadır.

Şekil 7. Araştırma konularına göre 2007-2014 yılları arasındaki tezlerin yüzde dağılımı

Sanat eğitimi ile ilgili yayımlanan tezlerdeki araştırma konularının toplam dağılımının analiz sonuçları Grafik 1,7’de verilmiştir.

Araştırmacılar tarafından bir bilimsel araştırmanın en zor, zaman alan ve aynı zamanda da ilk önemli adımının konu seçimi olduğu söylenebilir. Konu seçimi ve problem durumunun belirlenmesi yapılacak araştırmanın temel öğelerinden biridir. Araştırmacıya ve bilime katkı sağlayacak yerinde bir araştırma konusunun ve probleminin belirlenmesi, bu

problemin gerekliliği, içinde bulunulan zamanla uyumluluğu, probleme uygun araştırma yönteminin belirlenmesi, araştırmanın kalitesinde ve alana olan katkısında önemli yeri olan bir faktördür. Araştırmacılar akademisyenlerin de katkılarıyla araştırma konusunun güncel olmasına, araştırılan konuya değeri özellik taşımasına ve sosyal bir sorunu ele almasına dikkat etmelidir.

2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine yapılan araştırma konularının toplam dağılımı Grafik 1.7’de incelendiğinde 112 tezdten yaklaşık %23’ünde(26) Türkiye’deki Sanat Eğitimi, yaklaşık %15’inde(16) Sanat Eğitiminde Görsellik ve Görsel Sanatlar Eğitimi, yaklaşık %12’sinde(13) Temel ve Çağdaş Sanat Eğitimi, yaklaşık %11’inde(12) Çok alanlı Sanat Eğitimi, yaklaşık %10’unda(11) Resim Yarışma ve Sanatçıların Sanat Eğt. Katkısı, Yeri ve Önemi, yaklaşık %7’sinde(8) Sanat Eğitiminde Armoni, Renk, Estetik, yaklaşık %7’sinde(8) Çocuklarda Sanat Eğitimi, yaklaşık %4’ünde(5) Çevre, Kültürün Sanat Eğitiminde Yaratıcılığa Etkisi, yaklaşık %4’ünde(5) Sanat Eğitiminde Müze Etkisi, yaklaşık %3’ünde(3) Sanat Eğitiminin Diğer Bilimlerle İlişkisi, yaklaşık %3’ünde(3), Sanat Eğitiminde Mizah, Mimari, Doku ve yaklaşık %1’inde(2), Disipline Dayalı ve Disiplinler arası Sanat konusu tercih edilmiştir.

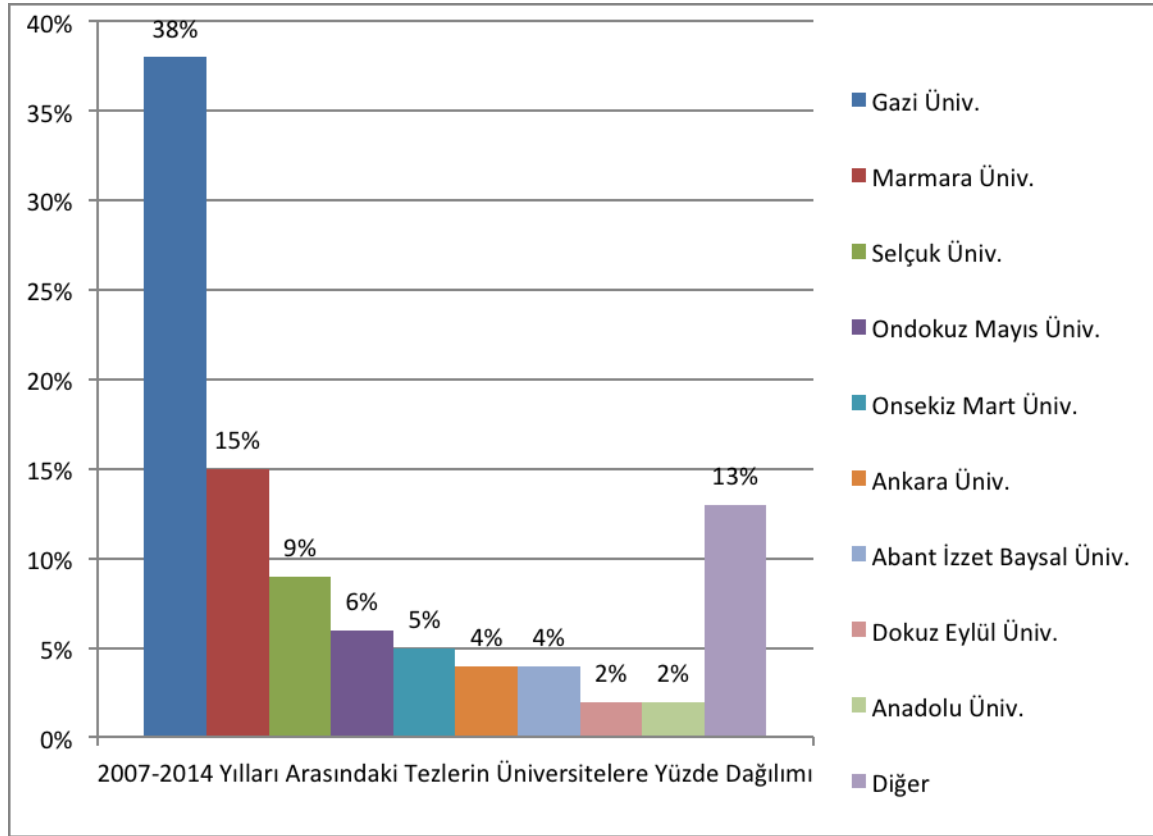
Sanat Eğitimi üzerine yapılan lisansüstü tezlerin araştırma konularının bu kadar çok başlık altında toplanmasının nedeni kullanılan öğretim yaklaşımlarının ve kullanılan öğretim metot ve tekniklerinin zenginliğinden kaynaklanmasıdır.

Sanat Eğitimi üzerine yapılan araştırma konularından en sık kullanılan araştırma konusunun Türkiye’de Sanat Eğitimi konusu olması, Türkiye’nin sanat eğitimindeki sorunlarını tespit edip çözüm üretmek, öğrenci başarısını artırmak, Türkiye’de sanatın daha çok gelişmesine yardımcı olmak amaçlarını taşıdığı söylenebilir.

Tablo 8

2007-2014 Yılları Arasındaki Tezlerin Üniversitelere Göre Yıllara Dağılımı

Üniversite	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Toplam
Gazi Üniversitesi	6	7	14	4	5	1	3	3	43
Marmara Üniversitesi	1	1	4	4	3	2	-	1	16
Selçuk Üniversitesi	2	2	2	1	4	-	-	-	11
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	-	-	2	1	1	3	-	-	7
Onsekizmart Üniversitesi	3	1	-	1	-	-	-	1	6
Ankara Üniversitesi	-	-	-	1	2	-	-	1	4
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	-	-	-	-	1	-	1	2	4
Dokuz Eylül Üniversitesi	1	-	1	-	-	1	-	-	3
Anadolu Üniversitesi	-	-	-	2	-	-	1	-	3
Hacettepe Üniversitesi	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Uludağ Üniversitesi	-	-	-	-	-	-	1	-	1
İnönü Üniversitesi	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Necmettin Erbakan Üniversitesi	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Cumhuriyet Üniversitesi	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Mimar Sinan Güzel San. Üniv.	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Dicle Üniversitesi	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Gaziosmanpaşa Üniversitesi	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Atatürk Üniversitesi	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Kocaeli Üniversitesi	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Dumlupınar Üniversitesi	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Kadir Has Üniversitesi	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Yeditepe Üniversitesi	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Işık Üniversitesi	-	-	-	-	1	-	-	-	1
İstanbul Arel Üniversitesi	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Toplam	13	13	26	15	18	8	9	10	112

Şekil 8. Üniversitelere göre 2007-2014 yılları arasındaki tezlerin toplam dağılımı
Sanat eğitimi ile ilgili yayımlanan tezlerin üniversitelere göre yıllara dağılımı Tablo 8’de ve üniversitelere göre yüzde dağılımının analiz sonuçları Grafik 1.8’de verilmiştir.

Tablo ve Şekil 8’de Sanat Eğitimi üzerine yapılan lisansüstü tezler üniversitelere göre gruplandırılmıştır. Çizelge ve Grafikte de görüldüğü gibi 2007-2014 yılları arasında Sanat Eğitimi üzerine tamamlanan tezlerde Gazi Üniversitesi 43(%38) lisansüstü tez çalışması ile birinci sıradadır. Gazi Üniversitesini takiben Marmara Üniversitesi 16 (%15), Selçuk Üniversitesi 11(%9), On Dokuz Mayıs Üniversitesi 7(%6), On Sekiz Mart Üniversitesi 6(%5), Ankara Üniversitesi 4(%4), Abant İzzet Baysal Üniversitesi 4(%4), Dokuz Eylül Üniversitesi 3(%2), Anadolu Üniversitesi 3(%2) ve çizelgede belirtilen diğer üniversitelerde birer tez ile 15(%13) adet tez tamamlanmıştır.

İlk sıralamaya giren üniversitelerde tez sayılarının yüksek olmasındaki nedenlerden biri akademik kadrolarının diğer üniversitelere göre daha fazla olması ve bilimsel araştırmalarda öğrencilere daha çok olanak sağlamasından kaynaklandığı söylenebilir.

Tablo 9

2007-2014 Yılları Arasındaki Tezlerin Enstitülere Göre Yıllara Dağılımı

Enstitü		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Toplam
Eğitim Bilimleri Enstitüsü		8	8	19	12	16	8	7	9	87
Sosyal Bilimler Enstitüsü		5	5	6	3	2	-	2	1	24
Belirtilmemiş		-	-	1	-	-	-	-	-	1
Toplam		13	13	26	15	18	8	9	10	112

2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine yayımlanan tezlerin Enstitülere Göre Yıllara Dağılımı Tablo 9’da, Enstitülere Göre Yüzde Dağılımı Şekil 9’da belirtilmiştir.

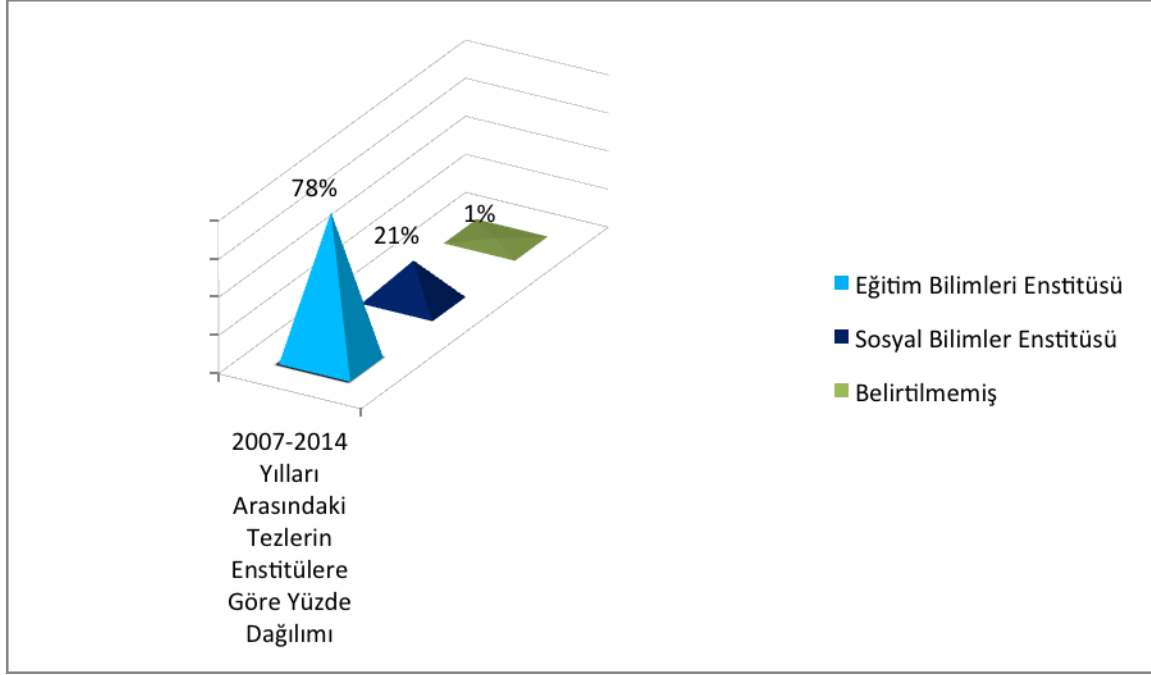
Tablo 9’da görüldüğü gibi 2007-2014 yılları arasında “Sanat Eğitimi” üzerine yayımlanan lisansüstü tezlerin 2 farklı Enstitüde yapıldığı, belirtilmeyen 1 Enstitünün bulunduğu tespit edilmiştir.

2007-2014 yılları arasında Sanat Eğitimi üzerine yapılan tezlerde Eğitim Bilimleri Enstitüsü ilk sırada (87) yer almakta olup, bu enstitüleri sırasıyla Sosyal Bilimler Enstitüsü(24) ve enstitüsü belirtilmeyen bir enstitü takip etmektedir.

Eğitim Bilimleri Enstitüsü’nde 2007 yılında 8, 2008 yılında 8, 2009 yılında 19, 2010 yılında 12, 2011 yılında 16, 2012 yılında 8, 2013 yılında 7, 2014 yılında 9 tez tamamlanmıştır. En fazla tezin yazıldığı yıl 2009 yılı olmakla birlikte bu yılı sırasıyla 2011.2010.2014.2007-2008-2012 ve 2013 yılları takip etmektedir. Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yıllara göre tez sayıları dalgalanmalar göstermektedir.

Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde 2007 yılında 5, 2008 yılında 5, 2009 yılında 6, 2010 yılında 3, 2011 yılında 2, 2013 yılında 2, 2014 yılında 1 tez tamamlanmış, 2012 yılında bu sanat eğitimi üzerine tez yazılmamıştır. En fazla tezin yazıldığı yıl 2009 yılı olmakla birlikte bu yılı sırasıyla 2007-2008, 2010, 2011-2013 ve 2014 yılları takip etmektedir. Sosyal Bilimler Enstitüsünde yıllara göre sanat eğitimi üzerine yapılan tez sayıları giderek azalmış, bazı yıllarda hiç yazılmamıştır.

Eğitim Bilimleri Enstitüsünün sanat eğitimi üzerine yazılan tezlerde öncü olmasının nedenleri arasında kuruluş amacının eğitim odaklı olması, Bilim Dalları arasında Resim-İş Öğretmenliği, Eğitim Yönetimi Denetimi, Seramik Eğitimi, Mesleki Resim Eğitimi, Grafik Eğitimi vb. dalları bünyesinde bulundurması gibi nedenlerin etkili olduğu söylenebilir.

Şekil 9. 2007-2014 yılları arasındaki tezlerin enstitülere göre yüzde dağılımı

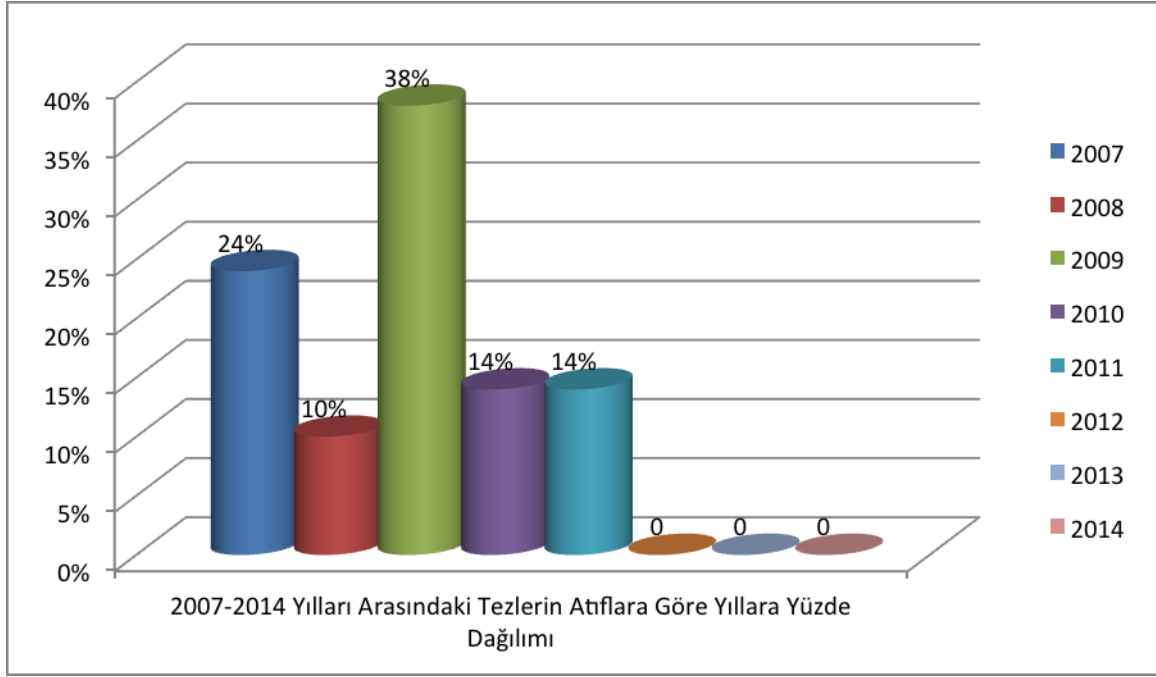
Sanat eğitimi ile ilgili yayımlanan tezlerin enstitülere göre toplam dağılımının analiz sonuçları Şekil 9’da verilmiştir.

2007-2014 yılları arasındaki tezlerin enstitülere göre toplam dağılımı “Şekil 9’da incelendiğinde 112 tezden yaklaşık %78’si(87) Eğitim Bilimleri Enstitüsünde, yaklaşık %21’i(24) Sosyal Bilimler Enstitüsünde ve yaklaşık %1’i belirtilmeyen bir enstitüde tamamlanmıştır.

Tablo 10

2007-2014 Yılları Arasındaki Tezlerin Atıflara Göre Yıllara Dağılımı

Atıf Yapılan Tez Yılı	Atıf Sayısı	%
2007	5	24
2008	2	10
2009	8	38
2010	3	14
2011	3	14
2012	-	-
2013	-	-
2014	-	-
Toplam	21	100

Şekil 10. 2007-2014 yılları arasındaki tezlerin atıflara göre yıllara dağılımı

Sanat eğitimi ile ilgili yayımlanan tezlerin aldıkları atıflara göre yıllara dağılımı ve yüzdesi Tablo 10'da ve yıllara göre yüzde dağılımı Şekil 8'de verilmiştir.

Tablo ve Grafikte de görüldüğü gibi 2007-2014 yılları arasında Sanat Eğitimi üzerine tamamlanan tezlerde 2007 yılındaki tezlere yapılan atıf sayısı 5(%24), 2008 yılındaki tezlere yapılan atıf sayısı 2(%10), 2009 yılındaki tezlere yapılan atıf sayısı 8(%38), 2010 yılındaki tezlere yapılan atıf sayısı 3(%14), 2011 yılındaki tezlere yapılan atıf sayısı 3'tür. (%14) 2012,2013,2014 yıllarındaki tezlere atıf yapılmamıştır. 112 lisansüstü tezdeki toplam atıf sayısı 21'dir.

Toplam atıf sayısının sanat eğitimi üzerine yapılan toplam lisansüstü tezlerdeki oranı yaklaşık %19 olup bu oranın düşük olmasının nedenleri arasında tezlerin aynı yıl içerisinde yazılan tezler için araştırmacıların birbirlerinden etkilenememesi, tamamlanan tezlere ulaşmanın hemen mümkün olmaması, 8 yıl gibi kısa bir süre temel alındığında tezlere erişim imkânının kısıtlı olması, 2007.2008.2009 gibi ilk yıllarda yayımlanan tezlerin daha sonraki yıllarda yayımlanan tezlere atıfta bulunmasının mümkün olmaması ve öğrencilerin atıf yapmayı pek tercih etmedikleri gibi nedenler gösterilebilir.

Tablo 11

2007-2014 Yılları Arasında Türkiye’de “Sanat Eğitimi” Üzerine Yapılan Yüksek Lisans Üzerine Yapılan Tezlerin İçerik Bakımından Analizi

No	Tezler	Problem Cümlesi	Alt Problemler	Sonuç	Üst Tema/ Alt Tema
1	İlköğretimde Çok Alanlı Sanat Eğitimin Önemi Ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar	Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi (ÇASEY)’in, İlköğretim Çocuğunun Sanatsal Öğrenmesine Katkısı, Görsel Sanatlar Eğitimindeki Yeri Ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar Nelerdir?	Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi (ÇASEY)’in, İlköğretim Çocuğunun Sanatsal Öğrenmesine Katkısı	ÇASEY’ile Etkin Bir Sanat Öğretimi Ve Öğrenimi Gerçekleşir.	Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi (DBAE)
2	Türkiye’de Sanat Eğitimi Algılamaları	Sanat Eğitiminin Tarihsel Gelişimi İçerisinde, Sanat Eğitimi İle İlgili Kurumların, Kişilerin, Sanat Eğitimi Teorileri Ve Programlarının, Sanat Eğitimi Düşünce Şekillerinin, Nasıl Algılanmaktadır?	Türkiye’de Sanat Eğitimi Anlayışımızı Nelerin Belirlediği Önemlidir. Gerçekten Nasıl Bir Algılama Vardır?	Sanat Ve Eğitim Toplumsal, Siyasal, Ekonomik Dinamikler Tarafından Oluşmuş Ve Değişmiştir.	Türkiye’de Sanat Eğitimi Ve Sanat Eğitimi Algılamaları
3	Ulusal Ve Uluslararası Düzenlenen Çocuk Resim Yarışmalarının Sanat Eğitimindeki Yeri Ve Önemi	Ulusal Ve Uluslararası Düzenlenen Çocuk Resim Yarışmalarının Sanat Eğitimindeki Yeri Ve Önemi Nedir?	Düzenlenen Çocuk Resim Yarışmalarının Sanat Eğitimindeki Yeri Ve Önemi	Sanat Eğitimcileri Uzman Kişiler Tarafından Bilinçli Olarak Yapılan Bu Etkinliklerin Yararları Olacağını Belirtmektedir.	Sanat Eğitimi Ve Sanat İçerikli Etkinlikler sanat eğitimi ve uygulamaları
4	Sanat Eğitiminde İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerine Sanatçılardan Gösterilen Örneklerin Öğrenci Başarısı Ve Yaratıcılığın Gelişmesine Etkisi	Sanat Eğitiminde İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerine Sanatçılardan Gösterilen Örneklerin Öğrenci Başarısı Ve Yaratıcılığın Gelişmesine Etkisi Nasıldır?	Sanat Eğitiminde Gösterilen Sanatçı Örneklerinin Öğrenci Yaratıcılığında Etkisi Var Mıdır?	Yaratıcılık Açısından Derse Karşı Tutumunu Ve Davranışını Olumlu Yönde Etkilemiştir.	Sanat Eğitimi Ve Yaratıcılığa Etkisi, Örnek Gösterimi
5	Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin Öğretmenler Tarafından Bilinmişlik Düzeyi Ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar	ÇASEY’in Öğretmenler Tarafından Bilinmişlik Düzeyleri Hangi Boyuttadır Ve Uygulamada Ne Tür Zorluklarla Karşılaşılmaktadır?	ÇASEY’in Uygulanmasında Ne Tür Sorunlarla Karşılaşılmaktadır?	Öğretmenler Bir Yöntem Olarak ÇASEY’in Kapsamı Ve Yöntemin Kendisinden Yeteri Düzeyde Haberdar Değildirler.	Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi (DBAE) Ve Öğretmenler Tarafından Bilinmişlik

6	Görsel Sanatlarda Üstün Yetenekli Çocukların Eğitimi İle İlgili Öğretmen Görüşleri Ve Değerlendirmesi	Üstün Yeteneklilere Yönelik Faaliyet Gösteren Özel Eğitim Kurumlarında Yapılan Gözlem Ve Görüşmeler Sonuçlarında Elde Edilen Bulgular Nelerdir?	Üstün Yeteneklilere Yönelik Faaliyet Gösteren Özel Eğitim Kurumlarında Yapılan Gözlem Ve Görüşmeler Sonucunda Elde Edilen Bulgular Nelerdir?	Eğitim Verilen Mekânın Ve Öğretmenlerin Sanat Eğitimine Yeterli Düzeyde Olmadığı Ve Sanat Eğitimine Uygun Hazırlanması Gerektiği Sonucu Ortaya Çıkmıştır.	Sanat Eğitimi Ve Sanat Eğitimi Merkezleri
7	Günümüzde Plastik Sanatlarda Yeni Sanat Yaklaşımları Ve Bu Yaklaşımların Sanat Eğitimindeki Yeri	Günümüzde Plastik Sanatlarda Yeni Sanat Yaklaşımları Ve Bu Yaklaşımların Sanat Eğitimindeki Yeri Nedir?	Sanat Eğitimi İle Kavramsal Sanat İlişkisi Nasıl Açıklanabilir?	Sanat Eğitiminde Kavramsal Sanat Öğretimi Modellendirile-Bilir.	Sanat Eğitimi Ve Kavramsal Sanat
8	Kurumsal Sosyal Sorumluluk Kapsamında Gerçekleştirilen Sanat Eğitimi Projeleri	Kurumsal Sosyal Sorumluluk Projeleri Kapsamında Oluşturulan Eğitim Projelerinin Ülkemizdeki Sanat Eğitimine Sağladığı Katkılar Nelerdir?	Düşler Atölyesi'nin Kuruluş Amacı Ve Hedef Kitlesi Nedir? Bu Proje İle Belirlenen Hedeflere Ulaşılmış Mıdır?	Düşler Atölyesi Projesi'nin Ülkemizde Sanat Eğitimine Katkıda Bulunabileceği Sonucu Ortaya Çıkmaktadır.	Sanat Eğitimi Ve Kurumsal Sosyal Sorumluluk Projeleri,
9	Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV)' A Bağlı Düşler Atölyesi Programı'nın Sanat Eğitimindeki Yeri Ve Önemi	Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV)'Na Bağlı Düşler Atölyesi Programı'nın Sanat Eğitimindeki Yeri Ve Önemi Nedir?	Düşler Atölyesi Programı, Mekân Ve Malzeme Açısından Yeterli İmkânlara Sahip Midir?	Düşler Atölyesi Sanat Eğitimi Projesi Olarak Ülkemiz Sanat Eğitimi İçerisinde Özgün Bir Yere Ve Önemli Bir İşleve Sahip Olduğu Gözlenmiştir.	Sanat Eğitimi Ve Kurumsal Sosyal Sorumluluk Projeleri,
10	TRT'de Yayınlanan Sanat Programlarının Sanat Ve Sanat Eğitimine Katkısı	TRT'de Yayınlanan Sanat Programlarının Sanat Ve Sanat Eğitimine Katkısı Nedir?	TRT'de Yayınlanan Sanat Programlarının Sanat Ve Sanat Eğitimi Üzerindeki Etkisini Nedir?	TRT'de Yayınlanan Sanatsal Programların Sanata, Sanatçıya Ve Özellikle Sanat Eğitimine Büyük Bir Katkısı Vardır.	Sanat Eğitimi Ve Sanat İçerikli Etkinlikler sanat eğitimi ve uygulamaları
11	Disiplinler Arası Sanat Ve Sanat Eğitimine Etkileri	Geçmişten Günümüze, Disiplinler Arası Sanata Yönelik Yaklaşımlar Nelerdir?	Disiplinler Arası Sanatın Önemi Ve Sanat Eğitimine Etkileri Nelerdir?	Disiplinler Arası Sanat Anlayışı Tarihten Günümüze Kadar Ki Süreç İçerisinde Gelişerek, Gittikçe Önem Kazandığı Görülmektedir.	Sanat Eğitimi Ve Disiplinler Arası Sanat
12	Sanat Eğitiminde İllüstrasyon	Eğitim Süreci İçinde Sanat Eğitiminin Önemi Ve Bu Çerçeve Duygu Ve Düşüncelerin İfadesi Olarak İllüstrasyonun Önemi Nedir?	Sanat Eğitiminde İllüstrasyon Konusu İle Öğrencilere İllüstrasyon Sanatı Kapsamında Kitap Kapağı Tasarlama Çalışması Sonuçları Nelerdir?	Sanat Eğitiminde Yazı İle Beraber Kullanılan İllüstrasyonlar Öğrenci İçin Hem İlgi Çekici Ve Motive Edicidir.	Sanat Eğitimi Ve Uygulamaları

13	Çok Alanlı Sanat Eğitiminde Ölçme Ve Değerlendirme	Öğrenciyi Çok Yönlü Geliştirmeyi Amaç Edinen Ç.A.S.E. Yönteminde Ölçme Ve Değerlendirme Çalışmaları Nasıl Olmalıdır?	Belirtilmemiş.	Ç.A.S.E. Yöntemiyle Belirlenen Ve Kazandırılan Davranışlarda Çoğalmıştır.	Çok Alanlı Sanat Eğitimi (DBAE) Ve Ölçme Ve Değerlendirme
14	15–18 Yaş Grubunun Görsel Sanat Eğitimi Bakımından William Blake Ve Sanatı	William Blake Kimdir Ve 15–18 Yaş Grubu Sanat Eğitiminde Yer Almasının Eğitime Sağlayacağı Katkılar Nelerdir?	Yapılacak Araştırma Ve Yorumlar Işığında, William Blake Ve Sanatı Konusu, 15–18 Yaş Grubu Öğrencilerine Nasıl Sunulmalıdır?	15–18 Yaş Grubu Bireylerin Gelişiminde Önemli Yer Tutan Çeşitli İdeallere Sarılma Duygusu, William Blake 'ın Özgünlüğü İle Yönlendirilebilir.	Sanat Eğitimi Ve Sanatçı Etkisi
15	Görsel Sanat Eğitimi Veren Orta Öğretim Kurumlarının Üniversiteye Giriş Tercih Ve Başarılarının Belirlenmesi Üzerine Kütahya İlinde Bir Araştırma	Problem Cümlesi Belirtilmemiş.	Amaçları Belirtilmemiş.	Üniversiteyi Tercih Konusunda Mezun Olunan Okul Ve Okulda Öğrenim Görülen Alanlar Açısından Farklılık Bulunmamaktadır.	Sanat Eğitimi Ve Üniversiteyi Tercih
16	Türkiye’de Sanat Eğitimi Yöntemleri	Problem Cümlesi Belirtilmemiş.	Türkiye’de Sanat Eğitimi Yöntemlerinin Tarihsel Gelişimi Ne Şekilde Gerçekleşmiştir?	Sonuçları Belirtilmemiş Önerileri Var	Türkiye’de Sanat Eğitimi Ve Sanat Eğitimi Yöntemleri
17	Halk Eğitim Merkezlerinin Sanat Eğitimi Bağlamında Yetişkin Eğitimindeki Yeri Ve Önemi	Halk Eğitim Merkezleri Eğitimdeki Açığı Ne Ölçüde Kapatılabilmektedir?	Sanatın Ve Sanatsal Faaliyetlerin Toplumun Bütününe Birden Ulaşması İçin Halk Eğitim Merkezlerinin Rolü Nedir?	Halk Eğitim Merkezlerinin Sanata Ve Sanat Eğitimine Olumlu Katkıları Bulunmaktadır.	Sanat Eğitimi Ve Yetişkin Eğitimi
18	Osmanlı Minyatür Sanatında Nakkaş Levni’nin Surname-İ Vehbi Minyatürlerinin İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerine Sanat Eğitiminde Etkisi	İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Sanat Eğitiminde; Nakkaş Levni’nin Surname-İ Vehbi Minyatürlerinin Kullanıldığı Uygulama Çalışmalarının İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerine Sanat Eğitiminde Etkisi Nedir?	Surname-İ Vehbi’de Yer Alan Minyatürlerin Görsel Sanatlar Dersinde Uygulanmasının Geleneksel Resim Sanatımız Olan Minyatürün Öğretilecek Yaşatılmasındaki Etkisi Nedir?	Osmanlı Minyatür Sanatı Ve Nakkaş Levni Bilgisi Alan Deney Grubu Öğrencilerinin ‘Perspektif’ Dışında Tüm Kriterler Bazında Uzmanlardan Aldıkları Puanların Yükseldiği Tespit Edilmiştir.	Sanat Eğitimi Ve Uygulamaları
19	Fotoğrafta Sanal Gerçeklik Ve Müzeler Yolu İle Sanat Eğitimine Katkıları (Anıtkabir, Anadolu Medeniyetleri Müzesi Uygulaması)	Problem Cümlesi Belirtilmemiş.	Bu Araştırmanın Amacı, Fotoğrafta Sanal Gerçeklik Tekniğinin Müzeler Aracılığı İle Sanat Eğitimine Katkılarını Belirlemek,	FSG Tekniği İle Müzeler, Kendilerini Daha Etkin Bir Biçimde Potansiyel Kullanıcıya Sunma Fırsatı Bulmaktadır.	Sanat Eğitimi Ve Uygulamaları

20	Çağdaş Sanat Eğitimi Üzerine Model Araştırması	Belirtilmemiş Yöntem, Bulgular Ve Yorum Yok	Belirtilmemiş	Bu noktada disiplinler arası Kavramının önemini vurgulamak gerekmektedir. Bu araştırma sonucunda günümüz sanatçı ve sanat eğitimcilerinin disiplinler arası yaklaşımın sanat eğitiminde çok önemli etkilerinin olduğu görüşünde birleştikleri söylenebilir.	Sanat Eğitimi Ve Disiplinler Arası Sanat
21	Temel Sanat Eğitimi Dersi Programının Yürütülmesine İlişkin Görüşlerin İncelenmesi Ve Doku Modülü İçin Örnek CD-Rom Tasarımı	Temel Sanat Eğitimi'nin De Modern Teknolojilerin Ve Alternatif Yaklaşımların Uygulanmasındaki Eksiklikler Nelerdir?	Çoklu Ortam Teknolojilerinin TSE Dersi İçerisindeki Kullanım Durumu Ve Eğitimcilerin Bu Konudaki Görüşleri Nelerdir?	Ortaöğretim Düzeyinde Ders Veren Eğitimcilerin Yeniliklere Tam Anlamıyla Açık Olmadıkları, Üniversite Düzeyindeki Eğitimcilerin Bu Konuda Daha Esnek Davrandıkları Görülmüştür.	Sanat Eğitimi Ve Teknoloji
22	İlköğretim 5. Sınıf Düzey Sanat Eğitiminde, Müze Eğitiminin Öğrencilerin Tutumlarına Etkisi	İlköğretim Okulu 1.Kademe 5.Sınıf Düzeyi Sanat Eğitimi Dersinde Verilen Müze Eğitiminin Öğrencilerin Müze Eğitimine İlişkin Tutumlarına Etkisi Var Mıdır?	İlköğretim 5.Sınıf Öğrencilerinin Sanat Eğitimi Dersi Kapsamındaki Müze Eğitimi Almadan Önce Ve Aldıktan Sonra Müze Eğitimine İlişkin Tutumları Arasında Anlamlı Bir Fark Var Mıdır?	Sanat Eğitimi Programındaki Müze Eğitimi Kazanımlarının Çok Daha Anlamlı Ve Olumlu Sonuçlar Ortaya Çıkardığı Düşünülmektedir.	Sanat Eğitimi Ve Müze Eğitimi
23	Sosyo-Ekonominin Sanat Eğitiminde Yaratıcılığa Olan Etkisi	Problem Cümlesi Belirtilmemiş.	Ekonomik Durumun Sanat Eğitimi Dersine Ve Yaratıcılığa İlişkin Etkileri Anlamında Öğrenci Görüşleri Nelerdir?	Yapılan Araştırmada Sosyo-Ekonomik Problemler Sanat Eğitimi, Sanat Eğitimcisi, Okullar Ve Ailelerin Önünde Engel Oluşturmaktadır.	Sanat Eğitimi Ve Yaratıcılık, Sosyo-Ekonomik Durum
24	Grafik Sanatında Yaratıcılık Ve Karikatür İlişkisinin Sanat Eğitimine Etkisi	Problem Cümlesi Belirtilmemiş.	Grafik Sanatında Yaratıcılık Ve Karikatür İlişkisinin Sanat Eğitimine Etkisine Yönelik Uzman Ve Öğrenci Görüşleri Nelerdir?	Karikatür Öncelikle Temel Sanat Eğitimi Dersleri Olmak Üzere Diğer Disiplinlerde De Yer Almalıdır.	Sanat Eğitimi Ve Yaratıcılık
25	Sanat Ve Psikoloji Etkileşiminde İfade Kavramının Sanat Eğitimine Etkileri	Problem Cümlesi Belirtilmemiş.	Plastik Sanatlardaki Anlatım İfade Kavramından Yola Çıkarak, Anlatım/İfadenin Psikolojik Boyutlarını İncelemek	Tasarımın; Hedef Kitlenin İlgi, İhtiyaç Ve Psikolojik Süreçleri İle Karşılıklı Olarak Etkileşim İçinde Olan Bir Kavram Olduğunun Farkına Varma	Sanat Eğitimi, Sanat Ve Psikoloji

26	Sanat Eğitiminde Armoninin, Plastik Değerler Açısından İncelenmesi	Sanat Yapıtında Armoninin Önemi Ve Sanat Eğitimindeki Yeri	Armoni Kavramından Yola Çıkılarak Resimde Kompozisyon, Denge, Ritim Ve Renk Oluşumlarının Etkisi Nasıl Çözülür.	Sanat Eğitimi İçerisinde, Desen Ve Renk Gibi Armonik Değerlerin Anlatıldığı Temel Sanat Derslerinin Saatleri Az Bulunmuştur.	Sanat Eğitimi Ve Uygulamaları
27	Trabzon Yöresi Sanatçıların (Ressamların) Çağdaş Türk Resmindeki Yeri Ve Sanat Eğitimine Katkıları	Problem Cümlesi Belirtilmemiş.	Belirtilmemiş	Bölge Sanatçılarının Ülke Geneline Yayılarak, Yöresel Değerlerin Korunarak Eserlere Aktarılması Çağdaş Türk Resminin De Zengin Bir Mozaığe Sahip Olması Gerçekleştirmektedir.	Sanat Eğitimi Ve Sanat Tarihi Öğretimi
28	Ortaöğretim Kurumlarında Sanat Eğitimi Alan Öğrenciler İçin İnteraktif CD Ortamında Piktogram Eğitimi	Orta Öğretim Kurumlarında Sanat Eğitimi Alan Öğrenciler İçin İnteraktif CD Ortamında Piktogram Eğitim Yazılımı Nasıl Olmalıdır?”	Piktogram Eğitimi Konulu İnteraktif Eğitim Yazılımında Ekran Tasarımı (Biçim, Renk, Hareket, Yerleştirme) Nasıl Hazırlanmalıdır?	Uzman, Öğretmen Ve Öğrencilerin Tümü Ana Sayfanın Renk Düzenine, Biçim, Alan, Yazı Gibi Öğelerin Doğru Yerleştirildiğine Ve Giriş 97 Bölümündeki Hareketli Görüntüleri Uygun Görerek “Evet” Dedikleri Belirlenmiştir.	Sanat Eğitimi Ve Teknoloji
29	Medya Okuryazarlığının Görsel Kültür Ve Sanat Eğitimi Ekseninde Çözümlemesi	Medya Okuryazarlığı Dersinin Kültürel Ve Sanatsal İçeriklerde Yansı Bulursak Yeniden Kurgulanmasına İlişkin Varsayım, Bu Çalışmanın Problemini Oluşturmaktadır.	Belirtilmemiş	Sanat Eğitimi İçinde İçerik, Yöntem Ve Hedefler Açısından Benzerlikleri Sağlayan Etken Olarak Okuryazarlıkların Sanat Eğitimine Muhtemel Katkılarında Gelişmeler Söz Konusu Olacaktır.	Sanat Eğitimi Ve Kültür
30	Köy İlköğretim Okullarında Sanat Eğitimi Uygulamaları	Köy İlköğretim Okullarında Sanat Eğitimi Uygulamaları	Belirtilmemiş	Öğrenciler Görsel Sanatlar Dersine Karşı Olumlu Bir Tutum Sergilemektedirler.	Sanat Eğitimi Ve Uygulamaları
31	Özel Eğitim Sınıflarına Devam Eden Zihinsel Engelli Öğrencilerin Sanatsal Gelişim Düzeylerinde Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin Etkisi	Özel Eğitim Sınıflarına Devam Eden Zihinsel Engelli Öğrencilerin Sanatsal Gelişim Düzeylerinde Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin Etkisi Nedir?	ÇASEY’in Kompozisyon Açısından Eğitilebilir Zihinsel Engelli Öğrencilerin Sanatsal Gelişim Düzeyine Nasıl Bir Etkisi Vardır?	Yapılan Araştırma ÇASEY’ İle Eğitilebilir Zihinsel Engelli Öğrencilerin Sanatsal Gelişim Düzeylerinde, Biyolojik Yaşlarına Doğru Gelişim Sağlandığını Göstermiştir.	Sanat Eğitimi Ve Çok Alanlı Sanat Eğitimi (DBAE) Ve Zihinsel Engelli Öğrenciler

32	Anadolu Güzel Sanatlar Liselerindeki Mesleki Kuramsal Derslerin Sanat Eğitimi Sürecine Etkileri	Belirtilmemiş	Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Verilen Mesleki Kuramsal Derslerin, Sanat Eğitimi Sürecinde Etkilerine Yönelik Öğrenci Ve Öğretmen Görüşleri Arasında Anlamlı Bir Fark Var Mıdır?	Öğrenciler, Öğretmenlerini Ve Okul Ortamını Öğretim Hizmetlerinin Niteliği Açısından Yeterli Görmemektedirler. Öğretmenler İse Tam Tersi Bu Konuda Yeterli Hizmet Verildiğini Düşünmektedirler.	Sanat Eğitimi Ve Uygulamaları
33	Sanat Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarında Yapılan Sanat İçerikli Etkinliklerin Eğitim Ortamına Etkisinin Değerlendirilmesi	Bu Araştırmanın Problemi, “Sanat Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarında Yapılan Sanat İçerikli Etkinliklerin Eğitim Ortamını Nasıl Etkilediği? Dir.	Akademisyenlerin Sanat İçerikli Etkinliklerin Eğitim Ortamına Katkıları Konularındaki Görüşleri Nelerdir?	Akademisyenler İse, Görev Yaptıkları Üniversitedeki Sanat İçerikli Etkinlikleri Genel Olarak Yeterli Bulmakta Olduklarını Ve Bu Tur Etkinliklerin Eğitime Katkı Sağladığını Belirtmişlerdir.	Sanat Eğitimi Ve Sanat İçerikli Etkinlikler
34	1945 Sonrası Öncü Sanat Akımlarının Lisans Düzeyinde Sanat Eğitimi Veren Kurumların Programlarıyla 2007 Paralelliği	1945 Sonrası Öncü Sanat Akımları Ve Lisans Düzeyinde Sanat Eğitimi Veren Kurumların Programlarıyla(2007) Paralelliği” Başlığı Altında, Güzel Sanatlar Eğitimi Veren Fakültelerin Programlarının Sanatın Dinamikliğine Ne Kadar Uyum Sağlayabilmiştir?	Lisans Düzeyindeki Sanat Eğitimi Programlarında 1945 Sonrası Sanat Akımlarının Yer Almasına Yönelik, Öğretim Elemanı Ve Öğrenci Görüşleri Nelerdir?	İlgili Fakültelerde Uygulanmakta Olan Programların İçerik Ve Uygulama Yöntemi Olarak Çağdaş Sanatın İhtiyaçlarını Karşılama Yetersiz Olduğu, Dolayısı İle Öğrencilerin De Aynı Yetersizlikle Mezun Oldukları Yapılan Araştırmada Görülmektedir.	Sanat Eğitimi Ve Sanat Tarihi Öğretimi
35	İlköğretim 6-8. Sınıf Sanat Eğitiminde Çevre Etkisi	İlköğretim 6, 7 Ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Çizgisel Gelişim Ve Yaratıcılık Alanları Üzerinde Tarihi Çevre Ve Sanat Eğitiminin Ortak Etkisi Var Mıdır?”	Çizgisel Gelişim (Şema, Renk, Uzam, Anlatım) Ve Yaratıcılık Alanları Üzerinde Sanat Eğitimi Ve Tarihi Çevrenin Ortak Etkisi Var Mıdır?	Gercüş Ve Tarihi Çevre Hasankeyf İlçelerinde Hasankeyf Konulu Sanat Eğitimi Gören Öğrencilerin Resimlerindeki Yaratıcılık Gelişimi Üzerinde Yapılan Kıyaslama Sonucunda İse Tarihi Çevre Ve Verilen Sanat Eğitimi Birlikte Olumlu Etki Yaratmamaktadır.	Sanat Eğitimi Ve Uygulamaları

36	Sanat Eğitimi Ve Kamusal Sanat	Kamusal Sanat Projelerinin, Anakentlerde Kamusal Sanat Projelerine Katılan Sosyo-Kültürel Ve Ekonomik Düzeyi Düşük Ve Ortak Sanat Alanlarından (Müze, Galeri, Vs.) Faydalanamayan Kitlelerin Sanat Eğitimlerine Olumlu Etkileri Var Mıdır?	Sosyo-Kültürel, Ekonomik Düzeyi Düşük Ve Ortak Sanat Alanlarından Müze, Galeri, Vs. Faydalanamayan Kitlelere Sanat Eğitimi Açısından Yararlı Olabilecek Kamusal Sanat Projeleri Geliştirilebilir Mi?	Alt Amaçlara Uygun Sonuçların Genel Ortalamasına Bakıldığında Katılımcıların Sanat Eğitimlerinin Amaçları Doğrultusunda %29'unun Gelişme Göstermediği %45,5'inin Gelişme Gösterebileceği %25,5'inin İse Gelişme Gösterdiği Sonucuna Varılmıştır.	Sanat Eğitimi Ve Sanat İçerikli Etkinlikler Sanat Eğitimi Ve Uygulamaları
37	Mehmet Hamdi Eyüboğlu Yazmalarının Örnekleşmesinin Sanat Eğitiminde (İlköğretim 6. Ve 8. Sınıf Düzeyinde) Deneysel Göstergeleri	Orta Öğretimde 6. Ve 8. Sınıflarda, Müfredat Kapsamı İçine Alındığında Yazma Sanatı Uygulamalarının Görsel Sanatlar Dersine Katkısı Ne Olacaktır?	İlköğretim Öğrencileri Geleneksel Türk Yazma Sanatının Nasıl Tanıyacaklar?	Yazma Çalışmalarının Daha Erken Yaşlarda Okullarda Uygulanması Gerektiğini Ve Bu Çalışmanın Öğrencilerin Yaratıcılığını Ve Özgünlüğünü Geliştirecek Ve Koruyacak Bir Çalışma Olacağını Söyleyebiliriz.	Sanat Eğitimi Ve Sanatçı Etkisi
38	Simgesel Figürlerin Seramik Sanat Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi	Belirtilmemiş	Simgesel Figürlerin Seramik Sanat Eğitiminde Kullanılıp Kullanılmadığını, Hangi Figürlerin Kullanıldığını, Kullanılan Figürlerin Ne Anlama Geldiğini Tespit Etmektir.	Simgesel Figürler, Seramik Ürünlerde Verilmek İstenen Mesajı Etkili Kılmaktadır.	Sanat Eğitimi Ve Uygulamaları
39	Eğitim Fakültelerinde Günümüz Teknolojisi İle Perspektif Ve Üç Boyutlu Modellemenin Sanat Eğitiminde Kullanımı	Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitim Bölümü Resim İş Eğitimi Anabilim Dalında Verilen Perspektif Eğitiminin Günümüz Teknolojisi İle Perspektif Ve Üç Boyutlu Modellemenin Sanat Eğitiminde Kullanımı Nasıldır?	Üç Boyutlu Modellemenin Eğitime Katkısı Nedir?	Üç Boyutlu Modelleme, Bireyin Soyut Düşünme Yetisini Geliştirerek Eğitime Önemli Bir Katkı Sağlar.	Sanat Eğitimi Ve Uygulamaları

40	Okul Öncesi Dönem (5-6 Yaş Grubu) Sanat Etkinliklerinde Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin Uygulanması Üzerine Bir Durum Çalışması	Okul Öncesi Eğitimde Görsel Sanatlar Dersinin, ÇASEY'e Uygun Halde Hazırlanmış Ortamda İşlenmesinin Öğrencinin Sanatsal Gelişimine, Algısına, Başarısına, Derse Yönelik Tutumuna Ve Öğrenilenlerin Kalıcılığına Etkisi Nasıldır?	Belirtilmemiş	ÇASEY'in Okul Öncesi Dönemde De Uygulanması Gerektiği Bu Çalışmada Görülmektedir.	Çok Alanlı Sanat Eğitimi (DBAE)
41	Popüler Kültürün Sanat Eğitime Etkileri	Popüler Kültürün Sanat Eğitime Etkilerinedir?	Sanat Eğitimi Veren Öğretim Elemanlarının Ve Öğrencilerin Popüler Kültürün Günlük Yaşama Etkilerine Yönelik Görüşleri Nelerdir?	Anket Analizlerine Göre Öğrencilerin Ekonomik Durumu, Popüler Kültürün Sanat Eğitimlerini Ve Günlük Yaşamlarını Etkilemektedir.	Sanat Eğitimi Ve Kültür
42	15-17 Yaş Grubu Öğrencilerin Sanat Eğitiminde Yerel Ve Özgün Değerlerin Kazandırılmasında Fikret Mualla'nın Yeri	Çağdaş Türk Resim Sanatı İçerisinde Fikret Mualla'nın Yerel Ve Özgün Sanat Anlayışının Çok Yönlü Uygulamalarda Kullanımının Görsel Sanatlar Dersine Katkısı Nedir?	Fikret Mualla'nın Sanat Anlayışı, 15-17 Yaş Grubu Öğrencilerine, Görsel Sanatlar Dersinde Çok Yönlü Uygulamalarla Nasıl Farklı Açılımlar Kazandırabilir?	15-17 Dönemi Gençlerin Bu Konudan Hoşlandıkları, Hatta Buna Paralel Farklı Konuların İşlenmesini İstedikleri Gözlenmiş, Sanat Tarihimize Yakından İlgilendikleri Fark Edilmiştir.	Sanat Eğitimi Ve Sanatçı Etkisi
43	Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Sanat Eserlerini İnceleme Dersinin Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemine Göre İşlenmesinin Öğrenci Başarısına Etkisi	Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri'nde Sanat Eserlerini İnceleme Dersinin Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemine Göre İşlenmesi, Öğrenci Başarısını Nasıl Etkilemektedir?	ÇASEY'in Öğrencilerin Eleştirel Yeteneklerine Katkısı Nasıldır?	ÇASEY'in Öğrenciler Üzerinde Olumlu Etkilere Sahip Olduğu Belirlenmiştir.	Çok Alanlı Sanat Eğitimi (DBAE)
44	Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun Türkiye'deki Sanat Eğitimine Resim-Şiir İlişkisi Bağlamında Katkıları	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş Yöntem Kısmı Yok. Bulgular Sonuç Kısmına Yazılmış.	Sanat Eğitimi Ve Sanatçı Etkisi
45	Zihinsel Engelli Çocukların Gelişiminde Sanat Eğitimi Derslerinin Katkısı	Zihinsel Engelli Çocukların Gelişiminde Sanat Eğitimi Derslerinin Katkısı Nedir?	Sanat Eğitimi Derslerinin Zihinsel Engelli Çocukların Akademik Becerilerine Olan Katkısı Nedir?	Özel Özel Eğitim Ve İyileştirme Merkezleri Bünyesinde Talim Terbiye Kurulunca Belirlenmiş Olmasına Rağmen Sanat Eğitimi İçerikli Derslerin Yapılmadığı Görülmektedir.	Sanat Eğitimi Ve Zihinsel Engelli Çocuklar

46	İlköğretim Okulu Yönetici Ve Öğretmenlerinin Sanat Eğitime Bakış Açılarının Değerlendirilmesi	Belirtilmemiş	İlköğretim Okulu Yönetici Ve Öğretmenlerinin Sanat Eğitime Bakış Açılarının Genel Olarak Ne Düzeydedir?	Okul Müdürleri Ve Öğretmenlerinin Sanat Eğitimine Bakış Açılarının Olumlu Bulunmuş, Gerekliliği Ve Önemi Konusunda Bilinçli Oldukları Gözlenmiştir.	Sanat Eğitimi Ve Ortaöğretimde Görsel Sanatlar
47	Temel Sanat Eğitiminde Fotoğraf İlişkisi	Belirtilmemiş	Fotoğraf Sanatıyla Temel Sanat Eğitiminde Nasıl Bir İlişki Yer Almaktadır?	Fotoğrafçılıkta Temel Tasarım Eleman Ve İlkelerini Uygulama Yoluyla Öğrenmeleri, Çalışmalarında Yeni Anlatım Biçimlerine Ulaşmalarına Katkıda Bulunabilir.	Sanat Eğitimi Ve Uygulamaları
48	Türk Sanat Eğitiminin Tarihsel Gelişimi Ve Bauhaus Ekolünün Türk Sanat Eğitimine Yansımaları	Türk Sanat Eğitiminin Tarihsel Gelişimi Ve Bauhaus Ekolünün Türk Sanat Eğitimine Yansımaları Nelerdir?	Bauhaus Ekolünün Türk Sanat Eğitimine Yansımaları Nelerdir?	Bauhaus Ekolüyle Kurulan Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Türkiye'nin Sanat Adamı Yetiştirme, Sanat Ve Tasarım Alanında Üretim Yapma Fırsatı Veren En Önemli Kurumlardan Biridir.	Türk Sanat Eğitimi Ve Bauhaus Ekolü
49	Devlet Resim Ve Heykel Sergilerinin Sanat Eğitimine Katkısı, Sergiler İle İlgili Görüşler Ve Karşılaşılan Sorunlar	Devlet Resim Ve Heykel Sergilerinin Sanat Eğitimine Katkısı, Sergiler İle İlgili Görüşler Ve Karşılaşılan Sorunlar Nelerdir?	Devlet Resim Ve Heykel Sergilerinin Düzenlenmesi İle İlgili Öneriler Nelerdir?	Devlet Resim Ve Heykel Sergilerinde Farklı Sanat Disiplinlerinden Eserlerin Sergilenmesi İlginin Ve Çeşitliliğin Artması Yönünde Etkili Olmaktadır.	Sanat Eğitimi Ve Sanat İçerikli Etkinlikler
50	Resim-İş Eğitimi Öğrenci Çalışmalarının Disipline Dayalı Sanat Eğitimi Yöntemine Göre Sanat Eleştirisi Alanında Değerlendirilmesi	Gazi Üniversitesi Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Programı Anasat Resim Atölye Öğrenci Çalışmalarının, Disipline Dayalı Sanat Eğitimine Göre Sanat Eleştirisi Alanında Değerlendirilmesini n Sonuçları Nelerdir?	Belirtilmemiş	Çalışmalarda Sembolik, Simgesel Anlatımı Barındıran Konulardan Çok Reel Bir Anlatımı Barındıran Konuların Tercih Edildiği Görülmüştür.	Disipline Dayalı Sanat Eğitimi
51	Türkiye'deki Sanat Eğitiminin Bir Yansıması Olarak 1977-2009 Yılları Arasında Gerçekleşen Sempozyum Ve Kongrelerin Tespiti	Problem Durumundan Yola Çıkarak Türkiye'deki Sanat Eğitimi'nin Gelişmesinde Rol Oynayan Sempozyum Ve Kongrelerin Etkisi Nedir?	Sempozyum Ve Kongreler Sanat Eğitimi Sorunlarına Ne Düzeyde Çözüm Önerileri Getirebilmiştir?	Okullarda Öğretmenlerin Öğrencilere Örnek Olacak Şekilde Kongre, Sempozyum, Seminer Ve Kişisel Sergilere Katılmaları Gerekliği Sonucuna Ulaşılmaktadır.	Türkiye'deki Sanat Eğitimi -Sempozyum Ve Kongreler

52	Sanat Eğitiminde Toplumsal Sorumluluk: Sokakta Sanat	Toplumsal Sorumluluk Bağlamında Sokakta Sanat Etkinliğinin Önemi Nedir?	Sanat Eğitimi Alma İmkânı Bulmuş Ya Da Bulamamış Çocuklara Sokakta Sanat Etkinlikleri Yaptırmak Yoluyla Onları Hayata Hazırlamak Ve Yaşam Boyu Sanata İlgi Duymaya Yöneltebilmek.	Benzeri Projelerin Yaygınlaştırılıp Sürekliliğinin Sağlanması, Çocuğun Sanatsal Ve Kültürel Gelişimi Açısından Önem Taşıyacaktır.	Sanat Eğitiminde Kurumsal Sosyal Sorumluluk Projeleri
53	İlk Ve Ortaöğretim Kurumlarımızda Sanat Eğitiminin Değişen Paradigmalarının Görsel Sanatlar Dersi Bağlamında İncelenmesi	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş	Dersin Uygulayıcıları Noktasında Sanat Eğitimcilerinin Yetiştirilmesi De Büyük Önem Taşımaktadır.	Sanat Eğitimi Ve Ortaöğretimde Görsel Sanatlar
54	Kültürler Arası Etkileşim Açısından İlköğretim I. Kademe 6. Sınıf Öğrencilerinin Sanat Eğitiminde Resim Analizinin Rolü	İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerine, Görsel Sanatlar Dersinde, Kendi Kültürleri Ve Farklı Kültürlerin Özellikleri Resim Analizi İle Nasıl Kazandırılabilir?	Kültürler Arası Benzerlik Ve Farklılıkların Kavranabilmesi İçin Resim Analizi Nasıl Uygulanmalıdır?	Öğrencilerin Yaptığı Öz Değerlendirmede, Ders Planındaki Kazanımları Sağlamış Oldukları Görülmüştür.	Sanat Eğitimi Ve Uygulamaları
55	Sanat Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarında Kavramsal Sanatın Yansıma Olanakları	Türkiye’de Sanat Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarında Kavramsal Sanat’ın Sanat Eğitimine Yansıma Olanakları Mümkün Müdür? Getireceği Katkılar Nelerdir?”	Kavramsal Sanat Bir Eğitim Programı Işığında Sanat Eğitimi İle İlişkilendirilebilir Mi?	Sanat Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarında Atölye Dersliklerinin Çağın Koşullarına Uygun Hale Getirilip, Disiplinler Arası Etkileşimi Mümkün Kılan Bir Üretim Ortamı Hazırlanmalıdır.	Sanat Eğitimi Ve Kavramsal Sanat
56	Sanat Eğitimi Alan Ve Almayan Lise Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri İle Benlik Saygı Düzeylerinin İncelenmesi	Sanat Eğitimi Alan Ve Almayan Lise Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri İle Benlik Saygı Düzeyleri Arasındaki İlişki Nasıldır?	Sanat Eğitimi Alan Ve Almayan Öğrencilerin Benlik Saygıları Ve Problem Çözme Becerileri Arasında Anlamlı Bir Fark Var Mıdır?	Sanat Eğitimi Alan Ve Almayan Öğrenciler Arasında Anlamlı Bir Fark Bulunmaması; Sanat Eğitiminin Problem Çözme Becerisi Üzerinde Bir Etkisinin Olmadığını Göstermektedir.	Sanat Eğitimi Ve Uygulamaları
57	Afiş Tasarımında Rengin Estetik, Sembolik, Psikolojik Etkileri Ve Sanat Eğitimi	Afiş Tasarımında Rengin Estetik, Sembolik, Psikolojik Etkileri Ve Sanat Eğitimi Açısından Değerlendirmesi	Resim Öğretmenliği Grafik Eğitimi Alan Öğrencilerin Afiş Tasarımında Kullandıkları Renk Seçimlerinde Ortak Noktalar Var Mıdır?	Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Geneline Baktığımızda Lisans Eğitimi Sırasında Renklerin Psikolojik Etkileri Üzerine Aldıkları Eğitimi Yeterli Görmektedirler	Sanat Eğitimi Ve Uygulamaları
58	Günümüz Yükseköğretim Sanat Eğitimi Anlayışının Görsel Sanatlar Öğretmen Adaylarına Yansıması (Selçuk Üniversitesi Örneği)	Sanat Eğitimsi Adaylarının Mesleki Kazanımlarını, Sanatsal Yaratıcılıklarını Ve Kimlik Oluşumunu Etkileyen Unsurlar Nelerdir?	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş	Yükseköğretim, Sanat Eğitimi Anlayışı

59	Gençlik Spor İl Müdürlüklerine Bağlı Gençlik Merkezlerindeki Görsel Sanat Eğitimi Çalışmalarının Tespiti (Trabzon İli Örneği)	Öğrenci, Yönetici Ve Öğreticilere Göre Gençlik Spor İl Müdürlüğüne Bağlı Gençlik Merkezlerinin Faaliyetleri Arasında Yer Alan Görsel Sanatlar Eğitimi Çalışmaları Ne Durumdadır?	Katılımcıların Görsel Sanatlar Programı Hakkındaki Görüşleri Nelerdir?	Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Veriler İle Gözlemler Sonucunda Elde Edilen Veriler Arasında Benzerlikler Görüldüğü; Katılımcıların İfadeleri İle Gözlem Sonuçlarının Örtüştüğü Sonucuna Varılmıştır.	Sanat Eğitimi Ve Sanat Eğitimi Merkezleri
60	Yerel Yönetimlerin Sanat Eğitimindeki Yeri Ve Önemi: (İstanbul Büyükşehir Belediyesi İSMEK Örneği)	Yerel Yönetimlerin Sanat Eğitimi Alanında Üstlendikleri Çalışmalar Amacına Ulaşmakta Mıdır?	İSMEK'te Yetişkin Eğitimi Kapsamında Verilen Sanat Eğitiminin Değerlendirmesi.	Yetişkinlere Yönelik Bu Kurslarda Verilen Sanat Ve Meslek Eğitimi Kurslarının, Bireylere Meslek Edindirmedeği Ve Sanatçı Yetiştirmedeği Yapılan Araştırmanın Sonucunda Tespit Edilmiştir.	Sanat Eğitimi Ve Yetişkin Eğitimi
61	Müzelerin Sanat Eğitimi Açısından Kullanılmasına İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri	Müzelerin Sanat Eğitimi Açısından Kullanılmasına İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri Nelerdir?	Öğretim Elemanlarının, Müzelerin Sanat Eğitimi Açısından Kullanılması Hakkındaki Görüşleri Ana Sanat Dallarına Göre Farklılaşmakta Mıdır?	Öğretim Elemanlarının, Müzelerin Sanat Eğitimi Açısından Kullanılması Hakkındaki Görüşleri Puanı Arttıkça Müzelerin Sanat Eğitiminde Kullanılma Sıklığı Puanı Da Artmaktadır.	Sanat Eğitimi Ve Müze Eğitimi
62	Sanat Eğitimi Derslerinde Yaratıcı Drama Etkinlikleri	Sanat Eğitimi Derslerinde Yaratıcı Drama Etkinlikleri” Konusu Problem Durumu Olarak Ele Alınmaktadır.	Sanat Eğitimcilerinin Derslerinde Yer Verdikleri Yaratıcı Drama İçeren Etkinlikler Ve Diğer Etkinlikler Hangileridir Ve Ne Sıklıkta Kullanılmaktadırlar?	Sanat Eğitimcisi Yetiştiren Fakültelerin- Enstitülerin Eğitim Programları İncelendiğinde, Draman’ın Ayrı Bir Ders Olarak Bulunmadığı Görülmüştür.	Sanat Eğitimi Ve Uygulamaları
63	Sanat Eğitiminde Resim Tekniklerinin Ortak Kullanımı Ve Yaratıcılığa Etkisi	Bireyin Kendini İfade Ederken, Yüzey Üzerinde Resim Tekniklerinin Ortak Kullanılmasının Özgün İşler Ortaya Koymada Yaratıcılığa Etkisi Nedir?	Sanat Eğitimi İçinde Çeşitlendirilen Resim Tekniklerinin, Yaratıcı Bireyler Yetiştirmedeki Önemi, Uygulama Çalışması İle Nasıl Ortaya Koyarız?	Öğrencilerin Ufuklarının Açılması, Zihinsel Becerilerinin Geliştirilmesi Açısından Farklı Tekniklerin Ortak Ve Birbiriyle Uyum İçinde Kullanılması, Bireyin Yaratıcılığının Gelişmesine Katkı Sağlayacaktır.	Sanat Eğitimi Ve Uygulamaları
64	Bir Öğretim Stratejisi Olarak Sanat Eğitiminde Mizahın Kullanımına Yönelik Öğretmen Ve Öğrenci Görüşleri	Bir Öğretim Stratejisi Olarak Görsel Sanatlar Dersinde Mizahın Kullanımına Yönelik Öğretmen Ve Öğrenci Görüşleri Nelerdir.	Görsel Sanatlar Dersinde Bir Öğretim Stratejisi Olarak Mizahın Kullanımına Yönelik Öğrenci Görüşleri Nelerdir?	Sanat Eğitiminde Mizahın Kullanımına Yönelik Öğretmen Ve Öğrenciler Dersi Severe İşlemeye Katkısı Olduğunu Belirtmiştir.	Sanat Eğitimi ve Öğretiminde mizah
65	Temel Sanat Eğitimi Ve Yeni Açılımlar	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş, Yöntem Yok	Türkiye’de Temel Sanat Eğitimi Batı Temelli Değil Kültürel Temelli Olmalıdır.	Temel Sanat Eğitimi

66	Çoklu Zekâ Kuramı Destekli Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin Öğrencilerin Tutum Ve Performanslarına Etkisi	Renk Öğretiminde, Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi Uygulanarak Yapılan Çalışmaların Çoklu Zekâ Kuramına Dayalı Etkinliklerle Desteklenmesinde Öğrencilerin Tutum Ve Performanslarına Etkisi Var Mıdır?	Renk Öğretiminde, ÇASEY İle Ç.Z.K. Etkinlikleriyle Desteklenen ÇASEY Arasında Öğrencilerin Görsel Sanatlar Dersi Performanslarında Farklılık Var Mıdır?	Çoklu Zekâ Kuramı Destekli Uygulanan ÇASEY Daha Olumlu Sonuçların Oluşmasını Sağlamıştır.	Çok Alanlı Sanat Eğitimi (DBAE) Ve Çoklu Zekâ Kuramı
67	İlköğretim İkinci Kademe Sanat Eğitiminde Multimedya-CD Ve İnteraktif Tasarımlar Yoluyla Modern Sanat Akımları Konusunun Öğretimi	İlköğretim İkinci Kademe Görsel Sanatlar Dersinde, Multimedya CD Ve İnteraktif Tasarım Kullanımının, Modern Sanat Akımları Konusunun Öğrenmedeki Başarısına Katkısı Nedir?	Ön Test – Son Test Puanlarına Göre Deney Grubunun "Modern Sanat Akımları" Konusundaki Başarı Düzeyinde Anlamlı Bir Farklılık Var Mıdır?	Görsel Sanatlar Dersinde Mültimedya CD İle Öğrenme Yöntemine Göre Hazırlanmış Etkinliklerin, Öğrencilerin Başarılarında Anlamlı Bir Artış Sağladığı Söylenbilir.	Sanat Eğitimi Ve Teknoloji
68	Yüksek Öğretim Kurumlarının Sanat Eğitimi Dersleri Olmayan Programlarında Sanat Eğitiminin Gerekliliği	Yükseköğretim Kurumlarının Sanat Eğitimi Dersleri Olmayan Programlarında, Sanat Eğitimi Gerekli Midir?	Yükseköğretim Kurumlarında Ki, Sanat Eğitimi Uygulamalarının Olmadığı Fakülte Ve Bölümlerde Öğrenim Gören Öğrenci, İlk Ve Ortaöğretim Sonrası Sanat Eğitimi Almalı Mıdır?	Yükseköğretim Kurumlarında Bulunan Fakültelerin Bölümlerinin Tümünün Öğretim Programına Pedagojik Açıdan Yeterli, Sanat Eğitimi Dersleri Eklenmelidir.	Sanat Eğitimi Ve Gerekliliği
69	Risk Altındaki Çocukların Agresif Davranışlarının Azaltılmasında Sanat Eğitiminin Rolü	Risk Altındaki Çocukların Agresif Davranışlarının Azaltılmasında Sanat Eğitiminin Rolünün Belirlenmesi	Belirtilmemiş	Sanat Eğitiminin Risk Altındaki Çocuk Grubunun Saldırganlık Düzeylerini Azaltmada Olumlu Bir Etki Yarattığını Göstermektedir.	Sanat Eğitimi Ve Risk Altındaki Çocuklar
70	Bilim Ve Sanat Merkezlerine Devam Eden 7-11 Yaş Üstün Yetenekli Çocuklara Verilecek Sanat Eğitiminin Niteliği	Bilim Ve Sanat Merkezlerine Devam Eden 7-11 Yaş Üstün Yetenekli Çocuklara Verilecek Sanat Eğitiminin Günümüzdeki Durumu Nedir?''	Bilim Ve Sanat Merkezlerinde Sürdürülen Sanat Eğitimi 7-11 Yaş Grubu Üstün Yetenekli Çocukların İhtiyaçları Paralelinde Amacına Ulaşıyor Mu?	BİLSEM’lerde Sürdürülen Sanat Eğitiminde Öğretmenlere Uygulanan Anket Sonuçlarına Göre; Öğretmenlerin Çocukların İhtiyaçları Paralelinde Sanat Eğitimi Konusunda Kendilerini Yeterli Gördükleri Sonucuna Ulaşılmıştır.	Sanat Eğitimi Ve Sanat Eğitimi Merkezleri

71	Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin Öğrencilerin Kompozisyon Kurmalarına Etkisi	Araştırmada İlköğretim İkinci Kademe 8. Sınıf Öğrencilerinin ÇASEY'e Dayalı Olarak Yapılan Bir Eğitimle Kompozisyon Kurma Becerilerinin Gelişip Gelişmeyeceği İncelenmiştir.	ÇASEY'e Dayalı Eğitim Alan 8.Sınıf Öğrencilerinin, Sanat Elemanlarından Renk, Mekân Ve Biçimi Bir Arada Kullanabilme Yeterlikleri Açısından Ön Test-Son Test Arasında Bir Fark Var Mıdır?	İlköğretim 8.Sınıf Öğrencilerinin Kompozisyon Kurma Becerileri Kazanmasında ÇASEY'e Dayalı Bir Eğitimin Başarılı Olduğunun Kanıtlanması Açısından Önemlidir.	Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemi (DBAE) Ve Öğrencilerin Kompozisyon Kurmalarına Etkisi
72	Sanayi Devriminden Günümüze Özgün Baskı Resim Sanatının Önemi Ve Yükseköğretimde Özgün Baskı Resim Sanat Eğitiminin Sosyo-Kültürel Yansıma Açısından İncelenmesi	Özgün Baskı Resim Sanatının Sosyo-Kültürel Yansıma Açısından Nasıl Etkilendiği Ve Türkiye'de Yüksek Öğretim Kurumlarında Özgün Baskı Resim Sanat Eğitimine Nasıl Bir İvme Kazandırdığını İncelemektir.	Türkiye'de, Yüksek Öğretim Düzeyinde Özgün Baskı Resim Sanat Eğitimi Veren Üniversitelerin Eğitiminin Yaşamsal Döngü İçerisindeki Yansımalar Bakımından Ne Oranda Etkilendiği	Üniversitelerimizin Çoğunda Özgün Baskı Resim Atölyelerinde Teknik Ekipman Gerektiren Baskı Uygulamaları Yapılamamakta Ve Öğrenciler Bu Teknikleri Öğrenmeden Alanlarından Mezun Olmaktadır.	Sanat Eğitimi Ve Uygulamaları
73	Sanat Eğitiminde Bir Estetik Problem Olarak Kitsch Ve Sanat Ayırımı	Kitsch Olgusunun, Sanatla Arasındaki Fark Dikkate Alınmaksızın 'Kitsch Sanat' Olarak Nitelenip, Sanat Eğitimde Kullanılması Sanat Eğitimi Ve Estetik Beğeni Açısından Problem Teşkil Eder Mi?	İlköğretim 4-8.Sınıflar Görsel Sanatlar Dersi Günlük Planları Dikkate Alınarak Kopya Ve Özgünlük Sorununun Uygulamada Ele Alınışı Nasıldır?	Kitsch Yapılar Kendisiyle Temasta Bulunan Çocuğun Yaratıcılığına Ket Vurarak Onu Yaratıcı Düşünceden Uzaklaştırır.	Sanat Eğitimi Ve Uygulamaları
74	Disiplin Temelli Sanat Eğitimi Modelinde Müze Eğitimi Ve Uygulamalarının Yeri Ve Ülkemizdeki Uygulama Olanakları	Disiplin Temelli Sanat Eğitimi Modelinde Müze Eğitimi Ve Uygulamalarının Niteliği Sanat Eğitiminin Niteliğine Etkisi Nedir?	Müzelerimizde Müfredat Desteği Bağlamında, Milli Eğitim Sistemi İle Bir İşbirliği Söz Konusu Mudur?	İşbirliği Politikaları İse Ülkemizde Yalnızca Bazı Vakıf Müzelerinin Özel Teşebbüsleri İle Sınırlı Kalmıştır.	Disipline Dayalı Sanat Eğitimi Ve Müze Eğitimi
75	İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Sanat Eğitiminde, Zıt Renkler Konusunun İşlenişinde, Fovist Resimlerin Etkisi	İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Sanat Eğitiminde, Zıt Renkler Konusunun İşlenişinde, Fovist Resimlerin Nasıl Bir Etkisi Vardır?	Fovist Resimlerin İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Resim Derslerinde Kullanılmasının Önemi Nedir?	Zıt Renkler Konusu, Görsel Malzemelerle Desteklenerek Tüm Duyulara Hitap Edecek Şekilde İşlendiğinde Ve Kültürel Bilgiler Artırıldığında Öğrenciler Daha Başarılı Olmuşlardır.	Sanat Eğitimi Ve Uygulamaları
76	Ortaöğretimde Sanat Eğitiminin Rolü Ve Önemi	Belirtilmemiş	Sanat Eğitiminin Sosyolojik Ve Ekonomik Toplumsal Yansımaları. Nelerdir?	Sanat Eğitimi, Eğitim Kalitesinin Artırılmasına, Düşünen, Üreten, Yaratıcı, Estetik Algısı Gelişmiş, Becerikli, Kendine Güvenen Nitelikli Nesillerin Yetiştirilmesine Katkı Sağlayacaktır.	Sanat Eğitimi Ve Ortaöğretimde Sanat Eğitimi

77	Midyat Taş Mimarisinde Görülen Motiflerin Selçuklu Motifleriyle Karşılaştırılması Ve Bu Motiflerin Çağdaş Mimariye Ve Sanat Eğitimine Katkısı	Midyat Taş Mimarisinde Görülen Motifler Selçuklu Mimarisinde Kullanılan Motiflerle Karşılaştırılmış Ve Midyat Mimarisinin İlköğretim Öğrencilerinin Resimlerine Yansıması Nasıldır?	Mimari Yapılar İnsanların İlk Olarak Barınma İhtiyaçlarını Karşılama İçin Yapılmışken Neden Motif Veya Desenlerle Süsleme İhtiyacı Duyulmuştur?	İçinde Yaşanılan Yerin Yapı Özelliklerinin Sanat Eğitimine Etkisi Olduğu Görülmüştür.	Sanat Eğitimi Ve Uygulamaları
78	Canlı Model Çalışmalarının Eğitim Fakültelerinde Verilen Sanat Eğitimine Etkisi	Sanat Eğitiminde “Canlı Model” Kullanmanın Önemi Araştırmanın Problemi Olarak Ele Alınmıştır.	Belirtilmemiş	Sanat Eğitiminde Canlı Modelden Yapılan Çalışmaların Görsel Algılamaya Olumlu Katkıları Olduğu Tüm Görüşmecilerin Ortak Kanaatı Olarak Ortaya Çıkmaktadır.	Sanat Eğitimi Ve Uygulamaları
79	Sanat Eğitiminin Risk Altındaki Çocuklar Üzerindeki Etkisi	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş	Ülkemizde Eğitim Sistemi İçerisinde Sanat Eğitiminin Eksiklikleri Ve Sanat Eğitimine Yanlı Bakış Açısı Düşünüldüğünde Sivil Toplum Kuruluşlarının Eğitime Ve Sanat Eğitimine Verdiği Destek Önemli Olmaktadır.	Sanat Eğitimi Ve Risk Altındaki Çocuklar
80	1910-1940 Yılları Arasında Dünyada Ve Türkiye’de Sanat’ın Çehresi, Sanat Eğitimi, İktidar Ve Propaganda İlişkisi	Propagandanın Savaş Dönemi Ve Sonrasında Ressamların Eserleri Üzerindeki Etkisi Nasıldır?	1910-1940 Yılları Arasında Avrupa’ya Giden Türk Ressamların Sanat Eğitimine Katkısı Nelerdir?	1910-1940 Yılların Arasında, Öncesi Ve Sonrasında Türkiye İle Avrupa Arasında Gerçeklesen, Sanat Anlayışı Alışveriş Aktarımının Üniversitelere Yansiyarak, Sanat Eğitimi Alan Dünya Öğrencileri Arasında Sanat Alışverişini Güçlendirme Yollarına Gidilmesi.	Türkiye’de Sanat Eğitimi, İktidar Ve Propaganda İlişkisi
81	Türkiye’de Sanat Eğitiminde Öğretmen Yetiştirmeye Genel Bakış	Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Türkiye’de Sanat Eğitiminde Öğretmen Yetiştirme Hakkındaki Görüşlerinin Belirlenmesi	Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim İş Eğitimi Anabilim Dalı Öğretmenlik Mesleği Uygulamalarının Öğretmen Adaylarına Mesleki Katkıları Nelerdir?	Sanat Eğitimcisi Olarak Yetişen Bireylerin, Topluluk Önünde Konuşma, Dil Becerilerinin Gelişimi, Vücut Hareketlerinin Kullanımı, Sınıf Ortamında Olası Problemlerle Başa Çıkabilme Gibi Kazanımların Edinildiği Okul Deneyimi Dersinin Programdaki Önemi Daha Da İyi Anlaşılmaktadır.	Türkiye’de Sanat Eğitimi Ve Öğretmen Yetiştirme

82	İki Boyutlu Bir Düzlemde Üç Boyutluluğun Sağlanmasında Görsel Algı Etkisinin Sanat Eğitimi Kapsamında İncelenmesi	Uludağ Üniversitesi Resim İş Öğretmenliği Öğrencilerinin Üçüncü Boyutu Yansıtma Becerileriyle İlgili Görsel Algı Gelişimleri Nasıldır?	Sanat Eğitimi Alan Üniversite Birinci Sınıf Öğrencilerinin Üniversiteye Kabulünde Tabii Tutuldukları Yetenek Sınavı Sonuçları Görsel Algı Düzeylerini Doğru Yansıtmakta Mıdır?	Resim Kursunun Görsel Algı Gelişimindeki Etkisinin Ortaya Çıkmasıyla Görsel Algıda Eğitimin Ne Kadar Önemli Olduğu Sonucuna Varılmıştır.	Sanat Eğitimi Ve Uygulamaları
83	Ortaöğretim Görsel Sanatlar Eğitimi Dersinde Konu Seçiminin Sınırlandırılmasının Öğrenci Başarısına Etkisi (Atatürk Anadolu Lisesi Örneği)	Ortaöğretim Görsel Sanatlar Eğitimi Derslerinde Öğrencilerin Gerçekleştirecekleri Resim Çalışmalarında Sanat Eğitimcilerinin Konu Sınırlandırması Yapmaları, Öğrencinin Sanatsal Uygulamalarındaki Başarılarını Etkileyebilir Mi?	Yaratıcılık Ve Özgünlük” Kriteri Açısından, Öğrencilerin Yaptığı Serbest Ve Konulu Resimler Arasında Anlamlı Bir Fark Var Mıdır?	Yapılan Bu Araştırmada, Öğrenciye Konuda Sınırlama Getirildiğinde Öğrencinin Yaratıcılığı Ve Başarısı Üzerinde Anlamlı Fark Bulunmaktadır.	Sanat Eğitimi Ve Uygulamaları
84	Öğretmen Adaylarının Sanat Eğitimi Öz-Yeterliklerinin Araştırılması	Öğretmen Adaylarının Sanat Eğitimine Yönelik Öz Yeterlik Algıları Nasıldır?	Öğretmen Adaylarının Sanat Eğitiminde Öz-Yeterlikleri Üniversite Değişkenine Göre Anlamlı Farklılıklar Göstermekte Midir?	Öğretmen Adaylarının Görsel Sanatlar Eğitimine Yönelik Öz-Yeterlik Algılarının Üniversitelere Göre Anlamlı Bir Farklılık Gösterdiği Anlaşılmaktadır.	Sanat Eğitimi Ve Öğretmen yetiştirme
85	Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin Temel Tasarım Dersi Kapsamında Öğrencilerin Üç Boyutlu Tasarım Çalışmalarında Uygulanması	Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı, "Temel Tasarım I. Dersi Alan 1. Sınıf Öğrencilerinin, Üç Boyutlu Tasarım Uygulamasında Tasarlama Becerilerinde Anlamlı Bir Fark Oluşturup Oluşturmadığı.	Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin Temel Tasarım I. Dersi Alan ve almayan 1. Sınıf Öğrencilerinin, Üç Boyutlu Tasarım Uygulamasında Tasarlama Becerilerinde Anlamlı Bir Fark Oluşturup Oluşturmadığı.	Üç Uzmanın Görüşünün Tutarlı Olduğu, Non Parametrik Test Mann-Whitney U Sonucundan Deneyisel Grupta Anlamlı Bir Farklılık Olduğu Ortaya Çıkmıştır.	Çok Alanlı Sanat Eğitimi (DBAE) Ve Temel Tasarım Dersi
86	Androgojik Temele Dayalı Yetişkin Sanat Eğitiminde Bir Eylem Araştırması	Androgojik Temele Dayalı, Çağdaş Sanat İçerikleriyle Zenginleştirilmiş Sanat Eğitimi Süreci, Yetişkinlerin Sanatsal Tutum Ve Davranışlarının Değişimi Ve Gelişimi Açısından Nasıl Bir Rol Üstlenmektedir?	Resim Çalışmalarında Farklı Teknik Ve Materyal Deneyimi İçeren Eylem Araştırması, Yetişkinlerin Sanata Yönelik Bilgiyi Edinme Ve Kullanma Becerilerine Ne Gibi Bir Etkisi Olmuştur?	Yetişkin Sanat Eğitimi Derslerinin Salt Uygulamalı Olarak Değil Teorik Sunumlarla Da Desteklenmesi Sanat Eğitiminin Verimliliği Açısından Yarar Sağlamaktadır.	Sanat Eğitimi Ve Yetişkin Sanat Eğitimi

87	Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin Çocuğun Resimsel Yaratıcılığına Katkıları	Görsel Sanatlar Dersindeki Eğitim Sürecinde Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin Çocuğun Resimsel Yaratıcılığına Getireceği Katkıları Nelerdir?	Cinsiyet Değişkenine Göre Bakıldığında, Kız Öğrencilerin Erkek Öğrencilere Göre Ortalama Puanlarının Dağılımı Nasıldır?	Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin Kızların Resimsel Yaratıcılık Düzeylerini Olumlu Yönde Etkilediğini Söylemek Mümkündür.	Çok Alanlı Sanat Eğitimi (DBAE) Ve Yaratıcılığa Etkisi
88	Görsel Sanatlar Eğitiminde Araç-Gereç Çeşitliliğinin Çocuğun Sanatsal Gelişimine Etkisi	İlköğretim 1. Sınıf Görsel Sanatlar Eğitimi Etkinliklerinde Kullanılan Araç – Gereç Çeşitliliğinin Çocuğun Sanatsal Gelişimine Etkisi Nedir?	Çeşitli Araç-Gereç Kullanılarak Ve Kullanılmayarak Yapılan Öğrenci Çalışmalarında Renk Kullanımı (Renk Karışımları, Renk Zenginliği) Açısından İki Öğrenci Çalışması Arasında Anlamlı Bir Fark Var Mıdır?	Araç– Gereç Çeşitliliğinin İlköğretim 1. Sınıf Çocuklarının Görsel Sanat Çalışmaları Üzerine Etkisinin Olduğu Sonucunu Göstermektedir.	Sanat Eğitimi Ve Uygulamaları
89	Türkiye’de 1981 Sonrası Kültür Sanat İlişkisi Bağlamında Fakülte Ölçeğinde Sanat Eğitimi	1980 Ve Sonrası Olmak Üzere Toplumsal, Siyasal Ve Kültürel Bağlamda Sanat Eğitimi Yansımaları Nelerdir?	Belirtilmemiş	Sanatçıların Ve Eserlerin Ulaşım Hareketliliği Kolaylaşmıştır. Türkiye’deki Sanatçılar (Ressamlar) Dünyanın Hemen Her Noktasında Eserlerini Sergileyebilecek, Sempozyum Ve Sanat Toplantılarına Kolayla Katılabilecek Olanaklara Kavuşmuşlardır.	Sanat Eğitimi Ve Kültür
90	Sanat Eğitiminde Hacim Ögesinin Çağdaş Türk Resim Sanatındaki Eserler Üzerinden İncelenmesi	Sanat Eğitiminde Hacim Ögesinin Çağdaş Türk Resim Sanatındaki Eserler Üzerinden İncelenmesinin Önemi Nedir?	Çağdaş Türk Resim Sanatında Hacim Ögesinin Günümüz Sanat Eğitimine Katkıları Nelerdir?	Sanat Eğitimi Alanı Öğrencileri Kendilerini Sanatsal Anlamda İfade Edebilmelerinde Hacimsel Öğelerin Yaratıcılıklarını Geliştireceği Sonucuna Varılmıştır.	Sanat Eğitimi Ve Sanat Tarihi Öğretimi

2007-2014 yılları arasında Türkiye’de “sanat eğitimi” üzerine yapılan yüksek lisans tezlerin içerik bakımından analizi

Yukarıda Tablo 11’de yer alan bilgiler ışığında incelenen tezlerin içeriklerine bakıldığında biçimsel bazı farklılıklar bulunmuştur. Öncelikle tablonun başlıklarını oluşturan problem cümlesi, alt problemler sonuç bölümleri bazı tezlerde yer almamaktadır.

1-İncelenen 90 adet yüksek lisans tezinin 16’sında problem cümlesi belirtilmemiştir ve 15’inde alt problemler belirtilmemiştir. Yine incelenen tezlerden 2’sinde problem cümlesi, alt problemlerle birlikte yöntem (bulgular, veriler, yorum) bölümleri bulunmamaktadır. 1 tezin ise problem cümlesi, alt problemlerle birlikte yöntem ve sonuç kısmı belirtilmemiş yerine sadece önerilerden bahsedilmiştir.

2-Yöntem kısmı olmayan tezlerin enstitülerine baktığımızda sosyal bilimler enstitüsünden tamamlandığı görülmüştür. Buradan yola çıkarak enstitülerin tez yazım yönergeleri yerine incelendiğinde eğitim bilimleri ve sosyal bilimler enstitülerinin tez yazım yönergelerinin farklı olduğu sonucuna varılmıştır. Bkz. ek. 3. enstitülerin tez yazım yönergelerinin URL adresleri.

3-Eğitim bilimleri enstitülerinde tamamlanan tezlerin çoğunda **tez** yazım yönergelerinde birlik olduğu görülse de bazı tezler aynı üniversite olmasına rağmen farklı biçimde yazılmış olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu durumun enstitülerin yönergelerinde almış oldukları yeni kararlar doğrultusunda yapmış oldukları değişiklikler olduğu söylenebilir. Örneğin; A üniversitesinde 2009 yılında tamamlanan tez ile 2010 yılında tamamlanan tez arasında biçimsel farklar bulunabilmektedir.

Tezlerin sistematik ve düzenli ilerleyip sonuçlanması öğrenci, danışman ve enstitünün birlikte hareket etmesiyle mümkün olabilmektedir.

4-Tezlerin araştırma konularına baktığımızda, Sanat Eğitimi üst teması altında. Türkiye’de sanat eğitimi ve ÇASE yöntemi en çok incelenen konular olmuştur. Disipline dayalı disiplinler arası sanat eğitimi konusu 2 tezde incelenmiş olup **1. Tez** net bir sonuca ulaşamazken, **2. Tezin** problem cümlesi ve sonuçları bir biriyle örtüşmemektedir. Ve **2. Tezin** alt problemleri de bulunmamaktadır.

Tablo 11’den anlaşıldığı üzere 11 adet YL tezinin üst teması ÇASEY olarak belirlenmiş olup her bir tezin sanat eğitimine birbirinden farklı ve olumlu katkılar sağladığı görülmektedir. Bu tablo Türkiye de ÇASEY olarak bilinen DBAE’nin ABD dışında Türkiye’de de deneysel desen ve durum tespiti yöntemleriyle Yüksek Lisans tezi olarak uygulandığını ve sonuçlarının belirlendiğini göstermesi bakımından önemlidir. Ayrıca Çok Alanlı Sanat Eğitimi konulu 11 araştırmanın tümünün olumlu sonuçlar aldığı görülmüştür. Buna göre, ÇASEY zihinsel engelli bireylere (**31. Tez**), 5-6 yaş grubu öğrencilere (**40. Tez**), ilköğretim okulu öğrencilerine (**1. Tez**), ve alan eğitimi almakta olan öğrencilere (**50.tez**) uygulanmış ve ÇASEY ile sanat eğitiminin çocuğun sanatsal gelişimine olumlu katkıları (**87.tez**) olduğu belirlenmiştir. Kısacası yukarıda bahsi geçen 5 tez, ÇASEY’in görsel sanatlar dersi kapsamında ve görsel sanatlar öğretmenleri tarafından her yaş grubuna uygulanabilir olduğunu göstermesi bakımından sanat eğitimi alanına olumlu katkılar sunmuştur. **5. Tez** ise, ÇASEY’in görsel sanatlar öğretmenleri tarafından Bilinmişlik

düzeyinin yetersiz olduğunu göstermesi bakımından alana olumlu katkı sağlamaktadır. Bu durum söz konusu yöntemin tanıtımının yapılması gerektiğini göstermektedir. Ayrıca eğitim fakültelerinde görsel sanatlar öğretmen adaylarının tamamına öğretilmesi gerektiği sonucuna varılabilir. ÇASEY'in görsel sanatlar dersi kapsamında uygulanabilir olmasının yanı sıra bahse konu olan 11 tez den **(43. 71. 85. Ve 50. Tezlerde)** 4'ünde ÇASEY'in öğrencilerin eleştirel yeteneklerini geliştirdiğine, resimde kompozisyon kurma becerilerini olumlu yönde etkilediğine ve üç boyutlu tasarım yapabilme yeteneklerinin geliştiğine yönelik sonuçlar elde edilmiştir. Öğrencilerin eleştirel yeteneklerinin, resimde kompozisyon kurma becerilerinin ve üç boyutlu tasarım yapabilme yeteneklerinin geliştirilmesi görsel sanatlar dersinin de amaçlarından ve bu tezlerden elde edilen sonuçlar görsel sanatlar dersine olumlu katkılar sağlaması bakımından da önemlidir.

ÇASEY'in uygulanması sonucu gerçekleştirilen öğrenci çalışmalarının nasıl değerlendirileceğine yönelik yapılan bir adet Yüksek Lisans tezinden **(13.tez)** elde edilen sonuçlara göre, görsel sanatlar dersi kriterine (ölçüte) dayalı değerlendirme sistemine göre değerlendirilmelidir. Buna göre görsel sanatlar öğretmenleri arasında yaygın olarak inanılan her öğrenci kendi içinde genel öğretmen kanısıyla değerlendirilir görüşü çürütülmüştür. Görsel sanatların da kendi içinde kriterlerinin olduğunu ve bu kriterlerin yaş grubuna ve konuya göre değişiklik gösterdiğini, her bir kriterin rakam ya da harf ile puana dönüşebildiğini göstermesi bakımından sanat eğitimi alanına katkı sunmuştur. ÇASEY Üst temasına dâhil edilen **74. Tezde** müze eğitimi kapsamında ÇASEY uygulamalarına yer verilmiştir. Elde edilen sonuçlar tezin alt amaçlarını tam olarak karşılamamakla birlikte, Türkiye'de müze eğitimi ve sanat eğitimi çalışmalarına devam edilmesi gerektiğini ve bu alanın derinliğine karşın bilimsel araştırmaların yetersiz olduğunu göstermesi ve araştırmacılara yol göstermesi bakımından alana olumlu katkı sunduğu düşünülmektedir.

5-Türk Sanatı üst temasıyla toplamda 6 adet Yüksek Lisans tezi bulunmaktadır. Bu tezler alt temalarıyla birbirinden ayrılmaktadırlar. **(2. Tez)** Sanat Eğitimi algılamaları, **(16. Tez)** Sanat Eğitimi yöntemleri, **(48. Tez)** Türk Sanat Eğitiminin Tarihsel Gelişimi Ve Bauhaus Ekolünün Türk Sanat Eğitimine Yansımaları, **(51. Tez)** sempozyum ve kongreler, **(80. Tez)** iktidar propaganda ilişkisi ve **(81. Tez)** öğretmen yetiştirme konularını içermektedir. Tezlerin problem, alt problem ve sonuçlarına baktığımızda, 2. Tezin Sanat Eğitiminin tarihsel gelişimi içerisinde Sanat Eğitimi teorileri ve programlarının, Sanat Eğitimi

konusunda düşüncelerin ve algıların problem olarak ele alındığı görülmektedir. Yine aynı tezde Türkiye’de Sanat Eğitimi anlayışının neye göre şekillendiği şeklinde alt problem oluşturmuş ve toplumsal, siyasal ekonomik dinamikler tarafından oluşmuş ve değişmiştir. 16. Tez sanat eğitimi yöntemleri alt temasıyla tamamlanmış olmakla birlikte biçimsel bazı eksiklikleri bulunmaktadır. Problem ve sonuçları olmayan tezde alt problem ve önerilere yer verilmiştir. Alt probleminde Türkiye’de Sanat Eğitimi yöntemlerinin tarihsel gelişiminin nasıl? Olduğu sorusu sorulmuştur. Ancak net bir sonuç ortaya konamadığı için alana katkı sağlaması mümkün görülmemektedir. **48. Tez,** Türk sanat eğitiminin tarihsel gelişimi ve Bauhaus ekolünün Türk Sanat Eğitimine yansımaları nelerdir? Problem cümlesine ve Bauhaus Ekolünün Türk Sanat Eğitimine yansımaları nelerdir? Alt problemine cevap aramıştır. Bauhaus Ekolüyle Kurulan Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Türkiye’nin sanat adamı yetiştirme, sanat ve tasarım alanında üretim yapma fırsatı veren en önemli kurumlardan biridir. Sonucunu elde ederek bu ekolün önemine vurgu yapmıştır. **51. Tez** Sanat Eğitimi üzerine 1977-2009 yılları arasında gerçekleşen sempozyum ve kongrelerin tespitini yaparak Sanat Eğitiminin gelişimine katkısının ne yönde oluşu ve sanat eğitiminin sorunlarına ne düzeyde çözüm oluşturabileceği problemlerine cevap aramıştır. Sonuç olarak öğretmenlerin öğrencilerine örnek olacak şekilde kongre ve sempozyumlara katılmaları gerektiğini ileri sürmektedir. Ancak varılan sonuç öneri olarak karşımıza çıkmaktadır. Tezlerin geneline bakıldığında sonuç ve önerilerin ne anlama geldiği konusu birbirine girmiş olarak karşımıza gelmektedir. Bu durum lisans ve lisansüstü eğitim alan bireylerin araştırma teknikleri konusunda iyi hazırlanmaları ve kavramlara hâkim olmaları gerektiğini göstermektedir. **80. tez** 1910-1940 yılları arasında dünyada ve Türkiye’de sanatın çehresi, sanat eğitimi, iktidar ve propaganda ilişkisini problem olarak ele almıştır. Propagandanın savaş dönemi ve sonrasında ressamların eserleri üzerindeki etkisi nasıldır? Problem cümlesi olan tez de 1910-1940 yılları arasında Avrupa’ya giden Türk ressamların sanat eğitimine katkısı araştırılmıştır. 1910-1940 yılların arasında, öncesi ve sonrasında Türkiye İle Avrupa arasında gerçekleşen, sanat anlayışı alışveriş aktarımının üniversitelere yansıyarak, sanat eğitimi alan dünya öğrencileri arasında sanat alışverişini güçlendirme yollarına gidilmesi gerektiği yönünde öneride bulunulmuştur. Ve yine bu tezde de sonuç ve öneri kısmının bir birine karıştığı görülmektedir. **81. Tez,** Türkiye’de Sanat Eğitiminde öğretmen yetiştirmeye genel bakış başlığı altında incelenen tez; Eğitim fakültelerinin güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş eğitimi anabilim dalı son sınıf öğrencilerinin Türkiye’de Sanat

Eğitiminde öğretmen yetiştirme hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi konusunu araştırmıştır. Sanat Eğitimsi olarak yetişen bireylerin, topluluk önünde konuşma, dil becerilerinin gelişimi, vücut hareketlerinin kullanımı, sınıf ortamında olası problemlerle başa çıkabilme gibi kazanımların edinildiği okul deneyimi dersinin programdaki önemini vurgulayarak sonuçlandırmıştır.

6- Sanat Eğitimi Ve Sanat Eğitimi Merkezleri alt teması altında 3 adet tez bulunmaktadır. (6.tez) Görsel Sanatlarda üstün yetenekli çocukların eğitimi ile ilgili öğretmen görüşleri başlığı ile incelenmiş olup Üstün yeteneklilere yönelik faaliyet gösteren özel eğitim kurumlarında yapılan gözlem ve görüşmeler sonuçlarında elde edilen bulgular nelerdir? Problem cümlesine cevap aramıştır. Üstün yeteneklilere yönelik faaliyet gösteren özel eğitim kurumlarında yapılan gözlem ve görüşmeler sonucunda elde edilen bulgular değerlendirilmiş ve eğitim verilen mekânın ve öğretmenlerin sanat eğitimine yeterli düzeyde olmadığı ve sanat eğitime uygun hazırlanması gerektiği sonucunun ortaya çıktığı görülmüştür. **59. Tez,** Gençlik Spor İl Müdürlüklerine Bağlı Gençlik Merkezlerindeki Görsel Sanat Eğitimi Çalışmalarının Tespiti. (Trabzon İli Örneği) başlığı altında araştırılmıştır. Genel olarak gözlem verileri incelendiğinde öğreticilerin günlük ders planları yapmadıkları ve ders sürecini plansız bir şekilde yürüttükleri; konunun daha iyi anlaşılabilmesi için yeterli düzeyde örnek gösteremedikleri ve aynı zamanda dersi bir sonraki dersle ilişkilendirmede sıkıntılar yaşadıkları sonucuna varılmıştır. Sınıf içerisinde gerekli materyallerin ve malzemelerin eksik olduğu, öğreticilerin öğrencilerle sınıf içi etkileşimlerinin iyi düzeyde olduğu ve zaman yönetimini iyi düzeyde kullandıkları sonucuna varılmıştır. Öğreticilerin konu alanı, ölçme değerlendirme, öğrenciyi derse motive etme ve derste ki genel tutumlarının kısmen yeterli olduğu sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin tamamına yakınının merkezdeki öğrenme ortamlarında görsel sanatlar açısından motivasyon artırıcı unsurların olmadığını düşündükleri ayrıca bu unsurlara öğrenme ortamlarında yer verilmesinin öğrencilerin motivasyonlarını artırmak açısından etkili olabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Veriler İle Gözlemler Sonucunda Elde Edilen Veriler Arasında Benzerlikler Görüldüğü; Katılımcıların İfadeleri İle Gözlem Sonuçlarının Örtüştüğü Sonucuna Varılmıştır. **(70.tez),** Bilim ve sanat merkezlerine devam eden 7-11 yaş üstün yetenekli çocuklara verilecek Sanat Eğitiminin niteliği konu başlığı ile Bilim Ve Sanat Merkezlerine devam eden 7-11 yaş üstün yetenekli çocuklara verilecek Sanat Eğitiminin günümüzdeki durumu nedir? Sorusuna cevap aramıştır. BİLSEM’lerde sürdürülen sanat eğitiminde öğretmenlere

uygulanan anket sonuçlarına göre; öğretmenlerin çocukların ihtiyaçları paralelinde sanat eğitimi konusunda kendilerini yeterli gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu iki farklı sonucun bu alanda hizmet veren kurum ve sanat eğitimcilerinin eksikliklerinin giderilmesi ve ihtiyaçlarının karşılanması yönünde bilgilendirici olacaktır. Yapılan tespitler doğrultusunda verilen öneriler üstün yetenekli çocuklara Sanat Eğitimi veren kurumların gelişmesi yönünde alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

7- Sanat Eğitimi üst teması altında ve alt temalarında sanatsal etkinlik olan toplamda 4 adet tez bulunmaktadır. (3.tez)'in konu başlığı, ulusal ve uluslararası düzenlenen çocuk resim yarışmalarının sanat eğitimindeki yeri ve önemi şeklindedir. Düzenlenen çocuk resim yarışmalarının sanat eğitimindeki yeri ve önemi nedir? Problem cümlesi ile bu yarışmaların sanat eğitime katkısının ne yönde olduğu uzman görüşleri ile tespit edilmeye çalışıldığı görülmektedir. Sanat Eğitimcileri, uzman kişiler tarafından bilinçli olarak yapılan bu etkinliklerin yararları olacağı görüşünü belirtilmektedirler. TRT'de Yayınlanan Sanat Programlarının Sanat Ve Sanat Eğitime Katkısı konulu 10. Tez'de problem ve alt problemin aynı olduğu ve TRT'de yayınlanan sanatsal programların sanata, sanatçıya ve özellikle Sanat Eğitime büyük bir katkısı vardır kısa sonucuna ulaştığı görülmektedir. **33. Tez**, Sanat Eğitimi veren Yükseköğretim Kurumlarında yapılan sanat içerikli etkinliklerin eğitim ortamına etkisinin değerlendirilmesi konusundadır.

Sanat eğitimi alan öğrencileri etkinlikler hakkında görüşleri doğrultusunda; Sanat Eğitimi veren yükseköğretim kurumlarında yapılan sanat içerikli etkinliklerin eğitim ortamındaki etkisi; alanları, sınıf düzeyleri, normal veya ikinci öğretimde olmaları, açısından anlamlı ölçüde fark olduğu görülmektedir. Çalışıp çalışmıyor olmaları açısından ise anlamlı bir fark görülmediği sonucuna ulaşılmıştır. Sonuçta 4. sınıfların diğer sınıflara göre sanat içerikli etkinliklerin sanat eğitimlerine doğrudan katkı sağlayacağı görüşleri, öğrencilerin belli bir eğitimden sonra bu kanıya varıldıkları söylenebilir. Öğretim durumları birinci öğretimlerin ikinci öğretime göre sanat içerikli etkinliklere katılımlarının eğitime katkılarını sağladığı düşüncesi ile olumlu yönde bakmaktadırlar. Ancak elde edilen verilerden çıkan sonuçlara göre ikinci öğretimde eğitim gören öğrencilerin sanat içerikli etkinliklere katılım Sağlamamalarının başında tamamen zaman yetersizliği değil etkinliklerin niteliği, kişinin biçim ve düşünce bakımından kendini ait hissetmemesi ve bu etkinliklerin yeterince inandırıcı bulunmadığı düşüncesi gelmektedir.

Akademisyenler ise, görev yaptıkları üniversitedeki sanat içerikli etkinlikleri genel olarak yeterli bulmakta olduklarını ve bu tür etkinliklerin eğitime katkı sağladığını belirtmişlerdir. Üniversitelerde yapılan sanat içerikli etkinliklerin eğitim ortamı açısından beklenen olumlu katkıları yapması için, nitelikli etkinlikler düzenlemekle birlikte ilgi oluşturulması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Devlet Resim ve Heykel Sergilerinin Sanat Eğitimine katkısı, sergiler ile ilgili görüşler ve karşılaşılan sorunlar başlıklı **36. Tez**, Kamusal sanat projelerinin, anakentlerinde, kamusal sanat projelerine katılan Sosyo-kültürel ve ekonomik düzeyi düşük ve ortak sanat alanlarından (Müze, Galeri, Vs.) faydalanamayan kitlelerin Sanat Eğitimlerine olumlu etkileri var mıdır? Problemi ile alt amaçlara uygun sonuçların genel ortalamasına bakıldığında Katılımcıların Sanat Eğitimlerinin amaçları doğrultusunda %29'unun gelişme göstermediği %45,5'inin gelişme gösterebileceği %25,5'inin ise gelişme gösterdiği sonucuna varılmıştır. Toplumsal sanat projeleri ise çevredekileri sanat aktivitelerine katılmaya teşvik ederek, çevreyi pozitif olarak etkiler ve kullanıcıların kamusal mekân sahiplenmesine olanak sağlar. Toplum merkezli bu sanat projelerinin amacı kamusal mekânın ulaşılabilirliğini kullanarak, sanat eseri yaratım sürecine toplumu da dâhil etmektir. Kamusal sanat projelerinin veya kamusal sanat eğitimi projelerinin uygulamaya konması kişilerin sadece sanat eğitimlerinin değil sosyal yaşantılarının da gelişimine katkıda bulunacağı görülmüştür. Sosyal gelişim çalışmaları kamusal sanat projeleriyle desteklenebilir. **49. Tez**, Devlet Resim Ve Heykel Sergilerinin düzenlenmesi ile ilgili öneriler nelerdir? Alt problemine cevap aramış, Devlet Resim Ve Heykel Sergilerinde farklı sanat disiplinlerinden eserlerin sergilenmesi ilginin ve çeşitliliğin artması yönünde etkili olduğu yönünde görüş belirtmiştir. Bu tür etkinliklerin, sanatsal çalışmaları geniş çevrelere tanıtılması bakımından önemli olduğu düşünülmektedir.

8- Sanat Eğitimi Ve Kavramsal Sanat alt temalı tezler grubunda 2 tez bulunmaktadır. Günümüzde plastik sanatlarda yeni sanat yaklaşımları ve bu yaklaşımların Sanat Eğitimindeki yeri konulu ilk tez (**7.tez**), Günümüzde plastik sanatlarda yeni sanat yaklaşımları ve bu yaklaşımların Sanat Eğitimindeki Yeri başlığını taşımaktadır. Plastik sanatlarda yeni sanat akımlarına ve yaklaşımlarına günümüz Sanat Eğitiminde ne derece yer verilmekte olduğunun durum tespitine gidilmiştir. Tezde Sanat Eğitiminde kavramsal sanat öğretimi modellen dirilebilir sonucuna varıldığı görülmüyor. (**55.tez**) Sanat Eğitimi veren yükseköğretim kurumlarında kavramsal sanatın yansıma olanakları konulu başlığıyla

kavramsal sanatın eğitime katkısının ne yönde olduğu sorusunu cevaplamaya çalışmıştır. Ancak aktardığı sonuçların problemi cevaplamadığı görülmektedir. **55. Tez** Sanat Eğitimi veren yükseköğretim kurumlarında atölye dersliklerinin çağın koşullarına uygun hale getirilip, disiplinler arası etkileşimi mümkün kılan bir üretim ortamı hazırlanmalıdır sonucunu elde etmiştir. Bu anlamda alana katkı sağlama konusunda soru işaretleri olan bir çalışma olduğu görülmektedir.

9- Sanat Eğitimi ve yaratıcılığa etkisi üst temalı tezlerin 4 adet olduğu görülmektedir. (4. tez), (23. tez), (24.tez) (63.Tez). 4. Tez'de Sanat Eğitiminde ilköğretim ikinci kademe öğrencilerine sanatçılardan gösterilen örneklerin öğrenci başarısı ve yaratıcılığın gelişmesine etkisi konusu incelenmiştir. Deney ve kontrol gruplarına yapılan uygulamaların sonucunda örnek gösteriminin yaratıcılık açısından derse karşı tutumunu ve davranışını olumlu yönde etkilediği sonucuna varılmıştır. **23. Tez**, Sosyo-Ekonominin Sanat Eğitiminde yaratıcılığa olan etkisini ekonomik durumun Sanat Eğitimi dersine ve yaratıcılığa ilişkin etkileri anlamında öğrenci sanat eğitimcisi, okullar ve ailelerin görüşlerinden yola çıkarak incelenmiştir. Yapılan Araştırmada Sosyo-Ekonomik problemler Sanat Eğitimi, sanat eğitimcisi, okullar ve ailelerin önünde engel oluşturmaktadır sonucunu elde etmiştir. Grafik sanatında yaratıcılık ve karikatür ilişkisinin Sanat Eğitimine etkisi konulu **24.Tez'**de grafik sanatında yaratıcılık ve karikatür ilişkisinin Sanat Eğitimine etkisi uzman ve öğrenci görüşleri ile tespit edilmeye çalışılmış, Karikatür öncelikle temel Sanat Eğitimi dersleri olmak üzere diğer disiplinlerde de yer almalıdır sonucu elde edildiği görülmüştür. **(63.Tez)**, Sanat Eğitiminde resim tekniklerinin ortak kullanımı ve yaratıcılığa etkisi başlığı ve bireyin kendini ifade ederken, yüzey üzerinde resim tekniklerinin ortak kullanılmasının özgün işler ortaya koymada yaratıcılığa etkisi nedir? Problem cümlesi ile araştırılmış, Sanat Eğitimi içinde çeşitlendirilen resim tekniklerinin, yaratıcı bireyler yetiştirmedeki önemini, uygulama çalışması ile nasıl ortaya koyarız? Elde edilen sonuç ise; Öğrencilerin ufuklarının açılması, zihinsel becerilerinin geliştirilmesi açısından farklı tekniklerin ortak ve birbiriyle uyum içinde kullanılması, bireyin yaratıcılığının gelişmesine katkı sağlayacağı yönündedir.

10- Kurumsal Sosyal Sorumluluk Projeleri üst temalı tezler toplamda 3 adettir. Bu tema altında incelenen **(52. Tez)** diğer iki tezdten alt tema yönünden ayrılmaktadır. Üst ve alt temaları aynı olan bu iki tez, Kurumsal Sosyal Sorumluluk Projeleri, Düşler Atölyesi Programı konusunu araştırmıştır. Aynı üniversite ve aynı enstitüden tamamlanan bu iki

tezin içeriğine bakıldığında küçük farklar olmasına rağmen birbirine çok benzemektedir ve aynı yıl içinde tamamlanmıştır. **(8.tez) ve (9.tez)** Bu tezlerin konu başlıkları sırasıyla, **8. Tez**, Kurumsal sosyal sorumluluk kapsamında gerçekleştirilen Sanat Eğitimi projeleri başlığı ve **9.Tez**, Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV)’ a bağlı düşler atölyesi Programı’nın sanat eğitimindeki yeri ve önemi başlığı altında incelenmiştir. **8. Tezin** problem ve alt problemlerine bakacak olursak; Kurumsal sosyal sorumluluk projeleri kapsamında oluşturulan eğitim projelerinin ülkemizdeki Sanat Eğitimine sağladığı katkılar nelerdir? Problem cümlesi, Düşler Atölyesi’nin kuruluş amacı ve hedef kitlesi nedir? Bu proje ile belirlenen hedeflere ulaşılmış mıdır? Sorularına cevap aramıştır. Sonucunun ise Düşler Atölyesi Projesi’nin ülkemizde Sanat Eğitimine katkıda bulunabileceği şeklinde ortaya çıktığı görülüyor. **9.tezin** problemine bakacak olursak, Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV)’na bağlı Düşler Atölyesi Programı’nın Sanat Eğitimindeki yeri ve önemi nedir? Ve alt probleminin, Düşler Atölyesi Programı, mekân ve malzeme açısından yeterli imkânlara sahip midir? Şeklinde olduğu görülmektedir. Düşler Atölyesi Sanat Eğitimi Projesi olarak ülkemiz sanat eğitimi içerisinde özgün bir yere ve önemli bir işleve sahip olduğu gözlenmiştir. Sonucunu göz önüne aldığımızda aynı olumlu sonuca ulaştıkları görülmektedir. **(52. Tez)**, Sanat Eğitiminde Toplumsal Sorumluluk: Sokakta Sanat konu başlığına sahiptir. Toplumsal Sorumluluk Bağlamında Sokakta Sanat Etkinliğinin Önemi Nedir? Problem ve Sanat Eğitimi alma imkânı bulmuş ya da bulamamış çocuklara sokakta sanat etkinlikleri yaptırmak yoluyla onları hayata hazırlamak ve yaşam boyu sanata ilgi duymaya yöneltebilmek, alt amacı ile konuya açıklık getirilmeye çalışılmıştır. Ve benzeri projelerin yaygınlaştırılıp sürekliliğinin sağlanması, çocuğun sanatsal ve kültürel gelişimi açısından önem taşıyacağı sonucu elde edilmiştir.

11- Sanat Eğitimi Ve Uygulamaları alt temasıyla 23 adet tez bulunmaktadır.**12.Tez** Sanat Eğitiminde illüstrasyon konusu ile öğrencilere illüstrasyon sanatı kapsamında kitap kapağı tasarlama çalışması sonuçları nelerdir? Sorusu üzerine yaptırılan uygulamalar değerlendirilmiş. Sanat Eğitiminde yazı ile beraber kullanılan illüstrasyonların öğrenci için hem ilgi çekici ve motive edici olduğu sonucuna varmıştır. Konu başlığı ve problem cümlesi aynı olan **18.Tez de** Osmanlı Minyatür Sanatında Nakkaş Levni’nin Surname-İ Vehbi Minyatürlerinin ilköğretim 7. sınıf öğrencilerine Sanat Eğitiminde etkisi incelenmiştir. Osmanlı Minyatür Sanatı Ve Nakkaş Levni Bilgisi Alan Deney Grubu Öğrencilerinin ‘Perspektif’ Dışında Tüm Kriterler Bazında Uzmanlardan Aldıkları Puanların Yükseldiği Tespit Edilmiştir. **19.Tez**, fotoğrafta sanal gerçeklik ve müzeler yolu

ile Sanat Eğitime katkıları (Anıtkabir, Anadolu Medeniyetleri Müzesi uygulaması) konu başlığı olan tez ise, fotoğrafta sanal gerçeklik tekniğinin Müzeler aracılığı ile Sanat Eğitime katkılarını belirleme yoluna gitmiştir. FSG tekniği ile müzeler, kendilerini daha etkin bir biçimde potansiyel kullanıcıya sunma fırsatı bulmaktadır sonucunu elde etmiştir.

26. Tez Sanat Eğitiminde armoninin, plastik değerler açısından incelenmesi konusunu araştırmıştır. Armoni kavramından yola çıkılarak resimde kompozisyon, denge, ritim ve renk oluşumlarının etkisi nasıl çözümlenir sorusuna yönelik öğrencilere yaptırılan uygulamalar değerlendirilerek, Sanat Eğitimi İçerisinde, desen ve renk gibi armonik değerlerin anlatıldığı temel sanat derslerinin saatleri az olduğu sonucuna varılmıştır.

30. Tezde köy ilköğretim okullarında Sanat Eğitimi uygulamalarının ne durumda olduğu araştırılmış, öğrencilerin görsel sanatlar dersine karşı olumlu bir tutum sergilemekte oldukları tespitinde bulunmuştur.

32. Tez Anadolu güzel sanatlar liselerinde verilen mesleki kuramsal derslerin, Sanat Eğitimi sürecinde etkilerine yönelik öğrenci ve öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığına bakılmıştır. Ve öğrenciler, öğretmenlerini ve okul ortamını öğretim hizmetlerinin niteliği açısından yeterli görmediği; Öğretmenler ise tam tersi bu konuda yeterli hizmet verildiğini düşündüklerini belirtmiştir.

35. Tez, İlköğretim 6, 7 Ve 8. sınıf öğrencilerinin çizgisel gelişim ve yaratıcılık alanları üzerinde tarihi çevre ve Sanat Eğitiminin ortak etkisi var mıdır? Çizgisel gelişim (şema, renk, uzam, anlatım) ve yaratıcılık alanları üzerinde sanat eğitimi ve tarihi çevrenin ortak etkisi var mıdır? Problemine cevap aramıştır. Gercüş ve tarihi çevre Hasankeyf ilçelerinde Hasankeyf konulu sanat eğitimi gören öğrencilerin resimlerindeki yaratıcılık gelişimi üzerinde yapılan kıyaslama sonucunda ise tarihi çevre ve verilen Sanat Eğitimi birlikte olumlu etki yaratmamaktadır. Sanat eğitimcilerinde, sadece algı düzeyinde kalan görsel biçim ve izlenimlerin öğrencinin zihninde yorumlanıp, anlamlandırılmayacağı ve çizgisel gelişimine yeterli katkı sağlayamadığı durumları düşünerek, çevrenin öğrencide görsel ve algısal gelişimini sağlayacak bir kaynak olduğu bilincini uyandırabilir.

38. Tez, simgesel figürlerin Seramik Sanat Eğitiminde kullanılıp kullanılmadığını, hangi figürlerin kullanıldığını, kullanılan figürlerin ne anlama geldiğini tespit etmeyi amaçlamıştır. Elde edilen verilerle simgesel figürler, seramik ürünlerde verilmek istenen mesajı etkili kıldığı sonucu elde edilmiştir.

39. Tez, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitim Bölümü Resim İş Eğitimi Anabilim Dalında verilen perspektif eğitiminin günümüz teknolojisi ile perspektif ve üç boyutlu modellemenin sanat eğitiminde kullanımı nasıldır? Sorusu Öğrencilere yapılan uygulamaların değerlendirilmesi sonucunda

cevaplanmaya çalışılmıştır. Üç Boyutlu Modelleme, bireyin soyut düşünme yetisini geliştirerek eğitime önemli bir katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. **47. Tez**, Fotoğraf Sanatıyla Temel Sanat Eğitiminde nasıl bir ilişkinin olduğu araştırılmış ve Fotoğrafçılıkta temel tasarım eleman ve ilkelerini uygulama yoluyla öğrenmeleri, çalışmalarında yeni anlatım biçimlerine ulaşmalarına katkıda bulunabileceği sonucuna vardığı görülüyor. **54. Tez**, İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerine, Görsel Sanatlar Dersinde, kendi kültürleri ve farklı kültürlerin özellikleri resim analizi ile nasıl kazandırılabilir? Bu amaç doğrultusunda yapılan uygulamalar değerlendirilmiştir ve elde edilen sonuç; Öğrencilerin yaptığı öz değerlendirmede, ders planındaki kazanımları sağlamış oldukları görülmüştür şeklindedir. **56. Tez**, Sanat Eğitimi alan ve almayan lise öğrencilerinin problem çözme becerileri ile benlik saygı düzeyleri arasındaki ilişki nasıldır? Sorusuna, Sanat Eğitimi alan ve almayan öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunmaması; sanat eğitiminin problem çözme becerisi üzerinde bir etkisinin olmadığını göstermektedir sonucunun elde edilmesi bu araştırmanın amaçlarına ulaşamadığı fikrini vermektedir. **57. Tezde**, afiş tasarımında rengin estetik, sembolik, psikolojik etkileri ve Sanat Eğitimi açısından değerlendirmesi konusunu araştırılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin geneline bakıldığında lisans eğitimi sırasında renklerin psikolojik etkileri üzerine aldıkları eğitimi yeterli gördükleri sonucunu elde etmiştir. **62. Tez**, Sanat Eğitimcilerinin derslerinde yer verdikleri yaratıcı drama içeren etkinlikler ve diğer etkinlikler hangileridir ve ne sıklıkta kullanılmaktadırlar? Sorusuna cevap bulmayı amaçlayan tezde; Sanat Eğitimcisi yetiştiren fakültelerin-Enstitülerin eğitim programları incelendiğinde, Draman'ın ayrı bir ders olarak bulunmadığı görülmüştür sonucu elde edilmiştir. **63. Tez**, bireyin kendini ifade ederken, yüzey üzerinde resim tekniklerinin ortak kullanılmasının özgün işler ortaya koymada yaratıcılığa etkisinin ne olduğunu araştırırken, Sanat Eğitimi içinde çeşitlendirilen resim tekniklerinin, yaratıcı bireyler yetiştirmedeki önemini, uygulama çalışmaları ile tespit etmeye çalıştığı görülmektedir. Bunun sonucunda Öğrencilerin ufuklarının açılması, zihinsel becerilerinin geliştirilmesi açısından farklı tekniklerin ortak ve birbiriyle uyum içinde kullanılması, bireyin yaratıcılığının gelişmesine katkı sağlayacağı tespitini yaptığı görülmektedir. **72. Tez**, Özgün Baskı Resim Sanatının Sosyo- kültürel yansıma açısından nasıl etkilendiği ve Türkiye'de Yüksek Öğretim Kurumlarında Özgün Baskı Resim Sanat Eğitimine nasıl bir ivme kazandırdığını incelemeyi amaçlamıştır. Tezde; Türkiye'de, Yüksek Öğretim düzeyinde Özgün Baskı Resim Sanat Eğitimi veren üniversitelerin eğitiminin yaşamsal döngü içerisindeki yansımalar bakımından ne oranda etkilendiği tespitinde bulunmaktadır.

Üniversitelerimizin çoğunda Özgün Baskı Resim atölyelerinde teknik donanım gerektiren baskı uygulamaları yapılamamakta ve öğrenciler bu teknikleri öğrenemeden alanlarından mezun olmaktadır sonucunun yapılan anket ve görüşmeler doğrultusunda elde edildiği görülmektedir. **73. Tez**, Sanat Eğitiminde Bir Estetik Problem Olarak Kitsch Ve Sanat Ayırımı başlıklı araştırmanın başlığı şu şekildedir. Kitsch Olgusunun, Sanatla arasındaki fark dikkate alınmaksızın ‘Kitsch Sanat’ olarak nitelenip, Sanat Eğitimde kullanılması Sanat Eğitimi ve estetik beğeni açısından problem teşkil eder mi? İlköğretim 4-8.sınıflar Görsel Sanatlar Dersi günlük planları dikkate alınarak kopya ve özgünlük sorununun uygulamada ele alınışı nasıldır? Sorularının cevapları şöyledir. Kitsch yapılar kendisiyle temasta bulunan çocuğun yaratıcılığına ket vurarak onu yaratıcı düşünceden uzaklaştırır. Bu durum çocuk açısından algıda tembellik, sorgulamadan uzaklık, genel manada pasifize olmuş tip ve karakter oluşumu şeklinde sonuçlanır. Kitsch beğeniye içkin kazanımlarla eğitilen çocuk mikro düzeyde sanatsal sakatlığa, makro düzeyde ise realitenin renk körlüğüne ulaşır. Bu durumda Kitsch 'in algısal etkileri ve sonuçlarının eğitime yansıyan boyutuyla irdelenmelidir. Dolayısıyla temel amaçlarından biri farkındalık yaratma olan, sanat eğitimi aracılığıyla bu etki en aza indirgenmelidir. Diğer bir ifadeyle eğitimde Kitsch'in etkilerinin sanatla değil sanata rağmen olan tarafıyla ilgilenilmelidir. **75.Tez**, ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin Sanat Eğitiminde, zıt renkler konusunun işlenişinde, Fovist resimlerin nasıl bir etkisi vardır? Problemi ile karşımıza çıkan bu tezde Fovist resim örnekleri anlatılarak, öğrencilere yaptırılan çalışmaların değerlendirilmesi sonucu, zıt renkler konusu, görsel malzemelerle desteklenerek tüm duyulara hitap edecek şekilde işlendiğinde ve kültürel bilgilerin artırılmasıyla öğrencilerin daha başarılı oldukları görülmüştür. **77.Tez**, Midyat taş mimarisinde görülen motifler Selçuklu mimarisinde kullanılan motiflerle karşılaştırılmış ve Midyat mimarisinin ilköğretim öğrencilerinin resimlerine yansımalarının nasıl olduğu incelenmiştir. İçinde yaşanan yerin yapı özelliklerinin Sanat Eğitime etkisi olduğu görülmüştür. **78.Tezde**, Canlı Model Çalışmalarının Eğitim Fakültelerinde verilen Sanat Eğitime etkisi incelenerek, Sanat Eğitiminde canlı modelden yapılan çalışmaların görsel algılamaya olumlu katkıları olduğu tüm görüşmecilerin ortak kanaati olarak ortaya çıkmaktadır. **82. Tez**, iki boyutlu bir düzlemde üç boyutluluğun sağlanmasında görsel algı etkisinin Sanat Eğitimi kapsamında incelenmesi konusunun araştırıldığı bu tezde, Uludağ Üniversitesi Resim İş Öğretmenliği öğrencilerinin üçüncü boyutu yansıtmaya becerileriyle ilgili görsel algı gelişimleri nasıldır? Sorusuna cevap arandığı görülmektedir. Alt probleminde Sanat Eğitimi Alan üniversite

birinci sınıf öğrencilerinin üniversiteye kabulünde tabii tutuldukları yetenek sınavı sonuçları görsel algı düzeylerini doğru yansıtmakta mıdır? Sorusu yer almaktadır. Ve resim kursunun görsel algı gelişimindeki etkisinin ortaya çıkmasıyla görsel algıda eğitimin ne kadar önemli olduğu sonucuna varılmıştır. **83. Tez**, ortaöğretim görsel sanatlar eğitimi derslerinde öğrencilerin gerçekleştirecekleri resim çalışmalarında sanat eğitimcilerinin konu sınırlandırması yapmaları, öğrencinin sanatsal uygulamalarındaki başarılarını etkileyebilir mi? Problem cümlesine yanıt aramış ve yaratıcılık ve özgünlük” kriteri açısından, öğrencilerin yaptığı serbest ve konulu resimler arasında anlamlı bir fark olup olmadığını incelemiştir. Yapılan bu çalışmada, öğrenciye konuda sınırlama getirildiğinde öğrencinin yaratıcılığı ve başarısı üzerinde anlamlı fark bulunmaktadır. Öğrencinin sürekli serbest bırakılması halinde yaratıcılığa olumsuz etkiler oluşturacağı araştırma sonucuna göre anlaşılmaktadır. Bu nedenle, öğrencilerden elde edilen dönütler doğrultusunda öğrencilerin zaman zaman serbest bırakılması önerilmiştir. **88. tez**, ilköğretim 1. sınıf görsel sanatlar eğitimi etkinliklerinde kullanılan araç – gereç çeşitliliğinin çocuğun sanatsal gelişimine etkisi nedir? Problem ve çeşitli araç-gereç kullanılarak ve kullanılmayarak yapılan öğrenci çalışmalarında renk kullanımı (renk karışımları, renk zenginliği) açısından iki öğrenci grubu çalışmaları arasında anlamlı bir fark var mıdır? Alt problemi olan bu tezde, araç-gereç çeşitliliğinin uygulandığı B uygulaması ile araç-gereç çeşitliliğinin uygulanmadığı A uygulaması arasında B uygulaması lehine olmak üzere anlamlı bir farklılığa ulaşılması sonucu, araç-gereç çeşitliliğinin İlköğretim 1. Sınıf çocuklarının görsel sanat çalışmaları üzerine etkisinin olduğu sonucunu göstermektedir.

Sanat Eğitiminde uygulamalar alt temasıyla incelenen bu tezlerin sonuçlarını bir arada değerlendirildiğinde, alan için, uygulamaların zenginleştirilmesi ve farklı yaş gruplarına uygulanacak olan tekniklerin çeşitliliği, yaratıcılığa olumlu yönde etki edeceği sonucu ortaya çıkmaktadır.

12- Sanat Eğitimi Ve Sanatçı Etkisi alt temasıyla incelenen tezler toplam 4 adettir. Bunlar sırasıyla şu başlıklar altında araştırılmıştır. **14. Tez**, 15–18 yaş grubunun Görsel Sanat Eğitimi bakımından William Blake ve sanatı; William Blake Kimdir ve 15–18 yaş grubu Sanat Eğitiminde yer almasının eğitime sağlayacağı katkılar nelerdir? Soruları altında incelenmiştir. Genelde el becerisine dayalı, uygulama açısından daha zengin bir müfredata bağlı kalınarak gerçekleştirilen görsel sanatlar eğitimi, öğrencilerin kültürel gelişimini de desteklediği sürece başarılı olabilir. Yetenekten çok ilgi, yaratıcılık ve hayal gücünün ön

plana alındığı günümüz sanat eğitiminin planlı ve tutarlı yapılabilmesi için Sanat Tarihi her zaman ihtiyaç duyulan alanlardan biridir. Ancak bu şekilde sanat bir albüm olmaktan çıkarak yaşamaya devam eder ve insanlık tarihi içinde kendine ait bir geçmişe sahip olur Bu tezde, William Blake ve sanatının, Ortaöğretim kademesindeki öğrencilere sunumu ele alınmıştır. William Blake 'in, Ortaöğretim müfredatındaki birçok konuyu destekler nitelikte eserler vermesi, onun görsel sanatlarda olduğu kadar edebiyat ve düşünce alanlarında da başarılı olması, bu kademedeki incelenmeyen bu sanatçının öğrencilere sunulmasının gerekliliğini göz önüne sermektedir. 15–18 Yaş grubu bireylerin gelişiminde önemli yer tutan çeşitli ideallere sarılma duygusu, William Blake 'in özgünlüğü ile yönlendirilebilir. **Tez 37.** Mehmet Hamdi Eyüboğlu yazmalarının örneklenmesinin Sanat Eğitiminde (ilköğretim 6. ve 8. sınıf düzeyinde) deneysel göstergeleri: Orta öğretimde 6. Ve 8. sınıflarda, müfredat kapsamı içine alındığında yazma sanatı uygulamalarının Görsel Sanatlar dersine katkısı ne olacaktır? Yazma Çalışmalarının daha erken yaşlarda okullarda uygulanması gerektiğini ve bu çalışmanın öğrencilerin yaratıcılığını ve özgünlüğünü geliştirecek ve koruyacak bir çalışma olacağını söyleyebiliriz. **Tez,42.** 15-17 yaş grubu öğrencilerin Sanat Eğitiminde yerel ve özgün değerlerin kazandırılmasında Fikret Mualla'nın yeri Bu dönemdeki öğrenciye en önemli getirilerinden biri de, Fikret Mualla'yı çağdaşlarından ayıran bir özelliği olan rengi kullanma biçimidir. Sanatçı canlı, saf, sıcak renkleri kendi duyularıyla bütünleştirerek resimlerine yansıtmıştır. Dışavurumcu üslupta, renkçi bir tarzda ürettiği çalışmalarında rengi kullanma ve algılama biçimi çok yaratıcıdır. 15-17 yaş grubu öğrencilerin resimlerine baktığımızda da, rengi bu denli çarpıcı, sert, canlı ve sabırsız kullanma eğilimi içinde oldukları görülmektedir. Duygularına paralel yaşadıkları ani değişim ve çelişkileri bu renklerle ifade ettikleri söylenebilir. Yine bu dönemdeki öğrenciye en büyük getirisinin, sanatçının bellek resmine olan yönelişi olduğu söylenebilir. Taklitçi ya da yansıtmacı kuramda resimler üretmeye alışık olan gence bir çıkış yolu gösteren resimleri son derece kolay gözükmekte ve öğrenciye güven duygusu vermektedir. Bellek resmine alışık olmayan çocuk, Fikret Mualla'nın resimleriyle özgün arayışlara yönelmekte ve hayal gücünün sınırlarını zorlamaktadır. Fikret Mualla'nın sanat anlayışı, 15-17 yaş grubu öğrencilerine, görsel sanatlar dersinde çok yönlü uygulamalarla nasıl farklı açılımlar kazandırabilir? Sorusunun cevabına baktığımızda; 15-17 dönemi gençlerin bu konudan hoşlandıkları, hatta buna paralel farklı konuların işlenmesini istedikleri gözlenmiş, Sanat Tarihimizle yakından ilgilendikleri fark edilmiştir. **44. Tez,** Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun Türkiye'deki Sanat Eğitimine Resim-Şiir İlişkisi Bağlamında

Katkıları konulu tezin problem ve alt problemlerinin olmadığı görülmektedir. Ayrıca sonuç kısmında önerilere yer verilmiştir. Öğrencilerle yaptığımız çalışmada ise sanatçının eserlerinde kullandığı temaları öğrenciler de uygulamalarında kullanmıştır. Ayrıca, öğrencilerin Bedri Rahmi'nin eserlerinde bulunmayan temalara da yer verdikleri görülmüştür. Bedri Rahmi'nin resim ve şiirleri öğrencilerin hayal güçlerini kullanmalarını, gördüklerinden ya da duyduklarından fazlasını yapmalarını sağlamıştır. Öğrencilerin, daha zengin içerikli çalışmalar oluşturdukları gözlenmiştir. Bedri Rahmi'nin eserleri, öğrencilerde bir coşkunluk yaratmış, yaratılan bu coşkunluk da çalışmalarına yansımıştır.

13- Sanat Eğitimi Ve Sanat Tarihi olarak alt temada gruplandırılan tezler toplamda 3 adettir. **27.Tez** Trabzon yöresi sanatçıların (ressamların) Çağdaş Türk Resmindeki yeri ve sanat eğitimine katkıları adlı tezin problem, alt problemler ve sonuç bölümü belirtilmemiş olup yöntem kısmının da olmadığı tespit edilmiştir. Tezin genel yapısına bakıldığında Trabzonlu sanatçıların katalogu niteliğinde olduğu görülmektedir. Bu tez herhangi bir durumu Sanat Eğitimi açısından irdeleyip sonuçlandırmaması nedeniyle alana katkı sağlamamaktadır. **34. Tez**, 1945 sonrası öncü sanat akımlarının lisans düzeyinde sanat eğitimi veren kurumların programlarıyla 2007 paralelliği konulu tezde, Lisans Düzeyindeki Sanat Eğitimi Programlarında 1945 sonrası sanat akımlarının yer almasına yönelik, öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri nelerdir? Sorusu cevaplanmaya çalışılmıştır. İlgili fakültelerde uygulanmakta olan programların içerik ve uygulama yöntemi olarak çağdaş sanatın ihtiyaçlarını karşılamakta yetersiz olduğu, dolayısı ile öğrencilerin de aynı yetersizlikle mezun oldukları yapılan araştırmada görülmektedir. Ayrıca Eğitimci ve öğrencilerin verdiği bilgiler ışığında; ‘atölye derslerinin kapsamının genel olarak tual üzerine çeşitli tekniklerle (yağlıboya, akrilik, kolaj vb.) uygulamalardan oluştuğu, disiplinler arası denemelere imkan veren bir içeriğin fakültelerin çoğunda yer almadığı, günümüz sanatında yaygın olarak benimsenen enstalasyon, video-art, performans ve benzeri uygulamaların yok denecek kadar az uygulandığı sonucu ortaya çıkmaktadır. **90. Tez**, Sanat Eğitiminde hacim ögesinin çağdaş Türk Resim Sanatındaki eserler üzerinden incelenmesi konulu bu tezde, sanat eğitiminde hacim ögesinin çağdaş Türk Resim Sanatındaki eserler üzerinden incelenmesinin önemi nedir? Problem cümlesine cevap aramış olduğu görülmektedir. Bu tezde, Çağdaş Türk Resim Sanatında hacim ögesine öncelik vererek kompozisyon oluşturan önemli sanatçıların röprodüksiyonlarının çözümlenmesi yapılmıştır. Sanat Eğitiminde yapıt yoluyla öğrenme etkinlikleri gerçekleştirilirken bu çalışmada örneklendirilen sanatçıların ve yapıtlarının ders

ortamlarında görsel malzemelerle analiz edilmelerinin gerekli olduğu fark edilmiştir. Ve Sanat Eğitimi alanı öğrencilerin kendilerini sanatsal anlamda ifade edebilmelerinde hacimsel öğelerin yaratıcılıklarını geliştireceği sonucuna varılmıştır.

Modern görsel sanatlar eğitimi içinde sanat tarihi, sadece bilgi aktarımını esas almaz. Çağdaş görsel sanatlar eğitimi, yöntem-teknik, araç-gereç kullanımı ile daha verimli sanat tarihi eğitimi yapılmasına yönelik çalışmaları da kapsar.

14- Sanat Eğitimi Ve Teknoloji olarak alt temada gruplandırılan tezler toplamda 3 adettir.

21. Tez, Temel Sanat Eğitimi dersi programının yürütülmesine ilişkin görüşlerin incelenmesi ve doku modülü için örnek cd-rom tasarımı adı altında incelenen tezde, Temel Sanat Eğitimi'n de modern teknolojilerin ve alternatif yaklaşımların uygulanmasındaki eksiklikler nelerdir? Sorusuna cevap aranmıştır. Çoklu ortam teknolojilerinin TSE dersi içerisindeki kullanım durumu ve öğretmenlerin bu konudaki görüşleri nelerdir? Sorusu cevaplanmaya çalışılmıştır. Ortaöğretim düzeyinde ders veren öğretmenlerin yeniliklere tam anlamıyla açık olmadıkları, üniversite düzeyindeki öğretmenlerin bu konuda daha esnek davrandıkları görülmüştür. Derslerde; sunum ve uygulamada, klasik araç-gereçlerin kullanımının devam ettiği görülmektedir. Yeni, öğrenci açısından şaşırtıcı araç-gereçlerin denenmesi alana farklılık getirebilecekken; çalışmalar belli malzemelerle yaptırılmaktadır. Öğrencilere, sanatın ve tasarımın temelini teşkil eden algı yasaları, bellek yapısı vb. kavramlar ortaöğretimde verilmemekte; öğrenci, yükseköğretime bu kavramlardan yoksun olarak başlamaktadır. Müfredatın dışına çıkmaksızın işlenen ders, öğrencinin motivasyonunun düşmesine sebep olabilir. Ayrıca alanla ilgili alternatif çalışmaların yaptırılmaması da motivasyonu olumsuz yönde etkileyebildiği görüşü sonuçlarda yer almaktadır **28. Tez,** Ortaöğretim kurumlarında Sanat Eğitimi alan öğrenciler için interaktif CD ortamında Piktogram eğitimi **67. Tez,** İlköğretim ikinci kademe Sanat Eğitiminde Multimedya-CD Ve İnteraktif Tasarımlar yoluyla Modern Sanat Akımları konusunun öğretimi konulu teknoloji alt teması altında inceliyoruz. Araştırmada yanıtı aranan ilk soru; grafik tasarım ilkelerine dayalı olarak geliştirilmiş etkileşimli eğitim CD'lerinin ilköğretimde Modern Sanat Akımlarının öğretiminde kullanılmasının öğrenci başarısını (öğrenme düzeyini) artıran bir etmen olup olmadığı ile ilgilidir. Bu sonuca dayalı olarak araştırmada yanıtı aranan grafik tasarım ilkelerine dayalı olarak geliştirilmiş multimedya eğitim CD'lerinin ilköğretim ikinci kademe modern sanat akımlarının öğretiminde kullanılmasının öğrenci başarısını artıran bir etmen olduğu söylenebilir. İlköğretim ikinci

kademede modern sanat akımlarının öğretimi için hazırlanan multimedya CD, sanat eğitimini çoklu ortam teknolojileri ile birleştirerek öğrenme ortamını daha etkili hale getirmeyi amaçlamaktadır. Multimedya CD yoluyla, öğrencide görsel düşünce, sezgi ve duyuşsal algıyı geliştirerek öğrenme araç ve içeriklerini daha etkili, anlaşılabilir, sembolleştirilebilir öğrenme ve öğretme oluşturulmaktadır. Bu yönüyle, hazırlanan multimedya CD'nin öğrenci başarısına katkı sağlaması beklenmektedir. Araştırma bulgusu, multimedya CD'nin ilköğretim modern sanat akımlarının öğretiminde kullanılmasının öğrenci başarısını olumlu etkilediğini ortaya koymaktadır.

Bilgisayar destekli öğretimin ile geleneksel metotlardan daha başarılı olmasının sebebi anlatımın üç boyutlu tasarımlarla desteklenmesi ve benzetimler den yararlanılmasıdır. Bilgisayarın bu eşsiz teknolojisinden, sanat eğitimi alanında da faydalanma düşüncesi doğmuştur. Özellikle eğitime yönelik tasarımlarda sorunların çözümündeki anahtar, öğrenen kitledir. Tasarımcı bu nedenle öğrenen kitle üzerine odaklanmalıdır. Tasarım bu kitleye yönelik olarak yenilik getirmeye ve geliştirilebilmeye açık olmalıdır. Bireysel, öğrencilerin ailelerin ve öğretmenlerin yeni eğitim ortamı ve yaklaşımı ile ilgili görüşleri alınmalıdır.

15- Sanat Eğitimi Ve Kültür alt teması ile incelenen 3 adet tez bulunmaktadır. **29. Tez** Medya Okuryazarlığının Görsel Kültür Ve Sanat Eğitimi Ekseninde Çözümlemesi konusu üzerine araştırma yapmıştır. Medya okuryazarlığı dersinin kültürel ve sanatsal içeriklerde yansı bulursak yeniden kurgulanmasına ilişkin varsayım, bu çalışmanın problemini oluşturmaktadır. Sanat Eğitimi içinde içerik, yöntem ve hedefler açısından benzerlikleri sağlayan etken olarak okuryazarlıkların sanat eğitimine muhtemel katkılarında gelişmeler söz konusu olacaktır Sonuç kısmı olan tezde alt amaçlara yer verilmediği gibi araştırmanın yöntemi de bulunmamaktadır. **41. Tez,** Popüler Kültürün Sanat Eğitime Etkileri başlığını taşımaktadır. Sanat Eğitimi veren öğretim elemanlarının ve öğrencilerin popüler kültürün günlük yaşama etkilerine yönelik görüşleri nelerdir? Alt problemine cevap aranan tezde, anket analizlerine göre öğrencilerin ekonomik duru-mu, popüler kül-türün sanat eğitimlerini ve günlük yaşamlarını etkilemektedir. Bununla birlikte sanat eğitimi alan öğrencilerin çocukluklarının geçtiği yerin popüler kültürün günlük yaşamlarında ve sanat eğitimlerinde etkili olduğu gözlenmiştir. Günlük yaşamlarında köyde yetişen öğrenci ile ilçede, küçük şehirde ve büyük şehirde yetişen öğrencilere göre popüler kültürden daha farklı etkilendikleri söylenebilir. Aynı şekilde sanat eğitiminde küçük şehirde büyüyen

Öğrencilerin büyük şehirde büyüyen öğrencilere göre popüler kültürden etkilendiği görülmüştür. Sanat eğitimi alan öğrencilerin çocukluklarının geçtiği yere kıyasla gençliklerinin geçtiği yer popüler kültürün günlük yaşamlarına ve sanat eğitimlerine bir etkisi olduğu görülmemiştir. **89. Tez**, Türkiye’de 1981 Sonrası Kültür Sanat ilişkisi bağlamında fakülte ölçeğinde Sanat Eğitimi başlıklı tezi incelediğimizde, 1980 ve sonrası olmak üzere toplumsal, siyasal ve kültürel bağlamda Sanat Eğitime yansımaları nelerdir? Problemine cevap aradığını görmekteyiz. Bu tezde elde edilen sonuçlar ise şöyledir. Sanatçıların Ve Eserlerin Ulaşım Hareketliliği Kolaylaşmıştır. Türkiye’deki sanatçılar (ressamlar) dünyanın hemen her noktasında eserlerini sergileyebilecek, sempozyum ve sanat toplantılarına kolayla katılabilecek olanaklara kavuşmuşlardır.

Bir ülkenin kendi değerlerine sahip çıkması ve belli bir kültür birikimi ile sağlayacağı kazanımlar o ülkenin Milli Eğitim Politikalarıyla gerçekleştirilebilir. Bu politikaların sonucunda ise sanat eğitimi adına bir şeyler yapabilmek hem çok kolay hem çok zordur. Kolaylığı şudur: Sanat Eğitimiyle desteklenmiş bir eğitim politikası için ele alınacak ve üretimi sağlanacak “kültür birikimi” hazır malzeme durumundadır. Zor tarafı ise, sanat eğitimini bu ortam içerisinde kalıcı hale getirip bu birikim toplumla paylaşabilmektir.

16- Sanat Eğitimi Ve Disiplinler Arası Sanat alt tema ile Disipline Dayalı Sanat Eğitimi (DDSE) yaklaşımı, konusunda hazırlanmış 4 adet tez bulunmaktadır. Disipline Dayalı Sanat Eğitimi (DDSE) yaklaşımı sanat eğitimi müfredatında dört disiplini birleştirip bu disiplinlerin deneyimlerinden faydalanmaktır: Sanat Tarihi, Sanat Eleştirisi, Estetik ve Sanat Üretimi. DDSE, bu disiplinlerin her birine ait kavramları ayrı ayrı öğretmek yerine bunları birleştirip kaynaştırır. Sanat Tarihi ünitesi yasa Estetik Ünitesi yoktur. DSİ’nin amacı öğrencinin sanatı anlama ve değerlendirme yeteneğinin geliştirilmesidir. Bu da sanatı yaratmak kadar sanat teorileri ve kavramları konusunda da bilgili olmayı gerektirir. DDSE görsel sanatlar, halk, uygulamalı, batı ve batılı olmayan kültürlerden ve ilk çağlardan günümüze kadar çok geniş çeşitlilikte bir içeriği vardır. Bu tezler, 11. Tez, 20. Tez, 50. Tez, 74. Tez’lerdir. **11. Tez**, Disiplinler Arası Sanat Ve Sanat Eğitime etkileri başlığıyla incelenmiş ve problem cümlesi, geçmişten günümüze, Disiplinler Arası Sanata yönelik yaklaşımlar nelerdir? Şeklindedir. Disiplinler Arası Sanat Anlayışı tarihten günümüze kadar ki süreç içerisinde gelişerek, gittikçe önem kazandığı görülmektedir. Sonucuna vardığı görülmektedir. Bu araştırma sonucunda günümüz sanatçı ve sanat eğitimcilerinin 4 ve üzeri ortalamalarla disiplinler arası sanatın sanat eğitime çok önemli

etkileri olduğu görüşünde birleştikleri söylenebilir. Çünkü disiplinler arası sanat eğitimi yolu ile birey, her türlü yetenek ve gereksinimlerini ortaya çıkarma şansına sahip olur. Kendi yetilerinin farkına varır, görmeyi öğrenirken, dokunup biçimlendirdiği malzemeleri tanır. Kişiliğini geliştirme fırsatı bulur; çocuğun soyut kavramları algılaması kolaylaşır ve özgüven duygusu gelişir. Birey, üçüncü göze sahip, doğaya ve çevresinde gelişip-değişen olaylara farklı bir gözle bakmayı davranışa dönüştürmüş kültürler arası farklılıklara duyarlı bir dünyada yerini alır. **20. Tez** Çağdaş Sanat Eğitimi üzerine model araştırması konulu tezi yöntem kısmı, problem ve alt problemleri bulunmamaktadır. Sosyal Bilimler Enstitüsünde tamamlan tezde, Bu noktada disiplinler arası kavramının önemini vurgulamak gerekmektedir. Bu araştırma sonucunda günümüz sanatçı ve sanat eğitimcilerinin disiplinler arası yaklaşımın sanat eğitiminde çok önemli etkilerinin olduğu görüşünde birleştikleri söylenebilir sonucu problem ve alt probleminin olmaması ve tez başlığında sonuç kısmında geçen disiplinler arası kavramına yönelik bir terim bulunmaması bize tezin hazırlanma amacına yönelik sağlıklı bir fikir vermemektedir. **50. Tez**, Resim-İş Eğitimi öğrenci çalışmalarının Disipline Dayalı Sanat Eğitimi yöntemine göre Sanat Eleştirisi alanında değerlendirilmesi başlığında tamamlanan bu çalışmada, Gazi Üniversitesi Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Lisans Programı Anasat Resim atölye öğrenci çalışmalarının, Disipline Dayalı Sanat Eğitimi'ne göre Sanat Eleştirisi alanında değerlendirilmesinin sonuçları nelerdir? Problemine yanıt arandığı görülmektedir. Çalışmalarda sembolik, simgesel anlatımı barındıran konulardan çok reel bir anlatımı barındıran konuların tercih edildiği görülmüştür. Sanat alanında ürün verirken, sadece teknik bilginin yeterli olacağını ve sadece uygulama alanının sanat ve sanat eğitimi için yeterli olacağını savunmak günümüz sanat eğitimi içerisinde doğru bir düşünce olarak kabul edilemez. Sanatın sadece uygulama ile sınırlı kalamayacağı, kuramsal alan eğitiminin de en az uygulama alanı kadar önemli ve üzerinde ciddi bir şekilde durulması gereken bir konu olduğu şüphesiz günümüz sanat eğitimi içerisinde benimsenmiş ve kabul görmüştür. Disipline dayalı sanat eğitimi yöntemi de öz olarak, uygulama ve kuramsal alanlarının birleştirilmesi görüşü üzerine oturtulmuştur. Disipline dayalı Sanat Eğitimi, öncesindeki yöntemler ve uygulamalar, sanat eğitiminde sadece uygulama alanına ve usta-çırak öğretisine odaklanan bir eğitimi öngörürken, disipline dayalı sanat eğitimi bu ve buna benzer görüşlerin aksine kuramsal alanların eğitiminin de önem ve gerekliliği üzerinde durarak kuram ve uygulama alanlarını birleştirmiştir. **74. Tez**, Disiplin Temelli Sanat Eğitimi Modelinde Müze Eğitimi ve uygulamalarının yeri ve ülkemizdeki uygulama

olanakları konusunda araştırılmıştır. Disiplin Temelli Sanat Eğitimi Modelinde Müze Eğitimi Ve Uygulamalarının Niteliği Sanat Eğitiminin Niteliğine Etkisi Nedir? Müzelerimizde Müfredat Desteği Bağlamında, Milli Eğitim Sistemi İle Bir İşbirliği Söz Konusu Mudur? Problemi ve alt problemi olan araştırmanın sonuç kısmı şöyledir, İşbirliği politikaları ise ülkemizde yalnızca bazı vakıf müzelerinin özel teşebbüsleri ile sınırlı kalmıştır. Sonuç olarak, söz konusu sanat eğitimi modeli içinde, müze eğitimi ve uygulamaları disiplinler arası bağ kurma görevi üstlenmektedir. Ancak ülkemizdeki özellikle devlete bağlı müzelerimiz çağdaş anlamda birer müze yapıları konumunda değildirler. Dolayısı ile sanat eğitimine katkılarını çok alt seviyede gerçekleştirmektedir.

17- Sanat Eğitimi Ve Müze Eğitimi alt temalı tezler 2 adettir. **22. Tez,** İlköğretim 5. sınıf düzey Sanat Eğitiminde, Müze Eğitiminin öğrencilerin tutumlarına etkisi başlığındaki araştırmada, İlköğretim Okulu 1.Kademe 5.sınıf düzeyi Sanat Eğitimi dersinde verilen Müze Eğitiminin öğrencilerin Müze Eğitimine ilişkin tutumlarına etkisi var mıdır? İlköğretim 5.sınıf öğrencilerinin Sanat Eğitimi dersi kapsamındaki müze eğitimini almadan önce ve aldıktan sonra müze eğitimine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir fark var mıdır? Bu araştırmada ki problemlere, olarak, Sanat Eğitimi programındaki müze eğitimi kazanımlarının çok daha anlamlı ve olumlu sonuçlar ortaya çıkardığı düşünülmektedir. Şeklinde cevap verilmiştir. Görsel Sanatlar Dersi içerisinde müze eğitimi verildikten sonra ise öğrencilerin tutumlarında olumlu derecede artış gözlemlenmiştir. Aradaki bu anlamlı farkın müze eğitimi kaynaklı Yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanmış etkinliklere bağlı olduğunu düşündürebilir. **61. Tez,** Müzelerin Sanat Eğitimi açısından kullanılmasına ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri başlıklı araştırmada, Öğretim elemanlarının, Müzelerin Sanat Eğitimi açısından kullanılması hakkındaki görüşleri ana sanat dallarına göre farklılaşmakta mıdır? Problemi olan araştırmanın sonuç kısmı şöyledir, Öğretim elemanlarının, Müzelerin Sanat Eğitimi açısından kullanılması hakkındaki görüşleri puanı arttıkça Müzelerin Sanat Eğitiminde kullanılma sıklığı puanı da artmaktadır. Müze Uzmanlarının Okulların Eğitim Amaçlı Müze Ziyaretlerine İlişkin Görüşleri” başlıklı araştırmasında; müze uzmanları müzeye ayrılan bütçenin ihtiyaçları karşılamadığını ifade etmişlerdir. Öğretmen ve öğrencilerden ücret almayan müzelerin ana gelir kaynağı Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın ayırdığı paydır. Bazı müzeler içinde hediye ve hatıra eşyaların satıldığı bölümler bulunmakta ve buralardan elde ettikleri gelire müzelerine katkı sağlamaya çalışmaktadırlar. Sanat Eğitimi ve Müze Eğitimi konularının araştırılmış olduğu bu tezlerde ülkemizdeki bu alanda tespit edilen eksikliklerin neler olduğu konusunda

önemlidir. Bu alanın gelişmesine katkı sağlayacak eğitim ve maddi kaynak ihtiyaçlarının giderilebilmesi yönünde yapılan önerilerin dikkate değer olduğu söylenebilir.

18- Sanat Eğitimi, Sanat Ve Psikoloji Sanat Eğitimi üst temalı bu araştırma, alt tema olarak benzer araştırmalar olmadığı için tek başına analiz edilecektir. **25. Tez,** Sanat Ve Psikoloji Etkileşiminde İfade Kavramının Sanat Eğitimine Etkileri, Plastik Sanatlardaki Anlatım İfade Kavramından Yola Çıkararak, Anlatım/İfadenin Psikolojik Boyutlarını İncelemek amacı ile araştırılmıştır. Problem cümlesi olmayan araştırmanın sonucu, Tasarımın; hedef kitlenin ilgi, ihtiyaç ve psikolojik süreçleri ile karşılıklı olarak etkileşim içinde olan bir kavram olduğunun farkına varmadır. Bu çalışma, Sanat Psikolojisi kapsamında, sanatı ilgilendiren psikolojik kuramlar ve kavramlar üzerinedir. Bu yapısı ile sanat eğitimi içinde psikoloji biliminin durduğu noktaya da dikkat çekmektedir. Çalışmanın sonucu olarak, sanat psikolojisi konularında bilgi sahibi olmanın bir sanat öğrencisine; Sanatçıların eserlerindeki duyguyu anlayabilme ve kendi hayatından hareketle yorum yapabilme katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Sosyal bilimler enstitüsünden tamamlanan bu çalışma bir derleme/ değerlendirme niteliği taşımaktadır. Adı geçen kavramların tanımlanması, kuramsal temellere oturtulması ve bazı sanatçıların eserlerindeki psikolojik faktörlerin incelenmesi, bu konu ile ilgili var olan yayın ve kaynakların taranması ile yapılmıştır.

19- Zihinsel engelli çocukların gelişiminde Sanat Eğitimi derslerinin katkısı nedir? Problemiyle araştırılan bu tez incelenen 90 yüksek lisans tezlerin içinde bu konu üzerine yapılan tek tezdır. Tablo 11de 45 numaralı araştırmanın alt problemi ve sonuçlarına bakacak olursak, Sanat Eğitimi derslerinin zihinsel engelli çocukların akademik becerilerine olan katkısı nedir? Ve özel özel eğitim ve iyileştirme merkezleri bünyesinde Talim Terbiye Kurulunca belirlenmiş olmasına rağmen sanat eğitimi içerikli derslerin yapılmadığı görülmektedir sonucuna ulaşılmıştır. Bu kurumlarda özel eğitime muhtaç çocuklar için daha çok bireysel derslere ağırlık verilmektedir. Oysaki bilinmelidir ki grup içerisinde yapılacak sanat eğitimi dersleri bu çocuklara sosyalleşmeleri için bir fırsat olurken ve çeşitli beceriler kazandıracakken aynı zamanda da birçok gelişim alanlarını da geliştirecek ve destekleyecektir. Elbette ki bu saydığımız hedeflere ulaşılabilmesi için bu çocukların eğitim ihtiyaçları dikkate alınarak, uzman kişilerce, özel eğitim alanı için planlanmış başarılı sanat eğitimi programları geliştirilmelidir. Bunun yanı sıra ailelerinde bu konuyla ilgili bilinçlendirilmesi önemlidir.

21- Üst teması Sanat Eğitimi ve alt teması Risk Altındaki Çocuklar olan 2 araştırma bulunmaktadır. **69. Tez,** risk altındaki çocukların saldırgan davranışlarının azaltılmasında Sanat Eğitiminin rolünün belirlenmesi konusu üzerine yapılan araştırmanın sonuçları şu şekildedir. Sanat Eğitiminin risk altındaki çocuk grubunun saldırganlık düzeylerini azaltmada olumlu bir etki yarattığını göstermektedir. Araştırmada saldırganlık ölçeği ön test ve son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Elde edilen bu sonuç, araştırmada uygulanan Sanat Eğitimi'nin risk altındaki çocuk grubunun saldırganlık düzeylerini azaltmada olumlu bir etki yarattığını göstermektedir. Sanat yoluyla eğitim; özgür ifadenin korunduğunda, kişiliğin algı yapısının kendine özgü anlatım biçimiyle ortaya konulmasını sağlayacağını, özgür ifadeyi engelleyecek etkilerin ortadan kaldırıldığında yaratma ediminin daha özgür, kişilikteki üslup ve karakterin de daha belirgin bir biçimde ortaya çıkacağını öngörür. Bu anlayış; sanatsal uğraşların, özellikle kendini ifade etmeye yönelik, çocuktaki tutum ve davranışları önemli görerek, gelişiminin özgürce sağlanması halinde sanat eğitiminin asıl amacı olan uyumlu bir kişilik geliştirimi gibi eğitsel işlev ve görevin gerçekleşebileceği, dolayısıyla uyumlu bir toplum yapısına ulaşmada önemli bir boşluğu da doldurabileceği görülmektedir. **79. Tezde,** Sanat Eğitiminin Risk Altındaki Çocuklar Üzerindeki Etkisi konusu incelenmiştir. Problem ve alt probleme yer verilmeyen tezin sonuçları şu şekildedir. Ülkemizde Eğitim Sistemi İçerisinde Sanat Eğitiminin Eksiklikleri Ve Sanat Eğitime Yanlı Bakış Açısı Düşünüldüğünde Sivil Toplum Kuruluşlarının Eğitime Ve Sanat Eğitime Verdiği Destek Önemli Olmaktadır. R_SKADER Sanat Merkezlerinin, ülkemiz eğitim sistemi içerisinde ihmal edilen sanat eğitimini, çok disiplinli sanat eğitimi anlayışıyla çağdaş bir şekilde uygulama hedefine sahiptir. Bu yönde sanat eğitimi programları geliştiren, zengin malzeme imkânına sahip donanımlı atölyelerde eğitim veren ve risk altındaki çocukların çok yönlü gelişimine katkı sağladığı, görülmektedir. Verdikleri eğitim ve deneyim fırsatıyla mevcut ve geleceğin sanat eğitimcileri için de bir yetişme ortamı olan bir sanat eğitimi projesi olarak ülkemiz sanat eğitimi içerisinde özgün bir yere ve önemli bir işleve sahip olduğu gözlenmiştir.

22- Üst teması Sanat Eğitimi ve alt teması yetişkin eğitimi olan araştırmalar toplam 3 adettir. Halk Eğitim Merkezlerinin Sanat Eğitimi bağlamında yetişkin eğitimindeki yeri ve önemi konulu ilk tez tabloda **17.** Numaralı tez olarak kodlanmıştır. Halk Eğitim Merkezleri Eğitimdeki açığı ne ölçüde kapatabilmektedir? Sanatın ve sanatsal faaliyetlerin toplumun bütününe birden ulaşması için halk eğitim merkezlerinin rolü nedir? Sorularına cevap

aranmıştır. Halk Eğitim Merkezlerinde açılan kursların genelinde eğitimden ziyade teknik öğretime ağırlık verildiği gözlemlenmiştir. Ancak resim kurslarında; resim yapmanın yanında yapılmış bir eserin nasıl anlaşılacağı konusunda kursiyerlerin eğitildiği anlaşılmaktadır. Yapılan anket verileri ile şu sonuçlar görülmektedir. Kursiyerlerin sanat yoluyla toplumsal iletişim kurmaları yönünde gelişim gösterdikleri tespit edilmiştir. Sonuç olarak, Halk Eğitim Merkezlerinin Sanata ve Sanat Eğitime olumlu katkıları bulunmaktadır. **60. Tez**, Yerel yönetimlerin Sanat Eğitimindeki yeri ve önemi. (İstanbul Büyükşehir Belediyesi İSMEK örneği). Bu araştırmanın problemi ve alt problemi şöyledir. Yerel yönetimlerin Sanat Eğitimi alanında üstlendikleri çalışmalar amacına Ulaşmakta Mıdır? İSMEK’te yetişkin eğitimi kapsamında verilen Sanat Eğitiminin değerlendirmesi. İSMEK’ de resim branşı adı altında verilen eğitimin tam olarak hedeflerine ulaşmadığı, derslik ve atölyelerin sanat eğitimi ortamı için yeterli olmadığı, sanat eğitiminin kurallarına uygun verilmediği, kurslara katılan yetişkinlerin sadece boş vakitlerini değerlendirme ve kendilerine bir hobi edinme amacı ile bu kurslara katıldığı görülmektedir. Yetişkinlere yönelik bu kurslarda verilen sanat ve meslek eğitimi kurslarının, bireylere meslek edindirmede ve sanatçı yetiştirmede yapılan araştırmanın sonucunda tespit edilmiştir. Yapılan gözlemler ve görüşme sonuçlarından ortaya çıkan verilere göre; İSMEK sanat eğitimi kapsamında geliştirmiş olduğu program ile yetişkin bireylerin hobi edinmeleri ve iyi vakit geçirebilmeleri için birçok imkân sunmaktadır. Ancak görülen şu ki; İSMEK’ in yetişkinlere sunduğu bu eğitim imkânları tam olarak sanat eğitiminin amacına uygun değildir. **86. Tez**, Androgojik Temele Dayalı Yetişkin Sanat Eğitiminde bir eylem Araştırması adlı bu araştırma, Androgojik temele dayalı, çağdaş sanat içerikleriyle zenginleştirilmiş Sanat Eğitimi süreci, yetişkinlerin sanatsal tutum ve davranışlarının değişimi ve gelişimi açısından nasıl bir rol üstlenmektedir? Problemi ve resim çalışmalarında farklı teknik ve materyal deneyimi içeren eylem araştırması, yetişkinlerin sanata yönelik bilgiyi edinme ve kullanma becerilerine ne gibi bir etkisi olmuştur? Alt problemine yanıt aranmış ve elde edilen verilerle değerlendirmelerin sonuçları şöyledir. Yetişkin Sanat Eğitimi derslerinin salt uygulamalı olarak değil teorik sunumlarla da desteklenmesi Sanat Eğitiminin Verimliliği Açısından Yarar Sağlamaktadır. Eğitimde yetişkin öğrenmesi özelliklerine göre yapılandırılmış eğitime Androgojik yaklaşım denmektedir. Bu kavram ‘çocuklara öğretmenin bilimi’ diye çevrilebilecek pedagoji ’ye koşturarak yetişkin eğitimi bilimi karşılığı olarak kurgulanmıştır. Yetişkin sanat eğitimi alan bireylerin yalnızca sanatsal becerilerini geliştirmeye dönük değil, bunun yanında sanatsal kültürlerini de geliştirecek uygulamalar ile ders içeriği zenginleştirilmelidir. Alt teması yetişkin eğitimi olan bu

araştırmaların tümünün vardığı sonuç yetişkin sanat eğitiminde bir takım eksikliklerin olduğu yönündedir. Bunların giderilmesi ve bu kurslardaki sanat eğitimin daha nitelikli bir hale getirilmesi için sanat eğitimcilere ve yerel yönetimlere görevler düşmektedir. Yetişkin bireylerin sanat eğitiminde ister teorik ister uygulamalı olsun pasif değil, eğitimci ile işbirliği içinde aktif bir rol üstlenmeleri sağlanmalıdır.

23- Türkiye'de Sanat Eğitimi Ve Öğretmen Yetiştirme alt temasıyla incelenmiş 2 adet çalışma bulunmaktadır. **81. Tez,** Türkiye'de Sanat Eğitiminde öğretmen yetiştirmeye genel bakış başlığı altında incelenmiştir. Eğitim fakültelerinin güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş eğitimi anabilim dalı son sınıf öğrencilerinin Türkiye'de Sanat Eğitiminde öğretmen yetiştirme hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi ve Eğitim fakültelerinin güzel sanatlar eğitimi bölümü resim iş eğitimi anabilim dalı öğretmenlik mesleği uygulamalarının öğretmen adaylarına mesleki katkıları nelerdir? Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı son sınıf öğrencilerinin öğretmen yetiştirmeye genel bakış konusunda hazırlanan araştırma kapsamında 4 soru ve 6 önermeyi içeren anket üniversite son sınıf öğrencilerine her ders için uygulanmış, anket verileri değerlendirilerek aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır. Ankete katılan son sınıf öğrencilerinin dersin öğretiminde izlenen öğretme-öğrenme stratejilerinin oldukça etkili olduğunu belirtmişlerdir. Türk Sanatı Tarihi, Sanat Eleştirisi, Müze Eğitimi ve Uygulamaları, Öğretmenlik Uygulaması, Rehberlik, Temel Tasarım, Desen, Perspektif, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Çağdaş Sanat, Seçmeli Sanat Atölye, Özel Öğretim Yöntemleri derslerinde %70'in üzerinde olumlu karşılanmış olduğundan programın etkin yürütülebilmesi için gerekli ortamın sağlandığı anlaşılmaktadır. Sorularına cevap aranan araştırmanın sonucu, Ankete katılan son sınıf öğrencilerinin tamamına yakını yapılan okul deneyimi ve öğretmenlik uygulamalarının öğretmenlik mesleği açısından oldukça yararlı olduğunu belirtmişlerdir. Sanat Eğitimcisi olarak yetişen bireylerin, topluluk önünde konuşma, dil becerilerinin gelişimi, vücut hareketlerinin kullanımı, sınıf ortamında olası problemlerle başa çıkabilme gibi kazanımların edinildiği okul deneyimi dersinin programdaki önemi daha da iyi anlaşılmaktadır. **84. Tez,** Öğretmen adaylarının Sanat Eğitimi öz-yeterliklerinin araştırılması konu başlığıyla tamamlanmıştır. Öğretmen adaylarının Sanat Eğitimine yönelik öz yeterlik algıları nasıldır? Öğretmen adaylarının Sanat Eğitiminde öz-yeterlikleri üniversite değişkenine göre anlamlı farklılıklar göstermekte midir? Öğretmen adaylarının, önemli ölçüde soyut bilgilerden oluşan sanat eğitimi konuları ve bunların öğretimi ile ilgili öz-yeterlik algılarının bilinmesi, eksik yönlerinin tamamlanması ve geliştirilmesi açısından önemlidir. Yapılan araştırmalar öğretmenlerin öğretim konusundaki

performanslarında öz-yeterlik inançlarının etkili olduğunu göstermektedir. Öğretmen adaylarının kendilerine olan öz-yeterliklerinin artmasının ve gelişmesinin sağlanması sanat eğitimi açısından da önemlidir. Görsel sanatlar öğretmen adaylarının öz yeterliklerinin yüksek olması öğrencilerin derse katılımlarını ve derse olan ilgilerini artıracaktır. Yüksek öz-yeterliğe sahip öğretmenler, sanat eğitimi derslerini sıkıcı bir atmosferden kurtararak, derslerin daha aktif, daha eğlenceli ve daha başarılı geçmesini sağlayabilirler. Böylelikle eğitimde istenilen hedeflere ulaşmada daha başarılı olunabilir.

24- Yükseköğretim, Sanat Eğitimi Anlayışı temalı tek araştırma olan **58.Tez**, Günümüz yükseköğretim Sanat Eğitimi anlayışının görsel sanatlar öğretmen adaylarına yansımaları (Selçuk Üniversitesi Örneği) bu tezin problemi, Sanat eğitimcisi adaylarının mesleki kazanımlarını, sanatsal yaratıcılıklarını ve kimlik oluşumunu etkileyen unsurlar nelerdir? Alt problemleri ve sonuç kısmı belirtilmeyen bu araştırma bulgularından çıkarıma gidilerek sonuçları tahmin edilmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin beklentileri yetiştikleri bölge, aile yapısı ve akademi öncesi aldıkları eğitimlere göre farklılıklar ve ya benzerlikler göstermektedir. Güzel sanatlar lisesi mezunu öğrencilerin, üniversite öncesi sanat eğitimi almayan öğrencilere göre daha fazla beklenti içerisinde olduğu görüşü belirtilmiştir. Öğrenciler; eğitim sürecinin olumlu ve olumsuz yanlarına değinmiştir. Öğreticiler eğitici kadroyla rahat iletişim kurabildiklerini, her konuda yardımcı olduklarını, hem sanat adına hem öğretmenlik mesleği adına dengeli bir şekilde yetiştirildiklerini dile getirmiştir. Atölye çalışmaları saatleri dışında çok fazla çalışma imkânının olmadığını, sergi ve gezi gibi faaliyetlerin nadir düzenlendiğini belirttikleri görülmektedir.

25- Sanat Eğitimi Ve Gerekliliği teması ile bir adet tez bulunmaktadır. **68.Tez** Yüksek Öğretim Kurumlarının Sanat Eğitimi Dersleri Olmayan Programlarında Sanat Eğitiminin Gerekliliği konusuyla araştırılmış olup problemleri ve sonuçları şöyledir. Yükseköğretim kurumlarının Sanat Eğitimi dersleri olmayan programlarında, Sanat Eğitimi gerekli midir? Yükseköğretim kurumlarında ki, Sanat Eğitimi uygulamalarının olmadığı fakülte ve bölümlerde öğrenim gören öğrenci, ilk ve ortaöğretim sonrası Sanat Eğitimi almalı mıdır? Yükseköğretim kurumlarında bulunan fakültelerin bölümlerinin tümünün öğretim programına pedagojik açıdan yeterli, Sanat Eğitimi dersleri eklenmelidir. İlk ve ortaöğretimde sanat eğitimi almış olan öğrenciler Yükseköğretim kurumlarındaki eğitimlerine başladıklarında, Sanat Eğitimi, sürekliliğini yitirmektedir. Oysa sanat eğitimi de sürekli olmalıdır. Örgün eğitimde alınan sanat eğitiminin yetersizliği göz önündedir. Bu düzlemde öğrenci gelecekteki hayatında,

sanat eğitimi açısından yalnız bırakılmış, eğitim süreci baltalanmıştır. Bu bağlamda tam insan olma yolunda gerekli donanıma sahip olan sanatın, Sanat Eğitimiyle, vücut bulacağı aşikârdır. Dolayısıyla ilk ve orta öğrenimdeki sanat eğitimi öğretim programlarının ve onların niteliği tekrar gözden geçirilmeli ve öğrenciler bir üst basamak olan yükseköğrenim kademesine daha donanımlı bir şekilde hazırlanmalıdır.

26- Sanat Eğitimi ve Öğretiminde mizah 64. Tez Bir Öğretim Stratejisi Olarak Sanat Eğitiminde Mizahın Kullanımına Yönelik Öğretmen Ve Öğrenci Görüşleri adlı tezin şu probleme cevap aradığı görülmekte ve elde edilen sonuç, Sanat Eğitiminde Mizahın Kullanımına Yönelik Öğretmen Ve Öğrenciler Dersi Severe İşlemeye Katkısı Olduğunu Belirtmiştir. Öğretmen ve öğrencilere göre, Mizahın olumlu ve olumsuz yönlerine yönelik olarak yapılan esprinin öğrenci tarafından yanlış anlaşılması, bilinen ve tekrarlanan mizah öğelerinin kullanılması öğretmen ve öğrencileri eğitim açısından olumsuz etkilediği belirtilmiştir. Mizahın olumlu yönleri ise dersin zevkli ve eğlenceli geçmesini sağladığı yönünde açıklamalar yapılmıştır. Sonuç olarak, Öğretmen ve öğrenciler mizahın olumlu ve olumsuz yönleri üzerinde fikir birliği içerisinde.

27- Sanat Eğitimi Ve İlköğretim ve Ortaöğretimde Sanat alt temalı tezler 2 adettir. 46. Tez, İlköğretim okulu yönetici ve öğretmenlerinin sanat eğitimine bakış açılarının değerlendirilmesi alt problemine alınan sonucun okul müdürleri ve öğretmenlerinin sanat eğitimine bakış açıları olumlu bulunmuş, gerekliliği ve önemi konusunda bilinçli oldukları gözlenmiştir. Okul müdürleri ve öğretmenlerinin sanat eğitimine bakış açıları olumlu bulunmuş, gerekliliği ve önemi konusunda bilinçli oldukları gözlenmiştir. Aslında ülkemizdeki Sanat Eğitimi ile ilgili tüm ders ve faaliyetlerin okul yöneticileri ve öğretmenler tarafından gerekli ve önemli bulunmasına karşılık sıkıntının Mili Eğitim ‘den kaynaklandığı saptanmıştır. Çünkü Milli eğitim sanata ve sanat eğitimine yeterince programda yer vermediği bunun için gerekli olan eğitimcileri sağlamadığı, okulların fiziki alt yapısında sanatın türlerini icra etmek üzere mekân, tesis ve materyaller bulunmadığı tezin bulgularında görülmektedir. **53. Tez** ilk ve ortaöğretim kurumlarımızda Sanat Eğitiminin değişen paradigmalarının görsel sanatlar dersi bağlamında incelenmesi başlıklı araştırmada probleminin ve alt probleminin olmadığı görülmektedir. Araştırmada elde edilen sonuç; Dersin uygulayıcıları noktasında sanat eğitimcilerinin yetiştirilmesi de büyük önem taşımaktadır şeklindedir. Dersin etkinliği, gerek Milli Eğitim Bakanlığı’nın geliştireceği projeler, gerekse Akademik dünyadaki çalışmalarla araştırılmalıdır. Amacına

daha uygun bir içerik, yine ülkenin dünyayı da yakından takip eden akademisyenlerin gayretleri ile oluşturulabilir. Ders saatleri, gelişmiş ülkelerdeki gibi etkinliğini artıracak bir süreye kavuşturulmalıdır. Bu sürenin saptanması için de yeni araştırmalara gerek vardır.

Tablo 12. 2007-2014 Yılları Arasında Türkiye’de “Sanat Eğitimi “ Üzerine Yapılan Doktora Tezlerinin İçerik Bakımından İncelenmesi

No	Tezler	Problem Cümlesi	Alt Problemler	Sonuç	Üst Tema/ Alt Tema
1	Türkiye Ve İtalya’da Yüksek Öğretimde Plastik Sanatlar Ve Bilgi Teknolojisinin Sanat Eğitimine Katkısı	İtalya’da Yüksek Öğretimde Plastik Sanat Eğitimi Amaçlayan Üniversite Yetenek Sınavına Giren Öğrencilerin Lise Süresince Aldıkları Plastik Sanat Eğitiminde Farklılıklar Var Mıdır?	Mesleki Resim Eğitimi Veren Farklı Yüksek Öğretim Kurumlarının M. Ü. A. E. F. Resim Bölümü - İtalya G. S. A. L’aquila Giriş Yetenek Sınavlarına Giren Öğrencilerin Genel Plastik Sanatlar Bilgisi Resim Kursu Almasına Göre Farklılaşmakta Mıdır?	M. Ü. G. S. F. Öğrencilerinin Genel Plastik Sanatlar Bilgisi Puanlarının Bilgisayar Programı Bilme Sayılarına Göre Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirleme kamacıyla Yapılan Anova Sonucunda Ortalamalar Arasındaki Fark Anlamlı Bulunmuştur.	Sanat Eğitimi Ve Teknoloji
2	Yapılandırmacı Yaklaşım Göre Web Tabanlı Bilgisayar Destekli Sanat Eğitimi	Yapılandırmacı Yaklaşım Göre Web Tabanlı Bilgisayar Destekli Öğretim Etkinliğinin Lisans Düzeyinde Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisi Var Mıdır?	Web Tabanlı Bilgisayar Destekli Öğretim Yöntemi Uygulanan Deney Grubu Öğrencileri İle Geleneksel Öğretim Yöntemi Uygulanan Kontrol Grubu Öğrencilerinin Akademik Başarı (Son Test) Puanları Arasında Anlamlı Bir Fark Var Mıdır?	Web Tabanlı Bilgisayar Destekli Öğretim Ve Geleneksel Öğretim Grubu Öğrencilerinin Son Test Puanları Arasında, Deney Grubu Lehine Bir Artış Görülmüştür.	Sanat Eğitimi Ve Teknoloji
3	Temel Sanat Eğitimi Dersinin Web Tabanlı Öğrenme Yöntemi İle Verilmesinin Öğrenci Başarısına Etkisi	Yapılandırmacı Yaklaşım Göre Hazırlanan Web Tabanlı Öğrenme Yönteminin Lisans Düzeyinde Temel Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Bu Dersindeki Akademik Başarılarına Ve Bilgilerine Bir Katkısı Bulunmakta Mıdır?	Geleneksel Öğretim Yöntemi Uygulanan Temel Sanat Eğitimi Dersinin Kontrol Grubu Öğrencilerinin Başarı Puanları (Son Test Ve Kalıcılık Testi) Arasında Anlamlı Bir Artış Var Mıdır?	Web Tabanlı Öğrenme Yöntemi Ve Geleneksel Öğretim Grubu Öğrencilerinin Son Test Puanları Arasında, Deney Grubu Lehine Bir Artış Görülmüştür. Bu Fark (Başarı), Anlamlıdır. Bu Sonuç, Web Tabanlı Öğrenme Yönteminin Uygulandığı Deney Grubunda Yapılan İşlemlerin Öğrenci Etkili Olduğunu Göstermektedir.	Sanat Eğitimi Ve Teknoloji

4	Çağdaş Görsel Kültürde Resimsel İmge Ve Sanat Eğitimi Yeni İmge Düzenleri	Eğitim Ve Güzel Sanatlar Fakülteleri Resim-İs Öğretmenliği Anabilim Dalı Ve Resim Bölümlerinde Lisans Düzeyinde Sanat Eğitimi Alan 3. Ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Resimlerindeki İmgelerde Görsel Kültürün Ve Sosyo- Kültürel Olguların Etkileri Nelerdir? Bu Etkiler Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Farklılaşmakta Mıdır?	Reklam Panolarının Resimlerdeki İmgelere Etkileri, İnternetin Resimlerdeki İmgelere Etkileri, Afislerin, Yazılı basın, TV'nin Resimlerdeki imgelere etkileri nelerdir?	Öğrenci Resimlerinde Kullanılan İmge Türlerine İlişkin Sonuçlar Sınıflara Göre İncelendiğinde Anlamli Farklılıklar Olduğu Saptanmıştır.	Sanat Eğitimi Ve Uygulamaları
5	Üniversite Öğrencilerinin Demografik Özellikleri Ve Aldıkları Sanat Eğitiminin Meta Estetiği Konusunda Bilinçlenmelerine Etkisi	Gazi Eğitim Fakültesinin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü İle Mesleki, Teknik Ve Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültelerinin İlgili Bölüm Ve Ana Bilim Dallarındaki 4. Sınıf Öğrencilerinin, Demografik Özellikleri Ve Aldıkları Sanat Eğitiminin Meta Estetiği Konusundaki Bilinçlenmelerine Etkisi Ve Tutumlarına Yansımaları Nasıldır?	GEF'in Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim- İş Eğitimi Ana Bilim Dalı İle Mesleki, Teknik Ve Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültelerinin İlgili Bölüm Ve Ana Bilim Dallarındaki 4. Sınıf Öğrencilerinin, Meta Estetiğine İlişkin Görüşleri Arasında Anlamli Bir Farklılık Var Mıdır?	Gazi Üniversitesinin İlgili Fakülte Ve Ana Bilim Dallarında Öğrenim Görmekte Olan 4. Sınıf Öğrencilerinin Büyük Çoğunluğu Aldıkları Eğitim Sebebi İle Estetik Bütünlük Ve Özgünlüğü Önemledikleri İfadesinde Birleşmektedirler	Sanat Eğitimi ve Estetik
6	Okul Öncesi Dönemde Etkinliklerle Desteklenmiş Sanat Eğitiminin Estetik Beğeni Düzeyine Etkisi (Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu Örneği)	Okul Öncesi Dönemde, Etkinliklerle Desteklenmiş Sanat Eğitiminin, Çocukların Estetik Beğeni Düzeylerine Etkisi Nasıldır?	Deney Ve Kontrol Grupunda Bulunan Çocukların Kalıcılık Testi Sonuçları Arasında Anlamli Bir Fark Var Mıdır?	Deneyisel İşlemin Belirli Bir Süre Zarfı Geçtikten Sonra Dahi Deney Grubu Çocuklarının Estetik Yargılarında Olumlu Bir Etkisi Olduğu Sonucuna Ulaşılabilmektedir.	Sanat Eğitimi, Estetik
7	Güzel Sanatlar Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarında Sanat Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım Dersine İlişkin Öğretim	Güzel Sanatlar Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumları Olan Güzel Sanatlar Fakülteleri Ve Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar	Öğretim Elemanları Ve Öğrencilerin Temel Sanat Eğitimi/ Temel Tasarım Dersine İlişkin Görüşleri (Dersin Süresi Ve Uygulama Biçimi, Ders İçerisinde İşlenen Konular, Dersin	Öğretim Elemanları Öğrencilere Oranla TSE/TT Dersinin Gerekli Olduğu, Derste Verilen Teorik Bilgilerin, Canlı Modelden Yapılan Çalışmaların Yeterli Olduğu, Bu Dersin Öğrencilerin Gözlem Ve	Temel Sanat Eğitimi

	Elemanı Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi	Ve	Eğitimi Bölümlerinde Verilen Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım Dersine İlişkin Öğretim Elemanı Ve Öğrenci Görüşleri Nelerdir?	Öğrencilere Katkısı) Arasında Anlamli Bir Farklılık Var Mıdır?	Görme Gücünü Geliştirdiği, Düşünme Gücünü Geliştirdiği, Tasarım Eleman Ve İlkelerini Öğrenmelerini Ve Çalışmalarında Bilinçli Olarak Kullanabilmelerine Olanak Sağladığı Konusunda Daha Fazla Görüş Belirttikleri Görülmüştür.	
8	Post Modern Sanat Eğitimi Kapsamında İlköğretim Görsel Sanatlar Eğitiminin Değerlendirilmesi Ve Programın Yeniden Yapılandırılması İçin Öneriler		Post Modern Sanat Eğitimi Kapsamında İlköğretim Görsel Sanatlar Eğitiminin Değerlendirilmesi	MEB (2006) İlköğretim Görsel Sanatlar Öğretim Programı Genel Anlamda Post Modern Sanat Eğitimi Yaklaşımlarını Ne Derece Kapsıyor?	Okullarda Görsel Sanatlar Dersi Programı Resim Dersi Uygulamaları Şeklinde İşlendiği Görülmektedir.	Sanat Eğitimi Ve Sanat Tarihi Öğretimi
9	16. Ve 20. Yüzyıllar Arasında Avrupa'da Akademik Düzeyde Sanat Eğitiminin Oluşumu Ve Türkiye'deki Sanat Eğitimine Katkıları		Belirtilmemiş	Belirtilmemiş	Ülkemizde Yıllarca Sınırlı İmkân Ve Koşullarda Geliştirilip Yaygınlaştırılmaya Çalışılan Sanat Eğitimi, Tüm Güçlüklerle Rağmen Belirli Bir Yol Kat Etmesine Yardımcı Olmuştur.	Türkiye'de Sanat Eğitimi
10	Işığın Simgesi Olarak Sarı Rengin Kavramsal Etkinliği Ve Sanat Eğitimindeki Yeri		Sarı Rengin Sanatta, Toplumsal Yapıda, İnsan Psikolojisinde, Dinsel Değerlerde Ve Eğitim Sisteminde Ki Anlamı Nedir?	Özellikle Rengin Fiziksel, Kimyasal, Psikolojik, Sosyolojik Analizlerinin Her Açından Ele Alındığı Temel Kaynakların İhtiyaca Cevap Verecek Ölçekte Türkiye Arşivlerinde Bulunmaması.	Işığın Sembolü Olarak Sarı Rengin, Çocuk Resminde De Işık Kaynağı Olarak Yerini Almış Olduğu Kendini Göstermektedir.	Sanat Eğitimi Ve Uygulamaları
11	Sanat Öğretiminin Işığında Sanat Eğitimi Tarihi		İlköğretim Okullarında Sanat Eğitiminde Görsel Kültürün Vazgeçilmez Bir Parçası Olarak Sanat Tarihi Disiplininden Yeterli Ve Gerekli Düzeyde Yararlanılması, Öğrencinin Sanata İlgi Ve Sanatta Yaratıcılık Açılarından Başarısını Arttırır Mı?	Görsel Sanatlar Eğitimi Ve Öğretiminde Geliştirilen Kuramlar Ve Uygulamalardan Haberdar Olmayan, Program Geliştirme Konusunda Yetkin Olmayan Kişilerin Öğretim Programı Ve Ders/Kaynak Kitaplar Hazırlaması Doğru Mudur?	Belirtilmemiş –Öneriler Var	Sanat Eğitimi Ve Sanat Tarihi Öğretimi

12	Sanat Eğitimi Ve Sanat Eleştirisi: Türkiye'de Görsel Sanatlar Öğretmeni Yetiştiren Kurumlar Örneği	Türkiye'deki Resim-İş Öğretmenliği Lisans Programlarındaki Mevcut Sartların Yaşanan Bu Değişimlere Ne Ölçüde Cevap Verebildiği, Bu Dersin Gereklikleri Nelerdir?	Belirtilmemiş	Bu Anlamda Öğretim Elemanlarının Büyük Çoğunluğuna (%79) Göre Türkiye'de Sanat Eleştirisi Alanında Lisans Düzeyinde Ve Yine Öğretim Elemanlarının Büyük Çoğunluğuna (%83) Göre Lisansüstü Düzeyde Bir Bölüm Ya Da Programa Kesinlikle İhtiyaç Vardır.	Sanat Eğitimi Ve Sanat Eleştirisi
13	Sanat Eğitimi Alanında Yapıt İncelemelerinde Bir Yöntem Olarak Görsel Gösterge Çözümlemesi	Sanat Eğitimi Alanında Yapıt İncelemelerinde Bir Yöntem Olarak Görsel Gösterge Çözümlemesi Yönteminin Kullanılmasını Uygulama Olarak Kullanılması.	Sanat Eğitiminde Yapıt Çözümleme Sürecinde Görsel Gösterge Çözümlemesi Yönteminden Nasıl Yararlanılabilir?	Gösterge-Bilimsel Çözümlemelerin Sanat Eğitiminde Yapıt İncelemesinde Kullanılmasının Sanat Eğitimi Alan Bireylerin Günümüz Sanat Yapıtlarını Anlamlandırırken, Dayandıkları Düşünsel Temelleri Görebilmeleri Açısından Da Önemli Olduğu Görülmüştür.	Sanat Eğitimi Ve Sanat Eleştirisi
14	Mesleki Eğitim Fakültesi Temel Sanat Eğitimi Derslerinin Program, Öğretim Elemanı Ve Öğrenci Faktörlerine Göre Değerlendirilmesi	Temel Sanat Eğitimi Dersinin Konuları, İçerikleri, Amaçları Ve Kullanılan Sanat Eğitimi Yöntemlerinin Öğrenciler Üzerindeki Tutum Ve Başarıya Ne Ölçüde Fayda Sağladığı, Bu Dersin Genel Ve Özel Amaçlarının Gerçekleştirilme Düzeyinin Saptanması	Temel Sanat Eğitimi Dersini Alan Öğrencilere Uygulanan Erişi Testinin Ön Test Ve Son Test Puanları Arasında Anamlı Bir Farklılık Var Mıdır?	Erişi Testi Uygulanan Tüm Öğrencilerin Eğitim Gördükleri Ana Bilim Dalına Göre Ön Teste Verdikleri Doğru Cevaplar Arasında Anamlı Bir Farklılık Bulunamamıştır.	Temel Sanat Eğitimi
15	Türkiye De Yazılı Basında Görsel Sanatlara İlişkin Bir Durum Tespiti Ve Bu Durumun Yüksek Öğretim Kurumları Sanat Eğitimi Programları İle İlişkisi (1960-1990)	Türkiye "De 1960-1990 Yılları Arasında, Yazılı Basında Görsel Sanatlara İlişkin Durum Nasıldır Ve Bu Durumun Yüksek Öğretim Kurumları Sanat Eğitimi Programları İle İlişkisi Bulunmakta Mıdır?	GÜGEF Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Programlarındaki Durum Nasıldır?	Genel Anlamda Kitle İletişim Araçları Magazinsel Haberlere Ağırlık Vermektedir.	Sanat Eğitimi Ve Basında Görsel Sanatlar
16	Gelecekçi Sanat Eğitimi Modellerine Temel Oluşturması Bakımından Görsel Okuryazarlık Ve Eleştirel Pedagoji	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş	Eleştirel Pedagoji Ve Görsel Okuryazarlığın Teorik Ortak İlişkisine Ve Sorumluluklarına Kültürel Bir Yaklaşım Modeli, Sanat Eğitiminin Kamusal Açılımının Pedagojik	Sanat Eğitimi Ve Sanat Eleştirisi:

İlişkisi					Unsurlarını Pekiştirecektir.					
17	1980 Sonrası Türk Resim Sanatında Yeni Oluşumlar Ve Sanat Eğitime Yansımaları	12 Eylül 1980 Sonrasında, Değişen Politik Ve Toplumsal Yaşamın Türk Resim Sanatına Etkileri Nelerdir?	1980 Türkiye’de Eğitimdeki Gelişmeler Nelerdir?	Sonrası Sanat	1980 Sanatında Yeni	Sonrası Ortaya Çıkan	Resim Ve Onların Yeterli Bilgi Ya Da	Türkiye’de Eğitimi	Sanat	
18	Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Sanat Ve Estetik Tutumlarına Görsel Kültürün Etkisi	Sanat eğitimi alan öğrencilerin, sanat ve estetik tutumları üzerine görsel kültürün, etkisi ne düzeydedir?	Gelişmiş teknoloji ve dijital kolaylığın üretime etkisine sanat eğitimi alan öğrencilerin tutumları ne yöndedir?		Konya Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Resim-İş Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri ve Güzel Sanatlar Fakültesi öğrencileri üzerinde yapılan araştırmada, sanat eğitimi alan öğrencilerin sanat ve estetik tutumlarına görsel kültürün etkisinin istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu saptanmıştır.			Sanat Eğitimi Ve Estetik		
19	Temel Sanat Eğitiminde Disiplinler Arası Yaklaşım (Müzik Destekli) Uygulamanın Öğrenci Başarı Düzeyine Etkisi	Araştırmada Müzik-Resim İlişkisi Farklı Bir Açıdan Değerlendirilerek Görsel Sanatların Temel Tasarım Öğelerinin Benzer Öğelere Sahip Olduğu Bilinen Müzik Alanına Ait Özdeş Kavramlarla Desteklenerek Anlatılması	Deney Grubu İle Kontrol Grubunda Bulunan Öğrencilere İlişkin Uygulama Öncesi Ve Uygulama Sonrası Tutum Puanları Arasında Farklılık Var Mıdır?		İki Grubun Tutumları İncelendiğinde Ön Testlerinin Birbirlerine Eş Düzeyde Olduğu Son Test De İse Deney Grubunun Kontrol Grubuna Göre Daha Yüksek Olduğu Görülmektedir.			Temel Sanat Eğitiminde Disiplinler Arası Yaklaşım		
20	Yaratıcı Drama Yönteminin Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sanata Yönelik İlgilerine Ve Sanat Eğitimi Dersi Başarılarına Etkisi	Yaratıcı Drama Yönteminin Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sanata Yönelik İlgilerine Ve Sanat Eğitimi Dersi Başarılarına Etkisi Nedir?	Yaratıcı Drama Yönteminin Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sanat Eğitimi Dersi Başarılarına Etkisi Nedir?		Deney Grubuna Ait Son Testten Elde Edilen Puan Ortalamalarının, Kontrol Grubuna Ait Son Testten Elde Edilen Puan Ortalamalarından Bir Miktar Daha Yüksek Olduğu Belirlenmiştir.			Sanat Eğitimi Ve Uygulamaları		
21	Sanat Eğitimi Ortamı Olarak Üniversite Sanat Müzelerinin İşlevi	Sanat Eğitimi Ortamı Olarak Kullanılan Üniversite Sanat Müzelerinin İşlevi Nedir?	Üniversite Sanat Müzelerinde Bir Eğitim Birimi Var Mıdır?		Müzelerin Sanat Eğitimi İçin Öğretim Ortamı Olup Olmaması Sorusuna, Lise Öğrenci Grupları Arasında Yüzde Doksana Yakınının Evet, Geri Kalanının İse Hayır Yanıtı Verdikleri Görülmüştür.			Sanat Eğitimi, Sanat Müzeleri		

22	Resim-İş Öğretmenliği Özgün Baskı Resim Dersinin Post Modern Sanat Eğitimi Bağlamında Uygulanabilirliği: Bir Eylem Araştırması	Resim-İş Öğretmenliği Programı'ndaki Özgün Baskı Resim Dersinin Post Modern Sanat Eğitimi Bağlamında Uygulanabilirliği Nasıldır?	Resim-İş Öğretmenliği Lisans Programına Göre, SSAÖB Dersinin, İçeriği Ve Uygulamadaki Durumu Nasıldır?	Öğretmen Özgün Baskı Resim Özelinde Estetik, Eleştiri Ve Sanat Tarihi Açısından Yeterli Düzeyde Bilgilenecek, Baskı Resim Tekniklerinin Oluşum, Olanak Ve Gelişim Süreçleriyle Birlikte Dönem, Yapıt, Sanatçı İlişkisini Tartışabilme Yeterliğine Geldikleri Sonucuna Varılmıştır.	Adaylarının, Resim Eleştiri Açısından Düzeyde Baskı Resim Oluşum, Gelişim Birlikte Sanatçı Tartışabilme Geldikleri Varılmıştır.	Sanat Eğitimi Ve Uygulamaları
----	---	--	---	--	---	----------------------------------

2007-2014 Yılları Arasında Türkiye’de “Sanat Eğitimi “ Üzerine Yapılan Doktora Tezlerinin İçerik Bakımından İncelenmesi

2007-2014 Yılları Arasında Türkiye’de “Sanat Eğitimi “ Üzerine Yapılan toplam 22 adet doktora tezi İçerik Bakımından İncelendiğinde ortak 9 üst tema başlığı altında toplanmıştır. Üst temalar,

1-Sanat Eğitimi Ve Teknoloji

2-Sanat Eğitimi Ve Uygulamaları

3- Sanat Eğitimi, Estetik/Meta Estetiği

4-Temel Sanat Eğitimi/ Temel Sanat Eğitiminde Disiplinler Arası Yaklaşım

5-Türkiyede Sanat Eğitimi

6-Sanat Eğitimi Ve Sanat Tarihi Öğretimi

7-Sanat Eğitimi Ve Sanat Eleştirisi

8--Sanat Eğitimi Ve Basında Görsel Sanatlar

9-Sanat Eğitimi, Sanat Müzeleri

1-Sanat Eğitimi Ve Teknoloji üst teması ile yapılmış 3 adet doktora tezi bulunmaktadır.1. Tez, Türkiye Ve İtalya'da Yüksek Öğretimde Plastik Sanatlar Ve Bilgi Teknolojisinin Sanat Eğitimine Katkısı adlı araştırmanın problemi ve alt problemi şu şekildedir. İtalya'da Yüksek Öğretimde Sanat Eğitimi almayı amaçlayan üniversite yetenek sınavına giren öğrencilerin lise süresince aldıkları plastik sanat eğitiminde farklılıklar var mıdır? Mesleki resim eğitimi veren farklı yükseköğretim kurumlarının M. Ü. A. E. F. Resim Bölümü - İtalya G. S. A. L'aquila Giriş yetenek sınavlarına giren öğrencilerin genel plastik sanatlar

bilgisi resim kursu almasına göre farklılaşmakta mıdır? M. Ü. G. S. F. öğrencilerinin genel plastik sanatlar bilgisi puanlarının bilgisayar programı bilme sayılarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirleme amacıyla yapılan Anova sonucunda ortalamalar arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. Öğrencilerin teknoloji kullanarak hem bilgisayar çağını yakalaması, hem istediği kaynağa kolayca ulaşabilmesi, diğer ülkelerdeki aktivitelerin haberdar olması, genel plastik sanatlar bilgisini ve kültürünü geliştirmesi açısından pozitif yönde gelişim gösterdikleri görülmüştür. **2. Tez,** Yapılandırmacı Yaklaşımına Göre Web Tabanlı Bilgisayar Destekli Sanat Eğitimi konulu araştırma, Yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanan web tabanlı bilgisayar destekli öğretim etkinliğinin lisans düzeyinde Sanat Eğitimi alan öğrencilerin akademik başarılarına etkisi var mıdır? Ve web tabanlı bilgisayar destekli öğretim yöntemi uygulanan deney grubu öğrencileri ile geleneksel öğretim yöntemi uygulanan kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarı (son test) puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır? Problemlerine yönelik araştırmada elde edilen sonuçlar olumlu olmuştur. Web tabanlı bilgisayar destekli öğretim ve geleneksel öğretim grubu öğrencilerinin son test puanları arasında, deney grubu lehine bir artış görülmüştür. Araştırmada elde edilen sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde Sanat Eğitiminde; Web Tabanlı Bilgisayar Destekli Öğretim yönteminin kullanılması öğrencilere kendi hızında ilerleme, seçme, tekrarlama, serbestçe tepkide bulunma gibi birçok imkânı sunmasıyla, öğrencilerin akademik başarı ve öğrenmede kalıcılığı sağlaması açısından Geleneksel Öğretim yöntemine göre daha etkili bir yaklaşım olduğunu söyleyebiliriz. **3. Tez,** Temel Sanat Eğitimi Dersinin Web Tabanlı Öğrenme Yöntemi İle Verilmesinin Öğrenci Başarısına Etkisi konulu araştırmanın problem cümlesi tablodan da anlaşılacağı üzere 2. Tezle aynıdır. Fakat alt problemi ve sonuçlarında Yapılandırmacı yaklaşıma yönelik herhangi bir araştırmanın olmadığı görülmektedir. Araştırma, geleneksel öğretim yöntemi uygulanan Temel Sanat Eğitimi dersinin kontrol grubu öğrencilerinin başarı puanları (son test ve kalıcılık testi) arasında anlamlı bir artış var mıdır? Alt problemiyle araştırma konusunun aslında web tabanlı öğretim yöntemiyle temel sanat dersini uygulayarak geleneksel yöntemle yapılan yöntemi kıyaslamak olduğu anlaşılmaktadır. Web Tabanlı Bilgisayar Destekli Öğretim Ve Geleneksel Öğretim Grubu Öğrencilerinin Son Test Puanları Arasında, Deney Grubu Lehine Bir Artış Görülmüştür. Sonucunu elde eden araştırma aynı konuda yapılan diğer araştırma ile aynı enstitüden 1 yıl sonra tamamlanmış olup danışmanları aynıdır.

Web Tabanlı Öğrenme Yönteminin uygulandığı deney grubu öğrencileri ve Geleneksel Öğretimin yapıldığı kontrol grubu öğrencileri Temel Sanat Eğitimi Dersinde bilgisayar destekli öğretimin yapılmasına karşı tutumları benzerlik taşımaktadır. Her iki gruptaki öğrencilerin Temel Sanat Eğitimi dersinde Bilgisayar Teknolojisi kullanımları konusunda yaklaşımları aynı yöndedir. Web Tabanlı Öğrenme Yöntemi, hiçbir zaman Geleneksel Öğretime rakip görülmemeli, onu destekleyen bir yaklaşım olarak ele alınmalıdır.

2- Sanat Eğitimi Ve Uygulamaları üst temasıyla hazırlanmış 4 tez bulunmaktadır. Bu araştırmalardan ilki **4. Tez**, Çağdaş görsel kültürde resimsel imge ve sanat eğitiminde yeni imge düzenleri konu başlığı ile araştırılmıştır. Eğitim ve güzel sanatlar fakülteleri resim-is öğretmenliği anabilim dalı ve resim bölümlerinde lisans düzeyinde sanat eğitimi alan 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin resimlerdeki imgelerde görsel kültürün ve Sosyo-kültürel olguların etkileri nelerdir? Bu etkiler öğrencilerin Sosyo-demografik özelliklerine göre farklılaşmakta mıdır? Reklam panolarının resimlerdeki imgelere etkileri, internetin resimlerdeki imgelere etkileri, afislerin, yazılı basın, TV'nin resimlerdeki imgelere etkileri nelerdir? Ve elde edilen sonuçlar, Öğrenci resimlerinde kullanılan imge türlerine ilişkin sonuçlar sınıflara göre incelendiğinde anlamlı farklılıklar olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlara göre, görsel kültürün görüntü üreten teknolojilerin etkilerine ilişkin en yüksek değerler internetin resimlerdeki imgelere etkileri üzerine yapılan görüşmelerden elde edilmiştir. Araştırmanın olağanüstü çarpıcı sonucu olarak görülen değerler, internetin öğrenci resimlerdeki imgelerde yüksek oranlarla olumlu etkileri olduğu sonucuna götürmektedir. Özellikle de, internette yer alan görsellerin ve yazılı metinlerin etkisinin yüksek oranlarda çıkması, öğrencilerin bu teknolojiden çok fazla yararlanmalarının ve buradaki verilere kolay ulaşmalarının doğal bir sonucu olarak görülmektedir. **8. Tez**, Post Modern Sanat Eğitimi kapsamında ilköğretim görsel sanatlar eğitiminin değerlendirilmesi ve programın yeniden yapılandırılması için öneriler adlı çalışmada. Post Modern Sanat Eğitimi kapsamında ilköğretim görsel sanatlar eğitiminin değerlendirilmesi. MEB (2006) İlköğretim Görsel Sanatlar öğretim programı genel anlamda Post Modern Sanat Eğitimi yaklaşımlarını ne derece kapsıyor? Soruları, Öğrencilere yapılan uygulamaların değerlendirilmesi sonucunda cevaplanmaya çalışılmıştır. Okullarda Görsel Sanatlar dersi programı resim dersi uygulamaları şeklinde işlendiği görülmektedir. **10. Tez**, Işığın simgesi olarak sarı rengin kavramsal etkinliği ve Sanat Eğitimindeki yeri başlıklı tez, Sarı rengin sanatta, toplumsal yapıda, insan psikolojisinde, dinsel değerlerde ve eğitim sisteminde ki anlamı nedir? Ve özellikle rengin fiziksel, kimyasal, psikolojik, sosyolojik

analizlerinin her açıdan ele alındığı temel kaynakların ihtiyaca cevap verecek ölçekte Türkiye arşivlerinde Bulunmaması. Sorularına cevap arandığı araştırmancının sonucu şöyledir. Işığın sembolü olarak sarı rengin, çocuk resminde de ışık kaynağı olarak yerini almış olduğu kendini göstermektedir. Sarı rengin olumlu veya olumsuz anlamlarının olduğu, toplumlara göre farklı değer yargılarında yer aldığı bilinmektedir. Sanat eserlerinde ise şifre içeren anlamlar doğrultusunda kullanıldığı saptanmıştır. Bu çalışmanın sanat eserlerinin incelenmesi kısmında çok çeşitli örnekler verilmiştir. Dünyanın birçok yerinde sanat eğitimi ilköğretimden lisans eğitimine kadar olan süreçte diğer disiplinlerle birbirlerinin devamı veya tamamlayıcısı olarak sürdürülmektedir. Öğrenciler verilen bilgileri öğrenir, değerlendirir ve uygulamasını yaparak ya bilgisini artırır ya da mesleği ile ilgili bir aşama gerçekleştirir. Renk, eğitimin her basamağında ayrı değerlendirilmelidir. Mesleki kurslarında unutulmayarak ayrı bir kategoride yer alması sağlanmalıdır. Bu nedenle geniş bir yelpazede seviyeye uygun renk bilgisine nasıl ulaşılabileceğinin doğru saptanmasında yarar vardır. **20. Tez**, Yaratıcı drama yönteminin sınıf öğretmeni adaylarının sanata yönelik ilgilerine ve Sanat Eğitimi dersi başarılarına etkisi başlıklı araştırmada ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. 57 öğretmen adayına Sanat Eğitimi dersi kapsamında deney grubunda yaratıcı drama yöntemi, kontrol grubunda geleneksel yaklaşım uygulanmış ve şu problemlere cevap aranmıştır. Yaratıcı drama yönteminin sınıf öğretmeni adaylarının sanata yönelik ilgilerine ve Sanat Eğitimi dersi başarılarına etkisi nedir? Yaratıcı drama yönteminin sınıf öğretmeni adaylarının Sanat Eğitimi Dersi başarılarına etkisi nedir? Sonucu ise, deney grubuna ait son testten elde edilen puan ortalamalarının, kontrol grubuna ait son testten elde edilen puan ortalamalarından bir miktar daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Yaratıcı Dramanın Sanat Eğitimi dersinde etkili bir yöntem olduğu söylenebilir. **22. Tez**, Resim-İş Öğretmenliği özgün baskı resim dersinin Post Modern Sanat Eğitimi bağlamında uygulanabilirliği: bir eylem araştırması adlı tezin problemlerine baktığımızda, resim-iş öğretmenliği programındaki özgün baskı resim dersinin post modern Sanat Eğitimi bağlamında uygulanabilirliği nasıldır? Sorusuna cevap aradığını görüyoruz. Öğretmen adaylarının, özgün baskı resim özelinde estetik, eleştiri ve sanat tarihi açısından yeterli düzeyde bilgilenerken, baskı resim tekniklerinin oluşum, olanak ve gelişim süreçleriyle birlikte dönem, yapıt, sanatçı ilişkisini tartışabilme yeterliğine geldikleri sonucuna varıldığı görülmektedir. Bu araştırma problem, alt problemleri ve sonuçları ile örtüşmektedir. Sanat Eğitimi uygulama alanlarında özgün baskı konusu ile alana katkı sağlamıştır.

3-Sanat Eğitimi, Estetik/Meta Estetiği üst temalı tezler 3 adettir, 5. Tez, Üniversite Öğrencilerinin Demografik Özellikleri Ve Aldıkları Sanat Eğitiminin Meta Estetiği Konusunda Bilinçlenmelerine Etkisi başlıklı araştırmanın problem ve alt problemi sırasıyla şöyledir. Gazi eğitim fakültesinin güzel sanatlar eğitimi bölümü ile mesleki, teknik ve endüstriyel sanatlar eğitim fakültelerinin ilgili bölüm ve ana bilim dallarındaki 4. sınıf öğrencilerinin, demografik özellikleri ve aldıkları Sanat Eğitiminin Meta Estetiği konusundaki bilinçlenmelerine etkisi ve tutumlarına yansımaları nasıldır? Ve Güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş eğitimi ana bilim dalı ile mesleki, teknik ve endüstriyel sanatlar eğitim fakültelerinin ilgili bölüm ve ana bilim dallarındaki 4. sınıf öğrencilerinin, Meta Estetiğine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? Sonuçlara baktığımızda, Gazi Üniversitesinin ilgili fakülte ve ana bilim dallarında öğrenim görmekte olan 4. sınıf öğrencilerinin büyük çoğunluğu aldıkları eğitim sebebi ile estetik bütünlük ve özgünlüğü önemsedikleri ifadesinde birleşmektedirler. Öğrenciler, sanat eserine yüklenen maddi değerın sanatı metalaştırdığını düşünmektedirler. Bir başka deyişle eserin sanat eseri olma özelliğini yitirip yitirmemesi hususunda karar vermeleri istendiğinde, öğrencilerin büyük bir kısmının kararsız kaldığı gözlenmiştir. Öğrenciler, kapital, eser, reklam ve ün gibi kavramlara kendilerinden beklenen -sanat eğitimi almış bireyler olarak- değeri vermek yerine; ne yazık ki “moda” ya da “kolay” olanı seçmişlerdir. Kapitalizmin ısıltılı çağrısı herkesi büyülediği gibi, duyarlılık eğitimi alan öğrencileri de büyülemiştir denilebilir. Ayrıca bu yolla sanatsal yaratıcılıktan uzaklaşabileceklerinin de geniş oranda farkındadırlar. Sonuç olarak diyebiliriz ki öğrencilerin meta estetiğine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark vardır. **6. Tez,** Okul öncesi dönemde etkinliklerle desteklenmiş Sanat Eğitiminin Estetik Beğeni düzeyine etkisi (Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu Örneği) problem, Okul öncesi dönemde, etkinliklerle desteklenmiş Sanat Eğitiminin, Çocukların Estetik Beğeni düzeylerine etkisi nasıldır? Alt problem, deney ve kontrol grubunda bulunan çocukların kalıcılık testi sonuçları arasında anlamlı bir fark var mıdır? Ve elde edilen sonuç şu yöndedir. Deneyisel işlemin belirli bir süre zarfı geçtikten sonra dahi deney grubu çocuklarının estetik yargılarında olumlu bir etkisi olduğu sonucuna ulaşılabilmektedir. Eğitim yalnız kişiliğin gelişimi için değil, algısal gelişimi de sağlayıcı olmalıdır. Sanat eğitiminde konu ve çeşitli malzemeler aracılığı ile algılara yön verilmesi sırasında güdüleyici bir tutum izlenmelidir. Bu güdülemede yardımcı olacağı düşüncesiyle, çocuğun kendini ifadesinde kullandığı başka algılama tiplerinden de (Görsel algı, estetik algı gibi) söz edilmesi gerekmektedir.

Görsel Sanat Eğitimi, çağımızı sadece araç-gereç dünyası olmaktan kurtarıp, sanatla zenginleştirerek, insani bir niteliğe kavuşturmuştur. Okul Öncesi Görsel Sanat Etkinlikleri ister anasınıfında ister yuvada verilsin sadece Sanat Eğitimi vermekle kalmaz, onların tüm gelişimlerine yardımcı olur. Sanat yolu ile çocuklar kişisel bütünlüğe kavuşurlar ve dolayısıyla bu, toplumun bütününe yansır. **18. Tez**, Sanat Eğitimi alan öğrencilerin sanat ve estetik tutumlarına görsel kültürün etkisi başlığıyla yapılan araştırmada Sanat eğitimi alan öğrencilerin, sanat ve estetik tutumları üzerine görsel kültürün, etkisi ne düzeydedir? Probleme yönelik bulguların sonuçları şu şekildedir. Konya Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Resim-İş Öğretmenliği Bölümü Öğrencileri ve Güzel Sanatlar Fakültesi öğrencileri üzerinde yapılan araştırmada, sanat eğitimi alan öğrencilerin sanat ve estetik tutumlarına görsel kültürün etkisinin istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu saptanmıştır. Tespit edilen sonuçlardan anlaşılmaktadır ki, görsel kültür olgusu sanat eğitimi alan öğrencilerin sosyalleşmesinde, bireysel kararlar almasında, günlük bilgi ihtiyaçlarını karşılamada, sanatsal üretimlerinde ve estetik beğenileri üzerinde önemli bir rol oynamaktadır. Toplumu ve geleceğin eğitimcilerini çağdaş uygarlık seviyesine çıkartabilmek ancak çağın dinamikleri karşısında ayakta durabilecek yaratıcı, sorgulayıcı, kimliğinin bilincinde, küreselleşme sürecinde gerçekleşen olguların muhasebesini yapabilen ve ayakta durabilecek bilinçli bireyleri yetiştirmekle gerçekleşebilir.

4-Temel Sanat Eğitimi/ Temel Sanat Eğitiminde Disiplinler Arası Yaklaşım üst tema ile hazırlanmış toplam 3 tez bulunmaktadır. **7. Tez**, Güzel sanatlar eğitimi veren yükseköğretim kurumlarında temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersine ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi konu başlığıyla araştırılan tezde, şu problemlere cevap aranmıştır. Güzel sanatlar eğitimi veren yükseköğretim kurumları olan güzel sanatlar fakülteleri ve eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümlerinde verilen Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersine ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri nelerdir? Öğretim elemanları ve öğrencilerin Temel Sanat Eğitimi/ Temel Tasarım dersine ilişkin görüşleri (dersin süresi ve uygulama biçimi, ders içerisinde işlenen konular, dersin öğrencilere katkısı) arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? Elde edilen sonuçlar şu şekildedir. Öğretim elemanları öğrencilere oranla TSE/TT dersinin gerekli olduğu, derste verilen teorik bilgilerin, canlı modelden yapılan çalışmaların yeterli olduğu, bu dersin öğrencilerin gözlem ve görme gücünü geliştirdiği, düşünme gücünü geliştirdiği, tasarım eleman ve ilkelerini öğrenmelerini ve çalışmalarında bilinçli olarak kullanabilmelerine

olanak sağladığı konusunda daha fazla görüş belirttikleri görülmüştür. Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım dersi yalnızca alana yönelik eğitim veren ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarında değil, tüm ortaöğretim müfredatında ve okulöncesi eğitim kurumları programında yer alan sanatsal aktiviteler içerisinde özellikle temel sanatın ilkelerinin kavratılmaya çalışıldığı uygulamalara yer verilmelidir. **14. Tez,** Mesleki eğitim fakültesi Temel Sanat Eğitimi derslerinin program, öğretim elemanı ve öğrenci faktörlerine göre değerlendirilmesi adlı araştırmada problemler ve elde edilen sonuçlar şu şekildedir. Bu araştırma ile temel sanat eğitimi derslerinin öğrenciler tarafından öğrenilme düzeyi, öğrencilerin bu derse karşı tutumları ve görüşleri ile temel sanat eğitimi dersini veren öğretim elemanlarının görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Temel Sanat Eğitimi dersinin konuları, içerikleri, amaçları ve kullanılan sanat eğitimi yöntemlerinin öğrenciler üzerindeki tutum ve başarıya ne ölçüde fayda sağladığı, bu dersin genel ve özel amaçlarının gerçekleştirilme düzeyinin saptanması. Temel Sanat Eğitimi dersini alan öğrencilere uygulanan erişim testinin ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? Erişim testi uygulanan tüm öğrencilerin eğitim gördükleri ana bilim dalına göre ön teste verdikleri doğru cevaplar arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. **19. Tez,** Temel Sanat Eğitiminde disiplinler arası yaklaşıma dayalı (müzik destekli) uygulamanın öğrenci başarı düzeyine etkisi adlı araştırmada problemler ve elde edilen sonuçlar şu şekildedir. Araştırmada müzik-resim ilişkisi farklı bir açıdan değerlendirilerek görsel sanatların temel tasarım öğelerinin benzer öğelere sahip olduğu bilinen müzik alanına ait özdeş kavramlarla desteklenerek anlatılması. Deney grubu ile kontrol grubunda bulunan öğrencilere ilişkin uygulama öncesi ve uygulama sonrası tutum puanları arasında farklılık var mıdır? Bu araştırma, temel sanat kavramlarını öğrenme sürecinde disiplinler arası yaklaşımı temel alan uygulamanın, Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Resim bölümü öğrencilerinin, tutum ve başarı düzeyindeki etkisini belirlemek için yapılmıştır. İki grubun tutumları incelendiğinde ön testlerinin birbirlerine eş düzeyde olduğu son test de ise deney grubunun kontrol grubuna göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Çalışmada geleneksel yöntemlerin, kalıplaşmış metotların öğrenciler üzerinde bıraktığı olumsuz alışkanlıkların farkına varılmış ve tespit edilmiştir. Araştırmanın sonucunda, deney grubu başarı ölçeği veri analizinde anlamlı bir farklılık olmamasına rağmen, uygulamanın öğrencilerin tutumlarında anlamlı bir ilişki olduğu, buna bağlı olarak çalışmalarında ufku açtığı, bakış açılarını değiştirdiği ve geleneksel yöntemlerin oluşturduğu alışkanlıklardan kurtulma hareketi sağladığı belirlenmiştir. Yapılan bu araştırma çerçevesinde, temel sanat

eğitiminde belirli bir hazır- bulmuşluk seviyesine sahip öğrenciler için özellikle müzik öğeleri ile desteklenmesiyle oluşturulan uygulamaların yararlı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca farklı disiplinlerle işbirliği içinde yapılacak bu tür çalışmaların diğer disiplinlerle birlikte çağdaş sanat eğitime olumlu katkı yapacağı ve desteklenmesi gerektiği düşünülmektedir. Üst temaları aynı olan bu üç araştırmada elde edilen bulgulara göre, temel sanat eğitimi derslerinin alan uzmanı öğretim elemanları tarafından verilmesi gerektiği, atölye donanımlarının düzenlenmesinin bu dersin verimliliğini arttıracığı ve mevcut programın gözden geçirilerek güncellenmesi gerektiği önerilerinde bulunulmuştur.

5-Türkiyede Sanat Eğitimi üst tema ile hazırlanmış toplam 2 tez bulunmaktadır. **9.Tez**, 16. ve 20. yüzyıllar arasında Avrupa’da akademik düzeyde sanat eğitiminin oluşumu ve Türkiye’deki sanat eğitime katkıları konu başlığıyla araştırılan tezde, problem ve alt problemlere yer verilmediği görülmektedir. Elde edilen sonuç, Ülkemizde yıllarca sınırlı imkân ve koşullarda geliştirilip yaygınlaştırmaya çalışılan Sanat Eğitimi, tüm güçlüklerle rağmen belirli bir yol kat etmesine yardımcı olmuştur. Sanat eğitimi, tarihsel süreci içinde, dönemlerin ekonomik kültürel koşullarına bağlı olarak eğitim sistemlerinde varlık göstermiş, teknolojik gelişmelerin yaşanmaya başladığı dönemlerden itibaren de hedefler, “toplumsal bir varlık kazanma”, “insan olmanın bilincine varma”, estetik duyarlılık kazanma”, ”yaratıcı kişilik” çerçevesinde oluşturulmuştur.

Sanat eğitimi, tarihsel süreci içinde Avrupa sanat akademilerinin sadece sanatçılarımızı yetiştirmekle kalmayıp aynı zamanda ülkemizde bir sanat ortamının oluşmasında da oldukça önemli etkileri olduğunu görmekteyiz. Bunun yanı sıra ülkemizdeki sanat akademilerinin programlarından, içeriklerine kadar olan etkin rollerini de göz ardı edilemez olduğu araştırmanın içeriğinden anlaşılmaktadır.

17.Tez, 1980 Sonrası Türk Resim Sanatında Yeni Oluşumlar Ve Sanat Eğitime Yansımaları adlı araştırmada problemler ve elde edilen sonuçlar şu şekildedir. 12 Eylül 1980 sonrasında, değişen politik ve toplumsal yaşamın Türk Resim Sanatına etkileri nelerdir? 1980 sonrası Türkiye’de Sanat Eğitimindeki gelişmeler nelerdir? İlk ve Orta Öğretim görsel sanatlar dersleri ile Resim-iş Öğretmenliği Programı örneğinde, 1980 sonrası sanatın, içeriğine girmesi muhtemel olan ya da yer verilmesi zorunlu olduğu düşünülen dersler incelenmiştir. Ancak gerek incelenen tüm ders içerikleri ve gerekse ders amaçlarında, 1980 sonrası dünya sanatının başat örnekleri ve bununla bağlantılı olarak Türk resim sanatında ortaya çıkan yeni arayış, oluşum ve ressamlar ile onların vi eserlerine

ilişkin bilgi ya da her hangi amaca, yeterince yer verilmediği sonucuna varıldığı görülmektedir. Aynı konu üzerine çalışılmış Yüksek Lisans Tezi bulunmaktadır.

Çocuklara, gençlere ve yetişmiş de olsa; kendini bulma, gerçekleştirme, yaşadığı dönemin toplumsal, kültürel ve politik gerçekliklerini kavrama çabasındaki, her insanın kendi çağının özelliklerini tanık olarak değil, yaşayan özne olarak içselleştirmesi gereklidir. Sanat eğitimi ise bunu, kendi olanakları çerçevesinde, güncel sanatı ders alanlarına katmakla başarabilir. Bu bağlamda; sanat eğitimcilerinin ders etkinliklerini, araştırma ve yayınlarını, dönemin sanat etkinlikleri, anlayış ve kuramlarına göre sürekli güncel tutmaları gerekmektedir, diyebiliriz.

6-Sanat Eğitimi Ve Sanat Tarihi Öğretimi üst tema ile hazırlanmış toplam 1 tez bulunmaktadır.**11. Tez**, Sanat Tarihi Öğretiminin Işığında Sanat Eğitimi başlığı altında incelenen araştırmanın problemler ve sonuçları sırasıyla şöyledir. İlköğretim Okullarında Sanat Eğitiminde görsel kültürün vazgeçilmez bir parçası olarak Sanat Tarihi Disiplininden yeterli ve gerekli düzeyde yararlanılması, öğrencinin sanata ilgi ve sanatta yaratıcılık açılarından başarısını artırır mı? Görsel Sanatlar Eğitimi ve öğretiminde geliştirilen kuramlar ve uygulamalardan haberdar olmayan, program geliştirme konusunda yetkin olmayan kişilerin öğretim programı ve ders/kaynak kitaplar hazırlaması doğru mudur? Bu tezde sonuç bölümünde sonuçlar yerine önerilere yer verildiği görülmektedir. Sanat eğitimi konusundaki çağdaş yaklaşımlar sanatın çok yönlü öğretilmesi gerektiğini ortaya koyar. Bu anlayışta sanatın tüm boyutları önemlidir. Görsel algının geliştirilmesi, bir sanat yapıtını tüm boyutlarıyla anlayabilme, sanat yapıtının kültürel ve tarihsel boyutu ve sanatın üretici yaratıcı yanını özümseme, çağdaş sanat eğitiminin amaçları arasındadır. Bu amaçlar sanat eğitiminin içeriğinin tanımlanmasında ve metodolojisinin oluşturulmasında rehberlik eder. Çağdaş sanat eğitimi anlayışları sanat eğitimcileri ve öğretmenlerinin oldukça kapsamlı ve çok yönlü yetiştirilmelerini gerekli kılmaktadır. Geçmişten günümüze uzanan süreç içinde sanat yapıtlarını uygulamalarla birlikte değerlendirerek, tarih içinde yerine koymayı öğrenen öğrenci sanatı tarihiyle, onu oluşturan değer ve durumlarla birlikte geniş bir perspektif içinde kavrayacaktır.

7-Sanat Eğitimi Ve Sanat Eleştirisi üst tema ile hazırlanmış toplam 3 tez bulunmaktadır.

12. Tez, Sanat Eğitimi Ve Sanat Eleştirisi: Türkiye'de görsel sanatlar öğretmeni yetiştiren kurumlar örneği başlığıyla yapılan araştırmanın problem ve sonuçları şu şekildedir. Türkiye'deki Resim-İs Öğretmenliği lisans programlarındaki mevcut şartların yaşanan bu

değişimlere ne ölçüde cevap verebildiği, bu dersin gereklilikleri nelerdir? Bu anlamda öğretim elemanlarının büyük çoğunluğuna (%79) göre Türkiye’de Sanat Eleştirisi Alanında Lisans düzeyinde ve yine öğretim elemanlarının büyük çoğunluğuna (%83) göre Lisansüstü düzeyde bir bölüm ya da programa kesinlikle ihtiyaç vardır. Araştırma verilerinden elde edilen bulgular doğrultusunda ortaya çıkan sonuçlardan bazıları ise şu şekildedir; sanat eleştirisi dersi için faydalanılabilecek yazılı ya da görsel kaynağa sahip bölüm ya da üniversite kütüphanesi çoğunlukla vardır, buna karşın bu kaynaklar yetersiz görülmektedir. Sanat eleştirisi dersi için gerekli teknik donanımın yeterli düzeyde mevcut bulunduğu çoğunlukla belirtilmektedir. Öğretim elemanlarının çoğuna göre öğrenciler bu olanaklardan faydalanmakla birlikte bu yeterli düzeyde olmamaktadır ve ders kapsamında müze, galeri, sanat merkezi, Bienal gibi sergileme mekânlarına kısmen ulaşılabilir. Sanat eleştirisi dersinin haftalık olarak programda en az 3 saat, yıllık programda ise en az 2 yarıyıl yer alması gerektiği fikri öne çıkmaktadır. Öğretim elemanlarının çoğuna göre bu dersin içeriği, öğrencilerin sanatsal gelişimi açısından ve sanat eğitimcisi yetiştirme bağlamında kısmen yeterli olmaktadır. Ancak güncel sanatın değerlendirilmesi açısından yeterli bulunmamaktadır.

Sanat eleştirisi dersi, ileride sanat eğitimcisi olacak öğrencilerin gerekli donanımı kazanmalarında en etkin derslerden biridir ve bu durum göz önünde bulundurularak dersin kapsamında okul çağındaki çocukların resimleri de ele alınmalıdır. Pedagojik eleştirel yaklaşımı öğrencilere benimsetmek bu dersin amaçlarından biri olmalıdır. Bu amaçla bu ders kapsamında en azından bir ders, önceden gerekli izinler alınarak, ilk ya da ortaöğretimdeki bir görsel sanatlar dersinde gerçekleştirilebilir.

13.Tez, Sanat Eğitimi Alanında yapıt incelemelerinde bir yöntem olarak görsel gösterge çözümlemesi adlı araştırmada problemler ve elde edilen sonuçlar şu şekildedir. Sanat Eğitimi alanında yapıt incelemelerinde bir yöntem olarak görsel gösterge çözümlemesi yönteminin kullanılmasını uygulama olarak kullanılması. Sanat Eğitiminde yapıt çözümleme sürecinde görsel gösterge çözümlemesi yönteminden nasıl yararlanılabilir? Gösterge-Bilimsel Çözümlemelerin Sanat Eğitiminde yapıt incelemesinde kullanılmasının Sanat Eğitimi alan bireylerin günümüz sanat yapıtlarını anlamlandırırken, dayandıkları düşünsel temelleri görebilmeleri açısından da önemli olduğu görülmüştür. Araştırmada Paris Göstergebilim Okulunun yaklaşımından yola çıkılarak belirlenen ölçütler doğrultusunda yapıt incelemeleri yapılmıştır. Bu süreç içinde gösterge bilimsel yöntem,

dil bilim alanında araştırmalar yapan farklı okul adları altında birçok değişik yaklaşımın olduğu da görölmüştür. Farklı okulların çözümleme anlayışlarından yola çıkılarak, onların yaklaşımlarına uygun ölçekler geliştirilerek yapıt incelemeleri, bu konularda tez ve makale çalışmaları yapılabilir.

16.Tez, Gelecekçi Sanat Eğitimi modellerine temel oluşturması bakımından görsel okuryazarlık ve eleştirel pedagoji ilişkisi başlıklı araştırmada problem ve alt problemlere yer verilmediği görölmüştür. Araştırmanın sonuçları şu yöndedir. Eleştirel Pedagoji Ve Görsel Okuryazarlığın Teorik Ortak İlişkisine ve sorumluluklarına kültürel bir yaklaşım modeli, Sanat Eğitiminin kamusal açılımının pedagojik unsurlarını pekiştirecektir. Görsel okuryazarlık ve eleştirel pedagoji, çağdaş Sanat Eğitimi kurgularına katkısı bakımından; mevcut yenileşme çabaları sürecinde, değişim, sorgulama, düşünce üretimi, öz eleştiri ve eleştireliliğe açık bir toplumsal düşünceyi oluşturmakla birlikte, sanat eğitiminin değişen dünya koşullarına ayak uydurabilecek kültürel içeriğe kavuşturulmasına yönelik referanslara katkıda bulunabilmektedir.

8--Sanat Eğitimi Ve Basında Görsel Sanatlar üst tema ile hazırlanmış 1 tez bulunmaktadır.**15. Tez,** Türkiye de yazılı basında Görsel Sanatlara ilişkin bir durum tespiti ve bu durumun Yüksek Öğretim Kurumları Sanat Eğitimi programları ile ilişkisi(1960-1990). Adlı araştırmada problemler ve elde edilen sonuçlar şu şekildedir, Türkiye’ de 1960-1990 yılları arasında, yazılı basında görsel sanatlara ilişkin durum nasıldır ve bu durumun yükseköğretim kurumları Sanat Eğitimi programları ile ilişkisi bulunmakta mıdır? GÜGEF güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş eğitimi anabilim dalı programlarındaki durum nasıldır? Elde edilen sonuçlara baktığımızda, Genel Anlamda Kitle İletişim Araçları Magazinsel Haberlere Ağırlık Vermektedir. Yazılı kitle iletişim araçlarından olan gazetelerde görsel sanatlar ile ilgili haberlere yeterince yer verilmediği, yayınlanan haberlerin çoğunluğunun duyuru türündeki sunumlardan oluştuğu belirlenmiştir. Gazetelerde yer alan sanat haberleri çoğunlukla duyuru biçimindedir. Kısa tanıtım şeklinde olan haberlerde ise bir ya da iki cümle sergi ya da sanatçı hakkında yazı yer alıp altında serginin tarih ve yeri belirtilmektedir.

Toplumların sanat ve sanatçıyı algılamaları, ölkelerin çağdaş yapılarını ortaya koymaktadır. Kitle iletişim araçları yolu ile sanat ve sanatçının ne olduğu üzerine hazırlanan sanat sunumlarının topluma ulaştırılması gerekmektedir.

9-Sanat Eğitimi, Sanat Müzeleri üst tema ile hazırlanmış 1 tez bulunmaktadır.21. Tez Sanat Eğitimi Ortamı Olarak Üniversite Sanat Müzelerinin İşlevi başlığı ile tamamlanan araştırmada problemler ve elde edilen sonuçlar şu şekildedir, Sanat Eğitimi ortamı olarak kullanılan Üniversite Sanat Müzelerinin işlevi nedir? Üniversite Sanat Müzelerinde Bir Eğitim Birimi Var Mıdır? Ve sonuç olarak, Müzelerin Sanat Eğitimi için öğretim ortamı olup olmaması sorusuna, lise öğrenci grupları arasında yüzde doksana yakınının evet, geri kalanının ise hayır yanıtı verdikleri görülmüştür. Müzelerin eğitim ortamı olarak kullanılması, müzede öğrenmenin kazanımları özellikle gelişmiş ülkeler tarafından keyfedilmiş ve günümüzde bu ülkelerde öğrencilere, ailelere, halka müzeler pek çok eğitim etkinlikleri sunmaktadır. Yine bu ülkelerde üniversitelerin birçoğunda müzeler mevcuttur ve bu müzeler yoğun bir biçimde eğitim ortamı olarak kullanılmaktadır.

Sanat Eğitimi kapsamında farklı temalarla yapılmış olan 90 adet yüksek lisan ve 22 adet doktora tezlerinin içerik analizlerinden elde ettiğimiz genel sonuçlar gösteriyor ki, Sanat Eğitimi ile ilgili bazı konularda problemlerin var olduğu ve bu konulara ilişkin daha fazla bilimsel çalışmanın yapılması gerekmektedir. Özellikle, Sanat Eğitimi ve özel eğitim temalı araştırmaların yok denecek kadar az olması ülkemiz genelinde sanat eğitimcilerin yeteri kadar ilgi göstermedikleri bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Yüksek Lisans tezi olarak 90 çalışmadan sadece bir adet zihinsel engelli çocukların Sanat Eğitimi ile ilgili tez bulunmaktadır. Doktora da ise bu alan ile ilgili hiç çalışılmadığı görülmektedir. Sanat Eğitimi Öğretim yöntemlerinin farklı yaş gruplarına ve farklı disiplinlerin uygulatılarak deneyimlenmesi ile öne sürülen problemler üzerinden olumlu ya da olumsuz elde edilen tüm sonuçlar alanın gelişimi açısından katkı sağlamaktadır.

Doktora ve yüksek lisans tezlerinde herhangi bir üs tema ile birleştirilemeyen tezler orijinal ve farklı alanlarda yapılan araştırmalar olarak karşımıza çıkmaktadır. Yüksek lisans tezlerinin doktora tezlerine oranla fazla olması nedeniyle aynı temaları içeren araştırma gruplarını oluşturmada kolaylık sağlamıştır. Doktora eğitiminin daha çok ekonomik nedenlerden ve zahmetli, uzun bir süreci gerektirmesi nedeniyle pek tercih edilmediği düşünülmektedir. Sadece akademisyen olmak için gerekli olan doktora programına göre yüksek lisans programını bazı özel sektörler de işe alımlarında istemektedirler. Dolayısıyla iş edinme sürecinde artı bir faktör olarak Yüksek Lisans Programlarında yoğunluk olduğu düşünülmektedir.

Yukarıda Yüksek lisans tezlerinin analizlerinde karşılaşılan tez yazım birliğinin olmaması durumu doktora tezlerinde de karşımıza çıkmaktadır. Tabloda belirtildiği gibi bazı tezlerin problem ve amaçlarını hatta sonuçlarının olmadığı görülmektedir. Bunların sebepleri üniversite enstitülerinin tez yazım yönergelerindeki farklılıklardan kaynaklanmaktadır.

BÖLÜM 5

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sanat Eğitimi; insanları öne çıkaran, onlardaki yeteneğin üretime dönüştürülme şeklini ifade eden araştıran, sorgulayan, insani değerlere önem veren, disiplinler arası yaklaşımla ilerleyen bir felsefeyi temel almaktadır. Tüm bunların gerçekleşmesi de bireylerin başlangıçtan itibaren nitelikli eğitim ve öğretim imkânlarına sanat eğitimi aracılığıyla kavuşmasıyla mümkündür.

Sanat Eğitimi yalnızca yetenek işi değil aynı zamanda idrak etme ve hissetme işidir. İlköğretimin başlangıcından itibaren kazandırılması gereken sanat eğitimi bireyin bütün yaşantısını, gelişimini, psikolojisini etkileyecek, geleceğe sağlam adımlarla ilerlemesini sağlayacaktır. Sanat Eğitiminin aşılması, bu alanda var olan sorunların tespit edilmesi ve çözümler üretilmesi, nitelikli hale getirilmesi konusunda lisansüstü tezlere büyük görevler düşmektedir. Bundan dolayı lisansüstü tezlerin bu görev bilinci çerçevesinde incelenmesi, uygulamaya konması, sonuçların rapor edilerek gün yüzüne çıkarılması gerekmektedir.

Bu çalışma 2007-2014 yılları arasında Türkiye’de “Sanat Eğitimi” üzerine yapılan lisansüstü tezlerin analizi sonucunda gerek tezler için seçilen araştırma konuları, gerek tercih edilen araştırma konuları ve ulaşılan sonuçları itibariyle ileride yapılacak araştırmalara yol göstermesi açısından önemli sonuçlara ulaşılmıştır.

Genel olarak sanat eğitimi üzerine hazırlanan lisansüstü tezlerde farklı konulara değinilmiş olması Sanat Eğitiminin geniş bir alana kapsamıyla ilgilidir.

5.1. Sonuçlar

1) Sanat Eğitimi üzerine tamamlanan tezlerin değerlendirilmesi sonucunda 2009 senesinin alana katkı açısından en verimli yıl olduğu ve 26 lisansüstü araştırma yapıldığı görülmektedir.

- 2) Sanat Eğitimi üzerine tamamlanan lisansüstü tezlerin büyük bir oranı yüksek lisans düzeyinde olup Doktora seviyesinde hazırlanan tezler, yüksek lisans seviyesinde hazırlanan lisansüstü tezlerin üçte birinden daha azdır. Sanat Eğitimi alanında hazırlanan lisansüstü tezlerde yüksek lisans düzeyinin ağır bastığı görülmektedir.
- 3) Sanat Eğitimi üzerine hazırlanan lisansüstü tezlerin konu alanları incelendiğinde en fazla Resim-İş Öğretmenliği alanında lisansüstü tez yazıldığı görülmektedir.
- 4) Sanat Eğitimi üzerine hazırlanan lisansüstü tezlerin örneklem grupları incelendiğinde en fazla Belge/Dokümanın tercih edildiği görülmektedir. Belge Dokümanı İlköğretim, Birden Fazla ve Yükseköğretim örneklem gruplarının takip ettiği görülmektedir.
- 5) Sanat Eğitimi üzerine hazırlanan lisansüstü tezlerin araştırma yöntemleri incelendiğinde en fazla nitel araştırma yönteminin tercih edildiği görülmekte olup nicel araştırma yönteminin de nitel araştırma yöntemini takip ettiği görülmektedir. Nicel ve Nitel araştırma yöntemleri arasında çok fazla fark olmayıp Karma Araştırma modeli çok az kullanılmıştır.
- 6) Sanat Eğitimi üzerine hazırlanan lisansüstü tezler Veri Toplama Aracına göre incelendiğinde Birden Fazla veri toplama aracının tercih edildiği görülmektedir. Bu veri toplama aracını sırasıyla Belge-Arşiv ve Anket veri toplama araçlarının izlediği görülmektedir.
- 7) Sanat Eğitimi üzerine hazırlanan lisansüstü tezler araştırıldığı konuya göre incelendiğinde ilk sırada “Türkiye’de Sanat Eğitimi” konusunun tercih edildiği ve bunu sırasıyla “ Sanat Eğitimi Kapsamında Görsellik ve Görsel Sanatlar Eğitimi” , “Temel ve Çağdaş Sanat Eğitimi” , “Çokalanlı Sanat Eğitimi” , “Resim, Yarışma ve Sanatçıların Sanat Eğitimine Katkısı, Yeri ve Önemi” konularının takip ettiği görülmektedir.
- 8) Sanat Eğitimi üzerine hazırlanan lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımına baktığımızda Sanat Eğitimi üzerine en fazla Gazi Üniversitesi öğrencilerinin çalıştığını bunu sırasıyla Marmara Üniversitesi ve Selçuk Üniversitelerinin takip ettiği görülmektedir.
- 9) Sanat Eğitimi üzerine hazırlanan lisansüstü tezlerin enstitülere göre dağılımına baktığımızda en fazla Eğitim Bilimleri Enstitüsünde lisansüstü tez hazırlandığı ve Eğitim Bilimleri Enstitüsünü Sosyal Bilimler Enstitüsünün takip ettiği görülmektedir. Güzel Sanatlar Enstitüsünün sanat eğitimi üzerine yapılan tez sayısı oldukça düşük olup bu alandaki katkısının az olduğu söylenebilir.

10) Sanat Eğitimi üzerine hazırlanan lisansüstü tezlerin atıflara göre dağılımına baktığımızda en fazla 2009 yılında yapılan tezlere atıf yapıldığı(8), 2007 yılında yapılan tezlere 5 atıf yapıldığı, 2010-2011 yıllarında hazırlanan tezlere 3'er atıf yapıldığı ve son olarak da 2008 yılında hazırlanan lisansüstü tezlere ise sadece 2 atıf yapıldığı görülmektedir. 112 tez arasında toplam 21 atıf yapılmış olması tezlere atıf yapılmasının çok tercih edilmediğinin göstergesidir.

11) Tezlerin içerik analizleri incelendiğinde aynı konu, aynı evren ve örneklemin olduğu tezlerin olması bu gibi araştırmaların yapılma amaçlarının önüne geçmekte ve alan için gerekli olan yeni problemlerin tespitine engel olmaktadır. Bu nedenle, tezlerin içerikleri, konu çeşitliliği Sanat Eğitimi alanındaki problemlerin tespit edilip giderilmesi amacıyla araştırmacının hedeflerini iyi belirlemesi gerektiği sonucuna varılmaktadır.

5.2. Öneriler

1) Yapılan tezlerin sonuç, bulgu ve önerileri göz önünde tutularak sanat eğitiminin geliştirilmesi için tezlerden yararlanılmaya çalışılmalıdır. YÖK tarafından “Ulusal Tez Merkezi’nin kurulması ve tezlere ulaşma olanağının sağlanması çok faydalı bir uygulamadır. Fakat bu uygulamayı üniversiteler de yapabilir. Bu sayede etik olmayan uygulamalar da engellenebilir. Araştırmacıların farklı çalışmalara zorlanmadan ulaşabilmesi araştırmacıların ufkunu genişletebileceği gibi alana katkısı olan daha etkin yapıtlar da hazırlanabilir.

2) Sanat Eğitimi üzerine yapılan lisansüstü tez araştırmalarına bütün üniversitelerde ağırlık verilmelidir.

3) Sanat Eğitimi üzerine yapılan doktora düzeyindeki çalışmaların sayısı artırılmalıdır.

4) Sanat Eğitimi üzerine yapılan tezlerin büyük çoğunluğunu “Birden Fazla” , “Belge-Arşiv” ve “Ankete dayalı çalışmalar oluşturmaktadır. Bu durum çalışmaları monoton kılmaktadır. Yapılacak araştırmalarda kullanılacak veri toplama araçlarında çeşitliliğe gidilmelidir.

5) Sanat Eğitimi üzerine hazırlanan tezlerin çoğunluğu var olan durumu göz önüne sermeyi hedeflemiştir. Bir metodun, kuramın, tekniğin, yaklaşımın uygulanabilirliğine ve etkililiğinin denenmesine yönelik deneysel çalışmaların alana getireceği katkı unutulmamalıdır.

- 6) Sanat Eğitimi üzerine hazırlanan tezlerin evren ve örnekleminde alternatif örneklere yer verilmeli, örneklem grubu olarak aileler de seçilmelidir.
- 7) Tüm üniversitelerin tez yazım kılavuzları tek bir formatta düzenlenmeli ve ulusal bir yazım kılavuzu oluşturularak bütünlüğe gidilmesi tezlerin daha kolay anlaşılmasını sağlayacaktır.
- 8) Tez konuları belirlendikten sonra öğrencilerin bu konuda makale hazırlamaları, tezin her aşamasında ulusal/uluslararası gelişmelerden yararlanarak yargıya varmaları tezin öneminin anlaşılmasını sağlayacaktır.
- 9) Yapılan çalışmaların özgünlüğünün sağlanması açısından daha önce çalışılmamış konular üzerinde çalışılması alana katkıları artıracak ve daha etkin, verimli sonuçlara ulaşılmasını sağlayacaktır.
- 10) Sanat Eğitimi alanında yapılan çalışmaların sayılarının artırılması ve önceki tezlerin incelenerek Sanat Eğitiminde hangi konulara değinilmediğinin tespit edilmesi ve tez konusunun bu duruma göre belirlenmesi gerekmektedir.
- 11) Sanat Eğitimi alanında, hatta bütün alanlarda tezlerin aynı konu ve alanda birebir aynı olmaması için kabul edilmiş tez önerilerinin ve çalışılmaya başlanmış tezlerin YÖK sisteminde listelendiği bir birim oluşturulması bu tür sıkıntıların önüne geçebilir. Araştırmalarına yeni başlayacak olan araştırmacıların ve onlara yön verip destek olacak danışmanların Türkiye genelindeki devam eden bütün çalışmaları bir arada görebilmelerini sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Abacıoğlu, N. (2005). Eğitim sorunsalının önündeki açmaz: kapitalizm, *Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi*, 5(3).
- Ağaoğlu, E. , Ceylan, M., Kesim, E., Madden, T. & Altınkurt, Y. (2005). *Okul yönetimi ile ilgili lisansüstü tezlerin incelenmesi*. II. Lisansüstü Eğitim Sempozyumu. İstanbul: Marmara Üniversitesi,
- Ahunbay, Z. (1999). *Tarihi çevre koruma ve restorasyon*. İstanbul: Yapı Endüstrisi Merkezi.
- Akalan, (2000). *Gravür*, İstanbul: Kale Seramik Sanat.
- Akkaya, T. (24-26 Kasım 1986). *Çocukta resim bilinci*, M.Ü. I. Ulusal Eğitim Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, İstanbul.
- Akkaya, T. (2005, Aralık). 21. yüzyılda sanat eğitimi, *Sanat ve Bilgi*, (5).
- Akkutay, Ü.(1999). *Küresel değerler ve eğitim: Türkiye örneği*”, *eğitimde yansımalar v - 21. yüzyılın eşiğinde Türk eğitim sistemi*, Öğretmen Hüseyin Hüsnü Tekişik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi Ulusal Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri.
- Akyüz, Y. (1989). *Türk eğitim tarihi, başlangıçtan 1998'e*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi,160.
- Akyüz, E. (2000). *Çocuğun haklarının ve güvenliğinin korunması*, (Birinci Baskı), Ankara: Milli Eğitim.
- Akyüz, Y. (2001). *Türk eğitim tarihi*. (Sekizinci Baskı). İstanbul: Alfa.
- Alakuş, Ali Osman. (2003). Düünden bugüne görsel sanatlar eğitimimizin genel bir görünümü. *Milli Eğitim Dergisi*. 160, 5. [http:// yayim. meb.gov.tr/dergiler/ 160/ alakus.htm](http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/160/alakus.htm). adresinden 24 Aralık 2014 tarihinde alınmıştır.
- Alkan, C. (1984), Eğitim Teknolojisi, Ankara: Yargıçoğlu.

- Altinkurt, L. (2007). Makale sanat eğitimi ile ilgili lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, (173).
- Altun, O. H. (2006). *Geleneksel kültürün korunması ve tarihi çevre bilincinin kazandırılmasında sanat öğretiminin önemi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ana Britannica. S.46-47, Cilt19
- Aral, N. (1999). Sanat eğitimi yaratıcılık etkileşimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (15), 11- 17.
- Aslan, N. Editör (2007). *Dramaya merhaba*, Ankara: Oluşum.
- Artut, K. (2002). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*, Ankara: Anı.
- Artut, K. (2004). *Sanat eğitimi kuramları*, Ankara: Anı.
- Artut, K. (2009). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri* (6. baskı). Ankara: Anı.
- Ataklı, A. (1999). *Eğitim sisteminin amaç ve politikalarının toplum kültürüne uygunluğu*, *eğitimde yansımalar V-21. yüzyılın eşiğinde türk eğitim sistemi*, Öğretmen Hüseyin Hüsnü Tekişik Eğitim Araştırma Ve Geliştirme Merkezi Ulusal Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri.
- Aytaç, Ç. (1981). *Sanat ve uygarlık*. (İkinci Baskı). Ankara: Bizim Büro.
- Badavan, Y. (1985). *Üniversitelerde eğitim yönetimi ve denetimi alanlarında yapılmış tez çalışmaları*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Balcı, S. (2004) "Temel Bir Yaklaşım Olarak Sanat Eğitimi", Gazi Üniversitesi Sanat Eğitimi Sempozyumu
- Baltacıoğlu ,İ.H. (1932). *Gazi terbiye enstitüsü teşkilat projesi*. İstanbul: Suhulet Kütüphanesi.
- Baltacıoğlu, İ.H. (2005). Yüzyılın amaçları-ulusun amaçları", *Çağdaş Eğitim Şubat*, Sayı:317
- Başaran, İ.E. (1996). *Eğitime giriş*, İzmir: Ümit.
- Baynes, K. (2002). *Toplumda sanat*. (İkinci Baskı). (Y. Atılgan Çev.). İstanbul: Yapı Kredi.

- Berk, N. (1972). *Resim bilgisi*. İstanbul: Umran.
- Boydaş, N. (2007). *Sanat eleştirisine giriş*. Ankara: Gündüz Eğitim.
- Brownw, G.S.(1974) “Çağdaş Eğitim Milli Eğitim Sistemleri Üzerinde Mukayeseli Bir İnceleme”, Çeviren: Ferhan Oğuzkan, Öğretmen Kitapları:140, Milli Eğitim Bakanlığı
- BSTS, (1974). Eğitim Terimleri Sözlüğü
- Bulut, Ü. (1999). *Çağdaş sanat eğitimcisi yetiştirmek*. I. Ulusal Sanat Eğitimi ve Sorunları Sempozyumu. Çanakkale: Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Bursalıoğlu, Z. (1981) *Atatürk döneminde eğitim felsefesi ve yenileşmesi*, Atatürk Devrimleri Ve Eğitim Sempozyumu Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Buyurgan, S. & Mercin L. (2005). *Görsel sanatlar eğitiminde müze eğitimi ve uygulamaları*. Ankara: Varan.
- Buyurgan, S. B.,-U. (2007). *Sanat eğitimi ve öğretimi*. (İkinci Baskı). Ankara: Pegem.
- Buyurgan, S. B.-U. (2012). *Sanat eğitimi ve öğretimi*. Ankara: Pegem A.
- Buyurgan, S. & Buyurgan, U. (2001). *Sanat eğitimi ve öğretimi*. (1.Basım). Ankara: Dersal.
- Carel, S. (1977) “Bireysel Ve Toplumsal Yaşamımızın Vazgeçilmez Parçası Olan Sanat”, Plastik Sanatlar Çerçevesinde, İstanbul Sanat Bayramı, 2000 Yılına Doğru Sanatlar Sempozyumu
- Cassier, E. (1980). *İnsan Üstüne Bir Deneme* (N. Arat, Çev.). İstanbul: Remzi.
- Cezar, M. (1995). *Sanatta Batı’ya Açılış ve Osman Hamdi Cilt I*. Paris: Erol Kerim Aksoy Kültür Eğitim Spor ve Sağlık Vakfı Yayınları
- Charlot, B.(1978).“Eğitim Aldatmacası”, Sanat Ve Toplum, Sayı:1 Temmuz/Ağustos
- Cramaer, F. & Brownw, G.S. (1974). *Çağdaş eğitim milli eğitim sistemleri üzerinde mukayeseli bir inceleme*, (F. Oğuzkan Çev.), Öğretmen Kitapları:140, Milli Eğitim Bakanlığı.
- Çetin, T. (2002). *Sanat eğitiminin gerekliliği üstüne*. I. gazi üniversitesi sanat eğitimi sempozyumu. Ankara: Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi.

- Çilenti, K. (1984). *Eğitim teknolojisi ve öğretim*. Ankara.
- Demirel, Ö. (2007). *Öğretimde planlama ve değerlendirme öğretme sanatı*. (Onbirinci Baskı). Ankara: Pegem A.
- Dikmen, B.(2012). Batman Üniversitesi. Yaşam Bilimleri Dergisi. Cilt 1, Sayı 1. Batman
- Doğan, İ. (1999). *Küresel değerler ve eğitim: Türkiye örneği*”, *eğitimde yansımalar* v, 21. *yüzyılın eşiğinde türk eğitim sistemi*, Öğretmen Hüseyin Hüsnü Tekişik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi Ulusal Sempozyumu’nda sunulmuş bildiri.
- Doğan, P. (2002, 08-10 Mayıs). *Türkiye’de sanat eğitiminde öğretmen yetiştirme. sanat eğitimi sempozyumu*. Ankara: Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi.
- Eliade, M. (2003). *Dinsel inançlar ve düşünceler tarihi*, (A.Berktaş Çev.). İstanbul: Kabalcı.
- Elkin, F. (1995). *Çocuk ve toplum*. (Birinci Baskı). (N. Güngör Çev.). Ankara: Gündoğan.
- Emralı, R. (2002, 08-10 Mayıs). *Güncel sanatın kavranmasında sanat eğitiminin rolü.sanat eğitimi sempozyumu*. Gazi Üniversitesi Sanatlar Enstitüsü, Ankara.
- Erbay, M.(1995) "Cumhuriyet'ten Bugüne Sanat Politikamız" Konferans Bildiri Landesfrauenrat Hamburg Kadınlar Birliği Konferansı. 29.05. 1995- Almanya
- Erbay, M. (1997). *Plastik sanatlar eğitiminin gelişimi*, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi.
- Ergün, D. (1995). *Sosyoloji ve eğitim, Türkiye’de eğitimin niteliği nedir ve ne olmalıdır?*, (2. Baskı), İstanbul: İlke.
- Ergün, M. (1999). *Eğitim sosyolojisi*, Türkiye Sanal Eğitim Bilimleri Kütüphanesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi.
- Erinç, S. M.(1985). *Yaşamı güdüleyici bir etken. estetik kaygı*, Sanat Yazıları I. H.Ü. GSF, 45-50.
- Erinç, S. M., (1998), *Sanat psikolojisine giriş*, Ankara: Ayraç.
- Erinç, S. (2004). *Sanatın boyutları*. Ankara: Ütopya.
- Ersoy, A., 1983, *Sanat kavramlarına giriş*, İstanbul: Beta.
- Ersoy, A. (2002). *Sanat kavramlarına giriş*. İstanbul: Yorum Sanat.

- Ersoy, A. (1996) Sanat için eğitim eğitim için sanat, Türkiye’de Sanat Sayı:26, Kasım/Aralık
- Eskicumalı, A. (2003) Eğitim ve toplumsal değişme: Türkiye’nin değişim sürecinde eğitimin rolü, 1923-1946, *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 19(2)
- Etike, S., (1995). *Sanat eğitimi yazıları*, Ankara: İlke.
- Etike, S., (2001). *Cumhuriyet dönemi resim eğitimi*, Ankara: Güldiken.
- Fischer, E. (2005). *Sanatın gerekliliği*. (C. Çapan Çev.). İstanbul: Payel. (Orijinal Baskı: 1959).
- Fischer, E. (1993). *Sanatın gerekliliği*. (Yedinci Baskı). (C.Çapan Çev.), Ankara: V.
- Gel, H. Y. (1994). Sanat eğitimi ve yaratıcılık , <http://www.egitim.aku.edu.tr/gel.htm>>
- Gençaydın, Z., (1990). *İlköğretim kurumlarında resim - iş öğretimi ve sorunları*, Ankara: Şafak.
- Gençaydın, Z. (2002, 08-10 Mayıs). *Sanat eğitimcisi yetiştirmede g. e. e. resim-iş bölümünün yeri ve bugünkü durumu üstüne*. Sanat Eğitimi Sempozyumu Bildirisi. Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara.
- Gerçek, F. (1999). *Türk müzeciliği*. Ankara: Kültür Bakanlığı.
- Giray, K. (2002). Modern sanat müzeleri bir gereksinimin ötesinde bir zorunluluktur. *Türkiye’ de Sanat Plastik Sanatlar Dergisi*, 52(52).
- Gökaydın, N. (1998). *Eğitimde tasarım ve görsel algı*, İstanbul: Milli Eğitim.
- Gökçe, F. (1999). *Eğitim sistemlerinin amaçları ve devletin siyasi-ideolojik- ekonomik güçleri arasındaki ilişki*, Eğitimde Yansımalar V, 21. Yüzyılın Eşiğinde Türk Eğitim Sistemi, Öğretmen Hüseyin Hüsnü Tekişik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi Ulusal Sempozyumu’nda sunulmuş bildiri.
- Güçlüol, Kemal, (1991). *Eğitim planlaması ve nitelik sorunu*, Eğitimde Nitelik Geliştirmede Arayışlar I. Sempozyumu Bildiri Metinleri, İstanbul: Kültür Koleji, 1.
- Gülerman, A., Kırılı, Z. & Özcan, G.(1991). *Üniversite programlarındaki müzik dersinin amaç ve nitelikleri*. EBF. I. Ulusal Kongresi. Ankara: 101.
- Güneş, M. Güneş, H. (2003). *Türkiye’de eğitim politikaları ve sivil toplum*. Ankara: Anı Yayınları

- Haddens, J. W. & Speer, R. W. (1997). *Today's Mathematic*, New Jersey: Marril and Imprint.
- Haviland, A.W., Prins, H.E.L., Walrath, D., & McBride, B. (2008). *Kültürel antropoloji*. (İ. Sarioğlu, Çev.). İstanbul: Kaknüs.
- İşbir, E. (1991). *Şehirleşme ve meseleleri*. Ankara: Gazi.
- İpşiroğlu, Z. (1997). *Eğitimde yeni arayışlar sorunlar, seçenekler, öneriler*. Ankara: Cem, 21.
- İpşiroğlu, N. (1998). *Sanattan güncel yaşama*. İstanbul: Pan
- Kahraman, H. B. (2002). *Postmodernite ile modernite arasında Türkiye*. (Birinci Baskı). İstanbul: Everest.
- Karadağ, E. (2009). Eğitim bilimleri alanında yapılmış doktora tezlerinin tematik açıdan incelemesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(3), 75-87.
- Karasar, N. (1984). *Bilimsel Araştırma Metodu*. Ankara: Hacetepe Taş Kitapçılık.
- Karasar, (1995). *Bilimsel araştırma yöntemleri*, İstanbul: Alkım.
- Karasar, N. (1994). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (6.Basım). Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık.
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel Araştırma Yöntemi, Kavramlar-İlkeler-Teknikler*. (Onyedinci Baskı). Ekim. Ankara. Nobel Yayın Dağıtım.
- Kavuran, T. (2002). *Nitelik sanat eğitimcisi yetiştirmede sanat eğitiminin önemi*. Gazi Üniversitesinin Eğitiminde 75. Yılın Sanat Eğitimi Sempozyumu. Ankara.
- Kavuran, T. (2003). Sanat ve bilimde gerçek kavramı. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (15), 225-237.
- Kırıçoğlu, O. (1990). *Resim-iş eğitiminde karşılaşılan başlıca sorunlar. ortaöğretim kurumlarında resim-iş öğretimi ve sorunları*. Ankara: TED.
- Kırıçoğlu, O. T. (1991). *Sanatta eğitim görmek anlamak yaratmak*, Ankara: Demircioğlu.
- Kırıçoğlu, O. & M. Stokrocki, (1997) *Orta öğretim sanat eğitimi*, Ankara: YÖK/Dünya Bankası.
- Kırıçoğlu, O. T. (2002). *Sanatta eğitim*. Ankara: Pegem A.

- Kırışoğlu, O. T. (2003). *Sanatta eğitim görmek anlamak yaratmak*, Ankara: Pekim.
- Kırışoğlu, O.T. (2005). *Sanatta eğitim görmek öğrenmek yaratmak*. Ankara: PegemA.
- Kocacık, F. (2003). *Toplumbilim ders notları*. (nc Baskı). Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi, 92
- Kola, E. (2008, 2-4 Mayıs). *İlk okuma yazma alanında yapılan lisansüstü tezlerin değerlendirilmesi*, VII. Ulusal Sınıf ğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, Çanakkale Onsekiz Mart niversitesi, Çanakkale.
- Kuban, D. (1998). *100 soruda Türkiye sanat tarihi*, İstanbul
- Kurtuluş, Y. (2002). İlköğretimde resim-iş derslerinin haftalık ders dağıtımı içindeki yeri ve öğrenciler üzerindeki etkileri. *Milli Eğitim Dergisi*, 153-154. <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/153-154/kurtulus.htm> adresinden alınmıştır.
- MEB. (1983). *Yüksek danışma kurulu başkanlığı. Türkiye'deki güzel sanatlar eğitiminin geliştirilmeşine yönelik neriler*. Ankara.
- MEB. (1991). *Yüksek danışma kurulu başkanlığı. Türkiye'de güzel sanatlar eğitimi geliştirme özel ihtisas komisyonu raporu*. Ankara.
- Mengüşoğlu, T. (1971). *Felsefi antropoloji, insanın varlık yapısı ve nitelikleri*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi.
- Nesin, A. (1979) *Sanat eğitiminin yığınsal olması sorunu*, 2. İstanbul Sanat Bayramı Türkiye’de Sanat Eğitimi Sempozyumu, 22-25 Ekim
- Read, H. (1981). *Sanat ve toplum*. (M Selçuk Mlay ev.), Ankara: Umran.
- nder, A. (2006). *Eğitici drama, temel ilkeler uygulama modelleri ve rnekleri*, İstanbul: Morpa Kültür.
- Özsoy, V. (1998). *Yetmiş beşinci yılda sanat eğitimi ve ğretimi*, Ankara: Milli Eğitim, 139, 58-65.
- Özsoy, V. (2001). Güzel sanatlar eğitiminde bilimsel araştırmalar. *Eğitim ve Bilim*, 26(121), 51-57.
- Özsoy, V. (2003). *Görsel sanatlar eğitimi, resim- iş eğitiminin tarihsel ve düşünsel temelleri*. Ankara: Gündüz Eğitim.

- RAPOR. (1982). *Güzel sanatlar eğitimi çalışma grubu raporu*. Ankara: M.E.B. Yüksek Danışma Kurulu.
- Russel, B.(1980). *Eğitim ve toplum düzeni*, (K. Şipal, Çev.İ. İstanbul: Nadir.
- Samurçay, N. (1981). Yaratıcılığı geliştirme yöntemleri, *Eğitim ve Bilim Dergisi*,
- San, İ. (1983). *Sanat eğitimi kuramları*. Ankara: Tan.
- San, İ. (1984). Estetik eğitimin kısa tarihsel gelişimi ve çağdaş sanat Eğitimi. *Öğretmen Dünyası Dergisi*, (49), 7.
- San İ. (1985). *Sanat ve eğitim ders kitabı*, Ankara: Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi.
- San İ. (1998). *21. yy.ın eşiğinde Türk eğitim sistemi: sorunlar, çözümler, öneriler, perspektifler*; Sanatlar Eğitimi, MEF Okulları 2. Eğitim Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, İstanbul.
- San, İ. (2003). *Sanat eğitimi kuramları*. Ankara: Ütopya.
- Sel, R.(1972). *Anaokullarında oyun*, (2. Baskı). Ankara: Ayyıldız.
- Şeren, M. (2004). *Eğitimin toplumsal temelleri, öğretmenlik mesleğine giriş*. (İkinci Baskı). Özdemir, Çağatay (Ed.). Ankara: Asil.
- Şimşek, H. & Yıldırım, A. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, Ankara: Seçkin.
- Sönmez, V. (2004). *Program geliştirmede öğretmen elkitabı*, (On birinci Baskı). Ankara: Anı.
- Tanilli, S.(2007) *Nasıl Bir Eğitim İstiyoruz?*, (3. Baskı), İstanbul: Alkım.
- Tansuğ, S. (1993). *Çağdaş Türk sanatı*. Ankara: Remzi.
- Telli, H. (1990). *Türkiye’de resim-iş öğretimine genel bir bakış, ortaöğretim kuramlarında resim-iş öğretimi ve sorunları*. Ankara: Türk-Eğitim Derneği Bilim Dizisi 8.
- Temiz, Y. (1988). Eğitim sistemimizin sorunları ve çözüm yolları, *Öğretmen Dünyası*, (225).
- Tepecik, A. (2003). *Sanat eğitimi ve görsel çevre, 7.ulusal sanat sempozyumu “sanat ve çevre*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi.

- Timuçin, A. (1998). *Felsefe sözlüğü*, İstanbul: İnsancıl.
- Turani, A.(1999). *Çağdaş sanat felsefesi*, İstanbul: Varlık.
- Turan, R.(2000, Eylül). Yaşanan tarihsel süreçte ülke sorunlarına eğitimci bir yaklaşım, *Öğretmen Dünyası*, (237).
- Turgut, İ.(1989). *Eğitim üzerine felsefî bir deneme*, İstanbul: Nadir.
- Tuzlak, B. (2004). *Sanat eğitimi ve çevre ilişkisi (ilköğretim 6. 7. 8. sınıf öğrencilerinin sanat eğitimi ve sanat eğitiminin çevredeki sanatsal objelere etkisine ilişkin görüşleri)*. Yüksek Lisans Tezi Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Türkdoğan, S. (1984). *Sanat eğitimi yöntemleri*, Ankara: Pegem A
- Uçan, A. (2002, 08-10 Mayıs). *Türkiye’de çağdaş sanat eğitiminde öğretmen yetiştirme süreci ve başlıca yapılanmalar*. Sanat Eğitimi Sempozyumu. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Enstitüsü Ankara.
- Uygur, N. (1996). *Kültür kuramı*. İstanbul: Yapı Kredi.
- Uysal, Sait. (1996). Sanat eğitimi üzerine. *Millî Eğitim Dergisi*. <http://w3.gazi.edu.tr/web/sauysal/yayinlari.htm> adresinden 2 Mart 2007 tarihinde alınmıştır.
- Ünver, E. (2002). *Sanat eğitimi*. Ankara: Nobel.
- Varış, F. (1978). *Eğitimde program geliştirme (teori ve teknikler)*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Varış, F. (1988). *Eğitimde program geliştirme “teoriler ve teknikler”*, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Wolff, J. (2000). *Sanatın toplumsal üretimi*, Çeviren: Ayşegül Demir, İstanbul: Özne.
- Yapıcı, M. (2006). Eğitim politikaları ve etkileri, *Bilim Eğitim ve Düşünce Dergisi*, 6(2).
- Yeleş, S. (1986). *Toplumsal değişme sürecinde kültür ve sanat, hürriyet gösteri gençlik yılı ödülü, kültür ve sanat kavramlarından ne anlıyoruz?*, İstanbul: Hürriyet Gösteri.
- Yetkin, S. K. (1972). *Estetik doktrinler*. (Birinci Basım). Ankara: Bilgi.

Yılmaz, M. (2005). *Görsel sanatlar eğitiminde uygulamalar*. (Birinci Baskı). İstanbul: Gündüz Eğitim.

Yolcu (2009). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*, Ankara: Nobel.

Yolcu, E. (2004). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*, Ankara: Nobel.

Yurdakul, İ. (1991). *Kalkınma ve sanat ilişkisi*, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi.

<http://www.yok.gov.tr/document>

EKLER

Ek -1. 2007-2014 Yılları Arasında Türkiye’de “Sanat Eğitimi “ Üzerine
Yapılan Yüksek Lisans Tezlerinin Listesi

No	Yazar	Tez Adı	Enstitü	Türü	Danışman	Yılı
1	Fethiye Teoman	İlköğretimde Çok Alanlı Sanat Eğitimin Önemi Ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar	Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enst.	Yüksek Lisans	Prof.Dr. Zahide İmer	2007
2	Duygu Sabancılar	Türkiye’de Sanat Eğitimi Algılamaları	Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü	Yüksek Lisans	Yrd.Doç.Dr. Fatih Balcı	2007
3	Hülya Erdem Özbaş	Ulusal Ve Uluslararası Düzenlenen Çocuk Resim Yarışmalarının Sanat Eğitimindeki Yeri Ve Önemi	Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enst.	Yüksek Lisans	Prof.Dr. Gülsün Parlar	2007
4	Sebahat Gökçen Özdemir	Sanat Eğitiminde İlköğretim 2.Kademe Öğrencilerine Sanatçılardan Gösterilen Örneklerin Öğrenci Başarısı Ve Yaratıcılığın Gelişmesine Etkisi	Selçuk Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü	Yüksek Lisans	Yrd. Doç.Dr. Ayşe Okur	2007
5	Özlem Elkoyun	Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin Öğretmenler Tarafından Bilinmişlik Düzeyi Ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar	Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü	Yüksek Lisans	Yrd. Doç.Dr. Enver Yolcu	2007
6	Birgül Coşkun	Görsel Sanatlarda Üstün Yetenekli Çocukların Sanat Eğitimi İle İlgili Öğretmen Görüşleri Ve Değerlendirmesi	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. Dr. Vedat Özsoy	2007
7	Özlem Heptunalı	Günümüzde Plastik Sanatlarda Yeni Sanat Yaklaşımları Ve Bu Yaklaşımların Sanat Eğitimindeki Yeri	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Yrd. Doç. Turan Enginoğlu	2007
8	Cihan Şule Boduroğlu	Kurumsal Sosyal Sorumluluk Kapsamında Gerçekleştirilen Sanat Eğitimi Projeleri	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Yrd. Doç.Dr. Güzin Ayrancıoğlu	2007
9	Nihan Özçayan	Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı(TEGV)'Na Bağlı Düşler Atölyesi	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri	Yüksek Lisans	Prof.Dr. Zahide İmer	2007

		Programı'nın Sanat Eğitimindeki Yeri Ve Önemi	Enstitüsü			
10	Barbaros Yüceer	TRT'de Yayınlanan Sanat Programlarının Sanat Ve Sanat Eğitimine Katkısı	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof.Dr. Nihat Boydaş	2007
11	Özlem Üstüner	Disiplinler arası Sanat Ve Sanat Eğitimine Etkileri	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. Tansel Türkdoğan	2007
12	Senem Açıkgöz	Sanat Eğitiminde İllüstrasyon	Selçuk Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü	Yüksek Lisans	Yrd..Doç. Mehmet Büyükçanga	2007
13	Filiz Şişginoğlu	Çok Alanlı Sanat Eğitiminde Ölçme Ve Değerlendirme Nasıl Olmalıdır?	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Yrd. Doç. Yusuf Baytekin Balcı	2008
14	Zekiye Aslıhan Kuşoğlu	15-18 Yaş Grubunun Görsel Sanat Eğitimi Bakımından William Blake Ve Sanatı	Marmara Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü /	Yüksek Lisans	Prof. Dr. Tayfun Akkaya	2008
15	Fisun Bozkurt	Görsel Sanat Eğitimi Veren Orta Öğretim Kurumlarının Üniversiteye Giriş Tercih Ve Başarılarının Belirlenmesi Üzerine Kütahya İlinde Bir Araştırma	Dumlupınar Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. Dr. Adnan Tepecik	2008
16	Faruk Sinan Arpalı	Türkiye'de Sanat Eğitimi Yöntemleri	Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü	Yüksek Lisans	Yrd. Doç. Dr. Fatih Balcı	2008
17	Atilla Şirin	Halk Eğitim Merkezlerinin Sanat Eğitimi Bağlamında Yetişkin Eğitimindeki Yeri Ve Önemi	Selçuk Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü	Yüksek Lisans	Doç. Dr. Mehmet Başbuğ	2008
18	Canan Demir	Osmanlı Minyatür Sanatında Nakkaş Levni'nin Surname-İ Vehbi Minyatürlerinin İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerine Sanat Eğitiminde Etkisi	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Yrd. Doç. Dr. Nuran Say	2008
19	Hami Onur Bingöl	Fotoğrafta Sanal Gerçeklik Ve Müzeler Yolu İle Sanat Eğitimine Katkıları (Anıtkabir, Anadolu Medeniyetleri Müzesi	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. Dr. Adnan Tepecik	2008

		Uygulaması)				
20	Beyza Tanyolaç	Çağdaş Sanat Eğitimi Üzerine Model Araştırması	Kocaeli Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. M. Reşat Başar	2008
21	Güllü Yakar	Temel Sanat Eğitimi Dersi Programının Yürütülmesine İlişkin Görüşlerin İncelenmesi Ve Doku Modülü İçin Örnek CD-Rom Tasarımı	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Yrd. Doç. Dr. Can Şahin	2008
22	Çiğdem Utku	İlköğretim 5.Sınıf Düzeyi Sanat Eğitiminde, Müze Eğitiminin Öğrencilerin Tutumlarına Etkisi	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. Dr. Adnan Tepecik	2008
23	Mustafa Cevat Atalay	Sosyo-Ekonominin Sanat Eğitiminde Yaratıcılığa Olan Etkisi	Selçuk Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü	Yüksek Lisans	Yrd. Doç. Dr. Ayşe Okur	2008
24	Muhammet Bakır	Grafik Sanatında Yaratıcılık Ve Karikatür İlişkisinin Sanat Eğitimine Etkisi	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. Atilla İlkyaz	2008
25	Aslıhan Kurt	Sanat Ve Psikoloji Etkileşiminde İfade Kavramının Sanat Eğitimine Etkileri	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü	Yüksek Lisans	Yrd. Doç. İrfan Aydın	2009
26	Serkan Şahin	Sanat Eğitiminde Armoninin, Plastik Değerler Açısından İncelenmesi	Marmara Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. Dr. Erol Bulut	2009
27	Emre Şen	Trabzon Yöresi Sanatçıların (Ressamların)Çağdaş Türk Resmindeki Yeri Ve Sanat Eğitimine Katkıları	Selçuk Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü	Yüksek Lisans	Doç. Dr. Alaybey Karoğlu	2009
28	Erkan Dünder	Ortaöğretim Kurumlarında Sanat Eğitimi Alan Öğrenciler İçin İnteraktif CD Ortamında Piktogram Eğitimi	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Yrd. Doç. Dr. Neşe Güneş	2009
29	Hasbi Aslan	Medya Okuryazarlığının Görsel Kültür Ve Sanat Eğitimi Ekseninde Çözümlemesi	On dokuz Mayıs Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü	Yüksek Lisans	Doç. Dr. Metin Eker	2009
30	Demet Emir	Köy İlköğretim Okullarında Sanat Eğitimi Uygulamaları	Gazi Üniversitesi / Eğitim	Yüksek Lisans	Prof. Güler Akalan	2009

			Bilimleri Enstitüsü			
31	Ebru Kaya	Özel Eğitim Sınıflarına Devam Eden Zihinsel Engelli Öğrencilerin Sanatsal Gelişim Düzeylerinde Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin Etkisi	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Yrd. Doç. Yusuf Baytekin Balcı	2009
32	Zeynep Erkan	Anadolu Güzel Sanatlar Liselerindeki Mesleki Kuramsal Derslerin Sanat Eğitimi Sürecine Etkileri	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Yrd. Doç. Dr. K.Özlem Alp	2009
33	Yasemin Kayabaşı	Sanat Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarında Yapılan Sanat İçerikli Etkinliklerin Eğitim Ortamına Etkisinin Değerlendirilmesi	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. Nur Gökbulut	2009
34	Funda Oruç	1945 Sonrası Öncü Sanat Akımlarının Lisans Düzeyinde Sanat Eğitimi Veren Kurumların Programlarıyla (2007)Paralelliği	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. Atilla İlkyaz	2009
35	Nihal Aygener	İlköğretim 6-8. Sınıf Sanat Eğitiminde Çevre Etkisi	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. Nur Gökbulut	2009
36	Kerem Ardahan	Sanat Eğitimi Ve Kamusal Sanat	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. Şeniz Aksoy	2009
37	İnci Bulut	Mehmet Hamdi Eyüboğlu Yazmalarının Örneklemeinin Sanat Eğitiminde (İlköğretim 6. Ve 8. Sınıf Düzeyinde) Deneysel Göstergeleri	Marmara Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. Dr. Ahmet Özol	2009
38	Havva Eker	Simgesel Figürlerin Seramik Sanat Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Yrd. Doç. Olcay Çelik Boratav	2009
39	Fatih Aydın	Eğitim Fakültelerinde Günümüz Teknolojisi İle Perspektif Ve Üç Boyutlu Modellemenin Sanat	Marmara Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. Dr. Erol Bulut	2009

		Eğitiminde Kullanımı				
40	Hatice Kübra Özalp	Okul Öncesi Dönem (5-6 Yaş Grubu) Sanat Etkinliklerinde Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin Uygulanması Üzerine Bir Durum Çalışması	Selçuk Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü	Yüksek Lisans	Doç. Dr. Melek Gökay	2009
41	Banu Yücel	Popüler Kültürün Sanat Eğitimine Etkileri	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. Atilla İlkyaz	2009
42	Başak Tuna Bayrak	15-17 Yaş Grubu Öğrencilerin Sanat Eğitiminde Yerel Ve Özgün Değerlerin Kazandırılmasında Fikret Mualla'nın Yeri	Marmara Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. Dr. Ümran Bulut	2009
43	Derya Şahin	Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Sanat Eserlerini İnceleme Dersinin Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yöntemine Göre İşlenmesinin Öğrenci Başarısına Etkisi	Dicle Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü	Yüksek Lisans	Yrd. Doç. Dr. Ali Osman Alakuş	2009
44	Ece Kıvrak	Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun Türkiye'deki Sanat Eğitimine Resim-Şiir İlişkisi Bağlamında Katkıları	On dokuz Mayıs Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü	Yüksek Lisans	Doç. Çağatay İnam Karahan	2009
45	Hande Bolu	Zihinsel Engelli Çocukların Gelişiminde Sanat Eğitimi Derslerinin Katkısı	Marmara Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. Dr. Erol Bulut	2010
46	Derya Aksoy	İlköğretim Okulu Yönetici Ve Öğretmenlerinin Sanat Eğitiminin Bakış Açılarının Değerlendirilmesi	Yeditepe Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü	Yüksek Lisans	Yrd. Doç. Dr. Engin Karadağ	2010
47	Neslihan Yılmaz	Temel Sanat Eğitiminde Fotoğraf İlişkisi	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Yrd. Doç. Dr. Nurettin Şahin	2010
48	Semavat Karabıyıkoglu Boduroğlu	Türk Sanat Eğitiminin Tarihsel Gelişimi Ve Bauhaus Ekolünün Türk Sanat Eğitimine Yansımaları	Anadolu Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. Şahin Özyüksel	2010
49	Mustafa Elmas	Devlet Resim Ve Heykel Sergilerinin Sanat Eğitimine	Gazi Üniversitesi / Eğitim	Yüksek Lisans	Doç. Dr. Osman Altıntaş	2010

		Katkısı, Sergiler İle İlgili Görüşler Ve Karşılaşılan Sorunlar	Bilimleri Enstitüsü / Resim Bölümü			
50	Mert Barlas	Resim-İş Eğitimi Öğrenci Çalışmalarının Disipline Dayalı Sanat Eğitimi Yöntemine Göre Sanat Eleştirisi Alanında Değerlendirilmesi	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. Dr. Zahide İmer	2010
51	Olca Korana	Türkiye'deki Sanat Eğitiminin Bir Yansıması Olarak 1977-2009 Yılları Arasında Gerçekleşen Sempozyum Ve Kongrelerin Tespiti	Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü	Yüksek Lisans	Yrd. Doç. Dr. Sibel Balcı	2010
52	Işıl Aydın Gündoğdu	Sanat Eğitiminde Toplumsal Sorumluluk: Sokakta Sanat	Marmara Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. Dr. Tayfun Akkaya	2010
53	Tayfur Çiğdem	İlk Ve Ortaöğretim Kurumlarımızda Sanat Eğitiminin Değişen Paradigmalarının Görsel Sanatlar Dersi Bağlamında İncelenmesi	On dokuz Mayıs Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü	Yüksek Lisans	Yrd. Doç. Dr. Ali Seylan	2010
54	Meltem Korkmaz	Kültürler Arası Etkileşim Açısından İlköğretim I. Kademe 6. Sınıf Öğrencilerinin Sanat Eğitiminde Resim Analizinin Rolü	Selçuk Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Doç. Türkan Erdem	2010
55	Kürşat Azılioğlu	Sanat Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarında Kavramsal Sanatın Yansıma Olanakları	Selçuk Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Yrd. Doç. Mehmet Büyükçanga	2011
56	Canan Çeşit	Sanat Eğitimi Alan Ve Almayan Lise Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri İle Benlik Saygı Düzeylerinin İncelenmesi	Abant İzzet Baysal Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Doç. Dr. Ahmet Serkan Ece ; Yrd. Doç. Dr. Hatice Kafadar	2011
57	Beyza Erden	Afiş Tasarımında Rengin Estetik, Sembolik, Psikolojik Etkileri Ve Sanat Eğitimi	Marmara Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. Dr. Tayfun Akkaya	2011
58	Emre Tan	Günümüz Yükseköğretim Sanat Eğitimi Anlayışının Görsel Sanatlar Öğretmen Adaylarına	Selçuk Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. Dr. Melek Gökay	2011

		Yansıması (Selçuk Üniversitesi Örneği)				
59	Lütfüye Kul	Gençlik Spor İl Müdürlüklerine Bağlı Gençlik Merkezlerindeki Görsel Sanat Eğitimi Çalışmalarının Tespiti (Trabzon İli Örneği)	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Yrd. Doç. Dr. Meltem Katırcı	2011
60	Emine Filiz Çelik	Yerel Yönetimlerin Sanat Eğitimindeki Yeri Ve Önemi: (İstanbul Büyükşehir Belediyesi İsmek Örneği)	Selçuk Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Yrd. Doç. Nihat Şirin	2011
61	Kamer Pirdal	Müzelerin Sanat Eğitimi Açısından Kullanılmasına İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri	Marmara Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. Dr. Ümran Bulut	2011
62	Sibel Keyik	Sanat Eğitimi Derslerinde Yaratıcı Drama Etkinlikleri	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Yrd. Doç. Armağan Gökçearslan	2011
63	Öznur Cebraioğlu	Sanat Eğitiminde Resim Tekniklerinin Ortak Kullanımı Ve Yaratıcılığa Etkisi	Selçuk Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Yrd. Doç. Dr. Hülya Karoğlu	2011
64	Sariye Kaya	Bir Öğretim Stratejisi Olarak Sanat Eğitiminde Mizahın Kullanımına Yönelik Öğretmen Ve Öğrenci Görüşleri	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Doç. Dr. Özlem Alp ; Yrd. Doç. Dr. Gürcü Erdamar	2011
65	Kemal Kara	Temel Sanat Eğitimi Ve Yeni Açılımlar	Işık Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. Dr. Nuri Temizsoylu	2011
66	Burcu Soylu	Çoklu Zekâ Kuramı Destekli Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin Öğrencilerin Tutum Ve Performanslarına Etkisi	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Yrd. Doç. Dr. Yusuf Baytekin Balcı	2011
67	Yasemin Eroğlu	İlköğretim İkinci Kademe Sanat Eğitiminde Multimedya-CD Ve İnteraktif Tasarımlar Yoluyla Modern Sanat Akımları Konusunun Öğretimi	Marmara Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. Dr. Ümran Bulut	2011
68	Koray Ekici	Yüksek Öğretim Kurumlarının Sanat Eğitimi Dersleri	On dokuz Mayıs Üniversitesi /	Yüksek Lisans	Yrd. Doç. Ali Tomak	2011

		Olmayan Programlarında Sanat Eğitiminin Gerekliliği	Eğitim Bilimleri Enstitüsü			
69	Ayşe Tuncay Özer	Risk Altındaki Çocukların Agresif Davranışlarının Azaltılmasında Sanat Eğitiminin Rolü	Cumhuriyet Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. Dr. Metin Coşar	2011
70	Burak Yavuz yılmaz	Bilim Ve Sanat Merkezlerine Devam Eden 7-11 Yaş Üstün Yetenekli Çocuklara Verilecek Sanat Eğitiminin Niteliği	On dokuz Mayıs Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. Dr. Gülten İmamoğlu	2012
71	Sevgi Kayalıoğlu	Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin Öğrencilerin Kompozisyon Kurmalarına Etkisi	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. Şeniz Aksoy	2012
72	Seda Yalçın	Sanayi Devriminden Günümüze Özgün Baskı resim Sanatının Önemi Ve Yükseköğretimde Özgün Baskı resim Sanat Eğitiminin Sosyo-Kültürel Yansıma Açısından İncelenmesi	Marmara Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Doç. Dr. H. Müjde Ayan	2012
73	Ceylan Sebik	Sanat Eğitiminde Bir Estetik Problem Olarak Kitsch Ve Sanat Ayırımı	Dokuz Eylül Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. Bedri Karayağmurlar	2012
74	Doğan Çelebi	Disiplin Temelli Sanat Eğitimi Modelinde Müze Eğitimi Ve Uygulamalarının Yeri Ve Ülkemizdeki Uygulama Olanakları	On dokuz Mayıs Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Doç. Dr. Ali Seylan	2012
75	Sinem Özdemir	İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Sanat Eğitiminde, Zıt Renkler Konusunun İşlenişinde, Fovist Resimlerin Etkisi	Marmara Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. Dr. Ümrhan Bulut	2012
76	Murat Çelik	Ortaöğretimde Sanat Eğitiminin Rolü Ve Önemi	İstanbul Arel Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü	Yüksek Lisans	Doç. Dr. Ergün Turan ; Prof. Dr. Güler Ertan ; Yrd. Doç. Dr. Bahattin Odabaşı	2013
77	Ayşe Bal	Midyat Taş Mimarisinde Görülen Motiflerin Selçuklu Motifleriyle Karşılaştırılması Ve Bu Motiflerin Çağdaş Mimariye Ve Sanat	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Doç. Dr. Osman Altıntaş	2013

		Eğitimine Katkısı				
78	Sevgi Ülger	Canlı Model Çalışmalarının Eğitim Fakültelerinde Verilen Sanat Eğitimine Etkisi	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. Nur Gökbulut	2013
79	Sedat Özer	Sanat Eğitiminin Risk Altındaki Çocuklar Üzerindeki Etkisi	İnönü Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü	Yüksek Lisans	Yrd. Doç. Dr. Ahmet Çolakoglu	2013
80	Kübra Müjde	1910-1940 Yılları Arasında Dünyada Ve Türkiye'de Sanat'ın Çehresi, Sanat Eğitimi, İktidar Ve Propaganda İlişkisi	Abant İzzet Baysal Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Doç. Mahmut Öztürk	2013
81	Sena Uğurlu	Türkiye'de Sanat Eğitiminde Öğretmen Yetiştirmeye Genel Bakış	Uludağ Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Doç. Dr. Gonca Erım	2013
82	Nergiz Üçüncü	İki Boyutlu Bir Düzlemde Üç Boyutluluğun Sağlanması Görsel Algı Etkisinin Sanat Eğitimi Kapsamında İncelenmesi	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Yrd. Doç. Dr. Nurettin Şahin	2013
83	Semra Çelik	Ortaöğretim Görsel Sanatlar Eğitimi Dersinde Konu Seçiminin Sınırlandırılmasının Öğrenci Başarısına Etkisi (Atatürk Anadolu Lisesi Örneği)	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Yrd. Doç. Dr. Nuran Say	2013
84	Duygu Çatıkkaş İşgüzen	Öğretmen Adaylarının Sanat Eğitimi Öz-Yeterliklerinin Araştırılması	Gaziosmanpaşa Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Yrd. Doç. Dr. Fatma Mazman Budak	2014
85	Ali Ertuğrul Küpeli	Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin Temel Tasarım Dersi Kapsamında Öğrencilerin Üç Boyutlu Tasarım Çalışmalarında Uygulanması	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Doç. İsa Eliri	2014
86	Ahmet Doksanoğlu	Androgojik Temele Dayalı Yetişkin Sanat Eğitiminde Bir Eylem Araştırması	Marmara Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. Dr. Ümran Bulut	2014
87	Sevda Subaşı	Çok Alanlı Sanat Eğitimi Yönteminin Çocuğun Resimsel Yaratıcılığına	Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi / Eğitim	Yüksek Lisans	Yrd. Doç. Dr. Enver Yolcu	2014

		Katkıları	Bilimleri Enstitüsü			
88	Pınar Sarılmışer	Görsel Sanatlar Eğitiminde Araç-Gereç Çeşitliliğinin Çocuğun Sanatsal Gelişimine Etkisi	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Yrd. Doç. Dr. Cengiz Savaş	2014
89	Hasan Duman	Türkiye'de 1981 Sonrası Kültür Sanat İlişkisi Bağlamında Fakülte Ölçeğinde Sanat Eğitimi	Marmara Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. Dr. Tayfun Akkaya	2014
90	Kübra Odacı	Sanat Eğitiminde Hacim Ögesinin Çağdaş Türk Resim Sanatındaki Eserler Üzerinden İncelenmesi	Abant İzzet Baysal Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Yüksek Lisans	Prof. Dr. Mahmut Öztürk	2014

2007-2014 Yılları Arasında Türkiye’de “Sanat Eğitimi “ Üzerine Yapılan Doktora Tezlerinin Listesi

No	Yazar	Tez Adı	Enstitü	Türü	Danışman	Yılı
1	Alpaslan Uçar	Türkiye Ve İtalya'da Yüksek Öğretimde Plastik Sanatlar Ve Bilgi Teknolojisinin Sanat Eğitimine Katkısı	Marmara Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Doktora	Prof.Dr. Mehmet Özet	2007
2	Aydın Zor	Yapılandırmacı Yaklaşımına Göre Web Tabanlı Bilgisayar Destekli Sanat Eğitimi	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Doktora	Prof. Dr. Adnan Tepecik	2008
3	Tolga Erkan	Temel Sanat Eğitimi Dersinin Web Tabanlı Öğrenme Yöntemi İle Verilmesinin Öğrenci Başarısına Etkisi	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Doktora	Prof. Dr. Adnan Tepecik	2009
4	Arzu Uysal	Çağdaş Görsel Kültürde Resimsel İmge Ve Sanat Eğitiminde Yeni İmge Düzenleri	Dokuz Eylül Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Doktora	Yrd. Doç. Dr. Emine Halıçınarlı	2009
5	Eylem Peşkersoy	Üniversite Öğrencilerinin Demografik Özellikleri Ve	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri	Doktora	Prof. Dr. Nihat Boydaş	2009

		Aldıkları Sanat Eğitiminin Meta Estetiği Konusunda Bilinçlenmelerine Etkisi	Enstitüsü			
6	Banu Yıldız Davun	Okul Öncesi Dönemde Etkinliklerle Desteklenmiş Sanat Eğitiminin Estetik Beğeni Düzeyine Etkisi (Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu Örneği)	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Doktora	Prof. Dr. Adnan Tepecik ; Prof. Dr. Fatma Alisinanoğlu	2009
7	Pınar Toktaş	Güzel Sanatlar Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarında Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım Dersine İlişkin Öğretim Elemanı Ve Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Doktora	Prof. Dr. Adnan Tepecik ; Yrd. Doç. Dr. İbrahim Kısaç	2009
8	Nermin Demirel Aksoy	Post-Modern Sanat Eğitimi Kapsamında İlköğretim Görsel Sanatlar Eğitiminin Değerlendirilmesi Ve Programın Yeniden Yapılandırılması İçin Öneriler	Ankara Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Doktora	Prof. Dr. Ayşe Çakır İlhan	2010
9	Oğuz Dilmaç	16. Ve 20. Yüzyıllar Arasında Avrupa'da Akademik Düzeyde Sanat Eğitiminin Oluşumu Ve Türkiye'deki Sanat Eğitimine Katkıları	Atatürk Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü	Doktora	Doç. Dr. Ahmet Ali Bayhan	2010
10	Ceyda Güler	Işığın Simgesi Olarak Sarı Rengin Kavramsal Etkinliği Ve Sanat Eğitimindeki Yeri	Marmara Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Doktora	Prof. Dr. Ayşe Özel	2010
11	Filiz Kara Bilgin	Sanat Tarihi Öğretiminin	Marmara Üniversitesi	Doktora	Prof. Dr. Tayfun	2010

		Işığında Sanat Eğitimi	/ Eğitim Bilimleri Enstitüsü		Akkaya	
12	Kıbar Evren Bolat Aydoğan	Sanat Eğitimi Ve Sanat Eleştirisi: Türkiye'de Görsel Sanatlar Öğretmeni Yetiştiren Kurumlar Örneği	Anadolu Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Doktora	Yrd. Doç. Dr. İsmail Özgür Soğancı	2010
13	Bengü Batu	Sanat Eğitimi Alanında Yapıt İncelemelerinde Bir Yöntem Olarak Görsel Gösterge Çözümlemesi	Ankara Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Doktora	Prof. Dr. Ayşe Çakır İlhan	2011
14	Asuman Aypek Arslan	Mesleki Eğitim Fakültesi Temel Sanat Eğitimi Derslerinin Program, Öğretim Elemanı Ve Öğrenci Faktörlerine Göre Değerlendirilmesi	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Doktora	Prof. Dr. Alev Kuru	2011
15	Mehtap Bingöl	Türkiye De Yazılı Basında Görsel Sanatlara İlişkin Bir Durum Tespiti Ve Bu Durumun Yüksek Öğretim Kurumları Sanat Eğitimi Programları İle İlişkisi (1960-1990)	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Doktora	Prof. Dr. Adnan Tepecik	2011
16	Hasbi Aslan	Gelecekçi Sanat Eğitimi Modellerine Temel Oluşturması Bakımından Görsel Okuryazarlık Ve Eleştirel Pedagoji İlişkisi	On Dokuz Mayıs Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Doktora	Doç. Dr. A. Yakup Kaptan	2012
17	Ayhan Özer	1980 Sonrası Türk Resim Sanatında Yeni Oluşumlar Ve Sanat Eğitimine Yansımaları	Ankara Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Doktora	Prof. Dr. Ayşe Çakır İlhan ; Doç. Dr. Kubilay Aysevener	2012
18	Ömer Gökhan Temizel	Sanat Eğitimi Alan Öğrencilerin Sanat Ve Estetik Tutumlarına Görsel Kültürün Etkisi	Necmettin Erbakan Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Doktora	Doç. Dr. Abdulgani Arıkan	2013

19	ASUMAN ÖZDEMİR	Temel Sanat Eğitiminde Disiplinler Arası Yaklaşım Dayalı (Müzik Destekli) Uygulamanın Öğrenci Başarı Düzeyine Etkisi	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü		Prof. Dr. Hülya İz Bölükoğlu ; Prof. Dr. Nezihe Şentürk	2014
20	Ayşegül Oğuz	Yaratıcı Drama Yönteminin Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sanata Yönelik İlgilerine Ve Sanat Eğitimi Dersi Başarılarına Etkisi	Hacettepe Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Doktora	Doç. Dr. Ali Ekber Şahin	2014
21	Hülya Şimşek	Sanat Eğitimi Ortamı Olarak Üniversite Sanat Müzelerinin İşlevi	Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Doktora	Prof. Dr. Serap Buyurgan	2014
22	Ayben Kaynar Tanır	Resim-İş Öğretmenliği Özgün Baskı Resim Dersinin Post Modern Sanat Eğitimi Bağlamında Uygulanabilirliği: Bir Eylem Araştırması	Ankara Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Doktora	Prof. Dr. Ayşe İlhan ; Doç. Dr. Abdullah Kuzu	2014

Ek- 2. Yüksek Lisans / Doktora Tezi Nasıl Hazırlanmalıdır? Tez (İddia) Nedir?

Tartışmaya, iddiaya dayanarak bir öneri, fikir ileri sürmek.

Hipotez (Önerme) Nedir?

Bir gözlemin, bir olayın, bir olgunun ya da bilimsel bir problemin, üzerinde daha fazla inceleme yapılarak test edilmesine olanak veren, öneri niteliğinde açıklama.

Teori (Kuram) Nedir?

Tekrarlanan gözlem ve deneylerle, mevcut bilgi birikimi düzeyinde doğruluğu büyük ölçüde kabul edilmiş, ancak yine gözlem ve deneyler yoluyla yanılabilirlik olasılığı bulunan, öngörülerinde doğru çıkmış hipoteze, teori (kuram) denir. Teoriler, gözlem, deney, akıl ve mantık yollarıyla her defasında doğrulanabilmelidir.

Yasa (Kanun) Nedir?

Tekrarlanan gözlem ve deneylerle, aynı şartlarda aynı sonuçları verdiği kesin olarak belirlenen, akla ve mantığa uygun, genel kanıya göre kabul görmüş, değişmez nitelik kazanmış, yanılabilirlik olasılığı olmayan gerçek bilgiye, yasa (kanun) denir. Yasalar değişmezlik ilkesine sahiptir. Yanılsamaya çalıştığınızda, yasayı çökertmeniz mümkün olmaz. Yasalar en gerçek değişmezlerdir. Biz bu mevcut değişmezleri kullanarak yeni değişmezler ortaya çıkarmaya çalışırız.

Bilimsel Yöntem:

Olayları, olguları açıklamaya veya bilimsel bir problemi çözmeyi çalışırken kullandığımız yöntemdir. Bu yöntemi kullanırken, gözlemlerden ve deneylerden faydalanırız. Ortaya attığımız iddianın başkaları tarafından sınanabilirlik olanağı bulunmalıdır. Yoksa ortaya attığımız iddia boş, anlamsız ve değersiz bir iddia olacaktır. Dizgeli bir şekilde yapılan gözlem, deney, test, ölçme, araştırma, inceleme, birer bilimsel yöntemdir.

Bilimsel düşünce:

Akla ve mantığa uygun olarak, mevcut değişmez bilgileri kullanarak yeni değişmez bilgiler ortaya çıkarma çabasıdır. Bilimsel bir çalışma yaparken ya da çözmeye çalıştığınız sorun üzerinde düşünürken sadece algısal gözlemlerden ve mevcut bilgi birikiminden faydalanmayız. Bilimsel düşünceye katkısı olan başka unsurlar da vardır. Bunlar, hayal gücü, yaratıcılık ve görebilirliktir.

Hayal gücü, fiziksel olarak mevcut olmadığınız veya olamayacağınız ortamlarda gelişen olayları beynimizde sanal olarak görüntüleyebilme yeteneğidir. Bu yeteneğe sahip olan

insanlar, başkalarının hiçbir zaman ortaya çıkaramayacağı ya da çok sonraları bulunacak şeyleri ortaya çıkarabilirler.

Yaratıcılık, mevcut madde, bilgi birikimi, akıl, mantık ve düşünce gücünü kullanarak tesadüfen veya sistematik olarak, daha önce benzeri olmayan, yeni bir bilgi, buluş, yapı ortaya çıkarmaktır.

Görebilirlik, mevcut sistemde, aslında göz önünde olup da daha önce kimsenin farkına varmadığı bir bilgiyi, bir olguyu, bir olayı ya da neden-sonuç ilişkisini ortaya çıkarabilmektir.

Bilimsellik:

Bilimselliğin en önemli ölçütü, çalışmanın dizgeli bir şekilde yapılmasıdır. Amaç, mevcut değişmez bilgileri belli bir yöntemle kullanarak başka değişmez bilgiler ortaya çıkarmaya çalışmaktır. Bu sayede genelleyebilecek, sorun çözmede kullanılabilecek gerçek ya da gerçeğe yakın bilgi potansiyeli oluşturulur. Elde edilen bu değişmez bilgiler, başka sorunların çözümünde yeniden kullanılır.

Değişmez bilgiye ulaşmak için kullanılan her yöntem, her düşünce bilimseldir diyebiliriz. Bir olayın, bir olgunun, bir düşüncenin bilimselliğinden bahsedebilmemiz için de onun yasa olabilmesi için gerekli değişmezlik ölçütüne ne kadar uyup uymadığına bakarız. Yasalaşmış bilgiler zaten doğan olarak bilimseldir. Teorilerin bilimsel olabilmesi için, mevcut bilgi birikimi düzeyinde doğrulanabilmesi, kısmen de olsa içinde mevcut değişmezler barındırması gerekir. Teoriler kesin olarak kabul edilmiş gerçekler olmadığı için, her zaman tartışmaya açıktır ve zaman içinde tekrar tekrar doğrulanmaya gerek duyarlar.

Günümüzde, bilimde daha hızlı yol alabilmek için parça teorisi sistemini ortaya koymalıyız. Nedir bu parça teorisi? Teoriyi destekleyecek doğrulamalar, kesinlik kazanmamışsa ve genel olarak kabul göremiyorsa, o teorinin içindeki kesin değişmezleri yasalaştırabilmeliyiz. Bu aşamada,

- 1-Mevcut teori kısmi olarak yasa olacak ya da,
- 2-Yeni bir yasa ortaya çıkarılacak ya da,
- 3-Mevcut teori terk edilecek ya da,
- 4-Yeni bir teori ortaya çıkarılacaktır.

Bilimde son nokta teori değil, yasadır. Çünkü teoriler, mevcut bilgi birikimi düzeyinde doğrulanmış, kısmen kabul görmüş açıklamalardır. Gerçeklikleri kesinleşmediği sürece, teorilerin gelecekte bir gün “öyle sanılıyordu” ifadesiyle anılma ihtimalleri çok yüksektir

Yüksek lisans / doktora tezi, uzun bir çalışma süresinde elde edilen bilgileri, deneyimleri içereceği için iyi düzenlenmiş bir kitap, konu ile ilgili kişiler için yararlı bir kaynak olacaktır. Bu sebeple tez kitabının içeriğinin hazırlanmasında bazı kurallara dikkat edilmelidir.

1.1 Yüksek lisans / doktora tez başlığı nasıl olmalıdır?

Yüksek lisans / doktora tezinin başlığı, kitabı okuyacak kişilere tez hakkında fikir verecek şekilde belirlenmelidir. Başlık ne çok kısa ne de ilgiyi dağıtacak kadar uzun olmalıdır. Bu nedenle yüksek lisans / doktora tez konusunun enstitüye bildirilmiş olduğu şekli tezin başlığı olacaktır.

1.2. Önsöz nasıl yazılmalıdır?

Önsöz, uzun bir çalışmayı tamamlayan kişinin tezinin teknik ve bilimsel içeriğinden bağımsız olarak görüşlerini yazdığı bölümdür. Ayrıca bu bölümde, tez çalışması sırasında bilgi, kaynak vb. yardımını alan kişi ve kuruluşlara teşekkür edilmelidir. Bu bölümde, çalışmasını tamamlayan kişi kendisine destek olan, yardım eden ailesine ve arkadaşlarına da teşekkür edebilir.

1.3. Özet nasıl yazılmalıdır?

Bir yüksek lisans / doktora tezi hakkında sadece genel bilgi edinmek isteyen kişiler çoğunlukla özet, giriş ve sonuç bölümlerini okumakla yetinirler. Bunun için tezin konusu ve elde edilen önemli sonuçlar özet, giriş ve sonuç bölümlerinde vurgulanmalıdır.

Özetin amacı, okuyucunun tez konusu hakkında genel bir fikir sahibi olmasını sağlamaktır. Özetin ilk paragrafında tez konusu tanıtılmalıdır. Diğer paragraflarda çalışmanın kapsamı ve amaçları adım adım anlatılmalı, kullanılan yöntemler kısaca tanıtılmalı ve ana sonuçlar verilmelidir.

1.4. Tez metni nasıl yazılmalıdır?

Okuyucunun tez kitabını rahat takip edebilmesini ve ilgilendiği bilgilere kolayca ulaşabilmesini sağlamak için tez metni ana bölümlere ayrılarak yazılmalıdır. Her tez metninin ilk bölümü giriş, son bölümü ise sonuç bölümü olmalıdır.

1.4.1. Giriş bölümü nasıl yazılmalıdır?

Giriş bölümü, okuyucunun konuyla ilgili başka yayınları okumaya gerek duymadan tezi anlayıp değerlendirebilmesini sağlamak için yeterli temel bilgileri içermeli, çalışmanın yapılmasının gereğini ve amacını da kısaca anlatmalıdır. Bu konunun seçiliş sebebi ve konunun neden önemli olduğu, giriş bölümünde iyi bir şekilde vurgulanmalıdır.

Giriş bölümünün yapısı şöyle olmalıdır:

- Tez konusunun tanımı bir kez daha yapılmalıdır.
- Tez çalışmasının anlaşılabilmesi için bilinmesi gereken ön bilgiler varsa anlatılmalıdır.
- Aynı konuda, daha önce yapılmış çalışmalar varsa anlatılmalı ve değerlendirilmesi yapılmalıdır.
- Çalışmada kullanılan yöntemler ve bu yöntemlerin seçiliş sebebi açıklanmalıdır.
- Okuyucunun hangi bölümleri okuyacağına karar vermesini kolaylaştırmak için tez kitabının sonraki bölümleri kısaca tanıtılmalıdır.

1.4. Diğer bölümler nasıl yazılmalıdır?

Yüksek lisans / doktora tez kitabının girişten sonraki bölümlerinde girişte ana hatlarıyla tanıtılan tez çalışması, ayrıntılı olarak anlatılmalıdır. Bu bölümler, tez hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olmak veya aynı konuda çalışma yapmak isteyen kişilere yönelik olacağı için yapılan tez çalışması, önemli bilgileri atlamadan adım adım anlatılmalıdır. Genellikle tez kitabını okuyanlar, her ana bölümün ilk paragrafını okuyarak o bölüm hakkında fikir sahibi olmaya çalışırlar. Bunun için her ana bölümün ilk paragrafı o bölümü ana hatlarıyla tanıtmalıdır.

Tez çalışmasının daha rahat değerlendirilmesi ve anlaşılabilmesi için anlatım, şekil ve tablolarla kuvvetlendirilebilir.

1.4.3. Sonuç bölümü nasıl yazılmalıdır?

Sonuç bölümü, gerçekleştirilen tezden elde edilen sonuçların değerlendirildiği bölümdür. Bu bölümün yapısı şöyle olmalıdır:

- Tez konusu tanımlanmalı ve kullanılan yöntemler özetlenmelidir.
- Elde edilen sonuçlar açık ve basit cümlelerle ifade edilmelidir.
- Elde edilen ana sonuçlar anlatılmalı ve mümkünse sonuçlara göre genellemeler yapılmalıdır.

Tez çalışmasında aşağıdaki konuların açık bir şekilde belirtilmesi gerekir.

- Bu çalışmaya neden gerek duyuldu,
- Tezin amacı nedir, neyi yapmayı hedefledik,
- Dünya üzerinde başka araştırmacılar bu konuyla ilgili neler yapmışlar

TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI Amaç ve Kapsam Madde 9 — a) Tezli yüksek lisans programının amacı, öğrencinin bilimsel araştırma yaparak bilgilere erişme, bilgiyi değerlendirme ve yorumlama yeteneğini kazanmasını sağlamaktır. Bu program toplam yirmi bir krediden az olmamak koşuluyla en az yedi adet ders, bir seminer dersi ve tez çalışmasından oluşur. Seminer dersi ve tez çalışması kredisiz olup başarılı veya başarısız olarak değerlendirilir. Öğrenci, en geç üçüncü yarıyılın başından itibaren her yarıyıl tez çalışmasına kayıt yaptırmak zorundadır. b) Öğrencinin alacağı derslerin en çok iki tanesi, lisans öğrenimi sırasında alınmamış olması koşuluyla, lisans derslerinden seçilebilir. Ayrıca dersler ilgili enstitü anabilim dalı başkanlığının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile diğer yükseköğretim kurumlarında verilmekte olan derslerden de seçilebilir. Yürütme ve idare Bolumu Sayfa 35 Sayfa : 36 RESMÎ GAZETE 1 Temmuz 1996 - Sayı: 22683 Yürütme ve İdare Bölümü Sayfa : 36 Süre Madde 10 — a) Tezli yüksek lisans programını tamamlama süresi dört yarıyıldır. Daha kısa sürede mezun olabilecek bir öğrenciyle ilgili düzenlemeler, ilgili senato tarafından kabul edilen yönetmelikte belirtilir. İlgili yönetmelikler uyarınca başarısız olan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi bu süreden önce kesilebilir. b) Dört yarıyıl sonunda kredili derslerini ve seminer dersini başarıyla tamamlayamayan veya yükseköğretim kurumunun öngördüğü en az genel not ortalamasını tutturamayan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir. c) Tez çalışmasından üst üste iki kez veya aralıklı

olarak üç kez başarısız not alan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir. d) Kredili derslerini ve seminer dersini başarıyla bitiren, ancak tez çalışmasını Madde 10-a'da belirtildiği üzere dört yarıyıl sonuna kadar tamamlayamadığı için tez sınavına giremeyen bir öğrenciye, ilgili enstitü anabilim dalı başkanlığının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile tezini jüri önünde savunması için en fazla iki yarıyıl ek süre verilebilir.

DOKTORA PROGRAMI Amaç ve Kapsam Madde 18 — a) Doktora programının amacı, öğrenciye bağımsız araştırma yapma bilimsel olayları geniş ve derin bir bakış açısı ile irdeleyerek yorum yapma ve yeni sentezlere ulaşmak için gerekli adımları belirleme yeteneği kazandırmaktır. Doktora çalışması sonunda hazırlanacak tezin, 1) Bilime yenilik getirme, 2) Yeni bir bilimsel yöntem geliştirme, 3) Bilinen bir yöntemi yeni bir alana uygulama niteliklerinden birini yerine getirmesi gerekir. b) Doktora programı, toplam yirmidir krediden az olmamak koşuluyla en az yedi adet ders, yeterlik sınavı, tez önerisi ve tez çalışmasından oluşur. Sayfa : 38 RESMÎ GAZETE 1 Temmuz 1996- Sayı: 22683 Yürütme ve İdare Bölümü Sayfa : 38 c) Lisansüstü dersler, ilgili enstitü anabilim dalı başkanlığının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile diğer yükseköğretim kurumlarında verilmekte olan derslerden de seçilebilir. d) Lisans dersleri ders yüküne ve doktora kredisine sayılmaz. Süre Madde 19 — a) Doktora programını tamamlama süresi sekiz yarıyıldır. Daha kısa sürede mezun olabilecek bir öğrenciyle ilgili düzenlemeler, senato tarafından kabul edilen yönetmelikte belirtilir. İlgili yönetmelikleri uyarınca başarısız olan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi bu süreden önce kesilebilir. b) Dört yarıyıl sonunda kredili derslerini başarıyla tamamlayamayan veya yükseköğretim kurumunun öngördüğü en az genel not ortalamasını tutturamayan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir. c) Kredili derslerini başarıyla bitiren yeterlik sınavında başarılı bulunan ve tez önerisi kabul edilen, ancak tez çalışmasını Madde 19-a'da belirtildiği üzere sekiz yarıyıl sonuna kadar tamamlayamadığı için tez sınavına giremeyen bir öğrenciye, ilgili enstitü anabilim dalı başkanlığının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile tezini jüri önünde savunması için en fazla dört yarıyıl ek süre verilebilir. Tez Danışmanı Atanması Madde 20 — a) Enstitü anabilim dalı başkanlığı her öğrenci için tez danışmanını ve danışmanının belirleyeceği tez konusunu ilgili enstitüye önerir. Tez danışmanı Önerisi Enstitü Yönetim Kurulu Kararıyla kesinleşir Tez danışmanının öğrencinin programı içinde ne zaman atanacağı senato tarafından kabul edilen yönetmelikte belirtilir. Ancak tez danışmanının, en geç üçüncü yarıyılın başına kadar atanması zorunludur. Tez çalışmasının niteliğinin birden fazla tez danışmanı gerektirdiği

durumlarda ikinci tez danışmanı atanabilir. b) Tez danışmanı öğretim üyeleri arasından seçilir. İkinci tez danışmanının doktora derecesine sahip olması gerekir. Yeterlik Sınavı Madde 21 — a) Yeterlik sınavının amacı, öğrencinin temel konular ve doktora çalışmasıyla ilgili konularda derinliğe sahip olup olmadığının sınanmasıdır. Yeterlik sınavları yılda iki kez yapılır. b) Öğrencinin yeterlik sınavına ne zaman gireceği senato tarafından kabul edilen yönetmelikte belirtilir. Ancak öğrenci en geç beşinci yarıyılın sonuna kadar yeterlik sınavına girmek zorundadır. c) Yeterlik sınavları, enstitü anabilim dalı başkanlığı tarafından önerilen ve Enstitü Yönetim Kurulu tarafından onaylanan ve sürekli görev yapan beş kişilik Doktora Yeterlik Komitesi tarafından düzenlenir ve yürütülür. Komite, farklı alanlardaki sınavları hazırlamak, uygulamak ve değerlendirmek amacıyla sınav jürileri kurabilir. d) Doktora yeterlik sınavına girebilmek için Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı'nda yüz üzerinden en az altmış puan almış olmak gerekir. Anadili girmesi gereken yabancı dille aynı olan adaylar bu yabancı dil sınavından muaf tutulabilir. 1 Temmuz 1996- Sayı : 22683 RESMÎ GAZETE Sayfa : 39 Yürütme ve İdare Bölümü Sayfa : 39 Belirtilen merkezi yabancı dil yeterlik sınavında başarısız olan doktora adayları esasları ilgili senatoca belirlenmek üzere yabancı dil hazırlık programına öğrenci olarak kaydedilebilirler. Bu program süresi en çok bir takvim yılı olup, bu süre sonunda belirtilen merkezi yabancı dil yeterlik sınavında başarılı olamayan öğrencilerin yükseköğretim kurumu ile ilişkileri kesilir. Bu programda geçirilen süre öğrenim süresine dâhil edilmez. e) Doktora yeterlik sınavı, yazılı ve sözlü olarak iki bölüm halinde yapılır. Doktora Yeterlik Komitesi, sınav jüri önerileri ve öğrencinin yazılı ve sözlü sınavlardaki başarı durumunu değerlendirerek öğrencinin başarılı veya başarısız olduğuna salt çoğunlukla karar verir. Bu karar, enstitü anabilim dalı başkanlığınca yeterlik sınavını izleyen üç gün içinde ilgili enstitüye tutanakla bildirilir. i) Yeterlik sınavında başarısız olan öğrenci, bir sonraki yarıyılda tekrar sınava alınır. Bu sınavda da başarısız olan öğrencinin doktora programı ile ilişkisi kesilir. g) Doktora Yeterlik Komitesi, yeterlik sınavını başaran bir öğrencinin, ders yükünü tamamlamış olsa bile, Madde 19-b'de öngörülen duruma düşmemesi koşuluyla, dördüncü yarıyıldan sonra da fazladan ders(ler) almasını isteyebilir. Fazladan alınacak ders(ler)i altıncı yarıyılın sonuna kadar başarıyla tamamlayamayan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir. Tez İzleme Komitesi Madde 22 — a) Yeterlik sınavında başarılı bulunan öğrenci için ilgili enstitü anabilim dalı başkanlığının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile bir ay içinde bir Tez İzleme Komitesi oluşturulur. b) Tez İzleme Komitesi üç öğretim üyesinden oluşur. Komitede tez

danışmanından başka ilgili enstitü anabilim dalı içinden ve dışından birer üye yer alır. İkinci tez danışmanının olması durumunda ikinci tez danışmanı dilerse komite toplantılarına katılabilir. c) Tez İzleme Komitesi'nin kurulmasından sonraki dönemlerde, ilgili enstitü anabilim dalı başkanlığının önerisi ve Enstitü Yönetim Kurulu onayı ile üyelere değişiklik yapılabilir. Tez Önerisi Savunması Madde 23 — a) Doktora yeterlik sınavını başarı ile tamamlayan öğrenci, en geç altı ay içinde, yapacağı araştırmanın amacını, yöntemini ve çalışma planını kapsayan tez önerisini Tez İzleme Komitesi önünde sözlü olarak savunur. Öğrenci, Tez önerisi ile ilgili yazılı bir raporu sözlü savunmadan en az on beş gün önce komite üyelerine dağıtır. b) Tez İzleme Komitesi, öğrencinin sunduğu tez önerisinin kabul veya reddedileceğine salt çoğunlukla karar verir. Bu karar, enstitü anabilim dalı başkanlığınca tez önerisini izleyen üç gün içinde ilgili enstitü ve tutanakla bildirilir. c) Tez önerisi reddedilen öğrenci, yeni bir danışman ve tez konusu seçme hakkına sahiptir. Böyle bir durumda yeni bir Tez İzleme Komitesi atanabilir. Programa aynı danışmanla devam etmek isteyen bir öğrenci üç ay içinde, danışman ve tez konusu değiştiren bir öğrenci ise altı ay içinde tekrar tez önerisi savunmasına alınır. Tez önerisi bu savunmada da reddedilen öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir. Sayfa : 40 RESMÎ GAZETE 1 Temmuz 1996 - Sayı: 22683 Yürütme ve İdare Bölümü Sayfa : 40 d) Tez önerisi kabul edilen öğrenci için Tez İzleme Komitesi, Ocak-Haziran ve Temmuz-Aralık ayları arasında birer kere olmak üzere yılda iki kez toplanır. Öğrenci, toplantı tarihinden en az bir ay önce komite üyelerine yazılı bir rapor sunar. Bu raporda o ana kadar yapılan çalışmaların özeti ve bir yıl sonraki dönemde yapılacak çalışma planı belirtilir. Öğrencinin tez çalışması, komite tarafından "başarılı" veya "başarısız" olarak belirlenir. Komite tarafından üst üste iki kez veya aralıklı olarak üç kez başarısız bulunan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir.(<http://www.yok.gov.tr/document>)

2547 SAYILI YÜKSEKÖĞRETİM KANUNU'NA

6111 SAYILI KANUNUN 173. MADDESİ İLE EKLENEN GEÇİCİ 58.MADDEYE İLİŞKİN UYGULAMA ESASLARI

25 Şubat 2011 tarih 27857 sayılı (Mükerrer) Resmi Gazete 'de yayınlanarak yürürlüğe giren 6111 sayılı kanunun 173. maddesi ile 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'na eklenen Geçici 58. madde hükümlerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar aşağıda yer almaktadır.

A. Başvuru

1. Terör suçundan hüküm giyenler hariç olmak üzere, 25 Şubat 2011 tarihine kadar, İngilizce Hazırlık Programı dâhil, lisans veya lisansüstü öğrenimi gören öğrencilerden, her ne sebeple olursa olsun Üniversitelerden ilişkisi kesilenler ile Üniversitelerin herhangi bir programını kazandıkları halde kayıt yaptırmamış olanlar, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'na 6111 sayılı kanunla eklenen Geçici 58. maddeden yararlanarak 2011-2012 akademik yılının güz döneminde öğrenimlerine başlamak üzere başvurabilirler.
2. Başvurular, ilan edilen başvuru bilgi ve belgeleri ile birlikte 25 Temmuz 2011 tarihine kadar üniversitelerin Öğrenci Hizmetleri Kayıt-Kabul Birimi'ne yapılır. Bu süre içinde halen askerlik görevini yapmakta olanlar, durumlarını belgelendirmek kaydıyla, terhis tarihini izleyen iki ay içinde başvurabilirler.
3. Başvurular, şahsen veya birimin yazışma adresine posta yolu (iadeli taahhütlü veya aps) ile yapılır. Posta yolu ile yapılacak başvurularda, başvuru belgelerinin süresi içinde ulaşmaması halinde yapılan başvuru geçersiz sayılır. e-Posta yolu ile başvuru kabul edilmez.
4. Başvuru koşullarını taşımayan, başvuru için gerekli bilgi ve belgeleri eksiksiz olarak süresi içinde sağlayamayanların başvuruları geçersiz sayılarak değerlendirilmeye alınmaz.
5. Başvuruda bulunanlardan askerlik zamanı gelmiş olanların askerlikleri tecil edilir. Bu durumda olanlara, askerlik şubelerince 25 Temmuz 2011 tarihine kadar askere sevklerinin tehir edilebilmesi için söz konusu kanun maddesi hükümlerinden yararlanmak üzere Üniversitemize başvurduklarına dair belge verilir.

B. Başvuruların Değerlendirilmesi ve Üniversiteye Kesin Kayıt

1. Başvurular ile ilgili her türlü işlem, İngilizce Hazırlık Programı'na başvurularda İngilizce Dil Öğretim Okulu, lisans veya lisansüstü programlara başvurularda programın bağlı olduğu birimin yönetim kurulu kararları dikkate alınarak yapılır.
2. Üniversitelere yeniden kayıt hakkı kazananlar, 8 Ağustos 2011 tarihinde Üniversitelerin web sayfasında duyurulur. Üniversitelere kayıtlar, kayıt için ilan edilen bilgi ve belgeler ile birlikte 15-19 Ağustos 2011 tarihleri arasında yapılır.
3. Kayıt hakkının saklı kalabilmesi için, başvuru sahibinin 19 Ağustos 2011 tarihine kadar, 2011-2012 akademik yılı güz dönemi öğrenim ücretini ve bu ücrete ek olarak eğer varsa tahakkuk etmiş olabilecek gecikme ücretleri dâhil Üniversite'ye önceden olan öğrenim ücreti veya diğer ücret borçlarını ödemesi gerekir.

4. Kayıt için gerekli bilgi ve belgeleri eksiksiz olarak süresi içinde sağlayamayanların Üniversite'ye kayıtları yapılmaz, bu kişiler kayıt haklarından feragat etmiş sayılırlar.

5. Aynı anda öğrenim düzeyleri aynı olan birden fazla programda öğrenim görülemeyeceğinden, başvurduğu programın öğrenim düzeyi ile aynı başka bir programda kayıtlı olanların üniversiteye kayıt olabilmeleri için söz konusu programdan kayıtlarını sildirmeleri gerekir.

6. Üniversiteye kayıtlarını yapanların askerlik tecil veya tehir işlemleri hakkında yürürlükte olan Askerlik Kanunu hükümleri uygulanır. Bunlardan askere alınması gerekenlerin ise istemeleri halinde, öğrenimlerine askerlik hizmetlerini tamamladıktan sonra devam edebilmeleri için öğrenim hakları dondurulur.

C. İngilizce Hazırlık Programında Öğrenim Görürken Üniversiteyle İlişği Kesilmiş Olanlar

1. Durumları aşağıda belirtilenler, doğrudan lisans programlarında öğrenimlerine başlarlar.

A. Üniversitemiz tarafından kabul edilen ulusal veya uluslararası düzeyde dil sınavlarının (TOEFL, IELTS, KPDS, gibi) birinden yeterli puanı, en fazla üç yıl içinde olmak kaydıyla sınavların kendi geçerlik süreleri içinde almış olduklarını belgeleyenler

B. 2011-2012 akademik yılında üniversiteye yeni kayıt yaptıracak öğrenciler için Eylül 2011'de Üniversitemiz tarafından düzenlenen İngilizce sınavlarından (İngilizce Düzey Belirleme Sınavı ve İngilizce Yeterlik Sınavı) başarılı olanlar

2. Lisans programlarına başlamak için koşulları sağlayamayanlar ile ilgili uygulamalar şöyledir:

A. Üniversiteye kayıt yenileyen öğrencilerin İngilizce Hazırlık Programı'nda daha önce geçirmiş oldukları süre, azami öğrenim süresinden (yaz okulu hariç 2 akademik yıl) düşülür.

B. Azami öğrenim süresini doldurmuş olanlar, İngilizce Hazırlık Programı'na devam edemezler. Ancak, bu öğrencilerin, Üniversitece eşdeğeri kabul edilen ulusal ve/veya uluslararası yabancı dil sınavlarının birinden yine Üniversite tarafından belirlenen düzeyde başarılı olduğunu gösteren belgeleri temin ederek, izleyen dönemden itibaren lisans diploma programlarına başlama hakları bakidir.

C. Azami öğrenim süresini doldurmamış olanların İngilizce düzeyleri, İngilizce sınavlarının sonunda elde ettikleri başarı doğrultusunda belirlenir. İngilizce Hazırlık Programı'nı kalan öğrenim süresinde tamamlayamayacağı anlaşılan öğrenciler, İngilizce Hazırlık Programı'na devam edemezler; bu öğrenciler, ikinci akademik yıllarının bahar dönemi sonuna kadar “**izinli öğrenci**” statüsünde kayıt edilirler. İngilizce Hazırlık Programı'nı kalan öğrenim süresinde tamamlayabilecek durumda olan öğrenciler, İngilizce düzeylerine uygun olarak İngilizce Hazırlık Programı'na devam ederler.

D. Lisans Veya Lisansüstü Programlarında Öğrenim Görürken İlişigi Kesilmiş Olanlar

1. Başarılı oldukları dersler ve programın güncel müfredat planlarına göz önüne alınarak kayıt oldukları programın bağlı olduğu birimin yönetim kurulu kararına göre programa intibakları yapılır.
2. İlişiklerinin kesildiği programda daha önce geçirmiş oldukları süreler, öğrencilerin azami öğrenim süresinden düşülür.
3. Öğrenciler, intibak programlarına göre öğrenimlerine devam ederler.

E. Üniversitelerin Bir Programını Kazandıkları Halde Kayıt Yaptırmamış Olanlar

2011-2012 akademik yılının güz döneminde üniversiteye yeni kabul edilen öğrenciler ile aynı statüde öğrenime başlarlar.

F. Genel Hükümler

1. Öğrenciler, kayıt yaptırdıkları programın güncel müfredat ve başarı kriterlerinden sorumludurlar, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 6111 sayılı kanunla değişik 44. ve 46. maddelerinde belirtilen esaslara ve bu esaslara göre yeniden düzenlenecek ve Üniversitelerin eğitim-öğretim yönetmelikleri ile yönergelerine tabidirler.
2. Öğrencilerin, ilişiklerinin kesilmeden önceki bursluluk durumları geçerli değildir; üniversiteye yeni kayıt yaptıracak burssuz statüde öğrenciler için belirlenen ücretleri öderler.
3. Öğrenciler, devam ve sınav haklarını kullanacakları döneme ait ödemekle yükümlü oldukları dönem öğrenim ve diğer ücretlerini ödemek zorundadırlar.
4. Söz konusu kanun maddesinden yararlanarak öğrenimlerine devam etmek için başvuruda bulunmamış öğrenciler, 2547 sayılı kanunun 4111 sayılı kanunla değişik 44.

maddesi uyarınca tanınan sınav haklarından yararlanmaya devam ederler. Başvuruda bulunan öğrenciler ise bu haklarından feragat etmiş sayılırlar.

5. Uygulamaya ilişkin ortaya çıkan tereddütlü durumlarda, Üniversite Yönetim Kurulu yetkilidir. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından uygulamaya yönelik ilkeler gönderilmesi durumunda, Üniversitemizce yeniden düzenleme yapılır.

6. Bu kanundan yararlanarak dönem öğrenim ücretini ödemek suretiyle Üniversitelere yeniden kayıt yaptıran öğrencilerden, İşi veya ikametinin başka bir ilde olduğunu belgeleyenler, üniversiteye giriş yılı itibarıyla geçmek istediği üniversitenin taban puanını sağlamaları ve ikamet ettikleri ildeki yükseköğretim kurumlarının senatolarının da uygun görmesi halinde, ikamet ettikleri ildeki üniversitelerin eşdeğer diploma programlarına yatay geçiş yapabileceklerdir.

7. Bu kanundan yararlanarak dönem öğrenim ücretini ödemek suretiyle Üniversitelere yeniden kayıt yaptıran öğrencilerden, başvuruları halinde Anadolu Üniversitesi bünyesindeki açık öğretim ön lisans veya lisans düzeyindeki kontenjan sınırlaması olan eşdeğer bölümlere, kontenjan sınırlaması olmayan diploma programlarında ise istedikleri bölümlere yatay geçiş yapabileceklerdir.

20 Nisan 2016 ÇARŞAMBA Resmî Gazete Sayı : 29690 YÖNETMELİK Yükseköğretim Kurulu Başkanlığından: LİSANSÜSTÜ EĞİTİM VE ÖĞRETİM YÖNETMELİĞİ BİRİNCİ BÖLÜM Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar Amaç ve kapsam MADDE 1 – (1) Bu Yönetmelik yükseköğretim kurumlarında yürütülen yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik programlarından oluşan lisansüstü eğitim ve öğretimi düzenler. Dayanak MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 44 üncü maddesinin (c) fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır. Tanımlar MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen; a) ALES: Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavını, b) AKTS: Avrupa Kredi Transfer Sistemini, c) İntihal: Başkalarının fikirlerini, metotlarını, verilerini veya eserlerini bilimsel kurallara uygun biçimde atıf yapmadan kısmen veya tamamen kendi eseri gibi göstermeyi, ç) ÖSYM: Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığını, ifade eder. İKİNCİ BÖLÜM Yüksek Lisans Programları Genel esaslar MADDE 4 – (1) Yüksek lisans programı, tezli ve tezsiz olmak üzere iki şekilde yürütülebilir. Bu programların hangi enstitü anabilim/anasanat dallarında ve nasıl yürütüleceği ile yükseköğretim kurumlarının yetkisinde olan tezli ve tezsiz yüksek lisans programları arasında geçişe izin hususları senatolar tarafından çıkarılan yönetmelikle

düzenlenir. (2) Yükseköğretim Kurulu kararı üzerine yükseköğretim kurumlarında; öğretim elemanı ve öğrencilerin aynı mekânda bulunma zorunluluğu olmaksızın, bilgi ve iletişim teknolojilerine dayalı olarak öğretim faaliyetlerinin planlandığı ve yürütüldüğü lisansüstü uzaktan öğretim programları açılabilir. Uzaktan öğretim programlarının açılabilmesi için alanlar, uzaktan öğretim yoluyla verilecek dersler ve kredi ile AKTS kredi miktarları, ders materyallerinin hazırlanması, sınavlarının yapılma şekli, yükseköğretim kurumları arasında bu amaçla yapılacak protokoller ile uzaktan öğretime ilişkin diğer hususlar Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenir. Başvuru ve kabul MADDE 5 – (1) Yüksek lisans programına başvurabilmek için adayların, lisans diplomasına ve başvurduğu puan türünde senato tarafından belirlenecek 55 puandan az olmamak üzere ALES puanına sahip olmaları gerekir. Ancak güzel sanatlar fakültelerinin ve konservatuvarın enstitülerdeki anabilim ve anasanat dallarına öğrenci kabulünde ALES puanı aranmaz. (2) Tezsiz yüksek lisans programlarına öğrenci kabulünde, yükseköğretim kurumları ALES puanı aramayabilir, ALES puanı istenildiği takdirde taban puan senatolar tarafından belirlenir. (3) Mezun durumda olan/olabilecek adayların başvurusuna ilişkin esaslar, ALES puanının %50'den az olmamak koşuluyla ne kadar ağırlıkla değerlendirmeye alınacağı ve lisansüstü eğitim-öğretime öğrenci kabulüne dair diğer hususlar senato tarafından belirlenir. (4) Yükseköğretim kurumları yüksek lisans programlarına yalnız ALES puanı ile de öğrenci kabul edebileceği gibi ALES puanına ek olarak lisans not ortalaması, yazılı olarak yapılacak bilimsel değerlendirme ve/veya mülakat sonucunu da değerlendirmeye alabilir. Tezli yüksek lisans programı MADDE 6 – (1) Tezli yüksek lisans programı öğrencinin bilimsel araştırma yöntemlerini kullanarak bilgilere erişme, bilgiyi derleme, yorumlama ve değerlendirme yeteneğini kazanmasını sağlar. (2) Tezli yüksek lisans programı toplam yirmi bir krediden az olmamak koşuluyla en az yedi ders, bir seminer dersi ve tez çalışmasından oluşur. Seminer dersi ve tez çalışması kredisiz olup başarılı veya başarısız olarak değerlendirilir. Tezli yüksek lisans programı bir eğitim-öğretim dönemi 60 AKTS kredisinden az olmamak koşuluyla seminer dersi dahil en az sekiz ders ve tez çalışması olmak üzere toplam en az 120 AKTS kredisinden oluşur. Öğrenci, en geç danışman atanmasını izleyen dönemden itibaren her yarıyıl tez dönemi için kayıt yaptırmak zorundadır. (3) Öğrencinin alacağı derslerin en çok ikisi, lisans öğrenimi sırasında alınmamış olması kaydıyla, lisans derslerinden seçilebilir. Ayrıca enstitü anabilim/anasanat dalı başkanlığının önerisi ve enstitü yönetim kurulu onayı ile diğer yükseköğretim kurumlarında verilmekte olan derslerden en fazla iki ders seçilebilir. (4)

Tezli yüksek lisans programı ikinci lisansüstü öğretim programı olarak yürütülebilir. Süre MADDE 7 – (1) Tezli yüksek lisans programının süresi bilimsel hazırlıkta geçen süre hariç, kayıt olduğu programa ilişkin derslerin verildiği dönemden başlamak üzere, her dönem için kayıt yaptırıp yaptırmadığına bakılmaksızın dört yarıyıl olup, program en çok altı yarıyılta tamamlanır. (2) Dört yarıyıl sonunda öğretim planında yer alan kredili derslerini ve seminer dersini başarıyla tamamlayamayan veya bu süre içerisinde yükseköğretim kurumunun öngördüğü başarı koşullarını/ölçütlerini yerine getiremeyen; azami süreler içerisinde ise tez çalışmasında başarısız olan veya tez savunmasına girmeyen öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir. (3) Yüksek lisans programından süresinden önce mezun olabilecek öğrenciler ile ilgili düzenlemeler senato tarafından kabul edilen yönetmelikle belirlenir. Tez danışmanı atanması MADDE 8 – (1) Tezli yüksek lisans programında, enstitü anabilim/anasanat dalı başkanlığı her öğrenci için kendi üniversitesinin kadrosunda bulunan bir tez danışmanını en geç birinci yarıyılın sonuna kadar; öğrencinin danışmanı ile beraber belirlediği tez konusunu da en geç ikinci yarıyılın sonuna kadar enstitüye önerir. Tez danışmanı ve tez konusu enstitü yönetim kurulu onayı ile kesinleşir. (2) Tez danışmanı, senatonun belirleyeceği niteliklere sahip öğretim üyeleri arasından seçilir. Yükseköğretim kurumunda belirlenen niteliklere sahip öğretim üyesi bulunmaması halinde üniversite senatosunun belirlediği ilkeler çerçevesinde enstitü yönetim kurulu tarafından başka bir yükseköğretim kurumundan öğretim üyesi danışman olarak seçilebilir. Tez çalışmasının niteliğinin birden fazla tez danışmanı gerektirdiği durumlarda atanacak ikinci tez danışmanı, üniversite kadrosu dışından en az doktora derecesine sahip kişilerden olabilir. Yüksek lisans tezinin sonuçlanması MADDE 9 – (1) Tezli yüksek lisans programında eğitim alan bir öğrenci, elde ettiği sonuçları senato tarafından belirlenen yazım kurallarına uygun biçimde yazar ve tezini jüri önünde sözlü olarak savunur. (2) Yüksek lisans tezinin savunmasından önce ve düzeltme verilen tezlerde ise düzeltme ile birlikte öğrenci tezini tamamlayarak danışmanına sunar. Danışman tezin savunulabilir olduğuna ilişkin görüşü ile birlikte tezi enstitüye teslim eder. Enstitü söz konusu teze ilişkin intihal yazılım programı raporunu alarak danışmana ve jüri üyelerine gönderir. Rapordaki verilerde gerçek bir intihalin tespiti halinde gerekçesi ile birlikte karar verilmek üzere tez enstitü yönetim kuruluna gönderilir. (3) Yüksek lisans tez jürisi, tez danışmanı ve ilgili enstitü anabilim/anasanat dalı başkanlığının önerisi ve enstitü yönetim kurulu onayı ile atanır. Jüri, biri öğrencinin tez danışmanı, en az biri de kendi yükseköğretim kurumu dışından olmak üzere üç veya beş öğretim üyesinden oluşur.

Jürinin üç kişiden oluşması durumunda ikinci tez danışmanı jüri üyesi olamaz. (4) Tez çalışmasını tamamlayan öğrenci, tezin istenen sayıda nüshasını tez danışmanına teslim eder. Danışman, tezin yazım kurallarına uygunluğu yönünden yazılı olarak belirttiği görüşü ile tezin nüshalarını anabilim/ana sanat/bilim/sanat dalı/program başkanlığı aracılığıyla ilgili enstitüye gönderir. (5) Jüri üyeleri, söz konusu tezin kendilerine teslim edildiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde toplanarak öğrenciyi tez sınavına alır. Tez sınavı, tez çalışmasının sunulması ve bunu izleyen soru-cevap bölümünden oluşur. Tez sınavı, öğretim elemanları, lisansüstü öğrenciler ve alanın uzmanlarından oluşan dinleyicilerin katılımına açık ortamlarda gerçekleştirilir. (6) Tez sınavının tamamlanmasından sonra jüri tez hakkında salt çoğunlukla kabul, ret veya düzeltme kararı verir. Bu karar enstitü anabilim/ana sanat dalı başkanlığınca tez sınavını izleyen üç gün içinde ilgili enstitüye tutanakla bildirilir. (7) Tezi başarısız bulunarak reddedilen öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir. (8) Tezi hakkında düzeltme kararı verilen öğrenci en geç üç ay içinde düzeltmeleri yapılan tezi aynı jüri önünde yeniden savunur. Bu savunma sonunda da başarısız bulunarak tezi kabul edilmeyen öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir. (9) Tezi reddedilen öğrencinin talepte bulunması halinde, tezsiz yüksek lisans programının ders kredi yükü, proje yazımı ve benzeri gereklerini yerine getirmiş olmak kaydıyla kendisine tezsiz yüksek lisans diploması verilir. Diploma MADDE 10 – (1) Tez sınavında başarılı olmak ve senato tarafından belirlenen mezuniyet için gerekli diğer koşulları da sağlamak kaydıyla, yüksek lisans tezinin ciltlenmiş en az üç kopyasını tez sınavına giriş tarihinden itibaren bir ay içinde ilgili enstitüye teslim eden ve tezi şekil yönünden uygun bulunan yüksek lisans öğrencisine tezli yüksek lisans diploması verilir. Enstitü yönetim kurulu talep halinde teslim süresini en fazla bir ay daha uzatabilir. Bu koşulları yerine getirmeyen öğrenci koşulları yerine getirinceye kadar diplomasını alamaz, öğrencilik haklarından yararlanamaz ve azami süresinin dolması halinde ilişkisi kesilir. (2) Tezli yüksek lisans diploması üzerinde öğrencinin kayıtlı olduğu enstitü anabilim/anasanat dalındaki programın Yükseköğretim Kurulu tarafından onaylanmış adı bulunur. Mezuniyet tarihi anasanaat programlarına kayıtlı öğrenciler için tez sınavı sonrası yapılan ve başarılı bulunan uygulamalı sınav tarihi; diğer programlara kayıtlı öğrenciler için ise tezin kabul edildiği tez sınavı tarihidir. (3) Tezin tesliminden itibaren üç ay içinde yüksek lisans tezinin bir kopyası elektronik ortamda, bilimsel araştırma ve faaliyetlerin hizmetine sunulmak üzere enstitü tarafından Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına gönderilir. Tezsiz yüksek lisans programı MADDE 11 – (1) Tezsiz yüksek lisans programı, öğrenciye

mesleki konularda bilgi kazandırarak mevcut bilginin uygulamada nasıl kullanılacağını gösterir. (2) Tezsiz yüksek lisans programı toplam otuz krediden ve 90 AKTS'den az olmamak kaydıyla en az on ders ile dönem projesi dersinden oluşur. Öğrenci, dönem projesi dersinin alındığı yarıyıl dönemi projesi dersine kayıt yaptırmak ve yarıyıl sonunda yazılı proje ve/veya rapor vermek zorundadır. Dönem projesi dersi kredisiz olup başarılı veya başarısız olarak değerlendirilir. (3) Öğrencinin alacağı derslerin en çok üçü, lisans öğrenimi sırasında alınmamış olması kaydıyla, lisans derslerinden seçilebilir. (4) Senato tarafından belirlenen esaslara göre tezsiz yüksek lisans programının sonunda yeterlik sınavı uygulanabilir. (5) Tezsiz yüksek lisans programı ikinci lisansüstü öğretimde de yürütülebilir. Süre MADDE 12 – (1) Tezsiz yüksek lisans programını tamamlama süresi, bilimsel hazırlıkta geçen süre hariç, kayıt olduğu programa ilişkin derslerin verildiği dönemden başlamak üzere, her dönem için kayıt yaptırıp yaptırmadığına bakılmaksızın en az iki yarıyıl, en çok üç yarıyıldır. Bu sürenin sonunda başarısız olan veya programı tamamlayamayan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir. Danışman atanması MADDE 13 – (1) Tezsiz yüksek lisans programında enstitü anabilim/anasanat dalı başkanlığı her öğrenci için ders seçiminde ve dönem projesinin yürütülmesinde danışmanlık yapacak bir öğretim üyesi veya ilgili senato tarafından belirlenen niteliklere sahip doktora derecesine sahip bir öğretim görevlisini en geç birinci yarıyılın sonuna kadar belirler. Diploma MADDE 14 – (1) Kredili derslerini ve dönem projesini başarıyla tamamlayan öğrenciye tezsiz yüksek lisans diploması verilir. (2) Tezsiz yüksek lisans diploması üzerinde öğrencinin kayıtlı olduğu enstitü anabilim/anasanat dalındaki programın Yükseköğretim Kurulu tarafından onaylanmış adı bulunur. (3) Tezsiz yüksek lisans programına devam edenler, başvurdukları yükseköğretim kurumunca tezli yüksek lisans programı için belirlenmiş olan asgari şartları yerine getirmek kaydıyla, tezli yüksek lisans programına geçiş yapabilirler. Bu durumda tezsiz yüksek lisans programında alınan dersler enstitü yönetim kurulu kararıyla tezli yüksek lisans programındaki derslerin yerine sayılabilir. ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Doktora Programı Genel esaslar MADDE 15 – (1) Doktora programı, öğrenciye bağımsız araştırma yapma, bilimsel problemleri, verileri geniş ve derin bir bakış açısı ile irdeleyerek yorum yapma, analiz etme ve yeni sentezlere ulaşmak için gerekli becerileri kazandırır. (2) Doktora programı, tezli yüksek lisans derecesi ile kabul edilmiş öğrenciler için toplam yirmi bir krediden ve bir eğitim-öğretim dönemi 60 AKTS'den az olmamak koşuluyla en az yedi ders, seminer, yeterlik sınavı, tez önerisi ve tez çalışması olmak üzere en az 240 AKTS kredisinden oluşur. Lisans derecesi ile kabul

edilmiş öğrenciler için de en az kırk iki kredilik 14 ders, seminer, yeterlik sınavı, tez önerisi ve tez çalışması olmak üzere toplam en az 300 AKTS kredisinden oluşur. (3) Doktora programlarında enstitü anabilim/ana sanat dalı başkanlığının önerisi ve enstitü yönetim kurulu onayı ile diğer yükseköğretim kurumlarında verilmekte olan derslerden yüksek lisans derecesi ile kabul edilmiş öğrenciler için en fazla iki, lisans derecesiyle kabul edilmiş öğrenciler için en fazla dört ders seçilebilir. (4) Lisans dersleri ders yüküne ve doktora kredisine sayılmaz. (5) Doktora programları ikinci öğretim olarak açılmaz. (6) Doktora çalışması sonunda hazırlanacak tezin, bilime yenilik getirme, yeni bir bilimsel yöntem geliştirme, bilinen bir yöntemi yeni bir alana uygulama niteliklerinden en az birini yerine getirmesi gerekir. Başvuru ve kabul MADDE 16 – (1) Doktora programına başvurabilmek için adayların; a) Tezli yüksek lisans diplomasına sahip olmaları ve ALES'ten başvurduğu programın puan türünde 55 puandan az olmamak koşuluyla ilgili senato kararı ile belirlenecek ALES puanına sahip olmaları gerekir. b) Tıp, diş hekimliği, veteriner, eczacılık fakülteleri ile hazırlık sınıfları en az on yarıyıl süreli lisans diplomasına veya Sağlık Bakanlığınca düzenlenen esaslara göre bir laboratuvar dalında kazanılan uzmanlık yetkisine sahip olmaları ve ALES'ten başvurduğu programın puan türünde 55 puandan az olmamak koşuluyla senato tarafından belirlenecek ALES puanına sahip olmaları gerekir. c) Lisans derecesiyle doktora programına başvuranların lisans mezuniyet not ortalamalarının 4 üzerinden en az 3 veya muadili bir puan olması ve ALES'ten başvurduğu programın puan türünde 80 puandan az olmamak koşuluyla senato tarafından belirlenecek ALES puanına sahip olmaları gerekir. Doktora programına başvuracak olanların programa kabulünde, ALES puanı yanı sıra yazılı olarak yapılacak bilimsel değerlendirme sınavı ve/veya mülakat sonucu ile yüksek lisans derecesiyle başvuranlar için yüksek lisans not ortalaması da değerlendirilebilir. Bu değerlendirmeye ilişkin hususlar ile başvuru koşulları ve öğrenci kabulüne dair diğer hususlar ilgili senato tarafından düzenlenen yönetmelikle belirlenir. (2) Hazırlık sınıfları hariç, on yarıyıl süreli lisans eğitimi alanlar yüksek lisans derecesine sahip sayılır. (3) ALES puanının % 50'den az olmamak koşuluyla ne kadar ağırlıkla değerlendirmeye alınacağı senato tarafından belirlenir. Yükseköğretim kurumu yalnız ALES puanı ile de öğrenci kabul edebilir. ALES'e eşdeğer kabul edilen ve Yükseköğretim Kurulunca ilan edilen eşdeğer puanlar, her bir üniversitenin senato kararları ile yükseltilebilir. (4) Güzel sanatlar fakültelerinin ve konservatuvarın enstitülerdeki anabilim ve ana sanat dallarına öğrenci kabulünde ALES puanı aranmaz. Ancak üniversite senatosunun kararı ile ALES puanı aranabilir. ALES

puanı istenildiği takdirde taban puan senato tarafından belirlenir. (5) Doktora programına öğrenci kabulünde anadilleri dışında Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen merkezî yabancı dil sınavları ile eşdeğerliği kabul edilen uluslararası yabancı dil sınavlarından en az 55 puan veya ÖSYM tarafından eşdeğerliği kabul edilen uluslararası yabancı dil sınavlarından bu puan muadili bir puan alınması zorunlu olup, bu asgari puanların girilecek programların özelliklerine göre gerekirse yükseltilmesine üniversite senatoları tarafından karar verilir. (6) Temel tıp bilimlerinde doktora programlarına başvurabilmek için tıp fakültesi mezunlarının lisans diplomasına ve 50 puandan az olmamak koşuluyla ilgili senato kararı ile belirlenecek Tıpta Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavından alınmış temel tıp puanına veya ALES'in sayısal puan türünde 55 puandan az olmamak koşuluyla senato kararı ile belirlenecek ALES puanına sahip olmaları; tıp fakültesi mezunu olmayanların ise yüksek lisans diplomasına (diş hekimliği ve veteriner fakülteleri mezunlarının lisans derecesine) ve ALES'in sayısal puan türünde 55 puandan az olmamak koşuluyla senato kararı ile belirlenecek ALES puanına sahip olmaları gerekir. Temel tıp puanı, Tıpta Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavında temel tıp bilimleri Testi-1 bölümünden elde edilen standart puanın 0,7; klinik tıp bilimleri testinden elde edilen standart puanın 0,3 ile çarpılarak toplanması ile elde edilir. Doktora programlarına öğrenci kabulünde, temel tıp puanı veya ALES puanı yanı sıra gerekirse, lisans ve/veya yüksek lisans not ortalaması, bilimsel değerlendirme ve/veya mülakat sonucu da değerlendirilebilir. Bu değerlendirmeye ilişkin hususlar ile başvuru için adayların sağlaması gereken diğer belgeler (referans mektubu, neden doktora yapmak istediğini belirten kompozisyon, uluslararası standart sınavlar ve benzeri) ilgili senato tarafından düzenlenen yönetmelikle belirlenir. Ancak temel tıp bilimlerinde doktora programına öğrenci kabulünde, anadilleri dışında Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen merkezî yabancı dil sınavları ile eşdeğerliği kabul edilen uluslararası yabancı dil sınavlarından en az 55 puan veya ÖSYM tarafından eşdeğerliği kabul edilen uluslararası yabancı dil sınavlarından bu puan muadili bir puan alınması zorunlu olup, bu asgari puanların girilecek programların özelliklerine göre gerekirse yükseltilmesine üniversite senatoları tarafından karar verilir. Temel tıp puanının veya ALES puanının %50'den az olmamak koşuluyla ne kadar ağırlıkla değerlendirmeye alınacağı senato tarafından belirlenir. Yükseköğretim kurumu yalnız temel tıp puanı veya ALES puanı ile de öğrenci kabul edebilir. Süre MADDE 17 – (1) Doktora programı, bilimsel hazırlıkta geçen süre hariç tezli yüksek lisans derecesi ile kabul edilenler için kayıt olduğu programa ilişkin

derslerin verildiği dönemden başlamak üzere, her dönem için kayıt yaptıırıp yaptıımadığına bakılmaksızın sekiz yarıyıl olup azami tamamlama süresi on iki yarıyıl; lisans derecesi ile kabul edilenler için on yarıyıl olup azami tamamlama süresi on dört yarıyıldır. (2) Doktora programı için gerekli kredili dersleri başarıyla tamamlamanın azami süresi tezli yüksek lisans derecesi ile kabul edilenler için dört yarıyıl, lisans derecesi ile kabul edilenler için altı yarıyıldır. Bu süre içinde kredili derslerini başarıyla tamamlayamayan veya yükseköğretim kurumunun öngördüğü en az genel not ortalamasını sağlayamayan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir. (3) Kredili derslerini başarıyla bitiren, yeterlik sınavında başarılı bulunan ve tez önerisi kabul edilen, ancak tez çalışmasını birinci fıkrada belirtilen on iki veya on dört yarıyıl sonuna kadar tamamlayamayan öğrencinin ilişkisi kesilir. (4) Lisans derecesi ile doktora programına başvurmuş öğrencilerden, kredili derslerini ve/veya azami süresi içinde tez çalışmasını tamamlayamayanlara, doktora tezinde başarılı olamayanlara tezsiz yüksek lisans için gerekli kredi yükü, proje ve benzeri diğer şartları yerine getirmiş olmaları kaydıyla talepleri halinde tezsiz yüksek lisans diploması verilir. Tez danışmanı atanması MADDE 18 – (1) Enstitü anabilim/anasanat dalı başkanlığı her öğrenci için kendi üniversite kadrosunda bulunan bir tez danışmanını ve danışmanla öğrencinin birlikte belirleyeceği tez konusu ile tez başlığını ilgili enstitüye önerir. Tez danışmanı ve tez önerisi enstitü yönetim kurulu kararıyla kesinleşir. Tez danışmanının öğrencinin programı içinde ne zaman atanacağı senato tarafından kabul edilen yönetmelikte belirtilir. Ancak tez danışmanının, en geç ikinci yarıyılın sonuna kadar atanması zorunludur. (2) Tez danışmanı, senatonun belirleyeceği niteliklere sahip öğretim üyeleri arasından seçilir. Yükseköğretim kurumunda belirlenen niteliklere sahip öğretim üyesi bulunmaması halinde üniversite senatosunun belirlediği ilkeler çerçevesinde enstitü yönetim kurulu tarafından başka bir yükseköğretim kurumundan öğretim üyesi danışman olarak seçilebilir. Doktora programlarında öğretim üyelerinin tez yönetebilmesi için, başarıyla tamamlanmış en az bir yüksek lisans tezi yönetmiş olması gerekir. Tez çalışmasının niteliğinin birden fazla tez danışmanı gerektirdiği durumlarda atanacak ikinci tez danışmanı, üniversite kadrosu dışından en az doktora derecesine sahip kişilerden olabilir. Yeterlik sınavı MADDE 19 – (1) Yeterlik sınavı, derslerini ve seminerini tamamlayan öğrencinin alanındaki temel konular ve kavramlar ile doktora çalışmasıyla ilgili bilimsel araştırma derinliğine sahip olup olmadığının ölçülmesidir. Bir öğrenci bir yılda en fazla iki kez yeterlik sınavına girer. (2) Öğrencinin yeterlik sınavına ne zaman gireceği senato tarafından kabul edilen yönetmelikle belirlenir. Ancak yüksek lisans

derecesi ile kabul edilen öğrenci en geç beşinci yarıyılın, lisans derecesi ile kabul edilmiş olan öğrenci en geç yedinci yarıyılın sonuna kadar yeterlik sınavına girmek zorundadır. (3) Yeterlik sınavları, enstitü anabilim/ana sanat dalı başkanlığı tarafından önerilen ve enstitü yönetim kurulu tarafından onaylanan beş kişilik doktora yeterlik komitesi tarafından düzenlenir ve yürütülür. Komite, farklı alanlardaki sınavları hazırlamak, uygulamak ve değerlendirmek amacıyla sınav jürileri kurar. Sınav jürisi en az ikisi kendi yükseköğretim kurumu dışından olmak üzere, danışman dâhil beş öğretim üyesinden oluşur. Danışmanın oy hakkı olup olmadığı hususunda ilgili yönetim kurulu karar verir. Danışmanın oy hakkı olmaması durumunda jüri altı öğretim üyesinden oluşur. Yeterlik sınavı toplantıları öğretim elemanları, lisansüstü öğrenciler ve alanın uzmanlarından oluşan dinleyicilerin katılımına açık olarak yapılır. (4) Yeterlik sınavı yazılı ve sözlü olarak iki bölüm halinde yapılır. Yazılı sınavda başarılı olan öğrenci sözlü sınava alınır. Sınavların ağırlıkları ile notlarının hesaplanmasında yükseköğretim kurumunun yönetmeliklerine göre işlem yapılır. Sınav jürileri öğrencinin yazılı ve sözlü sınavlardaki başarı durumunu değerlendirerek öğrencinin başarılı veya başarısız olduğuna salt çoğunlukla karar verir. Bu karar, enstitü anabilim/anasanat dalı başkanlığınca yeterlik sınavını izleyen üç gün içinde enstitüye tutanakla bildirilir. (5) Yeterlik sınavında başarısız olan öğrenci başarısız olduğu bölüm/bölmülerden bir sonraki yarıyıl da tekrar sınava alınır. Bu sınavda da başarısız olan öğrencinin doktora programı ile ilişkisi kesilir. (6) Yeterlik sınavı jürisi, yeterlik sınavını başaran bir öğrencinin, ders yükünü tamamlamış olsa bile, toplam kredi miktarının üçte birini geçmemek şartıyla fazladan ders/dersler almasını isteyebilir. Öğrenci, ilgili enstitü kararıyla belirlenecek dersleri başarmak zorundadır. (7) Lisans derecesi ile doktora programına kabul edilmiş ve en az yedi dersini başarı ile tamamlamış bir öğrenci yüksek lisans programına geçebilir. Yüksek lisans programına geçme şartları senato tarafından hazırlanacak yönetmelikle belirlenir. Tez izleme komitesi MADDE 20 – (1) Yeterlik sınavında başarılı bulunan öğrenci için ilgili enstitü anabilim/ana sanat dalı başkanlığının önerisi ve enstitü yönetim kurulu onayı ile bir ay içinde bir tez izleme komitesi oluşturulur. (2) Tez izleme komitesi üç öğretim üyesinden oluşur. Komitede tez danışmanından başka enstitü anabilim/ana sanat dalı içinden ve dışından birer üye yer alır. İkinci tez danışmanının atanması durumunda ikinci tez danışmanı dilerse komite toplantılarına katılabilir. (3) Tez izleme komitesinin kurulmasından sonraki dönemlerde, enstitü anabilim/ana sanat dalı başkanlığının önerisi ve enstitü yönetim kurulu onayı ile üyelerde değişiklik yapılabilir. Tez önerisi savunması MADDE 21 – (1) Doktora yeterlik sınavını

başarı ile tamamlayan öğrenci, en geç altı ay içinde, yapacağı araştırmanın amacını, yöntemini ve çalışma planını kapsayan tez önerisini tez izleme komitesi önünde sözlü olarak savunur. Öğrenci, tez önerisi ile ilgili yazılı bir raporu sözlü savunmadan en az on beş gün önce komite üyelerine dağıtır. (2) Tez izleme komitesi, öğrencinin sunduğu tez önerisinin kabul, düzeltme veya reddedileceğine salt çoğunlukla karar verir. Düzeltme için bir ay süre verilir. Bu süre sonunda kabul veya red yönünde salt çoğunlukla verilen karar, enstitü anabilim/ana sanat dalı başkanlığınca işlemin bitişini izleyen üç gün içinde enstitüye tutanakla bildirilir. (3) Tez önerisi reddedilen öğrenci, yeni bir danışman ve/veya tez konusu seçme hakkına sahiptir. Bu durumda yeni bir tez izleme komitesi atanabilir. Programa aynı danışmanla devam etmek isteyen öğrenci üç ay içinde, danışman ve tez konusunu değiştiren öğrenci ise altı ay içinde tekrar tez önerisi savunmasına alınır. Tez önerisi bu savunmada da reddedilen öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir. (4) Tez önerisi kabul edilen öğrenci için tez izleme komitesi, Ocak-Haziran ve Temmuz-Aralık ayları arasında birer defa olmak üzere yılda en az iki kez toplanır. Öğrenci, toplantı tarihinden en az bir ay önce komite üyelerine yazılı bir rapor sunar. Bu raporda o ana kadar yapılan çalışmaların özeti ve bir sonraki dönemde yapılacak çalışma planı belirtilir. Öğrencinin tez çalışması, komite tarafından başarılı veya başarısız olarak belirlenir. Komite tarafından üst üste iki kez veya aralıklı olarak üç kez başarısız bulunan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir. (5) Tez önerisi savunmasına geçerli bir mazereti olmaksızın birinci fıkrada belirtilen sürede girmeyen öğrenci başarısız sayılarak tez önerisi reddedilir. Doktora tezinin sonuçlandırılması MADDE 22 – (1) Doktora programındaki bir öğrenci, elde ettiği sonuçları senato tarafından kabul edilen yazım kurallarına uygun biçimde yazar ve tezini jüri önünde sözlü olarak savunur. (2) Doktora tezinin savunmasından önce ve düzeltme verilen tezlerde ise düzeltme ile birlikte öğrenci tezini tamamlayarak danışmanına sunar. Danışman tezin savunulabilir olduğuna ilişkin görüşü ile birlikte tezi enstitüye teslim eder. Enstitü söz konusu teze ilişkin intihal yazılım programı raporunu alarak danışmana ve jüri üyelerine gönderir. Rapordaki verilerde gerçek bir intihalin tespiti halinde gerekçesi ile birlikte karar verilmek üzere tez enstitü yönetim kuruluna gönderilir. (3) Öğrencinin tezinin sonuçlanabilmesi için en az üç tez izleme komitesi raporu sunulması gerekir. (4) Doktora tez jürisi, danışman ve enstitü anabilim/ana sanat dalı başkanlığının önerisi ve enstitü yönetim kurulu onayı ile atanır. Jüri, üçü öğrencinin tez izleme komitesinde yer alan öğretim üyeleri ve en az ikisi kendi yükseköğretim kurumu dışından olmak üzere danışman dâhil beş öğretim üyesinden

oluşur. Danışmanın oy hakkı olup olmadığı hususunda ilgili yönetim kurulu karar verir. Danışmanın oy hakkı olmaması durumunda jüri altı öğretim üyesinden oluşur. Ayrıca ikinci tez danışmanı oy hakkı olmaksızın jüride yer alabilir. (5) Jüri üyeleri, söz konusu tezin kendilerine teslim edildiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde toplanarak öğrenciyi tez savunmasına alır. Tez savunma sınavı, tez çalışmasının sunumu ve bunu izleyen soru-cevap bölümünden oluşur. Tez savunma toplantıları öğretim elemanları, lisansüstü öğrenciler ve alanın uzmanlarından oluşan dinleyicilerin katılımına açık olarak yapılır. (6) Tez sınavının tamamlanmasından sonra jüri dinleyicilere kapalı olarak, tez hakkında salt çoğunlukla kabul, ret veya düzeltme kararı verir. Tezi kabul edilen öğrenciler başarılı olarak değerlendirir. Bu karar, enstitü anabilim/ana sanat dalı başkanlığınca tez sınavını izleyen üç gün içinde ilgili enstitüye tutanakla bildirilir. Tezi başarısız bulunarak reddedilen öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir. Tezi hakkında düzeltme kararı verilen öğrenci en geç altı ay içinde gerekli düzeltmeleri yaparak tezini aynı jüri önünde yeniden savunur. Bu savunmada da başarısız bulunan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir. Lisans derecesi ile doktora kabul edilmiş olanlardan tezde başarılı olamayanlar için talepleri halinde 17 nci maddenin dördüncü fıkrasına göre tezsiz yüksek lisans diploması verilir. Doktora diploması MADDE 23 – (1) Tez çalışmasını tamamlayan öğrenci, tezin istenen sayıda nüshasını danışmanına teslim eder. Danışman, tezin yazım kurallarına uygunluğu yönünden yazılı olarak belirttiği görüşü ile tezin nüshalarını anabilim/bilim dalı başkanlığı aracılığıyla ilgili enstitüye gönderir. (2) Tez savunmasında başarılı olmak ve diğer koşulları da sağlamak kaydıyla doktora tezinin ciltlenmiş en az üç kopyasını tez sınavına giriş tarihinden itibaren bir ay içinde ilgili enstitüye teslim eden ve tezi şekil yönünden uygun bulunan öğrenci doktora diploması almaya hak kazanır. Enstitü yönetim kurulu başvuru üzerine teslim süresini en fazla bir ay daha uzatabilir. Bu koşulları yerine getirmeyen öğrenci koşulları yerine getirinceye kadar diplomasını alamaz, öğrencilik haklarından yararlanamaz ve azami süresinin dolması halinde ilişkisi kesilir. (3) Doktora diploması üzerinde enstitü anabilim/ana sanat dalındaki programın Yükseköğretim Kurulu tarafından onaylanmış adı bulunur. Mezuniyet tarihi, tezin kabul edildiği tez sınavı tarihidir. (4) İlgili enstitü tarafından tezin tesliminden itibaren üç ay içinde doktora tezinin bir kopyası elektronik ortamda, bilimsel araştırma ve faaliyetlerin hizmetine sunulmak üzere Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına gönderilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM Sanatta Yeterlik Programı Genel esaslar MADDE 24 – (1) Sanatta yeterlik çalışması, özgün bir sanat eserinin ortaya konulmasını, müzik ve sahne

sanatlarında ise üstün bir uygulama ve yaratıcılığı amaçlayan doktora eşdeğeri bir yükseköğretim programıdır. (2) Sanatta yeterlik programı tezli yüksek lisans derecesi ile kabul edilmiş öğrenciler için toplam yirmi bir krediden ve bir eğitim-öğretim dönemi 60 AKTS'den az olmamak koşuluyla en az yedi ders, uygulamalar ile tez, sergi, proje, resital, konser, temsil gibi çalışmalar olmak üzere en az 240 AKTS kredisinden oluşur. Lisans derecesi ile kabul edilmiş öğrenciler için de en az kırk iki kredilik on dört ders, uygulamalar ile tez, sergi, proje, resital, konser, temsil gibi çalışmalar olmak üzere en az 300 AKTS kredisinden oluşur. (3) Lisansüstü dersler, ilgili enstitü anabilim/ana sanat dalı başkanlığının önerisi ve enstitü yönetim kurulu onayı ile diğer yükseköğretim kurumlarında verilmekte olan derslerden yüksek lisans derecesi ile kabul edilmiş öğrenciler için en fazla iki, lisans derecesiyle kabul edilmiş öğrenciler için en fazla dört ders seçilebilir. Başvuru ve kabul MADDE 25 – (1) Sanatta yeterlik çalışmasına başvurabilmek için adayların lisans veya yüksek lisans diplomasına sahip olmaları ve güzel sanatlar fakülteleri ile konservatuvar mezunları ile diğer fakültelerin eşdeğer programlarından mezun olanların haricinde yüksek lisans derecesiyle başvuran adayların ALES sözel puan türünde en az 55 puandan, lisans derecesiyle başvuran adayların ise ALES sözel puan türünde en az 80 puandan az olmamak koşuluyla ilgili senato kararı ile belirlenecek ALES puanına sahip olmaları gerekir. (2) Lisans derecesiyle sanatta yeterlik programına başvuranların lisans mezuniyet not ortalamalarının 4 üzerinden en az 3 veya muadili bir puan olması gerekir. Sanatta yeterlik programına başvuracak olanların sanatta yeterlik programlarına kabulünde, ALES puanı, yüksek lisans not ortalaması ile mülakat/yetenek sınavı/portfolyo incelemesi sonucu da değerlendirilebilir. Bu değerlendirmeye ilişkin hususlar ile başvuru için adayların sağlaması gereken referans mektubu, neden sanatta yeterlik yapmak istediğini belirten kompozisyon, uluslararası standart sınavlar ve benzeri diğer belgeler senato tarafından belirlenir. (3) Sanatta yeterlik programına öğrenci kabulünde, anadilleri dışında Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen merkezî yabancı dil sınavları ile eşdeğerliği kabul edilen uluslararası yabancı dil sınavlarından en az 55 puan veya ÖSYM tarafından eşdeğerliği kabul edilen uluslararası yabancı dil sınavlarından bu puan muadili bir puan alınması zorunlu olup, bu asgari puanların girilecek programların özelliklerine göre gerekirse yükseltilmesine üniversite senatoları tarafından karar verilir. (4) ALES puanının %50'den az olmamak koşuluyla ne kadar ağırlıkla değerlendirmeye alınacağı senato tarafından belirlenir. Yükseköğretim kurumu yalnız ALES puanı ile de öğrenci kabul edebilir. ALES'e eşdeğer kabul edilen ve

Yükseköğretim Kurulunca ilan edilen eşdeğer puanlar, her bir üniversitenin senato kararları ile yükseltilebilir. Ancak enstitülerdeki, güzel sanatlar fakülteleri ile konservatuvarlara ilişkin anabilim/anasanat dallarına öğrenci kabulünde birinci fıkra hükümleri uygulanır. Süre MADDE 26 – (1) Sanatta yeterlik programını tamamlama süresi, bilimsel hazırlıkta geçen süre hariç yüksek lisans derecesi ile kabul edilenler için kayıt olduğu programa ilişkin derslerin verildiği dönemden başlamak üzere, her dönem için kayıt yaptırıp yaptırmadığına bakılmaksızın sekiz yarıyıl olup azami tamamlama süresi on iki yarıyıl, lisans derecesi ile kabul edilenler için on yarıyıl olup azami tamamlama süresi on dört yarıyıldır. (2) Sanatta yeterlik programı için gerekli kredili dersleri başarıyla tamamlayanın azami süresi tezli yüksek lisans derecesi ile kabul edilenler için dört yarıyıl, lisans derecesi ile kabul edilenler için altı yarıyıldır. Bu süre içinde kredili derslerini başarıyla tamamlayamayan veya yükseköğretim kurumunun öngördüğü en az genel not ortalamasını sağlayamayan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir. (3) Kredili derslerini ve uygulamalarını başarı ile bitiren, ancak tez, sergi, proje, resital, konser, temsil gibi çalışmalarını birinci fıkrada belirtilen azami on iki yarıyıl veya on dört yarıyıl sonuna kadar tamamlayamayan öğrencinin ilişkisi kesilir. (4) Lisans derecesi ile sanatta yeterlik programına başvurmuş öğrencilerden gerekli kredi yükü, proje ve benzeri diğer şartları yerine getirmiş olmaları kaydıyla sanatta yeterlik tezinde başarılı olamayanlara talepleri halinde tezsiz yüksek lisans diploması verilir. Danışman atanması MADDE 27 – (1) Enstitü anabilim/anasanat dalı başkanlığı, her öğrenci için danışmanlık yapacak kendi üniversite kadrosunda bulunan, ders ve uygulama seçimi ile tez, sergi, proje, resital, konser, temsil gibi çalışmaların yürütülmesi için bir danışman ile danışman ve öğrencinin birlikte belirleyeceği tez, sergi, proje, resital, konser, temsil gibi çalışmaların konusunu ve başlığını enstitüye önerir, bu öneri enstitü yönetim kurulu kararı ile kesinleşir. Danışmanın öğrencinin programı içinde ne zaman atanacağı ilgili senato tarafından kabul edilen yönetmelikle belirlenir. Ancak danışmanın, en geç ikinci yarıyılın sonuna kadar atanması zorunludur. Sanatta yeterlik çalışmasının niteliğinin birden fazla tez danışmanı gerektirdiği durumlarda ikinci tez danışmanı atanabilir. Sanatta yeterlik programlarında tez, sergi, proje, resital, konser, temsil gibi çalışmalar yönetilebilmesi için, başarıyla tamamlanmış en az bir yüksek lisans tezi yönetmiş olmak gerekir. İkinci tez danışmanı üniversite kadrosu dışından doktora/sanatta yeterlik derecesine sahip kişilerden de olabilir. (2) Danışman, nitelikleri ilgili senato tarafından belirlenen öğretim üyeleri ile doktora/sanatta yeterlik derecesine sahip öğretim görevlileri arasından seçilir. Sanatta yeterlik çalışmasının

sonuçlanması MADDE 28 – (1) Tez hazırlayan öğrenci elde ettiği sonuçları, sergi, proje, resital, konser, temsil gibi çalışmasını açıklayan ve belgeleyen metni ilgili senato tarafından kabul edilen yazım kurallarına uygun biçimde yazarak, tez, sergi, proje, resital, konser, temsil gibi çalışmalarını jüri önünde sözlü olarak savunur. (2) Sanatta yeterlik çalışmasının savunmasından önce ve düzeltme verilen tez ve çalışmalarda ise düzeltme ile birlikte öğrenci tezini/çalışmasını tamamlayarak danışmanına sunar. Danışman tezin savunulabilir olduğuna ilişkin görüşü ile birlikte tezi enstitüye teslim eder. Enstitü söz konusu teze ilişkin intihal yazılım programı raporunu alarak danışmana ve jüri üyelerine gönderir. Rapordaki verilerde gerçek bir intihalin tespiti halinde gerekçesi ile birlikte karar verilmek üzere tez enstitü yönetim kuruluna gönderilir. (3) Sanatta yeterlik çalışmasını tamamlayan öğrenci, tezin istenen sayıda nüshasını danışmanına teslim eder. Danışman, tezin yazım kurallarına uygunluğu yönünden görüşünü yazılı olarak belirtir ve tezleri anabilim/anasanat dalı başkanlığı aracılığıyla ilgili enstitüye gönderir. (4) Sanatta yeterlik jürisi, danışman ve enstitü anabilim/anasanat dalı başkanlığının önerisi ve enstitü yönetim kurulu onayı ile atanır. Jüri, en az ikisi kendi yükseköğretim kurumu dışından öğretim üyesi olmak üzere danışman dahil beş kişiden oluşur. Danışmanın oy hakkı olup olmadığı hususunda ilgili yönetim kurulu karar verir. Danışmanın oy hakkı olmaması durumunda jüri altı kişiden oluşur. Ayrıca ikinci tez danışmanı oy hakkı olmaksızın jüride yer alabilir. (5) Jüri üyeleri, söz konusu tezin veya metnin kendilerine teslim edildiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde toplanarak öğrenciyi sınava alır. Sınav, sanatta yeterlik çalışmasının sunumu ve bunu izleyen soru-cevap bölümünden oluşur. Sınav öğretim elemanları, lisansüstü öğrenciler ve alanın uzmanlarından oluşan dinleyicilerin katılımına açık olarak yapılır. (6) Sınavın tamamlanmasından sonra jüri, dinleyicilere kapalı olarak, öğrencinin tez, sergi, proje, resital, konser, temsil gibi sanatta yeterlik çalışması hakkında salt çoğunlukla kabul, ret veya düzeltme kararı verir. Tezi ve sanatta yeterlik çalışması kabul edilen öğrenciler başarılı olarak değerlendirilir. Bu karar, enstitü anabilim/anasanat dalı başkanlığınca sınavı izleyen üç gün içinde ilgili enstitüye tutanakla bildirilir. Tezi ve sanatta yeterlik çalışması başarısız bulunarak reddedilen öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir. Sanatta yeterlik çalışması hakkında düzeltme kararı verilen öğrenci en geç altı ay içinde gerekli düzeltmeleri yaparak tez, sergi, proje, resital, konser, temsil gibi sanatta yeterlik çalışmasını aynı jüri önünde yeniden savunur. Bu savunma sonunda da başarısız bulunarak sanatta yeterlik çalışması kabul edilmeyen öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir. Lisans derecesi ile sanatta yeterlik programına kabul edilmiş

olanlardan tez, sergi, proje, resital, konser, temsil gibi sanatta yeterlik çalışması başarılı olamayanlar için talepleri halinde 26 ncı maddenin dördüncü fıkrasına göre tezsiz yüksek lisans diploması verilir. Sanatta yeterlik diploması MADDE 29 – (1) Sanatta yeterlik çalışmasında başarılı olan öğrenciye, diğer koşulları da sağlamak kaydıyla Yükseköğretim Kurulu tarafından onaylanan sanat dalının özelliğine göre alanı belirleyen bir diploma verilir. Mezuniyet tarihi, tez sınavı sonrasında yapılan ve başarılı bulunan uygulamalı sınav tarihidir. (2) Tez savunmasında başarılı olmak ve diğer koşulları da sağlamak kaydıyla sanatta yeterlik tezinin ciltlenmiş en az üç kopyasını tez sınavına giriş tarihinden itibaren bir ay içinde ilgili enstitüye teslim eden ve tezi şekil yönünden uygun bulunan öğrenci doktora diploması almaya hak kazanır. Enstitü yönetim kurulu başvuru üzerine teslim süresini en fazla bir ay daha uzatabilir. Bu koşulları yerine getirmeyen öğrenci koşulları yerine getirinceye kadar diplomasını alamaz, öğrencilik haklarından yararlanamaz ve azami süresinin dolması halinde ilişkisi kesilir. (3) İlgili enstitü tarafından tezin tesliminden itibaren üç ay içinde sanatta yeterlik tezinin bir kopyası elektronik ortamda, bilimsel araştırma ve faaliyetlerin hizmetine sunulmak üzere Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına gönderilir. BEŞİNCİ BÖLÜM Çeşitli ve Son Hükümler Bilimsel hazırlık programına öğrenci kabulü MADDE 30 – (1) Yüksek lisans ve doktora programlarına kabul edilen öğrencilerden lisans veya yüksek lisans derecesini kabul edildikleri yüksek lisans veya doktora programından farklı alanlarda almış olanlar ile lisans veya yüksek lisans derecesini kabul edildikleri yükseköğretim kurumu dışındaki yükseköğretim kurumlarından almış olan yüksek lisans veya doktora programı adayları için eksikliklerini gidermek amacıyla bilimsel hazırlık programı uygulanabilir. (2) Bilimsel hazırlık programında alınması zorunlu dersler, ilgili lisansüstü programını tamamlamak için gerekli görülen derslerin yerine geçemez. Ancak bilimsel hazırlık programındaki bir öğrenci, bilimsel hazırlık derslerinin yanı sıra ilgili enstitü anabilim/ana sanat dalı başkanlığının önerisi ve enstitü yönetim kurulunun onayı ile lisansüstü programa yönelik dersler de alabilir. (3) Bilimsel hazırlık programı ile ilgili devam, ders sınavları, ders notları, derslerden başarılı sayılma koşulları, ders tekrarı, kayıt silme ve diğer esaslar senato tarafından kabul edilen yönetmelikle belirlenir. (4) Bilimsel hazırlık programında geçirilecek süre en çok iki yarıyıldır. Yaz öğretimi bu süreye dahil edilmez. Bu süre dönem izinleri dışında uzatılamaz ve süre sonunda başarılı olamayan öğrencinin ilişkisi kesilir. Bu programda geçirilen süre yüksek lisans veya doktora programı sürelerine dâhil edilmez. Özel öğrenci kabulü MADDE 31 – (1) Bir yükseköğretim kurumu mezunu veya öğrencisi olup, belirli bir

konuda bilgisini artırmak isteyenler, enstitü anabilim/ana sanat dalı başkanlığının onayı ile lisansüstü derslere özel öğrenci olarak kabul edilebilir. Özel öğrencilik ilgili programda doğrudan derece elde etmeye yönelik bir eğitim olmayıp süresi iki yarıyılı geçemez. Özel öğrenci statüsünde ders alanlar öğrencilik haklarından yararlanamaz. Özel öğrenci kabul koşulları ve bu konudaki diğer hükümler senato tarafından kabul edilen yönetmelikle belirlenir. Lisansüstü programa kabul edilen öğrencilerin özel öğrenci olarak aldığı ve başarılı olduğu derslerin muafiyet işlemlerinde, muafiyet verilen dersler ilgili lisansüstü eğitiminde verilen derslerin %50'sini geçemez. Yatay geçiş yoluyla öğrenci kabulü MADDE 32 – (1) Yükseköğretim kurumu içindeki başka bir enstitü anabilim/ana sanat dalında veya başka bir yükseköğretim kurumunun lisansüstü programında en az bir yarıyılı tamamlamış olan başarılı öğrenci, lisansüstü programlara yatay geçiş yoluyla kabul edilebilir. Yatay geçiş yoluyla kabul edilme koşulları ilgili senato tarafından kabul edilen yönetmelikle belirlenir. Lisansüstü programlara kayıt MADDE 33 – (1) Lisansüstü programlara kabul edilen öğrencilerin kayıtlarının kesinleşmesi için gerekli koşullar senato tarafından kabul edilen yönetmelikle belirlenir. Programlar, sınavlar ve değerlendirme MADDE 34 – (1) Enstitü anabilim/ana sanat dallarındaki lisansüstü öğretim planları, lisansüstü programdan mezun olunabilmesi için alınması gereken zorunlu/seçmeli dersler, tez, seminer ve benzeri çalışmaları ile kredi toplamalarıdır. Bu öğretim planları üniversite senatoları tarafından kararlaştırılan asgari muhtevaya uymak şartı ile ilgili enstitü kurulunda görüşülerek onaylanır. (2) Bir yarıyıldaki hangi lisansüstü derslerin açılacağı ve bu derslerin hangi öğretim üyeleri tarafından verileceği, ilgili enstitü anabilim/ana sanat dalları başkanlarının önerileri üzerine enstitü yönetim kurulu tarafından belirlenir. (3) Lisansüstü programların kredi veya Yükseköğretim Kurulu tarafından ilgili programın yer aldığı diploma düzeyi ve alan için Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesine göre belirlenen kredi aralığı ve öğrencilerin çalışma saati göz önünde tutularak yükseköğretim kurumlarının senatoları tarafından belirlenen AKTS kredisine göre oluşturulmasında aşağıdaki hususlar dikkate alınır: a) Bir lisansüstü dersin yarıyıl kredi değeri, bir yarıyıl devam eden dersin haftalık teorik ders saatinin tamamı ile haftalık uygulama veya laboratuvar saatinin yarısının toplamıdır. b) İlgili diploma programını bitiren öğrencinin kazanacağı bilgi, beceri ve yetkinliklere o dersin katkısını ifade eden öğrenim kazanımları ile açıkça belirlenmiş teorik veya uygulamalı ders saatleri ve öğrenciler için öngörülen diğer faaliyetler için gerekli çalışma saatleri de göz önünde bulundurularak yükseköğretim kurumlarının senatoları tarafından belirlenen ilkeler çerçevesinde AKTS ders kredileri

hesaplanır. (4) Lisansüstü programlarla ilgili devam, ders sınavları, ders notları, derslerden başarılı sayılma koşulları, ders tekrarı ve diğer esaslar senato tarafından kabul edilen yönetmelikle belirlenir. (5) Bilimsel araştırma teknikleri ile araştırma ve yayın etiği konularını içeren en az bir dersin lisansüstü eğitim sırasında verilmesi zorunludur. (6) Enstitü Kurulu tarafından onaylanan dersler içinden hangilerinin öğrencilerin ders programlarında yer alacağına, öğrenci ile birlikte öğrencinin danışmanı karar verir. Danışmanlık görevi tez danışmanı atanıncaya kadar, enstitü anabilim/ana sanat dalı başkanı veya program koordinatörü/başkanı tarafından yapılır. (7) Yükseköğretim kurumlarınca, öğrencinin herhangi bir yarıyıldan sonra programına devam edebilmesi için gerekli ek başarı koşulları belirlenebilir. (8) Yeterlik, seviye tespit veya ders başarılarını ölçen tüm sınavlar, kâğıt ortamında ve tüm adaylara eş zamanlı olarak yapılabileceği gibi, alan ve zorluk düzeyine göre tasnif edilerek güvenli biçimde saklanan bir soru bankasından, her bir adaya farklı zamanlarda farklı soru sorulmasına izin verecek şekilde elektronik ortamda da yapılabilir. Sınavlarda sorulacak soruların hazırlanması, soru bankasının oluşturulması ve şifrlenmesi, sınav sorularının kâğıt ortamında veya elektronik ortamda saklanması ile sınav güvenliğinin sağlanmasına ilişkin ilkeler Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenir. Diğer hükümler MADDE 35 – (1) Yüksek lisans ve doktora programları ile sanatta yeterlik çalışmasına, hangi lisans ve yüksek lisans programlarından mezun olanların başvurabileceği, yükseköğretim kurumlarının senatoları tarafından belirlenmekle birlikte gerek görülmesi durumunda Üniversitelerarası Kurulun görüşü alınarak Yükseköğretim Kurulu kararı ile belirlenebilir. (2) Yabancı uyruklu adaylarla lisans eğitiminin tamamını yurt dışında tamamlayan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı adayların lisansüstü programlara kabulüne ilişkin usul ve esaslar, yükseköğretim kurumlarının senatoları tarafından belirlenir. (3) Yükseköğretim kurumları öğrenci kabul edecekleri lisansüstü programların adlarını, başvurma koşullarını, son başvuru tarihini, istenilen belgeleri ve diğer hususları ilan eder. Söz konusu ilan her yarıyıl başında öğrenci almak üzere verilebilir. (4) Yükseköğretim kurumları, Yükseköğretim Kurulu tarafından açılmasına izin verilen lisansüstü programları rektörlüğünün bulunduğu il dışında sürdüremez. (5) Öğretmen yetiştirme alanlarındaki lisansüstü programlara kabul, değerlendirme ve verilecek diplomalara ilişkin usul ve esaslar ile bu programların asgari müşterek dersleri ve uygulamalarına ilişkin esaslar, gerekli hallerde Milli Eğitim Bakanlığının görüşü alınarak Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenir. (6) Tezsiz yüksek lisans programları hariç, aynı anda birden fazla lisansüstü programa kayıt

yaptırılamaz ve devam edilemez. (7) Tıpta ve diş hekimliğinde uzmanlık doktoraya eşdeğer düzeyde olup, bu uzmanlık eğitimleri 26/4/2014 tarihli ve 28983 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan Tıpta ve Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliğine göre yürütölür. Yürürlükten kaldırılan yönetmelik MADDE 36 – (1) 1/7/1996 tarihli ve 22683 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğı yürürlükten kaldırılmıştır. Geçiş hükümleri GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmelikle getirilmiş hükümlerin uygulaması ve belirlenmiş süreler yönetmeliğın yürürlüğe girdiğı tarihinden itibaren başlar. (2) Bu Yönetmeliğın yayımı tarihinden önce aynı anda birden fazla lisansüstü programa kayıtlı olan öğrenciler hakkında 35 inci maddenin altıncı fıkrası uygulanmaz. (3) 6/2/2013 tarihinden önce tezsiz yüksek lisans programlarına kayıtlı olan veya mezun olan öğrenciler doktora programlarına başvurabilir. Yürürlük MADDE 37 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer. Yürütme MADDE 38 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Yükseköğretim Kurulu Başkanı yürütür.

Ek-3

2007-2014 YILLARI ARASINDA SANAT EĞİTİMİ ALANINDA YAZILMIŞ TEZLERİN ÜNİVERSİTELERİNİN TEZ YAZIM KILAVUZLARININ URL ADRESLERİ

1. Gazi Üniversitesi (<http://egtbil.gazi.edu.tr/posts/view/title/tez-ve-tez-onerisi-yazim-kilavuzu-%28yeni%29-145334>)
2. Marmara Üniversitesi (<http://dosya.marmara.edu.tr/ebe/tezyazimkilavuzu.pdf>)
3. Selçuk Üniversitesi([http://www.selcuk.edu.tr/dosyalar/files/302/tezz2015\(1\).pdf](http://www.selcuk.edu.tr/dosyalar/files/302/tezz2015(1).pdf))
4. Ondokuzmayıs Üniversitesi (<http://egtbilens.omu.edu.tr/files/egtbilens/files/SBE%20Lisans%C3%BCst%C3%BC%20TezD%C3%B6nem%20Projesi%20Yaz%C4%B1m%20Y%C3%B6nergesi%20-SON.pdf>)
5. On sekiz Mart Üniversitesi (<http://ebe.comu.edu.tr/viewer>)
6. Ankara Üniversitesi(<http://egitim.ankara.edu.tr/files/2015/05/TEZ-YAZIM-Y%C3%96NERGES%C4%B0.pdf>)
7. Abant İzzet Baysal Üniversitesi(http://ebil.ibu.edu.tr/form/doktora-form/tez_yazim_kilavuzu.pdf)
8. Dokuz Eylül Üniversitesi(http://ebe.deu.edu.tr/?lang=1&menu_id=13)
9. Anadolu Üniversitesi (www.ebe.anadolu.edu.tr/pages/formlar/tez_yazim_klavuzu.pdf)
10. Hacettepe Üniversitesi (http://www.egitimbilimlerienstitusu.hacettepe.edu.tr/tez_yazma_sureci.html)
11. Uludağ Üniversitesi (http://www.uludag.edu.tr/dosyalar/egitimbilimleri/tez_yazim_kurallari_Mart_2016_D%C3%BCzeltme.pdf)
12. İnönü Üniversitesi(<https://www.inonu.edu.tr/uploads/old/3/259/tez-yazim.docx>)

13. Necmettin Erbakan Üniversitesi(https://www.konya.edu.tr/storage/files/department/.../tez_yazim_kilavuz.pdf)
14. Cumhuriyet Üniversitesi (www.cumhuriyet.edu.tr/.../TEZ%20YAZIM%20KILAVUZU%20VE%20KURALLA...)
15. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi(http://www.msgsu.edu.tr/Assets/UserFiles/akademik_xsosbilmenst/sosbil_tez.pdf)
16. Dicle Üniversitesi(www.dicle.edu.tr/Contents/22c5c97c-c58a-44bf-ace7-4735ebc3d774.pdf)
17. Gaziosmanpaşa Üniversitesi (ebilen.gop.edu.tr/handler/dosya.ashx?islem=uniteFormlar&islemId=354&)
18. Atatürk Üniversitesi(<http://www.atauni.edu.tr/tez-yazim-klavuzu-1>)
19. Kocaeli Üniversitesi (<http://sbe.kocaeli.edu.tr/ust.php?page=tezyazimkilavuzu&sub=lisansustu>)
20. Dumlupınar Üniversitesi(ebe.dpu.edu.tr/index/sayfa/1233/tez-yazim-kilavuzu)
21. Kadir Has Üniversitesi(<http://www.khas.edu.tr/1937/tez-yazim-ilkeleri>)
22. Yeditepe Üniversitesi (<https://yuwritingcenter.wikispaces.com/.../Writing+Center+APA+Tez+Yazim+Kilavuz...>)
23. Işık Üniversitesi(http://www.isikun.edu.tr/i/content/7715_1_Tezler-ve-Bitirme-Projeleri-icin-Yazim-Kilavuzu_r2.pdf)
24. İstanbul Arel Üniversitesi(www.arel.edu.tr/enstitu/sosyal-bilimler-enstitusu/ogrenci-isleri/tez-yazim-klavuzu)

GAZİ GELECEKTİR..